

NĀZİM HİKMET

*Demokles'in
Kılıcı*

4
oyunlar

İstasyon
İnek
Demokles'in Kılıcı
Tartüf - 59

Nâzım Hikmet
●
Demokles'in Kılıcı

ADAM YAYINLARI

© 1987

Bu kitabın tüm hakları Anadolu Yayıncılık A.Ş.'nindir.

Nâzım Hikmet'in tüm yapıtlarının Türkiye'de yayın ve temsil hakları Anadolu Yayıncılık A.Ş.'nindir. Anadolu Yayıncılık A.Ş.'den yazılı izin alınmadan Nâzım Hikmet'in hiçbir yapıtı parça ya da bütün olarak yayımlanamaz, tiyatro, film ya da radyo ve televizyona uyarlanamaz ve başka biçimlerde işlenemez ve kullanılamaz.

Birinci Basım: Nisan 1990

İkinci Basım: Ekim 1990

Üçüncü Basım: Ocak 1991

Dördüncü Basım: Ağustos 1991

Beşinci Basım: Şubat 1992

Altıncı Basım: Şubat 1993

Yedinci Basım: Kasım 1993

Sekizinci Basım: Mart 1994

Dokuzuncu Basım: Nisan 1995

Onuncu Basım: Haziran 1996

Kapak Düzeni: Aydın Ülken

96.34.Y.0016.362

ISBN 975-418-036-9

Nâzım Hikmet'in bütün yapıtlarını (şairlerini, oyunlarını, romanlarını, öbür düzyazılarını) bir araya toplayan bu dizi kitaplarda kronolojik sıra uygulanmıştır.

Yalnız şiir bölümünde, şairin çocukluk ve çıraklık dönemi ürünleri (ki bunları kitaplarına almadığı gibi, birçoğunu dergilerde de yayımlamamıştır) ayrı bir ciltte toplanarak şiir kitapları dizisinin en sonuna konmuştur. Bu cilt şairin yetişme yıllarındaki gelişmelerini izlemek isteyenler içindir.

Şiir bölümündeki sıralama, şairin sağlığında yayımlanan, ya da kendi düzenlediği ama yayımlandıklarını görmediği kitaplarının yayın, ya da düzenlenme tarihlerine, kitaplarına girmemiş olan şiirlerinin ise yazılış tarihlerine göredir. Yazılış tarihleri kesinlikle belirlenemeyen şiirlerin yerlerinde kaymalar olabilir. Başta kitapların yayın tarihlerine göre sıralama yapılırken de (iç düzenleri olduğu gibi korunduğu için) şiirler yazılış tarihlerine göre değil, şairin gönlüne göre bir sıralama içindedirler. Amaç çeşitli dönemlerdeki şiirlerin birbirine karışmaması olduğundan, bu tür yer değiştirmelerin gelişmeleri izleme açısından fazla bir sakıncası bulunmadığı açıktır.

Elinizdeki yeni derlemeyle, birbirini tutmayan çeşitli müsveddelerden yola çıkan, savruk, özensiz, acele basımlardaki kargaşaya, sırasında anlamı zedeleyen dizgi düzelti yanlışlarına son verilmiştir.

Adam Yayınları, Büyükdere Caddesi Üçyol Mevkii No: 57 Maslak 80725 İstanbul

Tel: (0-212) 285 21 52 (12 hat) Telg: AdamYay Faks: (0-212) 276 27 67

Nâzım Hikmet

●

Demokles'in Kılıcı

Oyunlar: 4

İstasyon
İnek
Demokles'in Kılıcı
Tartüf-59



İSTASYON

81

24

ŞAHISLAR :

Spiker

Dimitri Mihailoviç, İstasyon şefi

Tatyana Markovna, Dimitri'nin karısı

Arkadi Petroviç, Telgrafçı

Osman, İstasyonda amele

Trafim İgnatieviç, Makasçı

Nina İvanovna, Trafim'in kızkardeşi

Vlas Sergeyeviç, Eski pomeşçik

Anton İvanoviç, Köyün Fakirler Komitesi başkanı

Nikolay Vlaseviç, Vlas Sergeyeviç'in oğlu

Mariya Aleksandrovna, Vlas Sergeyeviç'in karısı

Matriona, Hizmetçi

Stepan Timofeyeviç, Öğretmen, Komite kâtibi

Taras Vasiliyeviç, Köy ağası

Danil Feodoroviç, Vlas Sergeyeviç'in eski kâhyası

Saveliy Yakovleviç, Petrogratlı işçi

BİRİNCİ TABLO

Sahne karanlık

SPİKERİN SESİ : 1918 yılı ilkbaharındaydı... Ama kış kıyametti henüz.

(Karanlığa kar yağmaya başlar.)

SPİKERİN SESİ : Uçsuz bucaksız Rusya'nın unutulmuş, sapa bir yerinde, bir ormana yakın, küçük bir istasyon vardı.

(Karanlık aydınlanmış, kar dinmiş, istasyon akşam ışığında ortaya çıkmıştır. Sahne önünde boydan boya demiryolu geçmektedir. Solda, yine sahne önünde makas. Biraz arka planda, sahne içinde, ikinci, kör demiryoluna çekilmiş, ev diye kullanıldığı da belli bir yük vagonunun yarısı, sağda vagonun penceresinden çıkan soba borusu tütmektedir. Daha arkada ortada istasyon yapısı. Sağdaki pencerenin buzlanmış camını Dimitri Mihailoviç kazımaya çalışarak, içerisini görmeye çabalamaktadır.)

SPİKERİN SESİ : Bir akşamüstü, istasyon şefi Dimitri Mihailoviç buz tutmuş bir pencere camını kazıyarak içersini görmeye uğraşıyordu. Göremiyordu... Camın arkasında perde inikti...

(Dimitri Mihailoviç pencereden öfkeyle uzaklaşır, istasyona girer. Dimitri'nin girmesiyle de istasyon yapısının ön duvarının orta bölümü açılır, bekleme yeri görünür. Kapalı bilet gişesi. Yanan eski çini soba. Tahta sıralar, tahta bir masa. Sağda solda kapalı kapılar. Dimitri Mihailoviç sağdaki kapının anahtar deliğine gözünü uydurur.)

SPİKERİN SESİ : Dimitri Mihailoviç burdan da göremiyordu. Kapının anahtarı içerden üstündeydi.

(Dimitri, umutsuzlukla kapıdan uzaklaşır, sonra döner kulağını

İSTASYON

kapıya dayar, dinler. Sonra haykırır.)

DİMİTRİ : Açın kapıyı... Açın diyorum.. Tatyana, aç kapıyı...
Kapıyı açmazsanız, gider pencereyi kırarım... Pencereden
üstünüze ateş ederim... Aç kapıyı, Tatyana...
(Kapı açılır. Eşikte Tatyana görünür. Kapıyı aralık bırakır.)

TATYANA : Ne istiyorsun?

DİMİTRİ : Çekil...

TATYANA : Niye?

DİMİTRİ : İçeri gireceğim...

TATYANA : İçerde kimse yok...

DİMİTRİ : Çekil... *(Tabancasını çeker.)* Çekil diyorum...

TATYANA : Onun da tabancası var...

DİMİTRİ : Senin arkana gizlenip, seni siper alıp ateş etsin... Ateş
etsene namussuz!

*(Tatyana'nın omuzundan ve aralık kapıdan içeri doğru
haykırır.)*

(Tatyana hafifçe güler.)

DİMİTRİ : Ne sırtıyorsun?

TATYANA : Ağlamam lazım... Senin gibi sersem bir herife beş
yıldır karılık ediyorum diye hüngür hüngür ağlamam lazım.

DİMİTRİ : Çekil...

TATYANA : İçerde kimse yok... *(Kapının önünden çekilir; Dimitri,
elinde tabancası, odaya dalar. Tatyana bıkkın bir
gülümsemeyle Dimitri'nin arkasından bakmaktadır. Bunun
için de bilet gişesi kapısının — bu kapı karşıdadır — açılıp
Arkadi Petroviç'in çıktığını görmez. Arkadi, Tatyana'dan ve
sağdaki kapıdan yana bakmaktadır.)*

SPIKERİN SESİ : İşte Arkadi Petroviç... Kendisi orta halli bir
ailedendir... Harbe, daha ilk yılında, üniversiteyi bırakıp,
gönüllü gitti. Çok geçmeden ağır yaralandı. Bu istasyona
telgrafçı diye yolladılar.

*(Spiker'in bu açıklaması sırasında Arkadi gürültü etmemeye çalışı-
rak Tatyana'ya yaklaşmıştır.)*

ARKADİ : Ne oluyoruz, Tatyana Markovna?

İSTASYON

TATYANA : (*Ürkerek*) Hah! Korkuttun... İçerde seni arıyor...

ARKADİ : Niçin?

TATYANA : Öldürmek için olacak...

ARKADİ : (*Olduğu yerden haykırarak*) Dimitri Mihailoviç! Ben burdayım...

(*Dimitri odadan öfkeli ve şaşkın çıkar.*)

ARKADİ : Odamda ne işiniz var? Araştırma mı? Çeka'dan emir mi aldınız?

DİMİTRİ : Karımı odanda yakaladım...

ARKADİ : Kiminle? (*Tatyana'ya*) Bizi kiminle aldatıyorsunuz, Tatyana Markovna?

DİMİTRİ : Bırak küçük bey numaralarını!.. (*Tatyana'ya*) Odasında ne işin vardı?...

TATYANA : Bekliyordum...

DİMİTRİ : Kimi?

TATYANA : Seni değil...

ARKADİ : (*Dimitri'ye*) Beni de değil...

DİMİTRİ : Yalan söylüyorsun... Korktun...

ARKADİ : (*Dimitri'nin tabancasına işaretle*) Ondan bende de var... Ben cepheden geldim buraya...

DİMİTRİ : Eski hikâye... Bıktık dinleye dinleye...

TATYANA : (*Arkadi'ye*) Okunacak bir şey bulabilir miyim diye girdim odana...

ARKADİ : Son kitabı... Harp ve Sulh'ü dün yaktım...

TATYANA : Yakmasan da işime yaramazdı... Öyle uzun uzadıya okumaya gelemiyorum artık...

DİMİTRİ : Artık? Sanki eskiden uzun uzadıya okurmuş...

TATYANA : Arkadi Petroviç gibi aydın bir kocam olsaydı. Harp ve Sulh'ü değil yalnız...

ARKADİ : (*Alayla*) Kont dö Monte Kristo'yu bile...

TATYANA : (*Alayın farkında değil*) Bayılırım... Kraliçe Margo'yu da üç kere okudum...

DİMİTRİ : Yeter!... Karşımda birbirinize ilanı aşk edip durmayın... Yeter!... (*Tabancasını farkına varmayarak sallamaktadır.*)

TATYANA : (*Dimitri'ye*) Sok onu cebine...

İSTASYON

DİMİTRİ : Allah belanızı versin... Allah hepimizin belasını versin... *(Tabancasını cebine sokar, hırsla çıkar soldaki kapidan.)*

ARKADİ : Sahiden kitap aramaya mı geldinizdi?

TATYANA : Ya niye gelecekmişim?

ARKADİ : Tatyana!

TATYANA : Söyle şekerim...

ARKADİ : Yeter!

TATYANA : Ne?

ARKADİ : Kedinin fareyle oynaması gibi oynama benimle...

TATYANA : Koynuna girmek için mi geleyim odana?

ARKADİ : Odama, ormana, benimle yatmak için...

TATYANA : Ne ayıp...

ARKADİ : *(Tatyana'ya saldırır.)* Yeter...

TATYANA : Bırak... Görecek...

ARKADİ : Görsün... Gebertelim birbirimizi...

TATYANA : Bırak... Delilik etmezsen...

ARKADİ : Delilik etmezsem?...

TATYANA : Delilik etmezsen... kim bilir...

ARKADİ : Tatyana!

TATYANA : Haydi, haydi... Git hava al biraz... *(Arkadi'yi bekleme yerinden dışarıya doğru iter.)* Dolaş biraz akşam serinliğinde...

ARKADİ : Bırak beni... *(Tatyana'yı iter.)* Azgın mart kedisinden betersin...

TATYANA : *(Arkadi'ye sokularak)* Miyav... Miyav...

ARKADİ : Bırak yakamı... Bırak beni... *(Tatyana'dan hızla uzaklaşır, odasına girer, kapıyı ardından kapar. Kilitlediği de duyulur. Tatyana kapıya gider, hafifçe tırmalar, gayet hafiften de miyavlar. Bu sırada dışardan, yük vagonunu dolaşarak ve bir kucak odunla, bekleme yerine Osman girer. Tatyana, Osman'ın girdiğini görür, kapıdan uzaklaşır, tahta sıralardan birine oturur. Osman çini sobaya odun atmaya başlar.)*

SPIKERİN SESİ : Bu da Osman... Türk... Harp esiri... Bir hayli zamandır İstasyonda kara amelelik ediyor...

İSTASYON

TATYANA : Osman...

OSMAN : Buyur...

TATYANA : Canım sıkılıyor...

OSMAN : Dikiş diksene...

TATYANA : Gebereceğim can sıkıntısından...

OSMAN : Çamaşır yıkasan... Sabunun yoksa bende var bir parçacık.

TATYANA : Sen kocamın yerinde olsan ne yapardın?

OSMAN : Bizde, köyde, sözüm meclisten dışarı, kötü karıları vururlar...

(*Soldaki kapıdan Dimitri girer.*)

DİMİTRİ : Osman!

OSMAN : Buyur, hazayın...

DİMİTRİ : Ne yapıyorsun?

OSMAN : Odun atıyorum sobaya...

TATYANA : Osman odun atıyor sobaya...

DİMİTRİ : (*Çıktığı kapıyı göstererek*) Bizim sobaya da odun getir...

OSMAN : Peki...

TATYANA : (*Arkadi'nin kapısını işaretleyerek*) Oraya da odun götür.

OSMAN : Peki...

DİMİTRİ : (*Osman'a*) Trafim nerede?

OSMAN : Makasın başında olacak...

(*Dimitri dışarı çıkar çıkmaz İstasyonun demin açılmış olan ön duvarının orta bölümü kapanır. Dimitri makasın başındaki Trafim'e doğru ilerlerken*)

SPIKERİN SESİ : Trafim makasçı... İstasyona en yakın beş saatlik köydendir...

DİMİTRİ : Merhaba, Trafim... Ne yapıyorsun?

TRAFİM : Merhaba, Dimitri Mihayloviç... Makasın etrafındaki karı kürüyorum...

DİMİTRİ : Aferin... Belli olmaz, bir de bakarsın trenin biri çıkagelir...

TRAFİM : Hiç umudum yok... Üç aydır tek tren geçmedi bura-

İSTASYON

dan... Herhalde ilerde bir yerlerde hat bozuk...

DİMİTRİ : Öyleyse niye temizliyorsun makası?

TRAFİM : Makasçıyım da ondan...

DİMİTRİ : Aferin... Trenler geçsin geçmesin, hat bozuk olsun olmasın makasçının vazifesi...

TRAFİM : Makasını işler halde tutmaktır.

DİMİTRİ : Aferin... Daha ne var, ne yok?

TRAFİM : İyilik sağlık...

DİMİTRİ : Köyden haber?..

TRAFİM : Kızkardeşim bir aydır gelmedi... Ben de gitmiyorum...

DİMİTRİ : İyi de ediyorsun, bir de bakarsın trenin biri çıkagelir.

TRAFİM : Hiç umudum yok... Eskiden de pek sık sık tren durmazdı bizim İstasyonda...

DİMİTRİ : Ama gelip geçerlerdi...

TRAFİM : Gelip geçerlerdi, ama durmazlardı...

DİMİTRİ : Durmazlardı... Ama haftada bir kere ekspres geçerdi...

TRAFİM : Gece tam on biri üç geçe...

(Sahne kararmaya başlar.)

DİMİTRİ : On biri üç geçe...

TRAFİM : Gürültüsü gelirdi ilkönce...

DİMİTRİ : Derinden derine.

(Derinden derine ve hızla yaklaşan bir tren sesi duyulur. Sahne kararmakta devam etmektedir.)

TRAFİM : Hem ekspresin gürültüsü marşandizinkine, yahut da adi yolcu treninkine benzemez...

DİMİTRİ : Benzemez...

TRAFİM : Lokomotifin ateşi görülür önce... Gece iyice karanlıksa ortalık kızarıyor dersin...

(Kararan sahnede bir kızıllık.)

DİMİTRİ : Derken birdenbire, İstasyonun camlarını çerçevelerini sarsarak, düdüğünü öttürerek, yel gibi gelip geçer...

İSTASYON

(Karanlıkta Trafim'le Dimitri'nin yüzleri, art arda bir aydınlanır, bir kararır, bir aydınlanır, bir kararır... Yakından hızla geçen tren gürültüsü.)

TRAFİM : Gelip geçer...

DİMİTRİ : Gelip geçer...

(Sahne aydınlanır, akşamın alaca ışığı.)

DİMİTRİ : İşte böyle, Trafim İgnateviç...

TRAFİM : İşte böyle, Dimitri Mihayloviç...

DİMİTRİ : Geçen zaman geri gelmiyor... Gelecek zamanın da benim için daha görüldüğü yok... Daha ne kadar bekleyeceğim bu kuş uçmaz, kervan geçmez, bu Allahın belası yerde? Bu ne rezalet yahu? Rezalet değil mi hele, Trafim?

TRAFİM : Rezalet...

DİMİTRİ : Sizin köyde mujik, pomeşçikten devri teslim aldı mı toprağı?

TRAFİM : Eh...

DİMİTRİ : Eh ne demek? Aldı mı, almadı mı?

TRAFİM : Aldı, diyelim...

DİMİTRİ : Benden kim devri teslim alacak İstasyonu? Hangi makam? Niye devri teslim almazlar? Bu kadar demirbaş eşya var, hepsini deftere yazıp vermişler bana, imza atmışım, benden de defteri imzalayıp almaları gerekmez mi?

TRAFİM : Gerekir elbet...

DİMİTRİ : Kime bırakır da giderim İstasyonu? Yarın hesap sormazlar mı?

TRAFİM : Sorarlar...

DİMİTRİ : Hesap sorarlar, fakat devri teslim alan olmaz, maaş da vermezler... Dört aylık birikmiş maaşımı, maaşımızı kimden alacağız? Anton'a, sizin köyün Fakirler Komitesi Başkanı Anton İvanoviç'e canım, açtım meseleyi... Ben İstasyon işine karışmam diyor... Sovyetle konuşurum, dedi. Hâlâ konuşacak... Ben mi niye gidip konuşmuyorum? Bir kere kasaba burdan on beş saatlik yol...

İSTASYON

TRAFİM : Hızla yürürsen on dört...

DİMİTRİ : Öyle olsun... On dört saatlik yolu yaya gidemem ya bu karda kıyamette... Anton ne araba veriyor, ne at... İşlemeyen kör İstasyona at, araba veremem diyor... Patatesle, lahanayla besliyoruz sizi buna da şükredin, diyor.

TRAFİM : Köylüden istesen...

DİMİTRİ : Ne sıfatla?

TRAFİM : Doğru...

DİMİTRİ : Sonra benim yüksek makamım kasaba Sovyeti mi?

TRAFİM : Buyruk Sovyetlerindir! diyor Anton...

DİMİTRİ : Buyruk başka, demiryolu işletmesinde silsileyi meratip başka... Öyle mi?

TRAFİM : *(Anlamamış)* Öyle elbet... *(Uzayan sohbeti kesmek isteğiyle)* Ayaz da bastırdı... Hava da karardı iyice... *(İstasyon binasında Arkadi'nin penceresi aydınlanmıştı.)* Arkadi Petroviç de lambayı yaktı...

DİMİTRİ : Allah kahretsin... O kadar da tembih ettim, odalarda ayrı lamba yakmak yok diye... Gazyağı da bitecek nerdeyse... Hepten karanlıkta kalacağız... Namussuz herif... Kim kumanda ediyor burda?

TRAFİM : Siz elbette...

DİMİTRİ : Gel peşim sıra...

(Dimitri ve peşi sıra Trafim İstasyona doğru ilerler. Yapı duvarının orta bölümü açılır yine. Bekleme yerine girerler. Bekleme yeri Arkadi'nin kapısı altından sızan sarı bir ışıkla ve çini sobanın açık kapağından düşen kızıl ısıyla alacakaranlıktır. Tatyana başını elleri arasına almış, sobanın yanında oturmaktadır.)

DİMİTRİ : Tatyana! Ne yapıyorsun orda?

TATYANA : Ağlıyorum...

DİMİTRİ : Osman nerde?

TATYANA : Şimdi bizim odaya gitti, sobayı yakmaya...

DİMİTRİ : Niye ağlıyorsun?

TATYANA : *(Trafim'e, Arkadi'nin kapısını işaretle)* Çal şunun kapısını, çağır gelsin...

TRAFİM : *(Arkadi'nin kapısına vurarak)* Arkadi Petroviç... Arkadi Petroviç...

ARKADİ : *(Kapıyı açarak)* Ne var, Trafim? Ne istiyorsun? Söylesene...

TRAFİM : Benim bir şey istediğim yok...

DİMİTRİ : Odalarda ayrı lamba yakılmamasını emretmiştim. Lamba yalnız burda yakılacak... *(Trafim'e)* Git lambayı al buraya getir...

ARKADİ : *(Dimitri'ye)* Kendin gelip alsana... Korkuyor musun?

(Dimitri cevap vermez, Arkadi'ye doğru ağır ağır yürür. Kapı önünde odadan vuran aydınlığın içindedirler. Tatyana yerinden kalkar, erkeklere yaklaşır.)

TATYANA : Boğuşacak mısınız? İki höroz gibi ne bakışıp duruyorsunuz?

TRAFİM : *(Dimitri'yle Arkadi'nin arasından geçerek, geçerken de ikisini iki yana iterek)* Yol verin... *(Odaya girer, lambayla çıkar, yine iki erkeğin arasından geçer, lambayı masanın üstüne kor ve Dimitri'yle Arkadi'nin yanına dönerek)* Telgraf makinesini hâlâ tamir edemedin mi, Arkadi Petroviç?

ARKADİ : Ne dedin?

TRAFİM : Telgraf makinesini diyorum...

ARKADİ : Ha... Tamiri imkânsız...

DİMİTRİ : Ustası olsaydı imkânsız demezdi...

ARKADİ : Benden ustasını bulamazdınız...

DİMİTRİ : Mektepte öğrenilen telgrafçılık bu kadar olur...

ARKADİ : Alaydan yetişmeler daha mı usta olur?..

DİMİTRİ : Daha becerikli olur herhalde... Şu Allahın belası makine işlese şu cehennemden kurtulurduk... Başvuracak bir makam bulurduk... Bu batakhaneyi teslim alacak bir makam arardık... *(Osman soldaki kapıdan girer.)* Soba yandı mı, Osman?

OSMAN : Yandı, hazayin...

DİMİTRİ : Yürü, Tatyana... Uykum var...

İSTASYON

TATYANA : Sen git yat... Benim uyku yok...

DİMİTRİ : (*Tatyana'yı kolundan tutup iterek*) Yürü diyorum...
(*Etraftakilere*) İyi geceler...

TRAFİM : İyi geceler, Dimitri Mihailoviç...

OSMAN : Allah rahatlık versin, hazayın...

TATYANA : (*Arkadi'ye*) İyi geceler, Arkadi.

(*Dimitri, Tatyana'yı kakıştırarak sol kapıdan çıkarır.*)

ARKADİ : Kudurduk... Dünya kudurdu... Bir şey mi dedin,
Osman?

OSMAN : Bir şey demedim, hazayın...

ARKADİ : Allaha inanır mısın?

OSMAN : Tövbe, tövbe... Allaha inanmamak olur mu?

ARKADİ : Ben inanmıyorum artık... Yıkıldı benim Allahım...
Bütün Allahlarım yıkıldı...

OSMAN : Tövbe de, tövbe de, hazayın...

TRAFİM : İnsanın diriliğine de mi inanmıyorsun, Arkadi Petroviç?

ARKADİ : Ona senin Lenin'in inanmıyor...

TRAFİM : (*Kuşkulu*) Niye Lenin benim olacakmış?

ARKADİ : Kimin olacak ya... Sana verdi toprağı, bana değil... Siz
yağma ettiniz Vlas Sergeyeviç'in çiftliğini, köşkünü, ben
değil...

TRAFİM : Ben elimi sürmedim o işe...

OSMAN : Lenin kitapsız mı hepten? Büyük, merhametli adamdı,
diyorlar.

ARKADİ : Rusya'ya merhamet etmedi...

OSMAN : Bu işlerin doğrusunu, inceden incisini öğrenemedik
ki... Şu telgraf makinesi işleseydi?...

ARKADİ : İşlemez... Anton anlatmıyor mu işleri? Propaganda
yapmıyor mu?

OSMAN : Anton da köylünün biri benim gibi... Bir okumuş
yazmış adamdan dinleseydik olup bitenleri... Makineyi
işletseydin... Haber alsaydık...

ARKADİ : Benim alacak hiçbir haberim yok... Allah rahatlık

İSTASYON

versin. Uyku tutmayacak bu gece yine... Samagon var mı, Trafim?

TRAFİM : Var... Getireyim...

OSMAN : Allah rahatlık versin, hazayin...

(Arkadi masanın başına oturur. Trafimle Osman çıkarlarken Arkadi seslenir.)

ARKADİ : Bir lokma da ekmek...

(Trafim'le Osman çıkar, İstasyon yapısının ön duvarının orta bölümü kapanır.)

OSMAN : Makine bozuk değil...

TRAFİM : Ne dedin?

OSMAN : Telgraf makinesi diyorum bozuk değil... *(Sağı solu işaretle)* İki başta, biri gölün yanında, öbürü ormanın öte yakasında iki telgraf direği devrilmiş... Gördüm...

TRAFİM : Dikelim hemen....

OSMAN : Neye yarar... Arkadi, makine bozuk dedikten sonra... Direkleri diksek de, makineyi işletmez...

TRAFİM : Doğru... Ne yapmalı? Dimitri Mihailoviç'e söyleyelim.

OSMAN : Neye yarar. Arkadi makineyi işletmedikten sonra...

TRAFİM : Doğru... *(Birdenbire öfkeli)* Ne samagon götüreceğim, ne ekmek... Beklesin dursun kerata... Benim makine de bozuk...

(Vagonun arkasında kaybolur.)

OSMAN : Şimdi bu gece vakti bizim oralar sıcaktır... Damın üstünde yatarsın... Burcu burcu sarı çiğdem kokar... Hey anam hey!...

BİRİNCİ TABLONUN SONU

İKİNCİ TABLO

Ev diye kullanılan vagonun içi. Ortada saç soba yanmaktadır. Sağda solda iki kat tahta ranzalar. Bir küçük tahta masa. Eski püskü giyecek eşyası. Osman'ın gocuğu döşeği üstündedir. Osman sağdaki alt ranzada sırtüstü yatmakta. Dipte vagonun kapısı. Kapı açılır. Açılan kapıda Nina. Vagonun altından bacakları, açılan kapıdan gövdesi görünmektedir. Osman uyumakta. Nina bir müddet Osman'ı seyrederek.

SPIKERİN SESİ : İşte Nina İvanovna... Makasçı Trafim'in kızkardeşi... Başka kimi kimsecikleri de yok zaten.

NİNA : Osman... Osman'cık! Osman!

OSMAN : *(Uyanarak)* Ha? Vay! Nina... Kapıyı kapa, kız... *(Nina vagonun dışından merdivenleri çıkarak içeri girer, kapıyı da kapar. Osman da doğrulmuş, kalkmıştır. Nina'nın elinde süt güğümü, sırtında torba.)*

NİNA : Süt getirdim köyden... Biraz da et, iç yağı...

OSMAN : Domuz mu?

NİNA : Domuz da var, inek de... Korkma, ayrı ayrı koydum. Sen kendin kara yaban domuzu... Benim körpe domuzun körpe etinden öğrenirsin bir de...

OSMAN : Ama senden öğrenmem... Ceylan gibi kızsın...

NİNA : Ceylanın gözü kara olurmuş...

OSMAN : Kimden duydun?

NİNA : Senden...

OSMAN : Ama tüyü boz olur seninki gibi... Eti de beyaz...

NİNA : Trafim nerde?

OSMAN : İçerde olacak... Çağırayım mı? Kardeşini çok göresin geldi besbelli...

NİNA : Yumurta da getirdim... Biraz da elma turşusu... *(Torbasını yere koymuştur, içinden bir elma turşusu alıp uzatır Osman'a.)* Trafim nerde?

OSMAN : *(Elmayı alıp dışlar.)* İçerde bir yerde olacak. Çağırayım

mı?

NİNA : *(Alt ranzaya oturur.)* Yoruldum... Beş saatlik yol...

OSMAN : Vakit de geç... Bu gece burda kalırsın...

NİNA : Sen de geçen seferki gibi koynuma girmeye kalkışırsın...
Trafim nerde?

OSMAN : Çağırayım mı?

NİNA : Trafim'i çağır diyen var mı?

OSMAN : Trafim nerde diye sorup duruyorsun ya...

NİNA : İnsan kardeşinin nerde olduğunu sormaz mı?

OSMAN : *(Nina'nın yanına oturmuştur.)* Sorar... Kız kısmı ağabeyinin nerde olduğunu sormaz olur mu? *(Sağ elini Nina'nın göcuğu içine sokmuştur. Kızın göğsünü muncıklamaktadır.)*
Sorar... Hem de sormalı...

NİNA : Çek elini... Osman... Sana diyorum... Çek elini ordan...

OSMAN : Elim üşüdü... Sözlü değil miyiz?.. Allahın emri, peygamberin kavliyle istemedim mi seni Trafim'den?

NİNA : Daha karın değilim...

OSMAN : Bizim Müslümanlıkta karıyla erkek "he" dediler mi iki şahit önünde imama, nikâh kıyıldı demektir.

NİNA : İki şahitle imam nerde?

OSMAN : İki şahitle bir imam yoksa kabahat bizim mi?

NİNA : Rahat otur... Ne laf anlamaz adamsın...

OSMAN : Bırak sol elimi de ısıtayım...

NİNA : *(Göğsünü muncıklayan Osman'ın sol eline göcuğunun üstünden vurarak)* Canımı acıtıyorsun... Siz Türkler hep böyle hoyrat mısınız?

OSMAN : Karı kısmı hoyrat erkekten hoşlanır...

NİNA : Belki sizin karılar... Biz hoşlanmayız...

OSMAN : Peki... Ana kanadı altında yavru kuş gibi uslu uslu dursun elim orda... Dün gece bir düş gördüm yine...

NİNA : Memleketindeydin...

OSMAN : Nerden bildin?

NİNA : Kaç düşünüyü anlattın, hepsi bir örnek... Memleketindesin...
Köyünde...

OSMAN : Neydi bizim köyün adı?...

NİNA : Yedi Çeşmeler... Ne de dolaşık ad... İnsanın dili dön-

İSTASYON

müyor...

OSMAN : Seninle köye varınca değiştiririz adını...

NİNA : Sahiden de kuyruğuna takılıp gider miyim sanıyorsun?..

OSMAN : Cilveye başlama...

NİNA : Sen daha esirsin... Ne zaman serbest bırakacaklar seni kim bilir?..

OSMAN : Memleket bir gözümde tütüyor ki...Hani bir yıl daha sürerse esirlik ya deli olurum, ya ince illete tutulup, kan kusa kusa geberirim...

NİNA : Bir şeycikler olmazsın...

OSMAN : Olurum, olurum... Hasretlik dayanılır gibi değil gayrı... Bana bir türkü söyle, Nina... Ne olursun... Gözünü seveyim... Hani şu kara beyniki... Bizim türkülere benzer yeri yok ama, türkü...

NİNA : Deli misin? Türkünün yeri mi, zamanı mı?

OSMAN : Ne olursun? Dilini yiyeyim ne olursun... Bir iki satırcık... Nina... Ne olursun...

(Nina yavaş sesle kara beyniki söyler. Osman bir iki satır sonra inceden inceye, sessiz sedasız ağlamaya başlar. Nina, Osman'ın ağladığını görür, türküyü keser.)

NİNA : *(Derin bir şefkatle)* Osman'cığım... Ösman'cık...

OSMAN : Hani Müslümanın gâvur türküsüyle ağladığını söylesem kimse inanmaz... Lakin ağlıyorum işte...

NİNA : *(Osman'ın gözlerinden öper.)* Bir daha söyleyemeyeceğim kara beyniki sana...

ÖSMAN : Söyleyeceksin... Bizim orada... Allaha âlem o zaman ağlamam.

NİNA : O zaman ben ağlayacağım... Öyle ya memleket hasretliği bende olacak o zaman... Niye geldin buraya? Niye gönderdiler seni buraya? Başımın belası Allahsız Türk...

OSMAN : *(Birden ciddi)* Bana bak, Nina, Lenin kitapsız mı hepten?

NİNA : Bunu da nerden çıkardın?

OSMAN : Arkadi söyledi geçenlerde... Sizin Anton ne diyor?

Papaz ne diyor?

NİNA : Bizim papazın bıçak açmıyor ağzını... Anton bir kere toplantıda, Allah zenginlerin jandarmasıdır, dedi... Din, halka yutturulan... neydi o... hani bir şey yutuyorsun da, yahut içiyorsun da serseme dönüyorsun...

OSMAN : Esrar...

NİNA : Değil...

OSMAN : Haşış...

NİNA : Değil...

OSMAN : Afyon...

NİNA : Hah! Afyon... Din halk için afyondur dedi...

OSMAN : Anton mu?

NİNA : Anton...

OSMAN : Belki sizin din için söylenmiştir...

NİNA : Bilmem...

(Osman bir müddet dalgın düşünür, sonra düşünmekten vazgeçer.)

OSMAN : Hiç denizi görmüşlüğü'n var mı, kız?

NİNA : Yok...

OSMAN : Askerliğime İstanbul'da başladım... İstanbul'u bilmezsin elbet?

NİNA : Nerden bileyim?..

OSMAN : Bir ulu şehir... Yedi tepe üstüne kurulmuş...

NİNA : Moskova da yedi tepe üzerine kuruluymuş...

OSMAN : Mümkün... Camiler var... Minareler var... Tramvaylar... Yedi katlı yapılar var... İki köprü var... Deniz var... Deniz dediğin şu sizin Rusya topraklarını suyla doldur, öyle işte... Ucu bucağı yok... Dere suyu gibi değil lakin... Mavimsi... Tuzlu da... İçinde de balığın çeşidi... Üstünde de martı kuşları... Burdan seninle İstanbul'a varırız... Ordan köye... Olur mu?

NİNA : Bilmem...

OSMAN : İstanbul'u beğenmedin mi yoksa?

NİNA : Beğendim...

OSMAN : Şimdi bir lokomotif gelse, bağlasa bizim vagonu...

İSTASYON

Düüüt! Çekip götürse... Yollar da açık olsa... Düüüt!
Kuban, Kafkasya, Erzurum, Ankara, İstanbul!..

NİNA : Kim bilir ne zaman serbest bırakırlar seni...

(Susarlar. Kederli bir hava eser. Vagonun kapısı açılır. Trafim girer.)

TRAFİM : Nina!

(Nina'yla Trafim tokalaşırlar.)

TRAFİM : Çoktan mı geldin?

NİNA : Yooo... Az önce... Süt getirdim, et getirdim, iç yağı getirdim, biraz da elma turşusu... Ötekilerine de ikram edin...

TRAFİM : Elbette... Ne var ne yok? Anton ne yapıyor? Stepan ne yapıyor?

NİNA : Stepan bildiğin gibi kâtiplik ediyor komitede... Anton İvanoviç haber yolladı sana, köye gelsin artık diyor...

TRAFİM : *(Osman'a)* Baksana, Anton kumandaya başladı...

NİNA : Toprağının, davarının başına geçsin, diyor...

TRAFİM : Sen varsın ya...

NİNA : Ben varım... *(Birden kararlı)* Ben bugün varım, yarın yokum... *(Osman'a bakar.)*

TRAFİM : Şu mesele...

OSMAN : Kız kısmı satılıktır...

TRAFİM : Makası kime bırakırım!.. Bir makasçı yollasın Anton da ondan sonra emretsin...

NİNA : Gel malının mülkünün başına, Trafim... Bunca yıl sende, ben de el kapısında çalıştık... Yetmez mi? Bıkmadın mı?

TRAFİM : Dolap duruyor mu?

NİNA : Ne dolabı?

TRAFİM : Vlas Sergeyeviç'in köşkünden alıp getirdiğin aynalı dolap?

NİNA : Duruyor... Nereye gidecek... Kadife koltuk da duruyor... Yıldız çerçevesi karı resmi de...

TRAFİM : Alacak, taşıyacak başka bir şey bulamamışın gibi... Hâlâ içerlerim...

NİNA : (Osman'a) Sen de gördün evde, Osman... İkonun so-
lunda...

OSMAN : Çerçeve güzel... Altın suyu... Allah Âlem... Muhkem
de...

NİNA : Karı da güzel değil mi?

OSMAN : Hangi karı?

NİNA : Çerçevadaki... Bana benzemiyor mu?

OSMAN : Yok canım, o karı çıplak...

TRAFİM : Anton'dan daha ne haberler var?

NİNA : Bütün Rusya'da Sovyetler hüküm sürüyor gayrı, diyor...

TRAFİM : Öyle mi dersin?

NİNA : Niye yalan söyleyecek... Her tarafta fukara komiteleri...

TRAFİM : Hım... Hım...

NİNA : Hım hımı da ne oluyor?

TRAFİM : Hiç... Allah versin... Peki, Stepan ne diyor?

NİNA : Ne diyecek? Anton'un bir dediğini iki etmiyor...

TRAFİM : Akıllı heriftir Stepan... Öğretmen ne de olsa... Demek
Stepan, Anton'un sözünden çıkmıyor...

NİNA : Çıkmıyor...

TRAFİM : Vlas Sergeyeviç'in harasından alıp bizim eve sürdüğün
inekle kır at...

NİNA : (Trafim'in sözünü keserek) Hepsi sağ salım çok şükür...

TRAFİM : Atın iyisini seçememişsin... O zaman da dedim ya...

NİNA : Gelip kendin seçeydin...

TRAFİM : (Osman'a) Köye gitmeli mi ne?

OSMAN : Gitmeli... Sabanın sapına yapışmalı...

TRAFİM : Yapışmak lazım gelecek anlaşılan... Öyle ya, makası
kime bırakacağız diye düşünüyorum da, tarlayı, aynalı
dolabı, ineği, kır atı, o kahrolası çerçeveyi kime bırakacağız,
diye düşünmüyorum... Öyle mi, Osman?

OSMAN : Öyle, Trafim...

NİNA : Vlas Sergeyeviç döndü?

TRAFİM : (Ürkmüş) Ne?

NİNA : Karısıyla oğlu Nikola'yla...

TRAFİM : Ne? (Heyecanı gitgide artarak Osman'a) Gördün mü,
Osman? Ben demiyor muydum? Efendi kısmı ne yapar eder,

üste çıkar demiyor muydum? Bir oyuna geldiler de yenildiler, ama görürsünüz, çocuklar, herifler itoğlu ittir, intikamlarını yerde komazlar, demiyor muydum... Dediklerim çıkıyor mu? Demek bizim Pomeşçik döndü... Köşküne kuruldu... Elbet şimdi, ver bakalım geriye otlakları, ver bakalım toprakları, ver bakalım inekleri, atları, canı çıkası yaldızlı çerçeveleri, ver bakalım gerisin geri... Herif hepinize bir temiz de meydan dayağı çekirtmezse, topunuzu sürgünlere yollamazsa şükredin...

NİNA : *(Acı bir alayla)* Ne söylüyorsun? Delirdin mi?

TRAFİM : Anton demiş ki... Stepan, Anton'u sayıyormuş da... Hah!...

NİNA : Anton'u yalnız Stepan değil, Vlas Sergeyeviç de sayıyor... Hem de nasıl... Anton'u üç saatlik yerden selamlıyor... Köşklerinde bir oda verdiler üçüne... Yetecek kadar da toprak ayırdılar... Çift sürsünler diye beygir de verecekler... Namuslarıyla, köylü gibi alın teriyle ekmeklerini çıkarmak istiyorlarsa, varsın çalışsınlar demiş Lenin...

OSMAN : Merhametli adam dedikleri doğru...

TRAFİM : Lenin'in böyle dediği ne malum?

NİNA : Anton söyledi...

TRAFİM : Ne dersin bu işe, Osman?

OSMAN : Git malının başına...

TRAFİM : Yani işler sağlam diyorsun...

OSMAN : Bundan sağlamı can sağlığı...

(Trafim düşünür, burnunu kaşır. Güler.)

NİNA : Ne gülüyorsun?

TRAFİM : Vlas Sergeyeviç geldi gözümün önüne... Çift sürerken... Ama çifti herhal oğlu sürer. Acaba Hüsar üniformasıyla mı, yoksa Muhafız üniformasıyla mı? *(Güler.)*

NİNA : Şimdilik eskice bir kürkle dolaşıyor...

TRAFİM : Pekâlâ... On gün sonra köydeyim...

NİNA : Niye on gün sonra?

TRAFİM : İş bırakmadan önce haber vermek lazım... Dimitri Mihayloviç'in gönlünü etmeli... Makasın sayesinde kaç yıl ekmek yedik, namusumuzla, edebimizle ayrılmamız lazım

İSTASYON

makastan... On gün sonra köydeyim, Nina... Dolabın aynasını bir temiz parlat... Şöyle bir kasıla kasıla seyretsin kendini aynada Trafim İgnateviç...

İKİNCİ TABLONUN SONU

ÜÇÜNCÜ TABLO

Vlas Sergeyeviç'in köşkündeki salon. Duvar kâğıtları yırtık. Duvarda, perukalı, bir yağlıboya erkek portresi. Bir pencerenin camları var. Ötekiler tahtayla kapalı. Üç portatif karyola... Kırık dökük iskemle ve koltuklar. Masa. Sağda solda dipte kapılar. Soldaki kapıdan Anton girer...

SPIKERİN SESİ : İşte Anton İvanoviç...

(Anton'un peşi sıra Vlas Sergeyeviç girer.)

SPIKERİN SESİ : İşte eski pomeşçik Vlas Sergeyeviç...

(Vlas'ın ardından Nikolay girer.)

SPIKERİN SESİ : İşte Nikolay Vlaseviç. Vlas Sergeyeviç'in oğlu...

ANTON : Demek burayı seçtiniz?..

VLAS : Zor ısınıyor ama, hepimiz sığabiliyoruz...

ANTON : Üç gün sonra oduna gidilecek... Ya kendiniz, ya oğlunuz gelsin... Odun kesmesini bilemezsiniz tabii...

VLAS : ...

ANTON : Köylüler yardım eder... Öğretirler... Araba da veririz...

VLAS : Teşekkür ederiz, Anton İvanoviç...

(Anton'un gözüne portatif karyolalardan birinin yanında bir şey ilişmiştir. Oraya doğru gider. Gözüne ilişen şey bir apolettir. Yerden kaldırır.)

ANTON : Apolet...

NİKOLAY : *(Şaşkın, telaşlı ve elini uzatarak)* Benim...

ANTON : Öbür teki nerde?

NİKOLAY : Yok... Bir tek...

ANTON : Yastığınızın altından düşmüş olmalı...

NİKOLAY : ...

VLAS : Kusura bakmayın, Anton İvanoviç...

ANTON : Hevesini alamamış anlaşılan...

NİKOLAY : Hatıra diye...

İSTASYON

ANTON : *(Apoleti vererek)* Al...

(Sağdaki kapıdan Mariya Aleksandrovna girer.)

SPIKERİN SESİ : İşte Vlas Sergeyeviç'in karısı Mariya Aleksandrovna.

(Mariya Aleksandrovna, Anton'u görmezlikten gelir.)

MARİYA : *(Nikolay'a)* Kes kil vö?

VLAS : Anton İvanoviç nasıl yerleştığımızı görmeye gelmiş...

MARİYA : İnsanı kendi evinde bir tek salonda yaşamaya zorladık-tan sonra bir de nasıl yerleş...

ANTON : Sizi bir tek salonda yaşamaya kimse zorlamıyor... Bir oda daha alabilirsiniz...

MARİYA : Teşekkür ederiz... Pek lütfkârsınız... *(Seslenir sağ kapıdan yana)* Matriona...

ANTON : Matriona burda mı?

MARİYA : Niye burda olmayacakmış? Yoksa bu da mı yasak?

ANTON : Ne iş yapıyor burda?

VLAS : *(Şöze telaşla karışarak)* Aile efradımızdanmış gibi yaşıyor aramızda, her zamanki gibi...

(Matriona girer. Başı boyuna sallanmaktadır.)

MATRİONA : *(Mariya'ya)* Beni mi çağırdın, hanımım? *(Anton'u görür.)* Ne o, Anton?

ANTON : İyilik sağlık, nineciğim... Demek buradasın...

MATRİONA : Nerde olacaktım ya? Efendilerimin yanıdayım yine çok şükür... Evlerini barklarını başlarına yıktığınız yetmezmiş gibi, Matriona'larını da mı ellerinden alacaksınız... Anton... Anton! Ben senden fakirim. Bana bir şey yapamazsınız...

ANTON : Sana kimsenin bir şey yapmak istediği yok, nineciğim... Gönlün nerde isterse orda yaşa...

MARİYA : *(Matriona'ya)* Misafir var... Sıcak suyun olacak mut-

İSTASYON

fakta... Havuç haşla da... (Güler.) Çay yerine...

ANTON : İstemez... (Vlas'a) Matriona istediği yerde, dilediği insanların yanında kalabilir... Ama Matriona'ya iş gördürmek yok... Kendi işinizi kendiniz görün... Yarın tarlada da Matriona'yı çalıştırdığınızı görürsem...

MATRİONA : Sana ne oluyor?... Çalışacak benim...

ANTON : Başkasının hesabına, eski pomeşçiklerinin hesabına çalışamazsın, nineceğim... Bir insanın başka bir insanın sırtından geçinmesi yasak... Bir insanın kendi sırtından başka bir insanın geçinmesine razı olması da yasak...

MATRİONA : Anton! Anton! Haddini bil!.. Ben bu evin en emektar kalfasıyım... (Vlas'ı işaretle) Vlas Sergeyeviç doğduğu zaman beş yaşındaydım... Sabahlara kadar beşiğini salladım... (Nikolay'ı işaretle) Nikolay'ın beşiğini de ben salladım...

ANTON : İkisi de kazık kadar herif olmuşlar maşallah... Kendi beşiklerini kendileri sallayabilirler artık...

VLAS : (Matriona'ya) Git, uzan, dinlen... Havuç çayını ben yaparım...

ANTON : Benim içinse zahmet etmeyin, dedim ya...

VLAS : Siz bilirsiniz... (Bir şeyler söylemeye hazırlanan Matriona'ya fırsat vermayerek) Haydi, güzelim, Matriona'cıgım... Git... (Matriona'yı salondan çıkarır, Anton'a) Bunadı artık zavallıcık...

ANTON : Bir daha söyleyeyim: Matriona'yı sömürmek yok... Ne evde, ne tarlada... Biz size her proletere verileni veriyoruz... Siz de proleter sayılıyorsunuz gayrı... Eski günler geri gelir sanmayın... Toprak bir insanın, yahut da bir hanenin olamaz... Toprak köylünündür... Bunu böylece bilin... Ağalar da bilsin... Ben onların yerinde olsam köyde durmam. (Susar. Aklına bir şey gelmiştir ansızın.) Stepan dün burada mıydı?

VLAS : Stepan mı? Komite katibi mi?

ANTON : Evet, Öğretmen Stepan... Stepan Timofeyeviç...

MARİYA : Buradaydı... Ne olacak?

ANTON : Hiç... (Sessizlik.) Hoşça kalın... (Vlas'a) Geçirmek

İSTASYON

istemez beni... Kapının yolunu bilirim...

(Anton çıkar.)

VLAS : (Mariya'ya) Stepan'ın dün burada olduğunu niye söylediniz?

MARIYA : Niye söylemeyecekmişim? Kendi adamları... Birbirlerine düşünler... Birbirlerinden şüphelensinler, birbirlerinin başını yesinler...

VLAS : Aklınızın ermediği işlere karışmasanız iyi edersiniz...

MARIYA : Erkeklerimizin aklı karıları kadar erseydi, politikada bu hale düşmezdik... (Susar.) Şu Anton... (Güler, Nikolay'a) Çocukken Noel ağacına onu da çağıırdık değil mi, Nikolay?

NIKOLAY : Farkında değilim, anne...

MARIYA : Sen zaten neyin farkındasın mon şer anfan...

(Matriona girer.)

MATRİONA : Gitti mi?

MARIYA : Gitti...

MATRİONA : Siz onun öyle asık suratlı olduğuna bakmayın, namuslu delikanlıdır... Yalnız kapıldı işte Bolşeviklere...

MARIYA : Eskiden, Anton çocukken demek istiyorum, Noel ağacına çağıırdık mı onu hiç ötekilerle beraber?

MATRİONA : Dur bakalım... Galiba bir kere... Öyle ya, anası ölmüştü... Babasını hatırlayabildin mi? Irgatlık ederdi burda, bizde çiftlikte. Hey gidi günler... (Ansızın sözü değiştirir.) Papazın karısı geldi, Aksinya, mutfakta, bu kış kurtlar şehirleri basıyormuş... Lenin Moskova'da, Kremlin'de oturdukça her yıl böyle olacaktı... (Sözü değiştirerek) Domuz yağıyla, ırmık getirmiş Aksinya...

VLAS : Teşekkür ederiz... (Mariya'ya) Gidip şahsen teşekkür etseniz?...

(Mariya, Vlas'ı küçümseyerek süzer. Matriona'yla çıkar.)

VLAS : Anan durumumuzun fecaatini kavrayamıyor bir türlü.

NIKOLAY : Kavramak da kolay değil, baba...

VLAS : Haysiyetimizi çiğnetmek taraftarı değilim, fakat lüzumsuz nümayişlerin de faydası yok...

(Sağdaki kapıdan Stepan girer.)

STEPAN : Merhaba, baylar...

VLAS : Hoş geldin, Stepan...

NIKOLAY : Seni sordu...

STEPAN : Kim?

NIKOLAY : Anton...

STEPAN : Farkındaydım, şüpheleniyor...

VLAS : Zaten nasıl oldu da Fakir Komitesi kâtipliğine girebildiniz?
Hayrettir...

STEPAN : Cepheden dönen köylüyü, köy öğretmenini kâtipliğe
almayacaklar da kimi alacaklar!.. Demek beni sordu... Ne
dediniz?

NIKOLAY : Annem dün burda olduğunu söyledi...

STEPAN : Ne yapalım... Peki... Bu işi kökünden halletmeli...
(Düşünür.) Kökünden... Size çok mühim bir haber vermeye
geldim, Vlas Sergeyeviç... Etrafta isyanlar başlıyor... Bolşeviklere karşı...

NIKOLAY : Nerde?

STEPAN : Birçok yerde... İstasyonu ellerine geçirmişler...

VLAS : Bizimkiler mi?

STEPAN : Hayır... Hangi istasyon iyice öğrenemedim... Ama
öğreniriz... Köylüleri öyle canından bıktırdı ki Bolşevik
efendiler, bu isyanları genişletmek elimizde artık... Fukara
Komiteleri politikası bütün köy ağalarını düşman etti
komünistlere... Bütün mesele teşkilatta... İşin başına geçmek
lazım...

NIKOLAY : Kim geçecek işin başına?

STEPAN : Bakınız... Siz, köylerde kalan, köylere dönen bütün
eski pomeşçikler... Aydınlar... Subaylar...

VLAS : Ben bir iki köylü isyanıyla Bolşevikleri yenebileceğimizi
sanmıyorum, Stepan Timofeyeviç...

NIKOLAY : Öyle deme, papa...

STEPAN : Çiftliğinizi, tabii eski halinde değil, köylü aldığını
toptan geri vermez, ama çiftliğinizin bir kısmını kurtarabilir-
siniz... Devlet idaresinde önemli bir rolünüz olabilir yine.

VLAS : Siz. S. R. misiniz?

STEPAN : Evet..

- VLAS : Ben şahsen bir isyanı idare edebileceğimi sanmıyorum...
- NİKOLAY : Papa...
- VLAS : Nikolay'ın da şimdilik böyle işlere karışmasına taraftar değilim... (*Kederli ve samimi*) Korktuğumu sanmayın... Ben de oğlum da gerekirse daha...
- STEPAN : Anlıyorum, daha ciddi işlere demek istiyorsunuz...
- VLAS : Başınız sıkışırsa bize güvenebilirsiniz... Sizi ne bileyim, saklayabiliriz burda belki...
- STEPAN : Burda beni çabuk bulurlar... Sağ olun... (*Düşünür.*) Anton beni sorarken...
- VLAS : Sizden şüphelenmeye başladığı belliydi... Dikkatli olun...
- STEPAN : Merak etmeyin... Sabah sabah başınızı ağrıttım... Affedersiniz... Hoşça kalın...
- NİKOLAY : Geçireyim seni, Stepan...
- VLAS : Beraber görünmeseniz iyi edersiniz...
- NİKOLAY : Kapıya kadar... (*Nikolay'la Stepan çıkarlar.*)
- VLAS : Kurnaz kerata... Bizi başa geçirecek, ilk bozgunda satacak. Köylü isyanları?.. Bolşevikleri beraber devireceğiz, sonra... Sonra köy ağası hazretleri bizim de kışımıza atacak tek-meyi... (*Nikolay girer.*)
- NİKOLAY : Hata ediyorsun, papa...
- VLAS : Ne dedi sana?
- NİKOLAY : Ya bizimle olacaksınız eninde sonunda, yahut komü-na canınıza okuyacak, dedi...
- VLAS : Canımızın okunmadık neyi kaldı?
- NİKOLAY : Hepinizi kurşuna dizecekler, dedi...
- VLAS : Mümkün...
- NİKOLAY : Hepinizi kurşuna dizecekler, dedi...
- VLAS : Doğru...
- NİKOLAY : Ben bu işin başına geçebilirim, papa...
- VLAS : Acele etme... Stepan ağaların ajanı... Ağalar kendilerini bizim biricik varisimiz saydıkları için, malımızın mülkümüzün fukara köylüye dağıtılmasında kendi tabii haklarına yapılmış bir tecavüz görüyorlar...

NİKOLAY : Şimdi nasıl taksimini, mirasımızı kimlerin yiveceğini bırakıp Rusya'yı düşünmek lazım...

VLAS : Korktum sandın. (*Dalgin, kederli*) Küçücük adam, kendini benden cesur sayıyor... Hor görüyor beni... Halbuki korkmuyorum. Korkmuyorum, Nikolay...

NİKOLAY : Bana izin ver...

VLAS : Bu köylü isyanlarında şu kadarcık umudum olsa...

NİKOLAY : Kavgaya bir yerden, birileriyle beraber, birilerine dayanarak başlamak lazım...

VLAS : Rusya'yı generaller, amiraller kurtaracak... Rusya'yı efendiler kurtaracak... Dünkü toprak kölelerimizin, sırtımızdan zenginleşen çocukları değil... Rusya'yı şerefli insanlar kurtaracak... Bekle, Nikolay... (*Ciddi ve kederli*) Köy ağalarının bayrağı altında, ne idiği belirsiz bir macerada ölmene razı değilim... İki başlı kartal havalanacak yine yavrum... Onun kanatları altında ölebilirsin... Değer... Ölebiliriz...

(*Bir müddet sessizlik, Nikolay cebine koyduğu apoletini çıkarmış, elinde evirip çevirmektedir.*)

VLAS : Cebine koy onu... Tek apoletle dövüşe gidilmez, oğlum...

NİKOLAY : Umutlu musun, değil misin, anlayamıyorum...

VLAS : İyi bir Hristiyan hiçbir zaman umudunu kaybetmez... Ben koyu Ortodoksum... (*Susar ve sesinin tonu büsbütün değişir.*) Ananla konuş, bir daha tekrar ediyorum, lüzumsuz nümayişlerin manası yok... Esiriz... Esirliğimizi şerefimizle, ama boşu boşuna başımızı belaya da sokmadan, sabırla... (*Güler.*) Umutla... Geçirmesini bilmeliyiz...

NİKOLAY : Siz niye konuşmuyorsunuz kendisiyle...

VLAS : Beni hiçbir zaman sevmedi... Sevmediği için de gözünde büyütmedi... Kadın gözünde büyütmezse, erkeğin her dediğinin aksini yapar... Anan da hep öyle yaptı... Öyle yapıyor... Öyle yapacak...

(*Taras girer.*)

TARAS : Merhaba, Vlas Sergeyeviç... Merhaba, Nikolay Vlasieviç...

VLAS : Merhaba, Taras Vasiliyeviç...

TARAS : Bir çuvalcık un getirdim... Hediye... Kocakarı da bazla-

ma yolladı...

VLAS : Teşekkür ederiz.

TARAS : Haberler iyi...

VLAS : Öyle mi?

TARAS : Duymadınız mı?

VLAS : Hayır...

TARAS : Duymuşsunuzdur... (*Susar. Güler. Göz kırpar.*) Stepan'dan...

VLAS : Duyduk...

TARAS : Bende yalan yok... Köşkün yağmasına ben de katıldım... Ama inşallah, ortalık düzelsin, ne almışsam geri veririm... Hırsızlama malın insana hayrı olmaz... Sizin ceviz masanın üstünde yemek yerken lokmalar boğazıma tıkanıyor...

VLAS : Güle güle kullanın, Taras Vasiliyeviç, lokmalar da boğazınızda tıkanmasın... Döndük döneli bize yaptığınız yardım...

TARAS : Yardımın lafı mı olur? İnşallah ortalık düzelsin o zaman...

VLAS : İnşallah...

TARAS : Ah Vlas Sergeyeviç... Vlas Sergeyeviç... İyi günler geldi sandıktı, gelenler kara günler imiş... Ben sizi soydum... (*Acı acı güler.*) Şimdi beni soyuyorlar... Ama kabahat sizde, Rusya'yı koruyamadınız... Ah, Vlas Sergeyeviç, Vlas Sergeyeviç, Petersburg'da benim gibiler olsaydı. Bolşevikleri gözü açılmadık kedi yavruları gibi Neva suyunda boğardık... (*Susar.*) Demek Stepan verdi haberi...

VLAS : Bir şeyler söyledi...

TARAS : Peki siz?

VLAS : Biz de ona bir şeyler söyledik...

TARAS : Pekâlâ, pek güzel... Birlik olduk muydu, her şey düzelir... Anton gelmiş buraya...

VLAS : Geldi...

TARAS : Bakalım daha ne vakte dek teftişatta bulunur?.. Böyle demek?..

VLAS : Böyle...

TARAS : Öyleyse hoşça kalın...

VLAS : Geçirelim sizi...

İSTASYON

TARAS : Zahmet etmeyin...

VLAS : (Güler.) Merak etme, Taras, kapıya kadar...

(Sağdan çıkarlar. Sahne bir müddet boş kalır. Soldan Danil girer.)

SPIKERİN SESİ : İşte Danil Feodoroviç... Vlas Sergeyeviç'in eski kâhyası...

(Danil sağdaki kapıya gider, açar, bakar, kapar, döner. Dipteki kapıdan Mariya girer.)

MARİYA : Danil...

DANİL : Hanımefendi... Bir iş peşindeydim... Şimdi geldim... Döndüğünüzü duydum... Geldim... Evimde, ambarımda ne varsa sizin...

MARİYA : Biliyorum... Söylediler... Halıların en pahalısını, ineklerin en sütlüsünü seçmişsin yağmada... Tabii, hangi halımızın değerli, hangi ineğimizin sütlü olduğunu senden iyi kim bilebilir... Zenginsin de... Galiba köyün en zenginisin... Yağmaya katılmayabilirdin...

DANİL : Öldürürlerdi...

MARİYA : Şurda bir yağlıboya resmim vardı...

DANİL : Bende...

MARİYA : Bir de Venüs vardı, çırılçıplak...

DANİL : Evet... Vücudu sizin...

MARİYA : Benimkine benzerdi... (Güler.) Bir zamanki vücuduma...

DANİL : O bende değil...

MARİYA : Senden hiçbir şeyimizi geri vermeni istemiyorum... Portremi getir...

DANİL : Çaldığım her şeyi geri vereyim... Ama...

MARİYA : Yalan söylüyorsun... Fakat hoşuma gidiyor... Peki kalsın... Samanlığa mı astın?

DANİL : Yatağımın başucuna...

MARİYA : Yalan söylüyorsun... Fakat gelip kontrol edecek değilim.

İSTASYON

(Bir müddet sessizlik.)

DANİL : Sizin üçlü kızağı Fakirler Komitesi aldı...

MARİYA : Duydum... Ama Anton binmiyormuş...

DANİL : Hayır... Stepan kullanıyor...

MARİYA : *(Dalgın, kederli, lirik)* Geçmiş zaman... Kaç yıl oluyor? Yirmi galiba? Otuz yaşında var mıydım? *(Sahne kararmaya başlamıştır.)* Sen kaç yaşındaydın?

DANİL : Otuz beş...

(Sahne kararmakta devam eder, yalnız Mariya aydınlık kalır.)

MARİYA : Ne güzel erkekti yarabbi... Bir köylünün böyle Apollon gibi güzel olması şaşılacak şey... Akıllı da... Küstah da... Tam erkek... İlkönce... İlkönce nasıl başladı?... Fakat bekliyordum... Bunun böyle olacağını biliyordum... İlkönce... İlkönce nasıl başladı... Üçlü kızak avludaydı... İstasyona gidecektim... Üçlü kızak avludaydı...

(Aydınlık Mariya'dan Danil'e geçmiştir. Yani Mariya karanlıkta kalmış, Danil aydınlatılmıştır.)

DANİL : Üçlü kızak avludaydı... Cümle kapısının önünde... Beygirler pırıl pırıl kara yağız, çingirakları ses veriyor... Arabacının külahında tavus tüyleri... Mariya indi merdivenleri... Elinden tutuyorum, kızağa bindiriyorum, dizlerini beyaz ayı postuyla örtüyorum... Ellerim postun altında... Mariya'nın dizlerini sıkıyorum... Sonra... Arabacıyı itiyorum aşağı... Sıçırıyorum yerine... Sürüyorum kızağı... Ormanda... Olanlar ormanda oldu işin öte yanı...

(Sahne birdenbire aydınlanır.)

MARİYA : O zaman üçlü kızağın atları...

DANİL : Şimdikiler değildi...

(Mariya ağlamaya başlar. Danil yaklaşmak, bir şeyler söylemek ister. Vazgeçer, olduğu yerde kalır. Vlas'la Nikolay girerler.)

İSTASYON

VLAS : Vay merhaba, Danil...

DANİL : Merhaba, beyefendi...

NİKOLAY : Anne, ağlıyor musunuz? Ne oldu?

MARİYA : Hiç... (*Kalkar, Danil'i işaretle*) Kâhyamızın hizmeti-mizdeyken bizi soyup soğana çevirmesine aklım eriyor... Ama biz yokken evimizi yağma etmesi gücüne gidiyor... Hele şimdi gelip bize yardıma hazır olduğunu söylemesi deli ediyor beni... Hiçbir şey, hiçbir şey istemiyoruz senden, Danil... Dilenirim de, açlıktan ölürüm de, senden, evinden gelen bir dilim ekmeği yemem... Çık... Defol... Bir daha da buraya ayak atma...

ÜÇÜNCÜ TABLONUN SONU

DÖRDÜNCÜ TABLO

İstasyonun önü. Trafim girer. Makasa gider, Osman'ı görmezlikten gelerek makasın kolunu kımıldatmaya çalışır.

OSMAN : Ne yapıyorsun, Trafim?

TRAFİM : Kör müsün! Makası açmaya çalışıyorum!

OSMAN : Neden?

TRAFİM : Makasçı değil miyim?.. Yağlamalı...

OSMAN : Yağ var mı?

TRAFİM : Yok...

OSMAN : Niye döndün?

TRAFİM : Nerden?

OSMAN : Köyden...

TRAFİM : Köye gitmedim ki...

OSMAN : Neden?

TRAFİM : Gitmedim işte...

OSMAN : Nerdeydin?

TRAFİM : Ormanda...

OSMAN : Kaç saattir yoksun?

TRAFİM : Ormandaydım...

OSMAN : Ormanda ne yaptın?

TRAFİM : Kışın ormanda ne yapılır? Mantar toplanmaz ya!..

OSMAN : Demek köye dönmekten vazgeçtin...

TRAFİM : Sana ne oluyor? Vazgeçtim vazgeçmedim, ne sorup duruyorsun?

OSMAN : Bana bir şey olduğu yok... Bana ne... (*Osman, Trafim'e arkasını döner, uzaklaşırken*)

TRAFİM : Osman!

OSMAN : (*Durur.*) Ne var?

TRAFİM : Hiç...

(*Osman yoluna devam eder.*)

TRAFİM : Osman!

(*Osman durur, Trafim'e bakar.*)

İSTASYON

TRAFİM : Anton'u kesmişler...

OSMAN : Vay anasını... Nasıl? Nerde? Kim?

TRAFİM : Bıçkıyla biçmişler orta yerinden...

OSMAN : Hay Allah... Yazık etmişler delikanlıya be... Kimden duydun?

TRAFİM : Gördüm.

OSMAN : Kendi gözünle mi?

TRAFİM : Kimin gözüyle olacak, kendi gözümle elbet...

OSMAN : Nerde?

TRAFİM : Ormanda... Belinden, bıçkıyla, ikiye...

OSMAN : Hay Allah, hay Allah... Kimin işi bu?

TRAFİM : Kendi işi değil elbet... İnsan intihar edeyim derse kendi kendini bıçkıyla biçemez elbet...

OSMAN : Biçemez... Şimdi ne olacak?

TRAFİM : İkiye biçilmiş, yatıp duracak öyle ormanda.

OSMAN : Haber vermeyecek misin?

TRAFİM : Nereye? Kime?

OSMAN : Köye... Komiteye...

TRAFİM : Ben köye gitmem... Dedim ya, bu işler böyle kalmaz...

OSMAN : Kalmaz... Anton'u kesenleri yakalarlar nasıl olsa...

TRAFİM : Öylesi değil... Yakalarlar, yakalamazlar... Orasını Allah bilir...

OSMAN : Ne öyleyse?

TRAFİM : Topraklarını alırlar geriye, görürsün!.. Demedim mi kaç kere!.. Köşklerini, konaklarını, ineklerini, atlarını, aynalı dolaplarını da alırlar gerisin geriye, görürsünüz!.. Demez miydin sana da, Nina'ya da!.. Bir şaşkınlığa geldiler de köylüye teslim oldular... Efendi kısmı, görürsün, ne yapar, ne eder, yine üste çıkar...

OSMAN : Anton'u onlar mı dersin hani?..

TRAFİM : Bilmem...

OSMAN : Burdakilere de söylemeyecek misin?

TRAFİM : Neyi?

OSMAN : Ormanda gördüğünü...

TRAFİM : Ne ormanı? Ben ormanda bir şey görmedim...

OSMAN : Peki...

TRAFİM : Benim ormanda bir şey gördüğümü duyarlarsa Nina'nın da başı belaya girer... Benimki de elbet... Seninki de...
OSMAN : Peki...

(*Arkadi Petroviç girer, sarhoştur.*)

ARKADİ : Vay Trafim, ne çabuk döndün köyden...

TRAFİM : Köye gidiyorum diye şaka ettimdi... Yerimden kımıldamadım... Üç yılda öğrendim makasçılığı... Böyle zanaat bırakılır da topal bacakla toprak sürmeye gidilir mi? Makasçılığın üstüne zanaat var mı? Telegrafçılık yüksek memur işi elbet, zatınız gibi okumuş yazmış efendilere yaraşır...

ARKADİ : Dünya çoktan değişti, Trafim, benim sana dalkavukluk yapmam lazım şimdi...

TRAFİM : O ne biçim söz, Arkadi Petroviç!..

ARKADİ : Dünya değişti, diyorum...

TRAFİM : Belli mi olur, bakarsın yine değişir tersine...

ARKADİ : Kazanılmış harbi kaybettik... Gönüllü gittiğim harbi...

TRAFİM : Bakarsın yine kazanırsınız...

ARKADİ : Kaybettik... Kaybettik... (*Susar.*) Osman?

OSMAN : Buyur, hazayın...

ARKADİ : Sen hangi yılda esir düştün?

OSMAN : Seferberlik ilan olundu, ben askerdeydim zaten... Aradan bir yıl geçmedi... Sarıkamış'ta...

ARKADİ : Belki de senin kurşunun deldi sağ ciğerimi?

OSMAN : Estağfurullah! Neden benim kurşunummuş?

ARKADİ : Hangi ayda esir düştün?

OSMAN : Kışın...

ARKADİ : Tamam... Esir düşmeden önce de beni yaraladın...

OSMAN : Aman, hazayın...

ARKADİ : (*Birdenbire tabancasını çekerek*) Şimdi ben de seni şurda temizlesem ne lazım gelir?..

OSMAN : Latife etme gözünü seveyim...

ARKADİ : Eller yukarı... Kaldır ellerini yukarı diyorum...

(*Osman, şaşkın, ellerini yukarı kaldırır. Arkadi tabancasını*

Osman'ın göğsüne dayar.)

ARKADİ : Ben de senin sağ ciğerini delsem...

(Trafim, Arkadi'nin omuzuna hafifçe dokunur. Arkadi, Trafim'e döner.)

ARKADİ : Ne o?

TRAFİM : *(Cebinden bir avuç mahorka çıkarır.)* Mahorka... Sende kâğıdın iyisi vardır... Saralım birer tane...

ARKADİ : Nerden buldun? *(Bir tutam alır.)* Tütün de karışık... *(Osman'a) Şaka ettim... (Tabancasını cebine kor, başka cebinden kâğıt çıkarır. Böler, Trafim'e, Osman'a birer parça verir. Üçü de mahorka külâhı yaparlar. Osman çakmak taşıyla kavı çalar, mahorkaları tutuştururlar.)*

TRAFİM : *(Osman'ı işaretle)* Yerini biliyor...

ARKADİ : Mahorkanın mı?.. Bir canım sıkılıyor, bir canım sıkılıyor... Bazen kendimi vurayım diyorum, bazen başkasını gebertmek geliyor içimden... *(Osman'a)* Mahorkayı Tatyana Markovna'dan mı alıyorsun? Farkındayım, kaltak seninle de oynuyor...

OSMAN : Vallahi yalan..

ARKADİ : Yalan olması senin hayrına...

TRAFİM : Lafı ters anladın, Arkadi Petroviç... Osman devrilen telgraf direklerinin yerini biliyor...

ARKADİ : Ne olacak?

TRAFİM : Hani istersen direkleri dikeriz... Başlarsın dört bir yanla konuşup görüşmeye, olup bitenlerden haber almaya...

ARKADİ : Dimitri Mihailoviç'e bundan bahsettiniz mi?

OSMAN : Hayır... Ben Trafim'e söyledim yalnız...

TRAFİM : Ben de sana söyledim... Üçümüzün arasında bir sır...

ARKADİ : Yine de öyle kalsın... Ne haber alacağız? Hangi müjdeyi bekliyoruz, Trafim? Rusya'nın paramparça oluşunun müjdesini mi? Dimitri Mihailoviç duymasın... Boynuzlu pezevegin aklı fikri istasyonu bir makama teslim etmekte... Hangi makama? Makam kaldı mı Rusya'da? Üçümüzün arasında bir sır... Devrilmiş direk yok... Makine bozuk...

OSMAN : Peki...

ARKADİ : Ben gidip uzanacağım biraz...

İSTASYON

OSMAN : Peki...

(*Arkadi gider, İstasyon yapısına girer.*)

TRAFİM : Sarhoştı kerata...

OSMAN : Esirlik rezillik.

TRAFİM : Yakında kurtulursun belki de...

OSMAN : Esirlik rezillik. Herkese buyur paşam, peki beyim diyeceksin...

TRAFİM : Memlekette nasıldı işler?

OSMAN : Orda da, buyur, peki, kulun kurbanın olam, yalvar dur. Fakirlik de rezillik. Ama esirlik... İyisi mi, ne fakir olacaksın, ne esir düşeceksin...

TRAFİM : Elde mi, sana soruyorlar mı?

(*Dimitri girer.*)

DİMİTRİ : Hayrola, Trafim? Ne o?

TRAFİM : Vazgeçtim...

DİMİTRİ : İyi ettin. Aferin...

TRAFİM : Yerimden, zanaatımdan memnunum, Dimitri Mihayloviç...

DİMİTRİ : (*Osman'a*) Anton'a, Anton İvanoviç'e tezkere yazdım...

OSMAN : Fakirler Komitesi başkanına mı?

DİMİTRİ : (*Bağırır*) Osman, Osman, her gün biraz daha sersemleşiyorsun. Kaç tane Anton İvanoviç var köyde?

TRAFİM : Osman köy papazı değil ya, Dimitri Mihailoviç... Nerden bilsin kaç tane Anton İvanoviç var köyde?

DİMİTRİ : (*Osman'a, öfkeli*) Patates bitti... (*Kâğıdı Osman'a verir, Osman alır.*) Verirsin bunu Anton'a, bir araba patates yollasın bize...

OSMAN : Peki...

DİMİTRİ : Lahana da...

OSMAN : Peki...

DİMİTRİ : Patatesleri kendin seç...

OSMAN : Peki...

DİMİTRİ : Lahanaları da...

OSMAN : Peki...

DİMİTRİ : Bir de sor bakalım Anton'dan, Anton İvanoviç'ten,

İSTASYON

istasyonun devri teslimine dair bir şeyler duymuş mu?..

OSMAN : Peki...

DİMİTRİ : (*Trafim'e*) Arkadi Petroviç'i gördün mü?

TRAFİM : Şimdi burdaydı. Gidip uzanayım, dedi. Odasındadır...

DİMİTRİ : Tatyana Markovna nerede?

TRAFİM : Bilmem... Görmedim...

DİMİTRİ : Ben biliyorum nerede olduğunu... (*Dimitri hızla çıkar-
ken Osman seslenir.*)

OSMAN : Hazayın!

DİMİTRİ : Ne var?

OSMAN : Anton yoksa köyde?

DİMİTRİ : Köydedir... Bir yere gitmiş de olsa döner... Beklersin...

OSMAN : Ya dönmezse...

DİMİTRİ : Döner... Ama fazla gecikirse Komite kâtibi Stepan'a,
Stepan Timofeyeviç'e verirsin tezkereyi... Erzakı hemen alır
gelirsin...

OSMAN : Peki...

(*Dimitri çıkar.*)

TRAFİM : Stepan'a verirsin tezkereyi... Stepan... Akıllı heriftir...
Telgrafı çekmeyi de bilir herhalde... Hiç sormadım kendisine
bunu, ama bilir elbet...

OSMAN : Devrilen direkleri dikeriz...

TRAFİM : Dikeriz...

OSMAN : Belki de harp çoktan bitti...

TRAFİM : Anton sulh istiyoruz demez miydi?

OSMAN : Belki de esirleri serbest bırakma emri gelmiştir.

TRAFİM : Stepan'la konuş, gece gelsin, biz Arkadi Petroviç'i
sızdırırız seninle... Samagon da getir.

OSMAN : Peki...

TRAFİM : Sızmazsa, razı olmazsa, zorla razı ederiz...

OSMAN : Peki...

TRAFİM : Dimitri Mihailoviç'in canına minnet...

OSMAN : Stepan geçer makinenin başına, dünyayla haberleşiriz...

TRAFİM : Piter'i buluruz, Moskova'yı buluruz, Lenin'i çağırırız
tel başına...

OSMAN : Paşam, deriz...

TRAFİM : Paşam, deme, kızar...

OSMAN : Yoldaş, deriz, esirler serbest mi? Antebın Yediçeşme köyünden, bin üç yüz on beş doğumlu...

TRAFİM : O ne biçim doğum yılı?

OSMAN : Sözümü kesme... Bizde yıllar öyle hesaplanır... Bin üç yüz on beş doğumlu, Ali oğlu Osman serbest mi, Lenin Yoldaş? deriz... Gidebilir mi memlekete? Nina'yı da, Nina İvanovna'yı da karı diye alıp gidebilir mi?

TRAFİM : Lafı uzattın... Nina'nın iznini benden alacaksın. Lenin' den değil... Lenin Yoldaş, deriz, Nina'yı Osman'a verdik, sen bana, makasçı Trafim İgnatiç'e haber ver, ele geçenler sağlama mı, bir daha elden çıkarmak yok mu? Köye döneyim mi? Köye dön, eşeklik etme, geç toprağın başına, aynalı dolapta seyret suratını, diyorsun. Âlâ, ben de öyle yapacaktım... Ama ormanda olan işten haberin var mı? Anton'un, Fakirler Komitesi Başkanı Anton'un bıçkıyla biçildiğinden haberin var mı?

OSMAN : Nerden haberi olacak? Rusya dediğin derya... Kim bilir kaç ormanda kaç Anton kesiliyor...

TRAFİM : Lenin, Lenin'se, hangi dalda hangi kuş yuva yapmış bilir. Stepan bu işe razı gelirse...

OSMAN : Lenin'le de telleşeceğimizi söylemem...

TRAFİM : Söyleme...

OSMAN : Bir de bakarsın Lenin konuşmak istemez, mahçup kalırız Stepan'ın yanında...

TRAFİM : Mahçupluk da iyi değil elbet... Anton'un işini de söyleme. Kendileri bulsunlar...

OSMAN : Nina'ya bir diyeceğin var mı?

TRAFİM : Selam ederim... Gelmedim diye kızmasın... Karı kısmının aklı ince siyasete ermez...

OSMAN : Ermez... Peki... Haydi hoşça kal...

TRAFİM : Yolun açık olsun...

(Osman bir müddet ilerler, durur.)

OSMAN : Trafim... Bir şey diyecektim...

TRAFİM : ...

OSMAN : Anton ne yanında ormanın? Yol üstünde mi?

TRAFİM : Yol üstünde kesmişler... Kar kanlı... Sonra sürmüşler sağ tarafa... Hem belli olsun istemişler, hem de birden bulunmasın demişler...

OSMAN : Hay Allah... Haydi hoşça kal, Trafim...

TRAFİM : Haydi sağlıcakla, Osman...

(*Osman çıkar.*)

TRAFİM : (*Bir müddet Osman'ın arkasından bakar, sonra düşü-
nür.*) Anton, Anton, ah Anton! Nina'nın bir Müslümana, bir
Türke gideceğini rüyamda görsem inanmazdım... Ama bak.
Osman bana kız kardeşi olsaymış vermezmiş... Alırdım...
Tatarlar da bize kız vermiyorlar ya... Ama Anton'un anası
Tatarmış derlerdi...

(*Tatyana girer. Gocukludur.*)

TRAFİM : Tatyana Markovna, nerden böyle?

TATYANA : Ormandan...

TRAFİM : Osman'a rastladın mı?

TATYANA : Şimdi, şuracıkta...

TRAFİM : Ormandan mı geliyorum, dedin?

TATYANA : Evet... Ne olacak?

TRAFİM : Nasıl oraları?

TATYANA : Nereleri?

TRAFİM : Orman...

TATYANA : Nasıl olacak, her zamanki gibi... Zaten pek derinlere
gitmedim...

TRAFİM : Demek... Ha... Şöyle kenarında dolaştın. İyi etmişsin.
(*Lakırdıyı değiştirmek cehdiyle*) Bak ne diyecektim, Tatyana
Markovna, kusura bakma, ama bana öyle geliyor ki, Dimitri
Mihailoviç'le aranızda karılık kocalık çoktan yok...

TATYANA : Yok...

TRAFİM : Demek istediğim aynı döşekte yatıyorsunuz, ama
kardeş gibi...

TATYANA : Öyle... Ne olacak?

TRAFİM : Dimitri Mihailoviç kardeşliği bozacak, ama sen razı
gelmiyorsun...

TATYANA : (*Güler.*) Öyle...

TRAFİM : Arkadi Petroviç'le de...

İSTASYON

TATYANA : Ne olmuş Arkadi'ye?

TRAFİM : Onunla da kardeş gibisiniz hani...

TATYANA : O da kardeşliği çoktan bozacak ama...

TRAFİM : Sen razı gelmiyorsun...

TATYANA : Sen görüldüğünden de akıllıymışsın, Trafim...

TRAFİM : Ama bak bir yerde aklım takılıp kalıyor... Öyleyse bu heriflerden ne istiyorsun? Senin yüzünden nerdeyse öldürecekler birbirlerini...

TATYANA : İçim sıkılıyor...

TRAFİM : Çaresi?

TATYANA : Vals etmek...

(Sahne kararmaya başlar. Yalnız Tatyana aydınlanır. Vals müziği başlar.)

TATYANA : Aydınlık, çok aydınlık bir yerde, beyaz tül bir elbisenin geniş, çok geniş eteklerini savura savura vals etmek...

(Tatyana hem konuşmuş, hem gocuğunu çıkarmış ve beyaz tül elbisesinin eteklerini savura savura, aydınlığın içinde vals etmeye başlamıştır. Tatyana bir müddet vals eder, sonra Tatyana'nın aydınlığı da söner. Sahne tekrar karanlıktır. Tatyana gocuğunu giyer. Sahne tablo başındaki normal ışıyla aydınlanır.)

TATYANA : Vals etmek.

TRAFİM : Bir kere bizim pomeşçik Vlas Sergeyeviç, harpten önce bir ziyafet vermişti... Ben de mutfakta çalıştım... Hanımlar öyle dediğin gibi beyaz entarilerle öyle dans ettilerdi... Geçmiş zaman...

DÖRDÜNCÜ TABLONUN SONU

BEŞİNCİ TABLO

Fıkara Komitesi'nin odası. Tahta bir masa başında Stepan bir şeyler yazmaktadır. Duvarda Marks'ın kocaman bir resmi. Kapı açılır, Osman girer.

STEPAN : Ne o? Vay sen misin? Böyle geç vakit?

OSMAN : Geç çıktım yola...

STEPAN : Ne var ne yok bakalım sizin orda?

OSMAN : İyilik sağlık...

STEPAN : Otursana... Ne ayakta duruyorsun?

(Osman oturur.)

STEPAN : Kendin mi geldin? Yolladılar mı?

OSMAN : Hazayin yolladı... Dimitri hazayin... *(Kalkar, Dimitri Mihailoviç'in verdiği kâğıdı, Stepan'ın çalıştığı masanın üstüne kor.)* İşte.

STEPAN : *(Kâğıda göz gezdirir.)* Erzak istiyor... Anton İvanoviç'e yazmış... Bekle...

OSMAN : Kimi?

STEPAN : Anton İvanoviç'i...

OSMAN : Peki...

STEPAN : Hangi yoldan geldin buraya?

OSMAN : Şoseden...

STEPAN : Neden? Orman yolu daha kestirme değil mi?

OSMAN : Şey... Kar basmış...

STEPAN : Nerden biliyorsun?

OSMAN : Hiç... Şey... Öyledir diye geçti içimden...

STEPAN : Hangi yoldan döneceksin?

OSMAN : Şoseden...

STEPAN : Bekle...

OSMAN : Kimi?

STEPAN : Anton İvanoviç'i...

OSMAN : Peki...

(Osman oturur. Stepan çalışmasına devam eder, ara sıra, göz

İSTASYON

ucuyla, kaçamaktan Osman'a bakar. Osman etrafına göz gezdirmektedir. Marks'ın resmini görür.)

OSMAN : *(Olduğu yerden parmağıyla resmi göstererek)* Hazayın, bu kim?

STEPAN : Karl Marks...

OSMAN : Geçen gelişimde yoktu burda...

STEPAN : Dün yolladılar Sovyet'ten...

OSMAN : Çok iyi...

(Osman resmi uzaktan inceleyerek súsar. Stepan yine başını işine eğer.)

OSMAN : Kimdi bu dedin?

STEPAN : Ne diyorsun?

OSMAN : Kimindi bu resim diye sordum...

STEPAN : Karl Marks'ın...

OSMAN : Ya... *(Anlamamış)* Peki...

(Stepan yine işine eğilir. Osman yerinden kalkar, masanın yan tarafından Marks'ın resmine sokularak bakar.)

STEPAN : Ne o?

OSMAN : Bakıyorum... Koca sakallı... Akıllı adam belli... Adı neydi dedin?

STEPAN : Marks...

OSMAN : Yok, başka türlü dediydin önce...

STEPAN : Karl Marks...

OSMAN : Şimdi doğru...

STEPAN : *(Şaşkın)* Demek kim olduğunu biliyorsun?

OSMAN : Yooo... Adını şimdi ilk senden duydum... Yalnız önce uzun söyledin adını, sonra kısalttın da ondan doğru dedim. Büyük adam herhalde...

STEPAN : Nerden bildin?

OSMAN : Büyük adam olmasa resmini asar mıydınız? Lenin'den de yüksek mi rütbesi?

İSTASYON

STEPAN : Hocası... Komünistlerin baş hocası...

OSMAN : Vay anasını... Demek asıl bu kumanda ediyor Rusya'ya şimdi? Nerde oturuyor, Moskova'da mı?

STEPAN : Hayır...

OSMAN : Ya nerde?

STEPAN : Cehennemin dibinde...

OSMAN : (*Şaşkın*) Nasıl yani...

STEPAN : (*Kendini toparlayarak ve Osman'a ilkönce kuşkuyla, sonra rahatça bakarak*) Senin anlayacağın, çoktan ölmüş demek istiyorum...

OSMAN : Ya... Vah, vah... Allah rahmet eylesin... Sakalından belli, eski Ruslardan...

STEPAN : Ruslukla alakası yok... Alman... Daha doğrusu çıfıt...

OSMAN : Yahudi demek?

STEPAN : Çıfıtları sever misin?

OSMAN : Akıllı, kurnaz, tüccar adamdır...

STEPAN : (*Marks'ın resmini işaretleyerek*) Ama tüccarın da, ticaretin de çanına ot tıkadı...

OSMAN : Allah Allah...

(*Stepan öfkeyle işine eğilir. Osman yerine döner, oturur. Marks'ı incelemeye devam eder.*)

OSMAN : Pek de heybetli adam, canım...

STEPAN : Ne dedin?

OSMAN : Heybetli adam, diyorum... Lenin'e de ders vermiş...

STEPAN : Çıfıt...

OSMAN : Ne olacak? Yahudi Allahın kulu değil mi?

(*Bir müddet sessizlik.*)

STEPAN : Daha bekleyecek misin?

OSMAN : Kimi?

STEPAN : Anton İvanoviç'i...

OSMAN : Bilmem... Sen ne dersin?

STEPAN : (*Kuşkulu*) Ben ne bileyim, ister bekle, ister bekleme...

İSTASYON

OSMAN : Beklemesem olur mu?

STEPAN : (*Kuşkusü büsbütün artmış*) Bana ne soruyorsun?

OSMAN : Sen veremez misin erzakı? Hazayın, şayet Anton gecikirse erzakı Stepan'dan alırsın, dedi...

STEPAN : Ben de verebilirim... Ama Anton'u beklesen daha iyi olur...

OSMAN : Ya gelmezse?

STEPAN : (*Kuşkulu*) Gelmezse ne demek?

OSMAN : Yani bugün gelmezse, yarın da işi çıkar da bir yerlerde, gelmezse... Sen muameleyi yapsan da, ben sabah erkenden dönsem.

STEPAN : Hele yarına kadar bekle bakalım...

OSMAN : Peki...

(*Nina girer.*)

NİNA : Osman!

OSMAN : Merhaba, Nina...

NİNA : (*Stepan'a*) Anton İvanoviç gelmedi mi daha?

STEPAN : Gelmedi...

NİNA : Gecikti... Nerdeyse gelir... (*Osman'ın yanına oturur.*)

OSMAN : Nerdeyse geleceğini nerden biliyorsun?

NİNA : Dün bana, bugün için, akşamüstü Komiteye gel, dedi...

Adam bekletmesini sevmez... Nerdeyse gelir...

STEPAN : Bekle... (*İşinin üstüne eğilir.*)

NİNA : Bekleyeceğim... (*Osman'a*) Trafim?.. Niye gelmedi?

Yoksa geldi mi? Evde mi yoksa?

OSMAN : Trafim gelmeyecek...

NİNA : Neden?

OSMAN : Şey... Yani... İş çıkıttı...

NİNA : Ne zaman gelecek?

OSMAN : İş bitince...

NİNA : Ne zaman?

OSMAN : Zorlama kız... Ne bileyim... İş bitince diyorum a...

NİNA : Neymiş işi?

OSMAN : (*Hafiften öfkelenmeye başlayarak*) Ahret sualine çekip durma adamı... Makasçının işi ne olur?...

NİNA : (*Alaylı ve hafiften sinirli*) Makası mı yağlıyor?

OSMAN : Yağlıyor herhal...

NİNA : Alay mı ediyorsun benimle?...

OSMAN : Bana bak, Nina...

NİNA : Bakıyorum sana, ne var?

OSMAN : Karı kısmı erkek kısmının yanında öyle pek horozlanmaz... Karı kısmı haddini bilmeli...

NİNA : Eskidenmiş o... Anton İvanoviç, karı da, erkek de hep biriz artık, dedi...

OSMAN : Sizin burda belki bir oldunuz... Ama bizim orda...

NİNA : Sizin ordan bana ne?

OSMAN : Deddiği lafa bakın şunun...

STEPAN : (*Başını kaldırarak*) Kavga edecek başka yer bulamadınız mı?

NİNA : Bulamadık... Burası Fakirler Komitesi... Ben de fakirim, (*Osman'ı işaretleyerek*) o da... Canımız ister hora teperiz burda, canımız ister kavga ederiz... (*Osman'a*) Aklını başına toplada cevap ver: Trafim ne zaman gelecek?

OSMAN : Bilmem... Gel kendin sor...

NİNA : Öyle olsun... Bir dalaveredir döndürüyorsunuz... İkiniz de birbirinizden ödleksiniz... Gelsin, gelmesin, ben zaten komünaya giriyorum...

OSMAN : O da ne demek?

NİNA : Yakında komüna kuruluyor burda...

OSMAN : Eeee?

NİNA : Ben de giriyorum...

OSMAN : (*Hiçbir şey anlamamış*) Sonra?

NİNA : Sonrası... Sonrası gelmeyeceğim peşin sıra... Yediçeşmeler'in de senin olsun, İstanbul'un da... İstersen sen burda kalırsın... (*Stepan'a*) Anton İvanoviç gelince beni çağırırsın... (*Nina çıkar.*)

OSMAN : (*Şaşkın, üzgün, hiçbir şey anlamamış, bir müddet bakar. Nina'nın arkasından gitmek üzere kalkar, vazgeçer, oturur.* *Stepan'a*) Hazayın...

STEPAN : Karılar azdı...

OSMAN : Bu komüna da ne oluyor?

STEPAN : Her şey orta malı olacak... Toprak, inek, tavuk, kedi,

İSTASYON

köpek, masa... Her şey...

OSMAN : Sahi mi söylüyorsun?

STEPAN : (*Kendini toparlayarak*) Öyle diyorlar...

OSMAN : Öyle diyorlar... böyle diyorlar... Bu işlerin içyüzünü öğrenemedik gitti...

STEPAN : Anton'dan sor...

OSMAN : Bırak Anton'u şimdi... Bana bak, Stepan... İyi dinle beni... Dur... Esirler serbest bırakılacak mı, bırakılmayacak mı?

STEPAN : Ne bileyim!..

OSMAN : Kimsenin kimseden haberi yok bu kör kuyu gibi yerde... Bana bak, Stepan... Trafim'in de selamı var... Bizim İstasyonda telgraf makinesi var ya...

STEPAN : (*Birden ilgili*) Yoksa Arkadi Petroviç tamir etti mi makineyi?..

OSMAN : Etmedi...

STEPAN : (*İlgisi kaybolmuş*) Sonra?..

OSMAN : Sonrası... Sen telgraf çekmesini bilir misin?

STEPAN : Niye sordun?

OSMAN : De hele...

STEPAN : Askerde muhabereydim...

OSMAN : (*Sevinçle*) Hay gözünü sevsinler senin, Stepan... Makine bozuk değil...

STEPAN : Peki ama...

OSMAN : Arkadi mahsustan bozuk diyor...

STEPAN : Neden?

OSMAN : Bilmem... Dünyadan alacak iyi haberim yok ki, harbi kaybettik, diyor... Haşa sümme haşa, Allahım yıkıldı filan diyor...

STEPAN : Sersem kerata...

OSMAN : Hem de nasıl sersem... Şimdi bak... Makine bozuk değil, direkler devrilmiş... Trafim'le direkleri dikeceğiz... Sen gelir telgraf başına geçer misin? Şu esirlik işini, şu toprak işini filan bir sağlam yerden öğrenelim...

STEPAN : ...

OSMAN : Ne sustun?

İSTASYON

STEPAN : (*Silkinerek*) Hiç... (*Sevincini gizlemeye çalışarak*) Düşünüyorum...

OSMAN : Düşünecek ne var bunda?

STEPAN : Arkadi?..

OSMAN : Onu biz sızdıracağız... Sızmazsa elini kolunu bağlarız...

STEPAN : Dimitri Mihailoviç?

OSMAN : O dünden razı oldu... İstasyonu teslim edecek bir makam bulursun herife... Yarın gece yarısına doğru gel...

STEPAN : Kapıyı kitlerler...

OSMAN : Biz açarız içerden...

STEPAN : (*Mahsustan nazlanarak*) Peki ama...

OSMAN : Pekisi filan böyle işte... Yarın erzakları ver, sabahtan çıkayım yola...

STEPAN : Olur... Anton'u beklemeyeceksin demek?

OSMAN : Beklemeyeceğim...

STEPAN : Nina'da mı kalacaksın bu gece?

OSMAN : Trafim'siz, bir başıma kalmak orda yakışık almaz... Zaten gitsem de koymaz içeri... Ama dur... Şu telle bir konuşalım...

STEPAN : Kiminle konuşacaksın?

OSMAN : (*Toparlanarak*) Kiminle olacak... kim çıkarsa karşıma... Şöyle bu işlere akli eren... Doğruyu söyleyecek birini buluruz. (*Marks'ın resmini işaretleyerek*) Lenin bundan ders almış demek... (*Resme yaklaşıp*.)

STEPAN : (*Dişleri arasından mırıldanır*) Almaz olaymış...

BEŞİNCİ TABLONUN SONU

ALTINCI TABLO

İstasyonun bekleme yeri. Fakat ön planda raylar, vagon filan yoktur. Bekleme yeri başka bir açıdan görülmektedir. Sokak kapısı eskisi gibi ortada değil, soldadır. Böylelikle, öteki kapılarla eşyaların yeri de değişiktir. Gece. Dışardan kapıya vurulur. Osman kapıyı açar, Saveliy girer. Omuzuna bir beygir koşumu atılmıştır.

SPIKERİN SESİ : Saveliy Yakovleviç. Petrogratlı işçi...

SAVELİY : *(Omuzundaki koşumu sıralardan birinin üstüne atar.)*

Merhaba, yoldaşlar.

DİMİTRİ : Merhaba...

SAVELİY : Beygirim yolda öldü... Hat da bozuk... Trenden inip beygire bindik... Sonra beygir bize bindi...

(Kimse cevap vermez.)

SAVELİY : *(Etraftaki şaşkın havanın farkına hemen vararak)* Ne o? Galiba ben gelmeden beş dakika önce burda birini kestiniz.

TATYANA : Kesemediler daha...

SAVELİY : *(Tatyana'ya)* Merhaba, yoldaş... Deminki merhabama cevap vermedin...

TATYANA : Merhaba...

OSMAN : Merhaba...

TRAFİM : Merhaba...

ARKADİ : Merhaba...

SAVELİY : Hanginiz İstasyon şefi? *(Dimitri'nin cevap vermesine vakit bırakmadan)* Herhalde sen...

DİMİTRİ : Nerden bildiniz?

SAVELİY : Üniformadan...

DİMİTRİ : Sahi... *(Güler.)*

SAVELİY : *(Dimitri'ye kâğıtlarını vererek)* Kâğıtlarım...

DİMİTRİ : *(Kâğıtları alırken)* Yoksa sizi mi tayin ettiler benim yerime?

SAVELİY : İstasyon şefliği ağır iş... Altından kalkamam... *(Dimit-*

ri, Saveliy'in kâğıtlarını okurken)

ARKADİ : Nerden geliyorsunuz?

SAVELİY : Sen de telgraf memuru olacaksın...

TRAFİM : Seni de üniformadan bildi... Öyle ya bir sen üniformalı-sın Arkadi Petroviç, bir de Dimitri Mihailoviç... O senden yaşlıca, ağırca, şef... Öyleyse sen de telgraf memuru...

OSMAN : Senin de üniforman var...

TRAFİM : Benimki hem eski... hem de bende o surat yok...

SAVELİY : Sen ikisinden de çok yüksek vazifedesin. Suratından belli... Makasçısın...

TRAFİM : Bildin...

DİMİTRİ : *(Saveliy'in kâğıtlarını geri vererek)* Çok mu oldu Moskova'dan çikalı?

TATYANA : *(İlgiyle)* Moskovalı mısınız?

SAVELİY : Petrogratlıyım... Petrogratlı olduğum belli değil mi yoksa?

TATYANA : Belli değil... *(İğneli)* Petrogratlı bir gençle, bir banka memuruyla tanışmıştım kızlığımda... İnce yüzlü, kibar...

SAVELİY : Bende o surat yok...

TATYANA : Yok...

SAVELİY : Siz... *(Dimitri Mihailoviç'i göstererek)* şeyin...

DİMİTRİ : Dimitri Mihailoviç...

SAVELİY : Dimitri Mihailoviç'in karısısınız...

TATYANA : Nerden bildiniz diye ben de sormayacağım...

SAVELİY : *(Gocuğunu çıkarır, koşumların üstüne atar. Arkadi'ye)* Telgraf makinenin hangi odada?

ARKADİ : *(Gişeyi göstererek)* Şurda... işlemiyor... bozuk...

SAVELİY : Bozuk mu? Nasıl bozuk?

ARKADİ : Basbayağı bozuk...

SAVELİY : Ya?.. Bu haber kötü işte... Ben telgraf makinelerinden anlamam...

OSMAN : Telgraf çekmesini de bilmez misin?

SAVELİY : Bilmem... Sen nerelisin? Kafkasyalı mı?

OSMAN : Türküm... Harp esiri... Adım da Osman... Ali oğlu Osman...

SAVELİY : *(Dalgın, düşünceli)* Telgraf çekmesini bilmem, Osman

İSTASYON

Yoldaş... Telgraf makinelerinden de, tamirinden de anlamam... (*Birden canlanarak Arkadi'ye*) Ne zamandan beri işlemiyor makineniz?

ARKADİ : Üç dört aydan beri...

SAVELİY : (*Şaşkın*) Ne? (*Sert*) Rezalet... (*Dimitri'ye*) İstasyon bu kadar zaman telgrafsız nasıl kalır?

DİMİTRİ : Sapa yerdeyiz... Kar da bastırdı...

SAVELİY : İsyanlardan... ağaların teşkilatlandığı çetelerin başkınlarından haberiniz yok mu?

DİMİTRİ : Yok. Dünyadan haberimiz yok...

TRAFİM : Ben demedim miydi?

SAVELİY : Sen ne dediydin?

TRAFİM : Hiç... Hiçbir şey demedim...

OSMAN : Vay anasını!... Öyleyse Anton...

SAVELİY : Anton da kim?

TRAFİM : Bizim köyün Fıkara Komitesi Başkanı...

SAVELİY : Ne olmuş?

TRAFİM : Hiç...

SAVELİY : Burası tımarhaneden beter...

TATYANA : Doğru...

SAVELİY : (*Öfkeli ve emrederek Arkadi'ye*) Sana üç saat izin telgrafçı yoldaş... Üç saat sonra makinen işlemeli...

ARKADİ : İmkânsız...

SAVELİY : Daha olmaz işleri oldurduk...

ARKADİ : Hangi olmaz işleri nasıl oldurduğunuzu bilmiyorum... Ama bozuk bir telgraf makinesini, yedek parçasız, yani bobinsiz filan Lenin'iniz gelse işletemez...

SAVELİY : Üç saat bekleyeceğim... Üç saat sonra dolaylardaki bütün İstasyonlarla konuşmaya başlayacağım... Elini ona göre tut...

(*Arkadi kârsılık vermez, kendi odasına doğru yürür.*)

SAVELİY : Makine orda değil...

ARKADİ : (*Kapısının eşiğinden*) Yatağını burda... Allah rahatlık versin... (*Odasına girer.*)

SAVELİY : (*Dimitri Mihailoviç'e*) Telgrafçınız aksi delikanlı...

DİMİTRİ : Bir ben bilirim elinden neler çektiğimi, bir Allah...

İSTASYON

Aksi, nalet...

TATYANA : Yalan söylüyor... Kıskanıyor da ondan...

DİMİTRİ : Tatyana!..

SAVELİY : (*Gülümser.*) Şu mesele... Demek hep senin yüzünden çıkıyor... Bölüşülemiyorsun...

TATYANA : Ben pomeşçik toprağı değilim... Beni nasıl bölüşeceklermiş...

SAVELİY : Doğru dedin... Alt ettin beni... Açlıktan geberiyorum...

TATYANA : Talihiniz varmış... Osman bugün erzak getirdi köyden... Şimdi... (*Kendi odalarına doğru giderken*) Dimitri... Gel... Yardım et. Dolabın kilidini açamıyorum, biliyorsun... (*Tatyana'yla Dimitri kendi odalarına giderler.*)

SAVELİY : Karı da antika...

TRAFİM : Yüreği temizdir ama... Cilvelerine bakma... Namuslu karıdır...

SAVELİY : Telgrafçıyla?

TRAFİM : Kendi kocasıyla bile yatmıyor...

SAVELİY : Karının bu kadar namuslusundan da hoşlanmam...

OSMAN : Demek Petrogratlısın? Büyük yerden...

TRAFİM : Moskova'dan geliyorsun...

OSMAN : Büyük yerden...

TRAFİM : Bir kere gittim Moskova'ya...

OSMAN : (*Saveliy'e*) Büyük insanları da görmüşündür, hazayın...

SAVELİY : (*Güler.*) Ben hazayın değilim... Bütün hazayınlerin canına okuduk... Okuyacağız da daha... Benim adım Saveliy...

TRAFİM : Saveliy Yoldaş...

OSMAN : Saveliy Yoldaş, Lenin'i gördün mü?

SAVELİY : Hem de kaç kere...

TRAFİM : (*Boş bulunarak*) Atma...

SAVELİY : (*Güler.*) Atmıyorum...

OSMAN : Ne iş yaparsın?

SAVELİY : Putiloftanım...

OSMAN : (*Anlamamış*) Ya?

SAVELİY : Anlamadın... Putilof diye bir büyük fabrika var

İSTASYON

Petrograt'ta... Orda işçilik ederdim... Tesviyecilik...

OSMAN : (*Hayal kırıklığıyla*) Ya...

SAVELİY : (*Gülerek*) Beğenemedin galiba?

OSMAN : Yooo... Tesviyecilik fena zanaat değil...

TRAFİM : Telgraf çekmesini bileydin...

SAVELİY : Bilmişim bilmemişim ne çıkar... Makine bozuk...

OSMAN : Yoksa biliyor musun telgrafçılığı?

SAVELİY : Bilmiyorum dedim a...

(*Bir müddet sessizlik.*)

OSMAN : Lenin ne anlatıyor?

SAVELİY : Ne anlatacak... Ah Saveliy Yoldaş, ah Saveliy Yakovleviç, diyor, şu telgrafı işletip de oralarda olup bitenleri bir iyi öğrenmeden döneyim demeyin buraya, diyor...

TRAFİM : Dönersen...

SAVELİY : Dönersem, şöyle bir güzel süzer beni tepeden tırnağa, sonra...

TRAFİM : Sonra, boyla bakalım Saveliy mapusaneyi...

SAVELİY : Mapusane olsa yine iyi...

TRAFİM : Yoksa kurşuna mı dizdirir?

SAVELİY : Daha da kötü... Süzer şöyle bir beni, sonra başını eğer kâğıtlarının üstüne, eğilir. Ben de dünyaya geldiğime, geleceğime bin pişman, süt dökmüş kedi gibi çıkarım yanından...

OSMAN : Vay anasını... Doğru... Büyük adamın yanında mahcupluk ölümden beter... (*Susar.*) Saveliy Yoldaş... Bak hele... Bak ne soracağım. (*Ansızın karar vererek*) Esirlerin işi ne oluyor?

SAVELİY : Ne gibi?

OSMAN : Ne zaman memlekete dönüyoruz?

SAVELİY : Ne zaman istersen...

OSMAN : (*Şaşkın*) Gözünü seveyim, şaka etme.

SAVELİY : Ne şakası?

OSMAN : Yoldan çevirmezler mi?

SAVELİY : Kim?

OSMAN : Yani, şey...

SAVELİY : Emperyalistlerin, kapitalistlerin siperlere, birbirlerini

İSTASYON

boğazlasınlar diye, kurbanlık koyun gibi sürdüğü askerler.

OSMAN : Doğru... Kurbanlık koyun gibi askercikler...

SAVELİY : Hep kardeşiz artık...

OSMAN : Öyle ya... Vay anasını... Öyle ya...

SAVELİY : Ama sizin burjuvalar hâlâ Alman emperyalistlerinin kuyruğunda...

OSMAN : Tüh... demek benim işim yine duman...

TRAFİM : Sen burjuv musun ki...

OSMAN : Hâşâ... Ben öyle şey değilim...

TRAFİM : Burjuv demek, zengin, efendi demek...

OSMAN : Benim nerem efendi? Köyde, biliyorsun, gizlemedim ne senden, ne Nina'dan, köyde bir tek öküzüm, dört beş tarladan gayri burnumu öpecek kedim yok...

TRAFİM : (*Saveliy'e*) Bizim Osmanlı namuslu delikanlıdır... Nina'yı, kız kardeşimi de alıyor...

OSMAN : İzin varsa...

SAVELİY : Nina'nın yerinde olsam, gitmem... Burda Rusya'nın tekmiil toprakları, tekmiil öküzleri onun... Tek öküzle çift sürülmeye gidilir mi? Siz de orda toprakları alın bakalım da...

OSMAN : (*Düşünceli*) Biraz zor...

SAVELİY : Kolay değil elbet...

OSMAN : Bizim millet cahil...

TRAFİM : Bizimki pek mi okumuş yazmış...

OSMAN : (*Düşünceli*) Sizinki de okumuş yazmış değil pek ama...

Bak sizde Bolşevikler filan çıktı ortaya... Lenin diye bir akıllı, merhametli adam çıktı... (*Saveliy'e*) Koca sakallı... Stepan'ın orda resmi var... Neydi adı. Dur söyleme... Karıl... Karıl Markıs... Bak, Saveliy Yoldaş, ne diyeceğim... Nina'yı nasıl olsa alıp giderim... Gönül bu, ferman dinlemez... Ama, demem o demek değil... (*Sesini yavaşlatarak*) Arkadi'yi fazla sıkıştırma makine işi için... Sabret biraz... (*Trafim'e göz kırpar.*) Stepan bu işi söküp atar kökünden...

SAVELİY : Stepan da kim?

TRAFİM : Öğretmen... Fıkara Komitesi'nde kâtip...

SAVELİY : Nasıl tamir edecek makineyi?...

İSTASYON

TRAFİM : Sabırlı ol dediler a... (*Osman'a*) Senin de ağzında bakla islanmaz...

(*Bu sırada Tatyana'yla Dimitri odalarından çıkarlar, Tatyana bir tepsi üzerinde küçük bir tabakta reçel, bir bardakta haşlanmış havuç suyu ve bir yemek tabağı üzerinde haşlanmış patates, biraz domuz yağı filan getirmektedir. Karıyla kocanın çıktığını gören Trafim, Saveliy'e göz kırpar ve fısıldar.*)

TATYANA : (*Saveliy'e*) Reçelim bu kadarcık kalmış, kusura bakmayın... (*İsmi öğrenmek istercesine Saveliy'e bakarak sözünü keser*)

SAVELİY : Saveliy Yakovleviç... Zahmet oldu... Dolapta neyin kitli olduğunu da anladık şimdi... (*Tatyana'nın hazırladığı masaya oturur. Etraftakilere*) Buyrun...

OSMAN : Biz o işi çoktan yaptık, afiyet olsun... (*Dimitri'ye*) Hazayın, Dimitri Yoldaş... Ben artık esir değilim...

DİMİTRİ : Öyle mi?

OSMAN : Öyle... Bütün askerler kardeş...

DİMİTRİ : Çok güzel... Ben de kardeşlik taraftarıyım... Ama seni bana imzayla verdiler... Seni teslim aldım, imza attım... Nasıl şu çini soba için de imza verdimse... Seni ancak imza mukabilinde burdan bırakabilirim...

OSMAN : (*Saveliy'e*) Aman gözünü seveyim...

SAVELİY : (*Dimitri Mihailoviç'e alay ettiğini saklamaya çalışan büyük bir ciddiyetle*) Osman'ı senden ben alıyorum... İmza mukabilinde...

DİMİTRİ : Âlâ... (*Düşünür*) Fakat... Hangi sıfatla?

SAVELİY : Hangi sıfatla mı? (*Düşünür ve bu sefer hiç de alay etmeyerek, büyük bir sadelikle ve kesinlikle*) Putiloflu sıfatıyla... Anlaşıldı mı?

DİMİTRİ : Peki... Belki İstasyonu da teslim alırsınız...

SAVELİY : Hayır... Ama teslim alacak biri gelir yakında mutlaka...

TATYANA : Bizi burdan kurtaracak olanın boynuna sarılıp...

SAVELİY : Yazık... Ben kurtaramıyorum sizi burdan...

İSTASYON

TATYANA : (Güler.) Petrogratlı olduğunuz belli...

SAVELİY : Demek inandın artık?

TATYANA : (Güler.) İnandım... Şu elma turşusunu da tadın...

Trafim'in kız kardeşi getirmiş... İçmez misiniz?

SAVELİY : Hayır...

TATYANA : Petrogratlı olduğunuzdan şüphe...

SAVELİY : Şüphe etme... İçince domuz gibi içerim... Ama vazife-deyken içmek olmaz...

TRAFİM : Demin bir laf ettin. Rusya'nın bütün toprakları, bütün öküzleri Nina'nın, dedin... Güzel laf... Ama Anton... Anton'u bırakalım şimdi. Ama isyanlar var diyorsun... Bizim eski pomeşçik de döndü... Çeteler basmış, diyorsun... Senin anlayacağın, işler ya tersine dönerse...

SAVELİY : Taş tepeden koptu bir kere, dibe varacak... Düşerken şuraya buraya takılır... Ama biz bir tekme daha... (Yemeği bitirmiştir, masadan kalkar.) Uçurumun dibinde tuz buz dağılacak...

TATYANA : Taş koptu... Uçurumun dibinde... Trafim toprağa kavuştu. Osman esirlikten kurtuldu... Peki ben? Bana ne var? Ben ne yapacağım?

SAVELİY : Sen mi? Ne istersen...

TRAFİM : Çocuk yap...

TATYANA : Kimden?

DİMİTRİ : Tatyana, başlama yine...

TATYANA : Çocuk yapmak için, taşın tepeden kopup uçurumda tuz buz olmasını mı beklemek lazımdı!..

SAVELİY : Kim bilir... Belki de... Bu yılların çocukları eski yıllarda doğanlara benzemeyecek herhalde...

TATYANA : Ben ne olacağım? Ben ne olacağım?

DİMİTRİ : İstasyonu teslim ederim... Kasabaya döneriz... Belki beni daha iyi bir yere tayin ederler...

TATYANA : Senin kuyruğunda, sana bağlı dönüp durmaktan bıktım artık... Bir şeyler değişiyor... Farkındayım... Bende de bir şeylerin değişmesi lazım... Bir şeyler görmem lazım... Söküğünü dikmek, yemeğini pişirmek, seninle kavga etmek... Kraliçe Margo'yu okumak... Hayır... Bunlardan

İSTASYON

başka bir işler görmem lazım...

(*Osman güler.*)

TATYANA : Ne gülüyorsun...

OSMAN : Stepan haklı... Karılar hepten azdı, diyordu...

SAVELİY : Stepan... Sahi, ne zaman gelecek Stepan?

DİMİTRİ : Stepan mı gelecek?

OSMAN : Bu gece belki uğrar... Bu sabah bana, belki uğrarım dedi
İstasyona...

DİMİTRİ : Niçin?

(*Bu sırada Arkadi odasından çıkmıştır. Osman, Arkadi'yi görür.*)

OSMAN : Bilmem... Belki de dama taşı oynamak istiyor seninle...

DİMİTRİ : Söylediği lafa bakın şunun... Gece yarısı dama oynamak için beş saatlik yolu kim teper?

OSMAN : Ne bileyim?

DİMİTRİ : (*Bağırır.*) Ne bileyim ne demek?

OSMAN : Bağırma... Ben artık esir değilim...

DİMİTRİ : (*Daha da yüksek sesle bağırarak*) Kim buranın amiri?

OSMAN : Bağırma, hazayın... yoldaş... sakın ol... Buranın amiri sensin. Lakin ben senin maiyetinde değilim...

SAVELİY : (*Arkadi'ye*) Uyku tutmadı mı?..

ARKADİ : Tutmadı...

SAVELİY : Şu makineye bir de beraber baksak...

ARKADİ : Telgraf makinesinden anlamam diyen siz değil misiniz?

SAVELİY : Anlamam... Ama belki yardımım dokunur.

ARKADİ : Yapılacak bir şey olsaydı yardımsız da yapılırdı...
(*Tatyana'ya*) İçecek bir şey yok mu, Tatyana Markovna?

TATYANA : Yok...

ARKADİ : Biz gözden düştük tabii... Yenisi geldi...

DİMİTRİ : Arkadi Petroviç, başlama yine...

OSMAN : (*Trafim'e fısıldar*) Sızdıracaktık hani...

TRAFİM : (*Fısıltıyla cevap verir.*) Petrogratlının yanında ortaya samagon çıkarmak olmayacak...

TATYANA : (*Masayı toparlayarak*) Ben yatmaya gidiyorum...

ARKADİ : Ben geldim diye mi?

DİMİTRİ : Arkadi Petroviç!

İSTASYON

(*Tatyana odalarına gider. Bir müddet sessizlik.*)

OSMAN : Saveliy Yoldaş... Lenin'i son defa ne zaman gördün?

SAVELİY : Yirmi gün önce...

TRAFİM : Şöyle karşı karşıya mı?

SAVELİY : Şimdi seni nasıl görüyorsam öyle...

OSMAN : Nerde?

SAVELİY : Moskova'da...

ARKADİ : (*Yarı alaylı*) Kremlin'de tabii...

SAVELİY : Kremlin'de...

ARKADİ : Altın yaldızlı kadife koltuğa gömülmüş...

SAVELİY : Hayır... Halk komiserleri sovyeti başkanlık odasında... Sırtında paltosu, başında şapkası...

ARKADİ : Neden o?

SAVELİY : Oda soğuk da ondan...

OSMAN : Soğuk odada mı oturtuyorlar adamcağızı...

SAVELİY : Buralarda olup bitenlerin haberini verdim... "Gidin yerinde öğrenin işin aslını," dedi. Gözlerini kıstı, kurnaz kurnaz yüzüme baktı. "Burdan, uzaktan işin içyüzünü öğrenmek olmaz..." dedi...

DİMİTRİ : Hükümeti, muvakkat hükümeti, tevkif ettikleri zaman Petrograt'ta mıydınız?

SAVELİY : Nerde olacaktım ya...

ARKADİ : Belki siz tevkif ettiniz Kerenski'yi...

SAVELİY : (*Hafifçe öfkeli*) Kerenski yakalanmadı bu bir, muvakkat hükümeti tevkif edenler arasında ben yoktum bu iki, siz...

ARKADİ : Ben inkılap düşmanı bir küçük burjuvaya benziyorunı, bu...

SAVELİY : Üç...

ARKADİ : Harbi sayenizde kaybettik...

SAVELİY : En büyük harbi kazandık... (*Düşünür, dalgındır, kendi kendine konuşur gibi devam eder.*) Smolni'nin uzun koridorlarından birinde, karşıdan Lenin'in geldiğini gördüm... Koridor تنها... Merhaba Lenin Yoldaş, dedim karşı karşıya gelince... Merhaba yoldaş, elimi sıktı...

TRAFİM : Tanışır mıydınız?

SAVELİY : Hayır... O gün ilk görüşüm... Lenin Yoldaş, dedim, batıdan Almanlar, doğudan Japonlar çullanırsa üstümüze, dayanabilir miyiz?

DİMİTRİ : Ne zaman oluyor bu konuşma?

SAVELİY : Sovyetlerin ikinci kongresi yeni bitmiş... İşçilerle köylülerin hükümeti ele aldıkları ilan edilmiş... Şafak da sökmek üzere dışarda...

OSMAN : Lenin ne dedi?

SAVELİY : Telaş etmekte haklısınız, yoldaş, dedi. Sürü sürü düşmanımız var, dedi... Olacak da, dedi... Bütün kapitalist âlemi çullanacak üstümüze.. İnkılabı korumak için çok kurban vermemiz gerekecek, dedi. Fakat inkılabı koruyacağız...

ARKADİ : Çıkmayan candan umut kesilmezmiş...

SAVELİY : Çok doğru... İşte ben de, canım henüz çıkmadığından şu makineyi ne yapıp, ne edip bu gece işleteceğiz, diyorum.

DİMİTRİ : Beni bir mesele ilgilendiriyor, Saveliy Yakovleviç... İtilaf devletleriyle ittifaklarımız vardı, antlaşmalar imzaladıktı.

SAVELİY : Onların içyüzünü çoktan açığa vurduk, gizlilerini yayımladık. Bütün dünya proletaryası bilsin diye... Sovyetler hükümeti eşkiyaların soygununa katılmak istemiyor... (*Osman'a*) Bak, dinle, iyice dinle, Osman Yoldaş... Çarlık, Fransa'ya Ren suyunun sağ kıyısını bağışlıyor...

OSMAN : Kimin bu kıyı? Çarın mı?

SAVELİY : Hayır, Almanların... Ama, kendisi, Çarlık, yani buna karşılık, İran'ın, Türkiye'nin müttefikler arasında bölüşülmesini istiyor...

OSMAN : Vay anasını!.. Bizim İstanbul'u da istiyor, Allahü âlem...

SAVELİY : Lehistan'da da dilediği gibi hareket etmek istiyor...

ARKADİ : Almanların, Avusturyalıların, Türklerin arasında hangi Rus topraklarının nasıl bölüşüleceği...

SAVELİY : Onların da gizli antlaşmaları var elbette... Alman, Avusturya Türkiye proletaryası da hükümeti ele alınca, onlar da bu eşkiyalık senetlerini açığa vurur... Değil mi,

Osman Yoldaş?

OSMAN : *(Pek anlamamış)* Değil mi ya?..

ARKADİ : Değil mi ya da ne demek?

SAVELİY : *(Osman'a)* Sen hükümetin başına geçsen, bizim toprakları almak ister misin?

OSMAN : Niye alacaktımışım!..

ARKADİ : *(Alayla)* Gizli muahedelerini Osman bizden önce açığa vursaydı daha iyi olurdu...

SAVELİY : Biz kuvvetliyiz... Halk ne kadar şuurlu olursa, diyor Lenin, hükümet de o kadar kuvvetli olur... Bizim hükümetimiz, diyor Lenin, halktan gizli kapaklı hiçbir şey yapmaz... Halk, diyor Lenin, bizde her şeyi ince eleyp sık dokuyabilmeli, muhakeme edebilmeli, diyor, fedakârlığı bilerek, isteyerek yapmalı... *(Susar. Arkadi'ye)* Senden de hükümetine bir makine tamiri işinde olsun bilerek, isteyerek yardım etmeni rica ediyorum... Yürü şu makineye beraber bakalım...

ARKADİ : Nesine bakacaksınız?..

SAVELİY : Akıl akıldan üstün... Bana anlatırsın mekanizmayı... Belki elbirliğiyle bir şeyler yapabiliriz... Düş önüme, Arkadi Yoldaş.

(Arkadi omuz silker, sonra Saveliy'in önünde gider, gişe kapısını açar. İkiisi girerler. Kapıyı arkalarından kaparlar.)

OSMAN : Kafam kazana döndü...

TRAFİM : İşçi mişçi ama akıllı herif... Bizim Anton gibi...

OSMAN : Allah rahmet eylesin...

DİMİTRİ : Ne dedin?

OSMAN : Bir şey demedim...

DİMİTRİ : Allah rahmet eylesin, dedin. Kimin için?

OSMAN : Sen öyle duymuşsun...

DİMİTRİ : *(Bağırır.)* Sağır değilim...

OSMAN : Bağırma...

TRAFİM : Osman artık esir değil...

(Sokak kapısına vurulur. Trafim, Dimitri, Osman kapıdan yana bakarlar.)

İSTASYON

DİMİTRİ : Stepan geldi galiba dama taşı oynamaya...

OSMAN : Herhalde...

(*Osman kapıyı açar. İçeri Stepan, Nikolay, Taras girerler.*)

STEPAN : Merhabalar.

DİMİTRİ : Hoş geldiniz...

(*Nikolay'la, Stepan ve Taras gocuklarını çıkarırlarken.*)

TRAFİM : (*Osman'a fısıldar*) Sen Nikolay'ı da mı çağırdın?

OSMAN : (*Fısıldayarak Trafim'e*) Yooo...

TRAFİM : (*Fısıltıyla Osman'a*) Taras'ı?

OSMAN : (*Fısıltıyla Trafim'e*) Yoooo...

STEPAN : Arkadi Petroviç nerde?

DİMİTRİ : (*Gişeyi göstererek*) İçerde...

STEPAN : Tatyana Markovna?

DİMİTRİ : Uyuyor...

STEPAN : Ben belki unutmuşumdur telgraf çekmeyi diye Nikolay' ı da getirdim...

DİMİTRİ : Ne demek istediğinizi anlamadım, Stepan Timofeyeviç...

TRAFİM : Nikolay Vlaseviç tel çekmesini biliyor mu?

NİKOLAY : Bilirim...

DİMİTRİ : Ne oluyoruz? Bana da anlatın, kuzum!

TRAFİM : Taras Vasiliyeviç...

TARAS : Ben anadan doğma telgrafçıyım...

STEPAN : (*Osman'la Trafim'e*) Direkleri diktiniz mi?

TRAFİM : (*Bir şeylerden şüphelenmiştir.*) Diktik gibi...

STEPAN : Diktik gibi ne demek? Diktiniz mi, dikmediniz mi?

TRAFİM : (*Osman'a*) Ne dersin, Osman? (*Göz kırpar.*)

OSMAN : Ne diyeceğim!.. Sen ne diyorsan ben de onu...

STEPAN : Bu ne biçim laf? Direkleri dikecektiniz... Değil mi?

TRAFİM : Dikecektik...

STEPAN : Diktiniz mi?

DİMİTRİ : Yoldaşlar... Kim bu İstasyonun amiri?

TRAFİM : Sen...

DİMİTRİ : Stepan Yoldaş, rica ederim bana meseleyi anlatın...

STEPAN : Makineniz bozuk değil?... İki direk devrilmiş... (*Osman'la Trafim'i işaretler*) Bunlar dikeceklerdi, ben de maki-

nevi işletecektim...

DİMİTRİ : Pekâlâ, pek güzel... Ben de bir makam bulup... ama Saveliy...

NİKOLAY : Lafı boşuna uzatıyorsunuz... Telgraf makinesi nerde?

DİMİTRİ : *(Gişeyi işaretleyerek)* Orda...

NİKOLAY : Gidelim...

STEPAN : Ya direkleri dikmemişlerse...

NİKOLAY : Makine elimizde olsun, direkleri diktirmek kolay... Yürü, Taras...

(Nikolay önde, Stepan ve Taras peşinde gişe kapısına doğru yürürler, fakat onlar daha oraya varmadan kapı açılır, eşikte Saveliy.)

SAVELİY : Merhaba, yoldaşlar...

STEPAN : *(Şaşkın)* Merhaba... *(Nikolay da, Taras da şaşırmışlardır.)*

ARKADİ : *(Saveliy'i yana iterek odadan çıkar. Saveliy yine kapıyı vücuduyla kapatır.)* Stepan...

SAVELİY : Ha! Stepan... Fıkara Komitesi kâtibi?.. Bir kere daha merhaba öyleyse, yoldaşım...

STEPAN : Merhaba...

SAVELİY : *(Nikolay'ı, Taras'ı işaretleyerek)* Yoldaşlar...

ARKADİ : Kim olduklarını bilemediniz... Üniformaları yok... *(Nikolay'ı göstererek)* Eski pomeşçikzade Nikolay Vlaseviç... *(Taras'ı işaretleyerek)* Bu da ağalarımızdan Taras Vasiliyeviç...

SAVELİY : *(Stepan'la arkadaşlarına)* Fıkara Komitesi kâtibi, eski pomeşçikzade, köy ağası... Yolda mı rastladınız birbirinize?

NİKOLAY : Yolda rastlamadık. Beraber çıktık yola...

TARAS : Sen kimsin? Neci oluyorsun?

ARKADİ : Putiloflulardan... Saveliy Yoldaş. Lenin'in adamlarından... Hem de güvendiklerinden olacak...

TARAS : Ne işin var burda?

SAVELİY : Sen niye geldin? Sizin ne işiniz var burda?..

DİMİTRİ : Stepan benimle dama taşı oynayacakmış... *(Güler.)*... *(Osman'la Trafim'i işaretleyerek)* Bunlar direkleri dikmişler,

İSTASYON

yahut dikeceklermiş. Bunlar da telgraf çekeceklermiş...
Makine bozuk değilmiş...

TARAS : Biz üç kişiyiz...

SAVELİY : Ben bir...

NİKOLAY : Çekil kapıdan...

SAVELİY : Kapıdan çekilmek de mümkün, çekilmemek de...

Önce konuşalım...

TARAS : Ne konuşacağız?

DİMİTRİ : Bence de konuşmak lazım... Aranızda bir anlaşmazlık
var sanıyorum...

SAVELİY : Size telgraf makinesi niye lazım?

TARAS : (*Alayla*) Lenin Yoldaşla konuşmak için...

SAVELİY : Ne konuşacaksınız?

TRAFİM : (*Osman'a*) Yoksa Stepan'a Lenin'le konuşacağımızı
söyledin mi?

SAVELİY : (*Trafim'le Osman'a*) Siz de mi Lenin'le konuşacak-
tınız?..

OSMAN : Eh, cevap verirse hani...

SAVELİY : Kim bilir, belki de verir... (*Taras'a*) Siz ne konuşacak-
tınız?

ARKADİ : Köy ağalarıyla, pomeşçiklerin topyekûn Bolşevik Par-
tisi'ne girmek istediklerinin müjdesini verecekler herhalde...

DİMİTRİ : Ben de konuşabilir miyim?

NİKOLAY : (*Aklına bir şey gelmiş*) Senden başka kimse yok mu
burda...

SAVELİY : Yok olur mu? Bir defa (*Etrafı işaretle*) burdakiler... sen
de içinde... Sonra kızıl muhafızlar ormanda pusuda... İlk
işaretimle üstünüze atılmaya hazır...

NİKOLAY : Yalan...

SAVELİY : (*Güler.*) Öyle...

TARAS : Gevezelik yeter... Yol ver...

SAVELİY : Yol vermezsem ne olacak?

STEPAN : Anton diye bir yoldaşın vardı... Fıkara Komitesinin
Başkanı... Ormanda senin kızıl muhafızlar yok... Ama
Anton bıçkıyla ikiye biçilmiş yatıyor orda...

SAVELİY : Ya?.. Demek yol vermezsem...

İSTASYON

TARAS : Cehennemde komüna kurmaya gidersin Anton'un yanına...

TRAFİM : Sen mi kestin Anton'u, Taras?

DİMİTRİ : Kim kesmiş Anton İvanoviç'i? Nerde?

SAVELİY : *(Stepan'a)* Yoksa sen mi kestin?

NİKOLAY : *(Ansızın tabancasını çekerek Saveliy'e)* Açıl...

SAVELİY : Koy onu cebine!...

NİKOLAY : Ateş edeceğim... Üç kadar sayıyorum... Bir... iki...
(Arkada, Dimitri'nin yanında duran Arkadi, elini onun cebine ansızın sokar, tabancasını alır.)

DİMİTRİ : Ne oluyor?

ARKADİ : *(Kendi tabancasını da çekerek, iki tabancasıyla ön plandakileri tehdit ederek)* Nikolay, dur... Kimse kımıldamasın... İlk kımıldayanı mihlarım... Nikolay, koy onu cebine... Saveliy, kıpırdamayın... Ben tarafsızlığımı ilan ediyorum...

STEPAN : Arkadi...

ARKADİ : Stepan, Taras, Nikolay... Dışarıya...

TARAS : Seni de satın almış köpekler, Arkadi...

ARKADİ : Beni kimse satın almadı... Kafam karmakarışık... Bu kafaya kimse tek kopeyka vermez...

NİKOLAY : Siz bir Rus aydınısınız...

ARKADİ : Haydi dışarı çıkın... Beni dinlerseniz de köye uğramadan başınızın çaresine bakın... Saveliy'i tutarım burda sabaha kadar... Haydi...

(Nikolay, Stepan, Taras, kapıya doğru gerilerler.)

ARKADİ : Gocuklarınızı unutmayın...

(Nikolay, Stepan, Taras gocuklarını alarak çıkarlar. Saveliy bir hareket yapmak ister.)

ARKADİ : *(Saveliy'e)* Kımıldama yok...

SAVELİY : Tabancayı ilkönce ben çekmediğime göre şimdi ne yapsam faydasız... Bir mahorka saracaktım sadece...

(Cebinden mahorka ve kâğıt çıkarır ve sarar.)

ARKADİ : Biz burda Dimitri Mihailoviç'le üç aydır tabancayla oynadığımız için hepinizden becerikliyiz bu hususta...

DİMİTRİ : Ver tabancamı...

İSTASYON

ARKADİ : *(Saveliy'i işaretleyerek)* Bir tek adamı kımlıdatmamak için bir tek tabanca yeter... *(Dimitri'nin tabancasını uzatarak)* Buyrun... *(Osman birden fırlar, Arkadi'nin Dimitri'ye uzattığı tabancayı kapar.)*

DİMİTRİ : Osman...

ARKADİ : Ne yapıyorsun?

(Osman elinde tabancayla kapıya doğru koşar. Kapıyı, gidenler zaten aralık bırakmışlardır, bir tekmede kapıyı açar, dışarı fırlar.)

SAVELİY : Osman... *(Osman'ın peşi sıra atılır.)*

ARKADİ : Dur!... Ateş edeceğim... Dur!

(Saveliy, Arkadi'yi duymamıştır bile kapıdan dışarı fırlamıştır. Arkadi, Saveliy'in ardından ateş edip etmemekte tereddüt etmiştir.)

DİMİTRİ : Arkadi, ateş etme!..

(Trafim de dışarı fırlamıştır. Arkadi tabancasını cebine kor.)

ARKADİ : Tarafsızlığımızı sonuna kadar koruyamadık...

(Tatyana uyku sersemi ve gecelik haliyle odasından çıkmıştır.)

TATYANA : Ne oluyor? Bu ne gürültü patırtı?

DİMİTRİ : Bu ne kılık kıyafet? Çırlıçıplak çıkaydın bari...

ARKADİ : *(Gözlerini elleriyle kapayarak)* Görmüyorum...

DİMİTRİ : *(Tatyana'ya)* Git sırtına bir şey al...

(Dışarda bir tabanca sesi.)

TATYANA : O ne?

(Bir tabanca sesi daha.)

TATYANA : Ateş ediyorlar...

(Arkadi dışarı fırlar. Dimitri de peşi sıra.)

TATYANA : *(Arkadi'nin peşinden bağırır.)* Arkadi... *(Peşi sıra koşmak ister. Dimitri döner, Tatyana'yı tutar.)* Dur... *(Şefkatle)* Soğuk alırsın...

TATYANA : Affedersin...

DİMİTRİ : Affedecek bir şey yok... *(Düşünceli)* İstasyonun devri tesliminden başka bir şey düşünmeyen sersem bir herifim...

TATYANA : Dimitri...

DİMİTRİ : Git giyin...

İSTASYON

TATYANA : Ne oluyor?

DİMİTRİ : Arkadi'ye bir şey olacağını sanmıyorum... Git giyin...
Olanları sonra anlarsın...

(Tatyana odasına gider. Dimitri, Tatyana'nın peşi sıra bakar.)

DİMİTRİ : İstasyonu teslim alacaklar, dedi Saveliy... İstasyonu teslim alacaklar... İmza mukabili... Ben Tatyana'yı teslim edeceğim galiba... *(Kederle güler.)* İmza mukabili...
(İçeri sokak kapısından Trafim, Arkadi, Osman girerler. Trafim'le Arkadi, Osman'ın yürümesine yardım etmektedirler. Osman'ın yaralı olduğu belli.)

TRAFİM : *(Osman'ı işaretler)* Yaralı...

DİMİTRİ : Ne? Durun... *(Odasına koşar.)*

OSMAN : *(Arkadi'ye)* Hazayın... *(Gülümser.)* Dilim de kötü alışmış hazayine... Arkadi Yoldaş... Galiba ben de sağ ciğerimden...

(Dimitri'yle Tatyana odalarından yataklarını getirmişlerdir. Yatağı yere sererler.)

TATYANA : Osman... Korkma...

OSMAN : Korktuğum yok, Tatyana Yoldaş...

(Osman'ı yatağın üstüne yatırır.)

DİMİTRİ : Açalım göğsünü, yarayı yıkayalım... Tatyana, su...
(Tatyana su getirmeye gider.)

OSMAN : Tütün olsaydı...

TRAFİM : Mahorka var...

OSMAN : Bizim tütün olacak, yaraya bastıracaksın, bir şeyin kalmayacak.

(Nina girer telaşla.)

NİNA : Merak etmeyin... Peşlerindeler... Osman nerede? *(Osman'ı görür, üstüne atılır.)* Osman!

TRAFİM : *(Nina'yı tutarak)* Dur, kız... Herif zaten yaralı... Bir de sen ezme...

OSMAN : Suç bende, Nina, ben çağırdım Stepan'ı...

TRAFİM : Akıl veren de ben...

NİNA : Bu akşam yine gittim komiteye... Anton için... İçerden kapıdan Taras'ın sesini duydum... Anladım işi... Ben köylü-

leri toplayıp da, yola çıkana kadar, Stepan...

TATYANA : Su getirdim...

NİNA : Ben yıkarım yarasını...

ARKADİ : Çamaşır yıkar gibi değil... Yalnız kıyılarını...

(Dimitri'yle Tatyana bir yatak çarşafını yırtmaya başlarlar, sargı için...)

TRAFİM : Yeter... Bir bölük yaralıya yeter...

(Nina, Osman'ın yarasını sarar.)

OSMAN : Telgraf işleyecek...

ARKADİ : (Utangaç güler.) Direkleri iyi dikmişseniz...

TRAFİM : Eskisinden iyi...

OSMAN : (Trafim'e) Çağıracağız makine başına, değil mi?

DİMİTRİ : Kimi?

TRAFİM : Lenin'i...

ARKADİ : Sen yalnız çok konuşma, Osman... Kimi istersen onu çağırırız... Hatta Karl Marks'ı...

TRAFİM : Ben senin yerine konuşurum, Osman... Antep'in... neydi köyün adı?

NİNA : Yediçeşmeler...

TRAFİM : (Nina'ya) Köyün adını sen söylersin...

NİNA : Yediçeşmeler...

TRAFİM : Köyünden bin... bin kaçtı?

OSMAN : Bin üç yüz on beş...

TRAFİM : Bin üç yüz on beş doğumlu Ali oğlu Osman, seninle konuşmak istiyor...

OSMAN : Böyle uzaktan, telle değil. Yanına varıp bir acı kahveni de içmek istiyor...

DİMİTRİ : Neden acı?

OSMAN : Bizde delikanlı kısmı acı kahve içer...

TRAFİM : İzin var mı, Lenin Yoldaş?...

(Bu sırada Saveliy girmiştir, son konuşmaları duymuştur.)

SAVELİY : Var...

(Osman, Saveliy'den tarafa bakar.)

OSMAN : İzin var demek?

(Osman ayağa kalkar. Ötekiler Osman'ın ayağa kalkması karşısın-

İSTASYON

da hiçbir tepki göstermez. Eski durumlarında, kimıldanmadan put gibi, taş kesilmiş dururlar. Osman sahne önüne doğru yürür. Sahne önünde durur. Lenin gelir sahne önüne. Şapkalı, paltolu.)

LENİN : Merhaba, Osman Yoldaş...

OSMAN : Merhaba, Lenin Yoldaş...

LENİN : De bakalım...

OSMAN : Ne diyeyim? Suçluyum... İster kırk katırın kuyruğuna bağla, ister kırk satırla doğrat beni... Lakin başını öne eğip yüzüme bakmazlık etme...

LENİN : Trafim de suçlu...

OSMAN : Onun da kusurunu bağışla bu seferlik, Lenin Yoldaş...

LENİN : Ne zaman sizin oraların da bütün toprakları, bütün öküzleri köylünün olacak?

OSMAN : Memlekete bir dönelim... Gayret edeceğiz elbette, Lenin Yoldaş... Gizli kapaklı antlaşmaları açığa vuracağız...

LENİN : Aferin, Osman...

OSMAN : Senin oda, bizim İstasyon da soğuk...

LENİN : Önce sizin İstasyonu ısıtalım, bizim oda sonra...

(Marks girer. Osman'ın gördüğü resimdeki gibi, şapkasız, paltosuz.)

LENİN : *(Marks'a, büyük bir saygıyla)* Buyrun hocam... *(Osman'ı tanıtarak)* Ali oğlu Osman... Bin üç...

OSMAN : Bin üç yüz on beş doğumlu...

MARKS : Ne var ne yok bakalım, Osman Yoldaş?

OSMAN : İyilik sağlık... Mark... Mark...

LENİN : Marks... Karl Marks...

OSMAN : Karıl Markıs Yoldaş... Kusura bakmayın... Lakin Stepan olacak namussuz, bana zatınız için ölmüş dediği...

LENİN : Yalan söylemiş..

OSMAN : Görüyorum... Böyle heybetli, akıllı adam, sana hocalık etmiş adam ölür mü hiç?

LENİN : Bütün askerler, bütün köylüler, işçiler, bütün fıkarakar kardeş...

İSTASYON

OSMAN : Kardeş elbette...

(Nina, olduğu yerden ayrılır ve bir tepsi üstünde, sahne önüne üç fincan kahve getirir.)

NİNA : *(Önce Marks'a, sonra Lenin'e, sonra Osman'a ikram eder.)* Buyrun... Buyrun... Buyrun...

MARKS : *(Kahveyi tadarak)* Acı kahve... İyi... Tam delikanlı işi...

(Üçü de kahvelerini içerlerken sahne birden zifiri karanlık olur... Sahne aydınlanır. Osman döşekte yatmakta, Nina, Arkadi, Dimitri, Saveliy, Trafim, Tatyana başucunda.)

OSMAN : *(Sayıklamaya devam ederek)* Hani bizim oraya da buyrun, Karıl Markıs Yoldaş, Lenin Yoldaş... Bizim köyde de bir acı kahvemizi için.

TATYANA : Sayıklıyor...

NİNA : *(Saveliy'e)* Ne oldu Stepan?

SAVELİY : Yakalandılar... Getiriyorlar buraya...

NİNA : Kimin kurşunuyla Osman?

SAVELİY : İçlerinden biriyle...

OSMAN : *(Gözlerini açar, üstüne eğilen Nina'yı görür.)* Nina...

NİNA : Konuşma...

OSMAN : Kahve içtik...

NİNA : *(Ağlar.)* İyi...

OSMAN : Ağlama, kız... Ölmedim... Karıl Markıs da ölmemiş... Lenin Yoldaş söyledi...

PERDE

INEK

ŞAHISLAR :

Ana

Kız

Çocuk

Öğretmen

Şoför

Doktor

Çoban sesi

İnek sesi

BİRİNCİ PERDE

Sahnede bir tek gül fidanından başka bir şey yok. Ana, fidanı sulamaktadır. Fidanda bir tek gül. Ana ufacık tefecik, elli yaşlarındadır. Öğretmen girer. İnce uzun, ellilik. Koltuğunda kitaplarla şemsiyesi.

ÖĞRETMEN : Akşam şerifleriniz hayrolsun...

ANA : Buyrun... (Odadaymışlar gibi yer gösterir.) Buyrun... Ayakta kaldınız...

ÖĞRETMEN : (Oturacak yer arayarak) Teşekkür ederim... Zahmet etmeyin...

ANA : Zahmet ne demek?... (Yer göstermekte devamla) Şöyle... Şu tarafa... Buyrun... Vallahi hatırın kalır oturmazsanız...

ÖĞRETMEN : Böyle daha iyi... Esasen meslek icabı... Malumunuz, biz öğretmenler günümüzü hep ayakta geçiririz.

ANA : Bizim zamanımızda oturlardı da...

ÖĞRETMEN : Yine de oturmak mümkün tabii...

ANA : Gördünüz mü ya... Ben de sizi yarım saattir karşımda ayakta tutuyorum...

ÖĞRETMEN : Yok canım... Yok canım...

ANA : Hatırın kalır vallahi... Buyrun...

(Yine yer gösterir.)

ÖĞRETMEN : (Ne yapacağını şaşırmıştır.) Peki... şey... yani...

ANA : Yanisi filanı yok... gücenirim... Ayakta, pazar yerinde pazarlık eder gibi konuşulup görüşülür mü? Değil mi ya?

ÖĞRETMEN : Öyle...

ANA : Yangından mal mı kaçırıyoruz?

ÖĞRETMEN : Evet.

ANA : Hâlâ ayaktasınız...

ÖĞRETMEN : Siyatiğim var...

ANA : Ya?! Vah, vah... Eh, yaş... Benimkinin de eli kulağında...

ÖĞRETMEN : Toprağa, hele birazcık nemliyse oturdum mu, belkemiğimin sokumundan kuyruk sokumuma, ordan sağ

bacağıma, ordan tabanımın altına doğru dayanılmaz bir sızıdır başlıyor...

ANA : Vah, vah... Siz de toprağa oturmayın katiyen... Yoksa hani jimnastik dersi göstermek için filan mutlaka toprağa oturmamız lazım mı?

ÖĞRETMEN : Hayır... Öyle bir mecburiyet yok... Sonra ben jimnastik dersi...

ANA : Beni dinlerseniz soğuk döşemeye bile oturmayın...

ÖĞRETMEN : Oturmuyorum...

ANA : Ama böyle ayakta da durmayın... Bizim doktordan kaç defa duydum, siyatik filan gibi hastalıklar için boyuna ayakta durmak da, kımıldanmadan, taşta oturmak kadar muzırmış... Ayakta dikilip durmayacaksınız, dedi... Büyük insanların birçoğu bu menhus illete niçin yakalanırmış? Balolarda, bayramlarda, kabullerde filan ellerinde kadeh, saatlerce öyle kazık gibi dikilip durdukları için...

ÖĞRETMEN : Bendeniz o yüzden yakalanmadım... Fakat, arzettim, meslek icabı ayakta durmanın şüphesiz ki...

ANA : Hem ayakta durmaktan şikâyet ediyorsunuz, hem de...

ÖĞRETMEN : Affedersiniz... Ayakta durmaktan şikâyet etmeyim...

ANA : Elbette, elbette... Nezaketiniz bütün kasabada dillere destan...

ÖĞRETMEN : İltifat ediyorsunuz...

ÖĞRETMEN : Kızım bile geçen gün kardeşine, büyüyünce öğretmen gibi kibar, nazik ol, dedi...

ÖĞRETMEN : Mahcup ediyorsunuz...

ANA : Doğrusu bu... Ölürsünüz de şikâyet etmezsiniz... Eski zaman erkeği... Rahmetli de öyleydi... Bir işten, bir kimse-den bir gün olsun şu kadar şikâyet ettiğini, sızlandığını bilmem... (İçini çeker.) Ama... Ama her derdi içine ata ata, içkiye vurdu, bilirsiniz, dağ gibi adam, bilirsiniz, içkiden yıkıldı gitti... (İçini çeker.)

ÖĞRETMEN : (İçini çeker.) Allah Rahmet eylesin... Hep o yolun yolcusuyuz...

ANA : İçmeyin...

ÖĞRETMEN : Bayramdan bayrama, eş dost ısrarıyla o da...

ANA : İçmeyin...

ÖĞRETMEN : Meraklısı değilim esasen...

ANA : İçmeyin... Şikâyet edin, sızlanın, bağırıp çağırın... İçmeyin...

ÖĞRETMEN : Siyatiğe de dokunuyor esasen...

ANA : Gördünüz mü ya?... İçmeyin...

ÖĞRETMEN : İçmiyorum...

ANA : Söz verin... Ağzınıza bir daha bir katresini koymayacağınıza söz verin...

ÖĞRETMEN : Vallahi efendim...

ANA : Vallahi, mallahi yok... Söz mü?

ÖĞRETMEN : Tutamayacağım sözü veremem...

ANA : Yazık... Yıkılıp gideceksiniz... Karacığerden başlayacak önce... Karnınızdan kova kova su çıkaracaklar... Yazık... Ne yapalım... Kader... Vah vah... Bari azaltın biraz...

ÖĞRETMEN : Katre meselesine söz veremem, demek istemiş-tim... Esasen, arzettim, alkole düşkünlüğüm yoktur...

ANA : Hele şükür... İçmeyin... Ayakta kaldınız...

ÖĞRETMEN : Zarar yok...

ANA : Zarar yok ne demek? Yere oturacak değilsiniz ya...

ÖĞRETMEN : Siyatik...

ANA : Şimdi... (Ana yaşından umulmayacak bir çeviklikle koşar-casına çıkar.)

(Öğretmen etrafına bakınır. Kovayı alır, eğer, su kunduralarına dökülür, kovayı bırakır. Gülü koklar. Daha iyi koklamak için gülü kendine doğru çeker, eline diken batar, gülü bırakır, diken batan parmağını dişler. Yine güle yanaşır, eline mendil dolar, gülü mendilli eliyle çeker koklamak için, gül kopar. Öğretmen kopan gülü koklar, sonra gülün koptuğunu farkeder, ne yapacağını şaşırır, gülü uzağa atar, fidanda başka gül kalmadığını farkeder, gülü attığı yerden alır, dalın üstüne kor. Gül düşer. Öğretmen kitaplarıyla şemsiyesini yere bırakır, yakasında iğne aranır, bulur, gülü iğneyle fidana ilişirir. Ana girer. Öğretmen kitaplarıyla şemsiyesi-ni almadan fidanın yanından telaşla uzaklaşır. Ana tahta bir is-kemle getirmiştir.)

ANA : Buyrun...

ÖĞRETMEN : Estağfurullah...

ANA : Oturun rica ederim...

ÖĞRETMEN : Siz?

ANA : Ben hem gül fidanının hastalıklı yapraklarını ayıklarım hem de konuşuruz...

ÖĞRETMEN : (*Gül fidanına doğru giden anayı kolundan tutarak*) Lütfen...

ANA : Ben yaprakları... Siz şöyle rahatça oturun... (*Öğretmeni iskemleye oturtur, tekrar fidana döner, yerde kitaplarla şemsiyeyi görür. Kaldırır.*) Sizin mi?

ÖĞRETMEN : (*İskemleden kalkarak şemsiyesiyle kitapları alır.*) Teşekkür ederim...

ANA : Bugün hava güzel...

ÖĞRETMEN : Fevkalade...

ANA : Sabahtan yağmur yağmadı...

ÖĞRETMEN : Yağmadı...

ANA : Şemsiye tamire mi, tamirden mi?

ÖĞRETMEN : Demin, buraya gelirken, vitrinde gördüm, aldım. Vitrinde pek latif, pek lüzumlu bir eşya gibi duruyordu...

ANA : (*Öğretmeni iskemleye oturtarak*) Rahmetli hiç sevmezdi şemsiye kullanmasını...

ÖĞRETMEN : Yağmurlu havalarda ne yaptı?

ANA : Islanırdı... (*Öğretmeni oturtarak*) Oturun...

ÖĞRETMEN : Siz ayakta ben iskemlede...

ANA : (*Fidana doğru giderken durur. Gülü göstererek*) Ne güzel, değil mi?

ÖĞRETMEN : Ne buyurdunuz?

ANA : Şu gül diyorum, ne kadar güzel...

ÖĞRETMEN : (*Telaşlı*) Evet... Pek... Pek... latif...

ANA : Rahmetli dikti bu fidanı... Ama gülünü koklamak nasip olmadı. Bu, ilk çiçeği... Dört yıl bekledim tomurcuğu... Hele şükür açtı... Gülün ömrü az olur derler... Ama komşuya bakarsanız bu en aşağı bir ay dökülmezmiş... Siz ne dersiniz?

ÖĞRETMEN : (*Şaşkın*) Vallahi bilmem ki, botanik bilgisine nazaran çeşitli bitkiler, çiçekler... (*Ana bu sırada tekrar*

fidana yaklaşıp, yapraklara elini uzatır.) Durun!

ANA : *(Elini geri çekerek)* Ne var? Arı mı? Eşek arısı mı?

ÖĞRETMEN : Ben namuslu adamımdır. Şimdiye kadar şerefimle yaşadım, kimseyi aldatmadım, rahmetli zevceme dahi ihanet etmiş değilim, yalan söylemiş değilim... Ben, nesilleri terbiye etmiş, nesillere fazilet dersi vermişim... Ben... Siz...

ANA : *(Yerinden helecanla kalkmış olan öğretmeni tekrar iskemleye oturarak)* Ne oluyorsunuz? Size yazdığım mektupta öyle...

ÖĞRETMEN : *(Ayağa kalkarak)* Bana yazdığınız mektup... Ondan da bahsedeceğiz.

ANA : *(Öğretmeni tekrar iskemleye oturarak)* Sinirlenmeyin...

ÖĞRETMEN : Esasen bunu isteyerek yapmadım... Bu bir mazeretse, mazeretimi lütfen kabul edin... *(Ayağa kalkar.)* İstedığınız tazminatı vermeye hazırım! Mesuliyetten kaçan adam değilim...

ANA : Ne tazminatı? Daha başlamadınız ki... Ne mesuliyeti? Önce fiyatta anlaşalım... *(Öğretmeni tekrar oturtur.)* Sizden istediğim benim oğlanı son imtihanlara hazırlamanız... İyi not alamıyorsa kabahat, mesuliyet sizin değil elbet... Sınıfta o kadar çocuk var, hepsi iyi not alırsa birinciyle dümenci nasıl belli olacak? Kaç dersten notları kırık ki zaten... Coğrafya bir...

ÖĞRETMEN : Tarih, iki...

ANA : Hesap üç...

ÖĞRETMEN : Edebiyat, dört, Botanik beş... *(Susar)* Botanik... *(Birdenbire kararlı)* Gülünüz kopuk...

ANA : Gülüm mü?

ÖĞRETMEN : Ben... Suçumu gizlemek de istedim... İğneledim...

ANA : İğnelediniz mi? Neyi?

ÖĞRETMEN : Gülü dala...

ANA : *(Gülü alarak)* Sahi... *(Kederli)* Yazık... *(Kederle gülümser.)* Gülün ömrü az olur...

ÖĞRETMEN : Affedersiniz... Artık oğlunuzu imtihanlara hazırlayamam tabii...

ANA : Nasip değilmiş...

ÖĞRETMEN : Allahaismarladık...

ANA : Nereye?

ÖĞRETMEN : Nasip değilmiş...

ANA : Gülün bir ay yaşaması nasip değilmiş... Oturun...

ÖĞRETMEN : (*Oturur.*) Siz?

ANA : Ben yaprakları ayıklarım yine bir yandan... (*Gülü öğretmenin yakasına iğneler.*) Yaraştı...

ÖĞRETMEN : Teşekkür ederim, fakat bilmem ki, yaşımla, mesleğimle münasip mi sokağa böyle çıkmak?

ANA : Sokağa çıkınca atarsınız... (*Dalgın, hulyalı*) Yakasına çiçek takmasını severdi rahmetli...

(*Çocuk koşarak girer. Tosun gibi. On üç yaşlarında. Anayla öğretmen çocuğa bakar, o ise yoluna devam eder.*)

ANA : (*Çocuğa seslenir.*) Şair... Hişt... Şair...

ÇOCUK : (*Durur.*) Beni mi çağırdın, anne?

ANA : (*Öğretmeni işaretler*) Baksana kim burada?

ÇOCUK : Hoş geldiniz... (*Öğretmenin elini sıkar.*)

ANA : Senin işini konuşuyorduk... Sen böyle koşa koşa nereye, şair?

ÇOCUK : Sokak kapısının önüne... Düşünmeye...

ANA : Evde düşünsen olmuyor mu, şairciğim?

ÇOCUK : Ev karanlık... Pencereler dar...

ANA : Peki, git, düşün, şairciğim...

(*Çocuk çıkar.*)

ÖĞRETMEN : Niye şair diyorsunuz? Şiir yazdığını bilmiyordum.

ANA : Şiir yazdığı da yok zaten...

ÖĞRETMEN : Öyleyse şairlik sıfatı?...

ANA : Kız kardeşiyle sözleştik, şair diye diye şair yapacağız oğlanı... Ninem anlatırdı, büyük dayıma, düşmanları deli diye diye tımarhanelik deli etmişler adamcağızı...

ÖĞRETMEN : Niye mutlaka şair olmasını istiyorsunuz?

ANA : Şairlik fena mı?

ÖĞRETMEN : Hayır...

ANA : Gördünüz mü ya...

(*Kız girer. Çok güzeldir. On sekiz yaşlarında.*)

KIZ : (Öğretmen'e) Sefa geldiniz...

ANA : (Kız'a) Şairin işini konuşuyorduk.

KIZ : Kardeşim yeryüzünün en akıllı, en şirin, en kabiliyetli çocuğu... Aslan gibi de... Notları kırıkça, adı şeref tahtasına yazılmıyorsa kabahat onun mu? Ben de öyle pek parlak notlarla bitirmedim ilkokulu, ortayı da...

ANA : (Kız'ı işaretleyerek) Sesi pek güzeldir...

ÖĞRETMEN : Tebrik ederim.

ANA : (Öğretmen'e) Demek mektupta yazdığımız gibi (Kız'ı işaretleyerek), beraber yazdık... Rahmetliyi kaybettik edeli, her işe, ana kız başbaşa karar veriyoruz zaten... Erkeksiz ev zor... Ama şurda kaç yıllık sıkıntımız kaldı? Göz açıp kapayana kadar bakarsın bıyıkları çıkmış da her sabah tıraş oluyor ayna karşısında...

ÖĞRETMEN : Kim?

ANA : Şair...

KIZ : Mektupta yazdığımız gibi haftada üç gün, birer saatten... Bana kalırsa yeter de artar bile, siz biraz gayret ettiniz mi, kardeşim bütün imtihanları verir...

ANA : Fiyat meselesinde de anlaştık demektir...

ÖĞRETMEN : Çocuğun zekâsından şüphem yok... Cidden kabiliyetli. Okumalıdır. Yalnız biraz, nasıl demeli...

ANA : Havai.

ÖĞRETMEN : Evet havai...

KIZ : Şairliğinden... Bütün büyük şairler havai değil miydiler?

ÖĞRETMEN : Öyleydiler... Esasen mesele havailikte de değil, hazırlanması icabeden dersler tarih, bir.

ANA : Coğrafya iki.

KIZ : Botanik, üç... Pek de üç denemez ya...

ANA : Allahın bildiğini kuldan niye saklayalım, kızım? Botanik, üç.

ÖĞRETMEN : Matematik, edebiyat... Hasılı haftada üç sefer yetmez, birer saat de az gelir, bundan dolayı da ücret miktarını...

(Bu sırada çocuk girer, konuşanlar onun geldiğini farketmezler.)

ANA : Kimseden gizlimiz kapaklımız yok... Bu ev, benim daktilo aygılımla dönüyor... Kızım dört aydır otobüs idaresi kaleminde çalışıyor ama, sonbahara merkeze gidiyor konservatuvara...

ÖĞRETMEN : Tebrik ederim. Rahmetliden...

ANA : Ondan da dul maaşı bağlandı bana, ama, şairin masrafına yetmez.

ÖĞRETMEN : Anlıyorum... Ve fakat...

KIZ : Adınız tarihe geçecek... Mutlaka geçecek...

ÖĞRETMEN : ...

KIZ : Devrimizin en büyük şairini ortaokul son sınıf imtihanlarına kim hazırladı? Adınız tarihe geçecek... Tarihi ben yazmışım gibi biliyorum bunu... Eminim...

ÖĞRETMEN : Tarihi siz yazsaydınız bana da aynı emniyet gelirdi...

ANA : Pazar yerinde pazarlık eder gibi ayaküstü durmuş konuşuyoruz yine... (Öğretmen'e) Oturun... Vallahi hatırın kalır. (Öğretmeni oturtur iskemleye.)

ÖĞRETMEN : Teşekkür ederim... Fakat siz...

ANA : Bana bakmayın... Ben çok şükür siyatikli değilim sizin gibi...

ÖĞRETMEN : Esasen siyatikli oluşum terbiyesiz olmamı icabetirmez. İki kadın ayaktayken ben iskemlede oturamam. (İskemleden kalkar.) Hem, siyatikli olmamanıza rağmen, iskemleye oturmanız şart. Beni, burda kimse görmüyor, ama vicdanım görüyor, beni vicdanının huzurunda müşkül mevkiye düşürmemenizi rica ederim... Lütfen oturun...

KIZ : Otur, ana... (Ana, öğretmenin uzattığı iskemleye oturur.)

ÖĞRETMEN : Tarih... Hele tarihi kafasına nasıl sokabileceğim, kafa değil kereste.

ANA : (İskemleden fırlayarak) Ne dediniz?

KIZ : Kimin kafası keresteymiş?

ANA : Şairin kafası mı kereste?

ÖĞRETMEN : Sinirlenmeyin rica ederim... Ters anladınız. Rica ederim oturun...

ANA : Hayır siz oturun da, dinleyin beni...

ÖĞRETMEN : İki kadın ayaktaayken...

(Bu sırada çocuk çıkmıştır.)

KIZ : İki kadının ayakta kalmasından ne çıkar. Kalbi kırılmış iki kadıncağız...

ÖĞRETMEN : Affedersiniz... Emin olun ki,

ANA : (Öğretmen'e) Oturun...

ÖĞRETMEN : Hayır...

(Çocuk iki tahta iskemleyle gelir. Birisini anasından yana, birini kız kardeşinden yana kor, öteki iskemleyi de Öğretmen'e uzatır.)

ÇOCUK : Üç kişi, üç iskemle... Oturun...

(Ana, kız otururlar. Öğretmen de otururken Ana kalkar, iskemlesini uzatır.)

ANA : Bu daha rahat.

ÖĞRETMEN : Zahmet etmeyin... *(Çocuk, Öğretmen'in oturmak üzere olduğu iskemleyi çeker. Öğretmen düşer.)*

KIZ : Ay...

ANA : Aman...

ÇOCUK : *(Öğretmen'in kalkmasına yardım eder, Ana'nın iskemlesini Öğretmenin altına sürer.)* Bu daha rahat...
(Öğretmen oturur.)

KIZ : Bir de böyle bir öğrenenize yardım etmek istemiyorsunuz...

ANA : Şair size bir de kuş kafesi yapar... *(Çocuğa)* Getir yaptığın kafesi...

(Çocuk çıkar.)

KIZ : Tahtayı dantela gibi işliyor... Göreceksiniz... Parmağınız ağzınızda kalacak...

ÖĞRETMEN : Fakat...

ANA : Kanaryanız var mı?

ÖĞRETMEN : Yok...

ANA : Saka kuşunuz?

ÖĞRETMEN : Yok...

(Çocuk elinde kontrplaktan oyma bir kuş kafesiyle gelir. Kafesi orta yere kor.)

KIZ : (Öğretmen'e) Nasıl?

ÖĞRETMEN : Böyle marifeti olduğunu bilmiyordum.

ANA : Beğendiniz mi?

ÖĞRETMEN : İnce işlenmiş...

ANA : Hemen bir kanarya alın, yahut bir saka...

ÖĞRETMEN : Kuşa meraklı değilim...

KIZ : Sabahları kuş sesiyle uyanmayan tam uyanmış sayılır mı?

ÖĞRETMEN : Bendeniz boya fabrikasının düdüğüyle uyanıyorum her sabah, hem de nasıl...

ANA : Rahmetlinin fotoğrafı yok mu sizde?

ÖĞRETMEN : Hayır... O kadar sıkı fıkı değildik kendisiyle...

ANA : (Güler.) Benim rahmetlinin değil, sizin rahmetlinin...

ÖĞRETMEN : (Güler.) Affedersiniz... Var tabii... Hatta evlendiğimiz gün çıkartıp karakalem büyüttüğümüz de var...

ANA : Çok iyi... Şair size bir çerçeve yapar...

ÖĞRETMEN : Resmin çerçevesi var...

KIZ : Oyma mı?

ÖĞRETMEN : Hayır...

ANA : Gördünüz mü ya...

KIZ : Telli duvaklı gelin resimlerine oyma çerçeve yaraşır... Şair size oyma bir...

ÇOCUK : Oyma çerçeveler şimdi moda değil...

ANA : Gördünüz mü? Neleri biliyor...

KIZ : Radyonuz var mı?

ÖĞRETMEN : Var...

KIZ : Bozuk tabii...

ÖĞRETMEN : Niye bozuk olacakmış?

KIZ : Ama bozulabilir...

ANA : Radyonuz bozulunca şair hemencecik tamir eder...

ÖĞRETMEN : Bakın hele, demek radyo tamirinden anlıyor...

ÇOCUK : Dikiş makinelerini de tamir ediyorum...

ANA : Musluğunuz var elbet... Hem de kim bilir kaç tane...

ÖĞRETMEN : O kadar çok değil... Bir tane...

ÇOCUK : Muslukları da tamir ediyorum...

ÖĞRETMEN : Bu çocuğu hemen sanat okuluna yazdırmalı...

KIZ : Şair olacak...

ÖĞRETMEN : (Çocuğa) Demek şair olmak istiyorsun?

ÇOCUK : Hayır, şoför olacağım, kaptan gibi...

ANA : Kaptan dediği, (*Kız'ı işaretle*) nişanlısı...

KIZ : İnsan (*Çocuğu işaretle*) bu yaştayken ne olmak istediğini bilir mi? Ben onun yaşındayken...

ANA : Beş yıl önce...

KIZ : Uçaklarda hostes olmak isterdim...

ANA : Halbuki şimdi opera artisti olacak...

ÇOCUK : Ben şoför... Kapının önüne git... Düşün...
(*Çocuk çıkar.*)

ANA : Anlaştık mı?

ÖĞRETMEN : Mektupta yazdığınız ücret miktarını yüzde on beş arttırmanızı rica ederim. Buna mukabil bendeniz de haftada dört kere, birer buçuk saat...

KIZ : Peki...

ANA : Yüzde on beş? Ne eder? Ne de çabuk hesapladı?

KIZ : Hesaplamadım... İnanıyorum... Bizi niye aldatacak... Anlaşılan daha aşağısına mümkün değil...

ÖĞRETMEN : Sizi temin ederim...

ANA : Hani bu hazırlığı görmezse imtihanı geçemez, değil mi?

ÖĞRETMEN : Geçemez diye katiyetle cevap verirsem menfaatperestliğime hükmedeceğinizden... ille de oğlunuzu imtihana hazırlamak istediğimi farzedeceğinizden...

ANA : Biz o kadar kötü insan mıyız ki sizin böyle şeyler...

ÖĞRETMEN : Estağfurullah... Hazırlıksız imtihan verebileceği pek şüpheli...

ANA : Yarın başlarsınız...

ÖĞRETMEN : Hayhay... Eh... Müsaadenizle... (*Gözü kafestedir.*)

ANA : Güle güle...

(*Öğretmen bir iki adım atar, döner.*)

KIZ : Geçireyim sizi...

ÖĞRETMEN : Zahmet etmeyin, yavrum... Bir kere daha Allahayısmarladık...

ANA : Güle güle...

(*Öğretmen bir iki adım atar, döner.*)

ÖĞRETMEN : Kafes...

ANA : Ne dediniz?

ÖĞRETMEN : Kafes, diyorum, cidden ince iş...

KIZ : Değil mi...

ÖĞRETMEN : Aşkolsun... (*Kafese yaklaşmıştır.*) Kafes değil şiiir... (*Güler.*) Şair olacak belli... (*Kafesi ansızın yerden alır.*) Teşekkür ederim... Hatıra... Asarım odanın ortasına... Müsaadenizle... (*Öğretmen çıkar.*)

ANA : (*Hızla çıkan Öğretmen'in arkasından*) Güle güle... Kanarya beslemek zordur, saka kuşu alın daha iyi... Kafes değil şiiir...

KIZ : Kafes değil şiiir... Böyle güzel bir söz söyleyebileceğini ummazdım...

ANA : Görünüşe aldanmamalı... Rahmetli baban da kaba sabaymış gibi görünürdü ama, bak kızı opera artisti, oğlu şair... (*Çocuk girer elinde gül.*)

ÇOCUK : (*Gülü anasına uzatarak*) Kapıdan çıkar çıkmaz attı... Bizim gülü.

ANA : Hayır... Bizim gülü ben kopardım yaprakları ayıklarken, yanlışlıkla... Öğretmenin kendi gülü bu... O da yanlışlıkla düşürmüş olacak... Dalgınlıkla...

ÇOCUK : Ver, koşup götürüyüm...

ANA : Olmaz... Öğretmenin dalgınlığı yüzüne vurulur mu?

KIZ : Şimdi şöyle bir hesapladım anne, bu yüzde on beşi, hatta yüzde on beşsiz de olsa, mektubumuzda yazdığımız parayı bile veremeyeceğiz... Hele ben konservatuvara gittikten sonra.

ANA : Onu ben mektubu yazmadan hesapladım... Ama buldum çaresini... İnek alacağız...

ÇOCUK : İnek mi?

ANA : Süt veren bir inek...

KIZ : Niye bunu bana hemen söylemedin?

ANA : Aklımda iyice pişirmeden açılmanın faydası ne...

KIZ : İyice pişirdin mi artık?

ANA : İyice... İnek alacağız. Sarı bir inek...

ÇOCUK : Niye sarı?

ANA : Sarı inekler sütlü olur.

KIZ : Emin misin?

ANA : Öyle duydumdu... Ama kara da olabilir.

KIZ : Alaca bulaca olmasın da, kuzum.

ANA : Neden?

KIZ : İnsanın da, ineğin de alaca bulacasını sevmem.

ÇOCUK : Her sabah inek sütü içeceğiz...

ANA : Yalnız sen içeceksin... İnek sütü zihin açar...

KIZ : Emin misin?

ANA : Bugün aksiliğin üstünde, anana bile inanmıyorsun... İnek sütünün zihin kapadığını duydun mu kimseden?

KIZ : Duymadım...

ANA : Gördün mü ya...

ÇOCUK : Bir inek kaç litre süt verir?

ANA : Litresini bilmem... Öğreniriz... Herhalde iki üç kova verir...

ÇOCUK : Ben her sabah üç kova süt içemem...

ANA : İçebileceğin kadarını içersin, geri kalanını, yağ yaparız, yoğurt yaparız, satarız...

KIZ : Süt de satılabilir...

ANA : Elbette...

ÇOCUK : Ahır lazım.

ANA : Elbette...

ÇOCUK : Çardağı ahır yaparım, kaptan da yardım eder.

ANA : Elbette...

ÇOCUK : İneğe bakmak zor iştir.

ANA : Kolay değil...

ÇOCUK : Kışın ablam da yok...

ANA : Seninle ikimiz bir ineğin hakkından gelemeyecek miyiz? İnek uslu hayvandır.

(Şoför girer. Yakışıklı yirmi dört yaşlarında.)

ŞOFÖR : Merhabalar... (Ana'ya) Merhaba, anne (Kız'a) Merhaba...

ANA : Hoş geldin...

KIZ : Niye geciktin bu kadar?

ŞOFÖR : Bahçeye iskemleler atılmış, akşam sefası mı?

ANA : Sahi yemeği bahçede yiyelim... (Çocuğa) Gel yardım et,

şairciğim...

(Çocuk'la Ana çıkar.)

ŞOFÖR : Gülüm.

KIZ : Dikenim.

ŞOFÖR : Ay parçası gibisin yine...

KIZ : Niye geç kaldın?

ŞOFÖR : Sendika toplantısı vardı...

KIZ : Siz şoför milletinin sendika toplantıları da bitip tükenmez...

ŞOFÖR : Biz şoför milleti, dur bakayım nerde okudum, neyse, gazetede olacak, şoför, diyor, yirminci yüzyılın, diyor, şövalyesidir, diyor, beğendin mi?

KIZ : Şoför devri geçti, pilot devri artık...

ŞOFÖR : Onların da temeli, aslı esası biziz...

KIZ : Pilot olacak mısın, olmayacak mısın?

ŞOFÖR : Şoför karılığını beğenmiyor musun?

KIZ : Pilot olacak mısın? Olmayacak mısın? Ne zaman başlıyorsun? Üç ayda birinci sınıf pilot çıkarsın... Gökyüzü, geniş, bulutlar, yıldızlar, tepkili uçak... Mutlaka tepkili uçakta pilotluk edeceksin... Tepkili uçaklara bayılıyorum...

ŞOFÖR : Ben de bayılıyorum... Ama, kolay değil...

KIZ : Sana zorluk var mı?

ŞOFÖR : İş yalnız zorlukta değil... Zorluktan, evvel Allah yılmam... Gözünü daldan budaktan sakınır herif değilim, bilirsin...

KIZ : Yeniden biraz okumaya yanaşamıyorsun, utanıyorsun, biliyorum...

ŞOFÖR : Bu yaştan sonra...

KIZ : Ben bu yaştan sonra konservatuvara gidiyorum ya...

(Şoför güler.)

KIZ : Niye güldün?

ŞOFÖR : Ya kaç yaşında gideceksin?

KIZ : Ya sen?

ŞOFÖR : Erkek kısmı başka... Bizde askerliğini bitirdin mi delikanlılık da geçti demektir...

KIZ : Haydi, haydi... ikimiz de genciz çok şükür... Genciz... Genciz... Genciz... Pilot olacaksın... Pilot... Pilot... (Şoför'ün

etrafında dansederek dönmeye başlar.) Gökyüzü... Güneş... Yıldızlar... Tepkili uçak.

ŞOFÖR : *(Kız'a sarılır, durdurur.) Gülüm... (Öpüşürler. Kız'dan ayrılır, ağzını elinin tersiyle siler.) Tatlı... (Kız'ı bir daha öper.)*

KIZ : *(Şoför'den ayrılır. Kendi alt dudağını ısırır, gözlerini yumar.) Acı... (Gözlerini açar, kendisi bu sefer Şoför'ü öper.)*

ŞOFÖR : Pilot olacağım...

KIZ : Yine aldatıyorsun beni.

ŞOFÖR : Dilekçeyi taahhütlü gönderdim bile... *(Cebinden makbuzu çıkarır.) İşte makbuzu...*

KIZ : *(Makbuzu alır, öper.)* Kartalım, atmacam, şahinim benim. Benim...

(Çocuk girer, bir masayı taşımaktadır. Şoför, Çocuğun yardımına koşar.)

ÇOCUK : Bırak, kaptan, artık bir masayı da mı taşıyamayacağız?

ŞOFÖR : Bir masayı değil, sen evvel Allah, bir kamyonu taşırsın yüklendiğin gibi... *(Masayı yere koymuş olan Çocuğun sırtını okşayarak)* Hey koca pehlivanım...

KIZ : Şuna pehlivan deme. Kaç kere rica ettim sana... Aslan de, tosun de, ama pehlivan deme... Pehlivandan şair çıktığını duydun mu hiç?

ÇOCUK : Ben şoför olacağım...

ŞOFÖR : Şoförlüğün modası geçti, oğlum... Biz bile pilotluğa dilekçe verdik...

ÇOCUK : Ben pilot olacağım...

KIZ : Bir aileye bir pilot yeter... Sen şair olacaksın... Ama canın istediği zaman eniştenin tepkili uçağına binersin...

ÇOCUK : Tepkili uçak... Tepkili füzelerle Merih'e gidilecek...

ŞOFÖR : Bak, neler de biliyor...

ÇOCUK : Uçak mı iyi, otomobil mi, kaptan?

ŞOFÖR : İkisi de iyi...

ÇOCUK : Hangisi daha iyi...

ŞOFÖR : İyi, iyi demek...

KIZ : Uçak otomobilden iyi elbette...

ÇOCUK : Motosiklet mi iyi, inek mi iyi?

ŞOFÖR : Bu da laf mı be, motosiklet elbette...

ÇOCUK : Biz inek alacağız...

ŞOFÖR : Ne ineği? Nasıl inek?

ÇOCUK : Sarı bir inek?

ANANIN SESİ : Şair... Huu... Şairciğim...

ÇOCUK : Geliyorum, anne...

(Çocuk çıkar.)

ŞOFÖR : (Çocuğun arkasından bakarak kıza) Ne diyor?

KIZ : Kim?

ŞOFÖR : Şair... Şair ne dedi?

KIZ : İnek alacağız, dedi...

ŞOFÖR : Hoppala, bunu da nerden çıkardı...

KIZ : Hiçbir şeyi hiçbir yerden çıkardığı yok...

ŞOFÖR : Ne yani?

KIZ : İnek alacağız...

ŞOFÖR : Allah Allah... Niye inek? Koskoca ineği ne yapacaksınız? Keçi sütü daha iyi derler..

KIZ : Ben ne keçi sütünü ağzıma korum, ne inek sütünü...

ŞOFÖR : Al benden de o kadar...

KIZ : Sütün birazını şair içecek...

ŞOFÖR : Oğlanı temelli ayı yavrusuna çevireceksiniz.

KIZ : Terbiyesizlik etme... Ayı yavrusu sensin... Yağ yapacağız, yoğurt yapacağız. Yahut sütünü satacağız...

ŞOFÖR : Süt, yoğurt mu satacaksınız? Kim?

KIZ : Biz...

ŞOFÖR : Mesela kim?

KIZ : Mesela ben...

ŞOFÖR : Nerde?

KIZ : Yol ortasında değil herhalde... Pazarda...

ŞOFÖR : Sen pazarda süt mü satacaksın?

KIZ : Satamaz mıyım? Bir yağ yapacağız kehribar gibi sarı, belki de kar gibi beyaz, mesele renginde değil... Yeryüzünün en taze, en kokulu yağı... İneği dağ çiçekleriyle besleyeceğiz, sütü mis gibi kokacak, yağı da... yeryüzünün en... en... en yağlı yağını döveceğiz dibekte... Sen yağın dibekte dövüldüğünü bilmezsin... Sonra yoğurdumuzu da...

ŞOFÖR : Pazarda sen satacaksın...

KIZ : O kadar zor iş mi?

ŞOFÖR : Bir yandan da opera türküleri orda...

KIZ : Opera türküleri denmez, aryalar denir...

ŞOFÖR : Ne haltsa...

KIZ : (*Şoför'deki değişikliğin ancak farkına vararak*) Nen var?

ŞOFÖR : Ya inek, ya ben...

KIZ : Deli misin?

ŞOFÖR : Ya inek, ya ben... Pazarcı karıya kocalık edemem...

KIZ : Bana bak...

ŞOFÖR : Beni elâlemin gözünde ne hale düşürüyorsunuz, düşün-
dünüz mü?

KIZ : (*Şaşkın*) Seni mi? Sana ne oluyor?

ŞOFÖR : İnekçinin, sütçü karının kızıyla ben...

KIZ : Ama hakarete hakkın yok...

ŞOFÖR : Gözünüzü bu kadar mı para hırsı bürüdü?

KIZ : Utanmıyor musun?

ŞOFÖR : Opera artisti...

KIZ : Ne oluyorsun, delirdin mi?

ŞOFÖR : Yirminci yüzyılda, atom devrinde, ben tepkili uçağın
pilotu inekli evden kız almam... Esnaflıktan, pazarcılıktan,
köy işlerinden nefret ederim...

KIZ : Defol... Kendini zavalılık bir inekle bir tutuyorsun... Ya
inek, ya ben demekten utanmıyorsun... (*Kız masanın üstüne
kapanarak ağlamaya başlamıştır.*) Defol... (*Şoför çıkar. Kız,
Şoför'ün çıktığının farkında değil, devam eder.*) Beni şu
kadarlık sevmiyormuşsun! İneği niçin alıyorsunuz diye
sormak bile aklına gelmedi... Yooo, sordun... Ama süt, yağ,
yoğurt parasıyla ne yapacağımızı sor bari... Defol... Zavallı
şairciğim, ahır kaptanla beraber yaparız diyordu... Defol...
Defol diyorum, niye gitmiyorsun? (*Bu sırada Çocuk masa
örtüsüyle gelmiş, ablasını görmüş, onu bir müddet dinlemiş,
sonra yavaşça yaklaşmıştır. Kız yaklaşanı Şoför sanmakta-
dır.*) Parayı ne yapacağız? Şairin, senin pehlivanın imtihanla-
rı için...

ÇOCUK : Abla...

KIZ : *(Başını kaldırarak)* Ha? Sen misin? Anneme bir şey söyleme...

ÇOCUK : Peki...

KIZ : Ağladığımı pek mi belli?

ÇOCUK : Burnun kızarmış... *(Kız'ın yaşlarını masa örtüsüyle siler.)* Şimdi belli değil...

ÇOCUK : İnek alacağımıza mı kızdı kaptan?

KIZ : Evet...

ÇOCUK : Ben ineği niçin alacağımızı gider anlatırım ona...

KIZ : Sakın ha... *(Sahnede akşam karanlığı.)*

(Ana elinde bir tepsiyle girer, tepside akşam yemeği, bu sırada Çocukla Kız da masaya örtüyü sermişlerdir. Kız anasına yardıma koşar, tepsiyi alır, masaya kor, Çocuk da masanın kurulmasına yardım eder.)

ANA : Kaptan nerede?

KIZ : Sendikadan çağırdılar...

ANA : Tam yemek zamanı...

KIZ : Yarın merkeze gidiyor...

ANA : O da neden?

ÇOCUK : Pilot olmuş... Tepkili füzelerle Merih'e gidecekmiş...

ANA : Ya? Ne zaman pilot olmuş da...

KIZ : Bizden gizlemiş... Sürpriz...

ANA : Peki ne zaman dönecek Merih'ten?

KIZ : Merih'le dünyamızın arası kaç kilometre, biliyor musun?

ANA : Bilmiyorum. Sen biliyor musun?

KIZ : Tamamı tamamına ben de bilmiyorum, ama çok uzak...

ANA : Merak ettim... *(Çocuğa)* Sen şunun doğrusunu biliyor musun, şair?

ÇOCUK : Bilmiyorum...

ANA : Gördün mü? Bir de şair olacaksın... Yarından tezi yok imtihan hazırlığına başlıyorsun... Öğretmenden ilk öğreneceğin şu Merih'in kilometresi olsun...

KIZ : Bir mesele var, anne... Bu iş sır... Büyük sır... Kimseye bu işten bahsetmek yok...

ANA : Anlıyorum...

KIZ : Yolda filan da ona benzeyen birine rastlarsan sakın gidip

İNEK

konuşayım deme... İş pek karışık...

ANA : Anlıyorum...

KIZ : Hatta ona benzeyen biri seninle konuşmak isterse sakın karşılık verme... Yoksa...

ANA : Anlıyorum... Merak etme...

(*Uzunca bir sessizlik.*)

ANA : (*Çocuğa*) Uzat bakalım tabağını, şair...

(*Çocuk tabağını uzatır. Sofrada bir yandan yemek yenir, bir yandan konuşulur. Fonda ay doğar.*)

ANA : Ayışığı da olmasa çatalımızın ucunu görmeyeceğiz.

ÇOCUK : Yarın buraya bir tel çekeyim, bir ampul takayım da...

KIZ : İyi olur ya...

ÇOCUK : İnek satılan bir yer vardır elbette... Mağazada satmazlar ya mübarek hayvanı... Nerde satılıyorsa ordan alacağız?

KIZ : Neyle?

ANA : Parayla elbette...

KIZ : Kimden borç isteyeceğiz?

ANA : Borç mu? Niye?

KIZ : Paramız var mı?

ANA : Yok.

ÇOCUK : (*Sevinçle*) İneği alamayacağız...

ANA : Niye öyle sevindin? Zaten bu şair milletin tembelliği dillere destandır.

KIZ : İneği mutlaka almamız lazım... (*Çocuğa*) İmtihanlarının hepsini birincilikle vereceksin... Sonra daha büyük okulları bitireceksin... Sonra pilot olacaksın...

ÇOCUK : Tepkili uçak pilotu...

ANA : Peki ama...

KIZ : Pilot da olur, şair de kalır... (*Çocuğa*) Ama yeryüzünün en iyi pilotu olacaksın... İneği mutlaka alacağız...

ANA : Buldum... Parayı buldum... Rahmetlinin altın saatini satarız... (*Çocuğu işaretleyerek*) Buna saklıyordum, ama şimdi erkekler cep saati kullanmıyorlar... Benim broşu da satarız... (*Kız'a*) Sana saklıyordum, düğün hediyesi...

KIZ : Ama gelinler şimdi öyle broş takmıyor...

ANA : İneği yarından tezi yok aldık öyleyse...

İNEK

(Öğretmen girer. Elinde kafes.)

ÖĞRETMEN : Akşam şerifler hayırlar olsun...

ANA : Buyrun...

(Çocuk kalkar, koşarak çıkar.)

ÖĞRETMEN : Teşekkür ederim, zahmet etmeyin...

ANA : Vallahi hatırın kalır oturmazsanız...

(Çocuk bir tahta iskemleyle gelir, iskemleyi masaya, anasıyla ablasının iskemleleri arasına kor.)

ÇOCUK : Oturun...

(Öğretmen oturur, Çocuk da yerine oturur, kafes hâlâ Öğretmen'in elindedir, adamcağız bunu nereye koyacağını bilmez, şaşkınlık içindedir.)

ÖĞRETMEN : Kafesi geri getirdim. Hediyenizi maalesef kabul edemeyeceğim... Rüşvet gibi oluyor...

ANA : Ne münasebât...

ÖĞRETMEN : Hayır... Vicdanınla yaptığım muhasebede bu neticeye vardım... (Kafesi nihayet masanın orta yerine kor.)
Teşekkür ederim... Fakat ısrar etmeyin...

ANA : Peki... Şair imtihanlarını sayenizde versin hele de, o zaman...

ÖĞRETMEN : O zaman meselenin rengi değişir...

KIZ : Bir şey yemiyorsunuz...

ÖĞRETMEN : Akşamları yemek yemem... Mide rahatsızlığım var... Süt içirim yalnız...

ANA : İnek sütü mü?

ÖĞRETMEN : Hayır keçi sütü...

ANA : İnek sütünü tavsiye ederim... Hem mideye, hem zihin açıklığına bire birdir.

(Kız, deminden beri zor zaptettiği hıçkırıklarını daha fazla tutamayacağından korkarak masadan kalkar, hızla çıkar.)

ANA : Nereye?

KIZ : Şimdi...

(Kız çıkar.)

ÇOCUK : Karanlıkta boğazına kaçtı lokması...

ANA : Sen yarın buraya hemen teli çek...

İNEK

ÇOCUK : Olur. (*Masanın ortasındaki kafesi alır, kalkar.*)

ANA : Nereye?

ÇOCUK : İçeri götüreyim... Kapısı da açık kalmış... (*Kafesin kapısını kapar, çıkar.*)

ANA : Kuş kafesinin kapısını hiçbir vakit açık bırakmamalı...

ÖĞRETMEN : Affedersiniz... Açmışım... kapamayı unutmuşum... Esasen kuş yoktu içinde malumunuz...

ANA : Ama olabilirdi...

ÖĞRETMEN : Olabilirdi...

ANA : Gördünüz mü ya...
(*Bir müddet sessizlik.*)

ANA : (*Düşünür.*) Merih burdan çok uzak mı?

ÖĞRETMEN : Efendim?

ANA : Merih diyorum, çok uzak mı... Durun... Söylemeyin...
Yarın şair de soracak, ona da söylemeyin...

PERDE

İKİNCİ PERDE

BİRİNCİ TABLO

Çardak. Çardağın önüne perde çekilmiştir. Perdenin aralığından ineğin art ayakları, memesi kuyruğu görünmektedir. Çocuk çardağın üstünde, tahta parçalarıyla damını sağlamlaştırmaya çalışmaktadır. Ana iskemlede oturmakta. Kız ayakta, elinde bir kitap.

ANA : Aman dikkat et, şair... Düşeceksin diye ödüm kopuyor...

ÇOCUK : Korkma... Düşmem... Düşsem de bir şey olmam...

ANA : Ordan nasıl görünüyor?

ÇOCUK : Neresi?

ANA : Neresi değil. İnek... İnek nasıl görünüyor yukardan?

ÇOCUK : Burdan görünmüyor...

ANA : Çatlak, aralık filan yok mu, gözünü uydur da bak ordan ineğe...

(Çocuk damın üstünde, yüzükoyun yatar.)

ANA : Aman dikkat et...

ÇOCUK : Korkma...

ANA : Nasıl?

ÇOCUK : Basbayağı...

ANA : Yani?

ÇOCUK : Basbayağı inek gibi...

ANA : İneğin omzuna bak yukardan... Omzuna değil canım, sırtına... Değil değil kaba etlerine...

KIZ : Sağrısına...

ANA : Kitapta öyle mi yazıyor?

KIZ : Hayır, nasıl yağ yapılacağından, nasıl yoğurt yapılacağından başka bir şey yazdığı yok bunun...

ANA : O da lazım... *(Çocuğa)* Sağrı diyelim... Neresi anladın ya, şairciğim...

ÇOCUK : Anladım...

ANA : İşte, eğer yukardan, tepeden bir ineğe bakar da, orası yukardan tepeden geniş görünürse o ineğin sütü bol olur...

KIZ : Emin misin?

ANA : Yine başlama... (Çocuğa) Eee? Nasıl, şairciğim...

ÇOCUK : Geniş...

ANA : Teşekkür ederim...

ÇOCUK : Kalkayım mı?

ANA : Kalk... Aman dikkat et...

ÇOCUK : Korkma...

ANA : Çabuk dönseydi...

KIZ : Kim?

ANA : Seninki... Kaptan... Şaire yardım ederdi...

KIZ : Onun elinden böyle işler gelmez... Bir ahır damını da kendimiz yapamadıktan sonra...

ÇOCUK : Siz sütü ne zaman sağacaksınız?

ANA : Ne zaman canımız isterse...

KIZ : Bu kitaba bakarsan, doğrudan doğruya yazmıyor, ama öyle mana çıkıyor, inek sabah bir, bir de akşamüstü sağılacak...

ÇOCUK : (Bir yandan çalışmakta, bir yandan konuşmaktadır.) Bizden başka inek besleyen yok mu mahallede?

ANA : Yok olur mu!

ÇOCUK : Onlardan sormalı...

ANA : İneğin ne zaman sağılacağını kendimiz akıl edemedikten sonra...

ÇOCUK : İnek hep çardakta mı kalacak?

ANA : Çardak değil ahır, şairciğim... Dilini alıştır, ahır de şuna, inek ahırımız...

ÇOCUK : İnek, hep ahırımızda mı kalacak?

ANA : Bir yerde okudumdu, duydum yahut, yalan söylemeyeyim, bir memlekette, neresi, aklımda kalmamış, köylüler inekleriyle aynı odada yaşarlarmış...

ÇOCUK : Bizim odaya sığmaz biz de kalırsak içerde... Ya inek, ya biz...

KIZ : Ne dedin? Ne dedin?

ÇOCUK : Odada ya inek ya biz, dedim...

ANA : İneği eve alan yok... Havalar sıcak gidiyor...

İNEK

ÇOCUK : Kaç kere rastladım, inekleri bir sürüye katıyorlar, kırlara gönderiyorlar...

KIZ : Biz de göndeririz...

ÇOCUK : Sütü kim sağlayacak?

ANA : Ben...

ÇOCUK : Sağmasını biliyor musun?

ANA : Bilmiyorum, öğrenirim... İnek uslu hayvandır... Bakın şuna, dikkat ettim deminden beri, ne tekme attı, ne boynuzunu bir yere batırdı... Öyle çenesini oynatıp duruyor sadece...

ÇOCUK : Geviş getiriyor...

ANA : Şimdi vergi işini de yoluna koyduk mu?

KIZ : Ne vergisi?

ANA : Koskoca inek vergisiz olur mu?

KIZ : Emin misin?

ANA : Hem de gayetle...

KIZ : Vergisini de çıkarır, bakıyorum da güzel hayvan... Gördüğüm ineklerin en güzeli... Bugün sağlamalı... Dün bir, bugün iki... Yorulmuştur, dinlensin biraz... *(Birden aklına bir şey gelmiştir.)* Şimdi... *(Koşarak uzaklaşır.)*

ANA : Nereye?

KIZ : Şimdi geliyorum... *(Çıkar.)*

ANA : *(Dama dayalı tahta merdiveni yoklayarak)* Beni çeker mi?

ÇOCUK : Çeker...

ANA : Öyle ya seni çektikten sonra... *(Merdivene çıkmaya başlar.)*

ÇOCUK : Ne o?

ANA : Yanına geliyorum... Yardıma...

ÇOCUK : İstemez... Düşeceksin...

ANA : Korkma... *(Dama çıkmıştır.)* İşte... Ahırımızın dâmına hiç çıkmadım, çardakken bile... Güzel... Havadar... *(Etrafına bakınır.)* Dünya, ayağının altında... Dur, şunu da seyredeyim burdan... *(Yüzükoyun uzanır.)* İnek değil kraliçe... Bir tacı eksik... *(Hep yüzükoyun uzanmış konuşmaya devam eder.)* Şair... Bu sabah işe giderken kaptana rastladım...

ÇOCUK : Kaptan mı?

ANA : Benzerine...

ÇOCUK : Konuştun mu?

ANA : Konuşur muyum? Ablan tembihledi ya... O sokulmak istedi, ben yüz vermedim...

ÇOCUK : İyi etmişsin...

ANA : (*Doğrulur.*) Sormayı unuttum, dün akşam hangi dersin imtihanına hazırlandınız?

ÇOCUK : Edebiyat...

ANA : İyi hazırlıyor mu?

ÇOCUK : İyi...

(*Kız gelir, elinde şeker.*)

KIZ : Dama mı çıktın, anne? Ben de geliyorum...

ANA : (*Çocuğa*) Üçümüzü şeker mi?

ÇOCUK : Çeker...

KIZ : Şunun şekerini vereyim de, geliyorum...

(*Kız çardağa girer, kaybolur perdenin arkasında. Ana tekrar yüzükoyun yatar, damdan çardağın içine bakar.*)

ANA : (*Kızına seslenir.*) Ne korkuyorsun... Bir şey yapmaz...

İNEĞİN SESİ : Muuu...

ANA : Gördün mü, hoşgeldin, diyor...

KIZIN SESİ : Ayyy... Elimi bir yaladı... İçim gıcıklandı...

ANA : Gördün mü? Bir tane daha ver... Korkma...

İNEĞİN SESİ : Muuu...

KIZIN SESİ : Dili törpü gibi... (*Güler.*) Okşayayım mı?

ANA : Okşa... Okşa... Hah... Gördün mü... (*Doğrulur.*) Ne iyi ettik de aldık şunu... Niye akıl etmedik bugüne kadar? Nasıl yaşamışız ineksiz...

(*Kız çardaktan çıkmıştır.*)

KIZ : Bir tane daha verdim... Yeryüzünün en şirin, en akıllı ineği... (*Merdivenleri çıkar. Damın üstündedir.*) Buraya kaç kere çıktım... Son çıkışım... Son çıkışım beş yıl önce galiba... Hani hostes olmak istediğim zamanlar... Burası bana hep uçakmış gibi gelirdi... O zaman tepkili yolcu uçakları yoktu daha... (*Kederli*) Tepkili uçak pilotu... (*Çocuğa*) Mutlaka, mutlaka tepkili uçak pilotu olacaksın...

İNEĞİN SESİ : Muuu...

ANA : Bak o da mutlaka diyor, ama şairlik de yapacaksın...

KIZ : Gökyüzü... Bulutlar... Güneş... Yıldızlar...

İNEĞİN SESİ : Muuu...

(Kız Toska Operası'ndan Toska'nın son aryasını söylemeye başlar. Öğretmen girer. Durur. Aryanın bitmesini bekler.)

ÖĞRETMEN : (Alkışlayarak) Bravo... Bravo... Akşamşerifler hayrolsun...

ANA : Buyrun...

ÖĞRETMEN : Dama çıkamam... Siyatik...

ANA : Ahırımızın damını aktarıyoruz...

ÖĞRETMEN : Tebrik ederim...

ANA : Teşekkür ederiz...

ÖĞRETMEN : İnek almak istediğinizi, ne delikanlı dün akşam söyledi bana, ne de evveli güncü konuşmamızda siz bahis konusu etmiştiniz... Tesadüfen öğrendim bugün...

KIZ : Kimden?

ÖĞRETMEN : Nişanlıınızdan...

ANA : Benzerinden olacak...

ÖĞRETMEN : Ne buyurdunuz?

ANA : Hiç... Perdeyi aralayın da bakın... Yanına girebilirsiniz... Korkmayın...

İNEĞİN SESİ : Muuu...

ÖĞRETMEN : (Hızla geri çekilerek) Uzaktan bakma daha iyi... Esasen mühim tarafı, yani boynuzları değil memesi burdan da görünüyor... Bir ineğin değerini de boynuzla değil memesiyle ölçerler esasen...

ANA : Ayakta kaldınız... Otursanıza... (Merdivenleri inmeye başlar.)

ÖĞRETMEN : Zahmet etmeyin...

ANA : Ne zahmeti... (İnmıştır.) Buyrun...

ÖĞRETMEN : Peki... peki... (Oturur.) Çok iyi etmişsiniz...

ANA : Değil mi ya...

ÖĞRETMEN : İnek kârlı hayvandır...

ANA : Şimdiye kadar nasıl ineksiz yaşayabilmişiz şaşıyorum...

ÖĞRETMEN : Peşin parayla mı aldınız?

ANA : Taksitle inek satıyorlar mı?

ÖĞRETMEN : İnsanın hazır parası olması, canı isteyince tıklar

İNEK

tıkır sayıp istediği ineği satın alabilmesi bir nevi saadettir...

ANA : Hazır paramız yoktu...

KIZ : Vardı...

ÖĞRETMEN : Vardı yoktu, bendenizi alakadar etmez... Bütün yurttaşlarının hazır paraları olmasını temenni ederim... Hepsinin sizin gibi sıkıntıdan kurtulmalarını isterim... Elbette, inek piyango değil, bir inekle milyoner olunmaz, ve fakat...

KIZ : (*Hırslı*) İyi para kazanılır... gözümüzü para hırsı bürüdü, onun için aldık ineği... Para yüzünden inekçiliğe, sütçülüğe...

ANA : Kızım...

KIZ : Böyle söyledi değil mi size? Böyle söyledi...

ÖĞRETMEN : Kim?

KIZ : O...

ÖĞRETMEN : Kimi kastettiğinizi anlamıyorum... Bana hiç kimse ineği ne gibi niyetlerle satın aldığınızdan bahsetmedi... Ve fakat, ineği, mazur görün açık sözlülüğümü, ineği zarar etmek için, açığınızı kapamak, borcunuzu ödemek yahut (*Gülümser*) mesela bendenizin ücretini vermek için satın almadınız tabii...

KIZ : (*İnadına*) Tabii...

ANA : (*Kızına*) Niye tabiiymiş?

KIZ : İneği niçin satın aldığımız bizim bileceğimiz iş, anne...

ÖĞRETMEN : Tabii...

KIZ : Size bir arya daha söyleyeyim.

ÖĞRETMEN : Lütfedersiniz...

KIZ : (*Evgeni Onegin'den Tatyana'nın aryasını söylemeye başlar. Birdenbire aryaı keser.*) Kim o gülen?

ANA : Kimsenin güldüğü yok...

KIZ : Gülüyor... (*Keskin bir hareket yapar. Sendeler. Düşer. Öbür tarafa, çardağın arkasına kayar damdan.*)

İKİNCİ TABLO

Pazar yeri. Çinko kaplı çok uzun bir tahta masanın bir ucunda Kız süt satmaktadır. Masanın üstünde, Kız'ın önünde bir güğüm, ayrı büyüklükte üç ölçek, bir bardak. Masa, tahta bir damın altındadır. Sahnede Kız'dan başka kimse yoktur. Derinden derine pazar yerinin uğultusu gelmektedir. Kız, korkunç bir yalnızlık içindedir. Bir müddet kımıldamadan, dalgın durur. Sonra, acemi hareketlerle en büyük ölçeğe, masanın üstüne döke döke, güğümünden süt boşaltır. Masanın üstündeki sütü büyük bir kabahat işlemiş gibi siler. Büyük ölçekten sütü ortanca ölçeğe, sonra oradan küçük ölçeğe boşaltır. Sonra tekrar büyük ölçeğe güğümünden süt kor. Ölçekten ölçeğe aktarmak işini tekrarlar. Masaya yine süt dökülmüştür. Kız masayı tekrar siler... Ağlamaklı bir hali vardır. Masayı sildiği bezle yüzünü kapatarak masaya bitkin dayanır. Şoför girer. Kız'ı bir müddet seyrederek. Isıkla bir marş çalmaya başlar. Kız toparlanır. Şoför'ü görür. Başını çevirir. Sonra inadına Şoför'e bakar. Şoför ısıklık çalarak yaklaşır.

KIZ : Pazar yerinde ısıklık çalınmaz...

ŞOFÖR : Belediye nizamlarına aykırı demek.

KIZ : Her şeyden önce terbiyeye aykırı.

ŞOFÖR : Süt mü satıyoruz, terbiye dersi mi veriyoruz?

KIZ : ...

ŞOFÖR : Sütün yarı yarıya mı su katılı...

KIZ : Bana baksanıza, benimle ne zamandan beri senli benlisiniz...

ŞOFÖR : Pazarda satıcılarla sizli bizli konuşulduğunu bilmiyordum...

KIZ : Bilmiyorsanız, öğrenin... Karşıma çıkan her şoför parçasıyla senli benli olacaksam...

(Şoför ısıklık çalmaya başlar.)

KIZ : Benden ne istiyorsun?

ŞOFÖR : Süt...

KIZ : Kabın nerde?

İNEK

ŞOFÖR : Kabım yok... Bardakla satmıyor musun?

KIZ : (Ölçekten bardağı doldurarak) Buyrun...

ŞOFÖR : Ellerin titriyor... (Bardağı almaz.)

KIZ : Benden ne istiyorsun? Niye geldin?

ŞOFÖR : İneğin hatırını sormaya...

KIZ : İyidir, ellerinizden öpüyor...

ŞOFÖR : Yalnız süt mü satıyorsunuz? Yağ, yoğurt yapamadınız mı daha?

KIZ : (Boş bulunarak) Süt yağsız... şimdilik... Yoğurdu da tutturamıyoruz henüz... Ama yakında... (Kendini toparlayarak) Sana ne? Size ne?

ŞOFÖR : Sütçülük yaraşmış sana...

KIZ : Öyle mi?

ŞOFÖR : İneği sen mi sağıyorsun?

KIZ : ...

ŞOFÖR : Anan mı sağıyor?

KIZ : ...

ŞOFÖR : Yoksa pehlivana mı... (Güler.) Şaire mi sağdırıyorsunuz ineği?..

KIZ : Annem sağıyor...

ŞOFÖR : Arkadaşlar, geçen gün, sendika toplantısında alay ettiler benimle...

KIZ : Bana ne...

ŞOFÖR : Senin yüzünden...

KIZ : Ne münasebet...

ŞOFÖR : Pilotluk falan derken, inek çobanlığına başlayacaksınız dediler...

KIZ : Ne münasebet...

ŞOFÖR : Nişanlın, dediler, sütçü pazarda, dediler...

KIZ : Aramızda bütün bağların... hatta... hatta dostluk... insanlık bağlarının bile koptuğunu... kopardığını... söyleyeydin...

ŞOFÖR : ...

KIZ : Söyleyeydin...

(Uzunca bir sessizlik.)

KIZ : (Fısıltıyla) Söylemedin mi?

ŞOFÖR : (Fısıltıyla) Söyledim... (Haykırır.) Geberteceğim... Eze-

İNEK

ceğim yoluma çıkarsa... Satın namussuzu bana... Kaç paraya aldınız?.. Ne getirecek size... Hazır param var biraz, biliyorsun... Yetmezse borç harç ederim... Satın bana... Boğazlayayım namussuzu...

KIZ : Kasabadaki bütün inekleri boğazlamaya kalkışırsan...

ŞOFÖR : Bütün ineklerden bana ne!.. Senin ineğini... Sizin ineğini...

KIZ : Bizim ineğimizin öteki ineklerden farkı?

ŞOFÖR : Siz soycak inekçiliğe hevesliymişsiniz çoktan...

KIZ : Annem geliyor... Git...

ŞOFÖR : Gelsin, konuşacağım...

KIZ : Sakın ha... Kafana bir şey indirir... Pazar yerinde elâleme rezil eder seni sütçü karı... Git...

ŞOFÖR : İnek...

KIZ : Utanmıyor musun?

ŞOFÖR : Küfretmedim. İnek. İneğiniz diyecektim...

KIZ : Git...

(Şoför gider. Kız, Şoför'e doldurduğu, fakat onun içmediği bardağı alır, bir yudum tadar. Masaya bırakır. Ana girer.)

ANA : *(Bardağa işaretlerle)* O ne?

KIZ : Bir müşteri istedi...

ANA : Eeee?

KIZ : İçmeden gitti...

ANA : Tattı da beğenmedi mi?

KIZ : Tatmadı bile...

ANA : Parasını verdi mi?

KIZ : Vermedi...

ANA : Deli mi ne... Niye istemedin parasını?

KIZ : İçmedi ki...

ANA : Olsun... İsmarlamış ya... Yoksa ısmarlamadı da sen kendin mi teklif ettin?

KIZ : Bilmiyorum... Unuttum... Sen niye geldin?.. Böyle ikide bir bürodaki işini bırakıp pazar yerine koşarsan...

ANA : Öğle tatili...

KIZ : Olsun... İşinden çok ineğini, sütünü düşünüyor kocakarı diye seni kov...

ANA : Anana kocakarı demeye utanmıyor musun?

KIZ : Ben değil, onlar diyecek...

ANA : Kimse işimden kovamaz beni... Ben işimi namusumla gördükten sonra... İneğimden herkese ne!.. Kimin ineği yok ki... Elbette herkesin ineği yok... ama köpeği var, kedisi var, saksısı var, ne bileyim işte vazgeçemediği bir şeysi var...

KIZ : Artık inekten vazgeçemezsin...

ANA : Sen vazgeçebilir misin? Gözünün önüne getir... Getirdin mi? Düşün... Onsuz yapabilir miyiz?..

KIZ : (*Hafifçe kederle gülümser.*) Hayır... Yapamayız... Biz inek-siz yapamayız...

ANA : Gördün mü ya...

(*Ana güğüme bakar.*)

ANA : Pek bir şey de satamamışsın...

KIZ : Bugün alışveriş durgun...

(*Öğretmen girer.*)

ÖĞRETMEN : Merhaba, efendim, merhaba...

ANA : Buyrun... İnek sütü içmemekte hep böyle ayak direyecek misiniz?

ÖĞRETMEN : Hayır... İnatçı değilim... Ve fakat ihtiyatı severim... Hayatımda bir değişiklik yapmadan önce enine boyuna ölçüp biçmeyi zaruri görürüm... (*Şemsiyesini işaret-
le*) Şunu, malumunuz, arzetmiştim, vitrinde gördüm, pek latif, pek faydalı bir eşya gibi duruyordu, hemen aldım. O günden beri ise yağmur yağmıyor...

KIZ : Talihiniz yokmuş...

ÖĞRETMEN : Bekleyeceğim... Deneyeceğim... Dediğiniz gibi inek sütü keçi sütünden iyi gelirse mideme, bittabii inek sütünü tercihan sizden alacağım...

ANA : Teşekkür ederiz...

ÖĞRETMEN : Hazır karşılaşmışken nazik iki konuya temas etmek istiyorum... (*Etrafına kuşkuyla bakınır.*)

ANA : Buyrunuz...

(*Öğretmen etrafına bakınmakta devam eder.*)

ANA : Birisini mi arıyorsunuz?

KIZ : Şimdi buradaydı...

ÖĞRETMEN : Kim?

KIZ : Siz kimi arıyordunuz?

ÖĞRETMEN : Hiç kimseyi... Sadece etrafı... kolluyorum... Zira arzedeceğim meselelerden biri her türlü suitefsire, haksız yere de olsa, müsaittir... (*Susar, sonra ansızın ve sesini alçaltarak*) Hayvanın gıda meselesini nasıl hallediyorsunuz? Ne yiyor sizinki?

ANA : Bizimki... Bizim inek... Ekmek yiyor. Beyaz ekmeğe de bayılıyor. Sonra şekeri de pek seviyor...

ÖĞRETMEN : (*Gülümser.*) Çay da içiyor mu?

ANA : (*Büyük bir ciddiyetle*) Hayır... Yalnız su içiyor... Suyuna da tuz katıyoruz... Çok değil... (*Kız'a*) Ne kadardı?

ÖĞRETMEN : (*Kızın karşılık vermesini beklemeden*) İnek dediğiniz kuru ot yiyecek, saman yiyecek...

ANA : Elbette...

ÖĞRETMEN : Alt baş komşunuz var ya...

ANA : Var...

ÖĞRETMEN : Size bütün bir kış için kuru ot temin edecek.

ANA : Allah razı olsun...

ÖĞRETMEN : Nakliyeyi de temin edecek...

ANA : Allah razı olsun...

ÖĞRETMEN : Geceleyin teslim edecek.

ANA : Geceleyin mi?

ÖĞRETMEN : Pazardakinin iki misli ucuzuna...

KIZ : Kaçakçılık mı yapacağız?

ÖĞRETMEN : İnek beslemek kolay mı?

KIZ : Siz de kuru ot işiyle ilgili misiniz?

ÖĞRETMEN : Ben yakınımaya yardımda bulunmanın zevkinden başka bir menfaat gözetmiyorum... Bu bir... Söylemek istediğim ikinci meseleye gelince, (*Ana'ya*) oğlunuz dün akşam da geç kaldı...

ANA : İneğe...

ÖĞRETMEN : İnek bahsiyle imtihana hazırlanmak işini birbirine karıştırırsa mesuliyet kabul etmem... (*Süt bardağını işaretle*) Süt mü? Teşekkür ederim... (*Sütü içer.*) Bakalım nasıl gelecek? (*Geçirir.*) Çabuk tesir etti... (*Güler.*) Galiba keçi

sütünden vazgeçmek icabedecek... Bir daha teşekkürler... Müsaadenizle... Şair cenapları yarın akşam tam vaktinde gelsin...

ANA : Merak etmeyin...
(Öğretmen çıkar.)

ANA : Parasını vermedi... Hesabından keseriz... (Güler.) Biz de seninle yaman pazarcı olmaya başladık... Bir bardak sütün parasını hesap ediyoruz...

KIZ : Ot işine razı olacak mıyız?

ANA : Düşünelim... Ben bu yaşa geldim gizli kapaklı, kanunsuz iş yapmadım... Yapmadım ama... Ama inek beslemek kolay mı?

KIZ : Ben on beş gün sonra gidiyorum...

ANA : Şairle ikimiz kalıyoruz koskoca ineğin başında... Yoğurdu da hâlâ tutturamadık...

KIZ : Yağ da...

ANA : Çok az çıkıyor... İneği çok iyi beslemek lazım... Bol bol kuru otlar...

KIZ : Bize çayır ayrılacaktı hani...

ANA : Tahta köprünün oralarda ayrılacağını bugün öğrendim... Ama kuru otsuz olmaz... (Güğüme bakar yine.) Sen de bir litre bile satamamışsın...

KIZ : Elâlemin gırtlığına sarılamam ya ille de sütümü alın diye...

ANA : (Eliyle etrafı göstererek) Herkes malını satmak için müşterisinin gırtlığına mı sarılıyor? Baksana... Dinlesene... (Sessizlikte pazarın uğultusu.)

PAZARIN UĞULTUSU : En taze et bende... En taze yağ bende... En beyaz un bende... En yağlı süt bende... En yağlı süt bende... En yağlı süt bende...

ANA : İneğin sütünü öveceksin...

KIZ : Daha o kadar yağlı değil...

ANA : Ama en iyi, en temiz, en taze, en beyaz sütü bizim ineğin verdiği inanınmıyor musun?

KIZ : İnanmasam burda işim ne?

ANA : Herkesi aldatmaya mı çıktık?

KIZ : (Yüksek sesle) En iyi süt bende... En temiz süt bende... En

taze süt bende... Yalnız benim ineğimin sütünü için... Benim ineğimin sütü... Benim ineğimin sütü... Benim ineğimin sütü...

ÜÇÜNCÜ TABLO

Sahnede, dereleri geçmek için yapılan soyundan, harapça, tahta bir köprü. Köprü'nün bir yanında, kuru ağaç dallarından yapılmış bir parmaklığın çevrelediği çok dar bir alanda Çocuk, kocaman bir tırpanla ot biçmektedir. Tırpanı ikide bir parmaklığa takılmakta, Çocuk kan ter içinde büyük bir zorlukla çalışmaktadır. Şoför girer, köprüye çıkar, ortasında durur. Çocuğun çalışmasını bir müddet seyreder. Çocuk, Şoför'ün farkında değildir.

ŞOFÖR : Pehlivan... Hey... Pehlivan... Şuna da bakın, cevap vermiyor... Şair...

ÇOCUK : Ne var?

ŞOFÖR : Demek artık pehlivan denince cevap vermiyorsun?

ÇOCUK : Ben pehlivan değilim.

ŞOFÖR : Pek mi inceldin?.. Bu belli olmuyor...

ÇOCUK : Gel yakından bak...

(Şoför köprüyü geçer, çitin önünde durur.)

ÇOCUK : Nasıl?

ŞOFÖR : İnek sütü pek yaramamış ama, yine maşallah... Demek otlağınız, otlak denir değil mi, burası... Orağının da sapı pek uzun be...

ÇOCUK : Orak değil, tırpan...

ŞOFÖR : Ne zaman milyoner oluyorsunuz?

ÇOCUK : Bilmem... Anneme sor...

ŞOFÖR : Beni gördüğü yerde kaçıyor...

ÇOCUK : Boynuna mı sarılacaktı!..

ŞOFÖR : Şey be, pehlivan, yani bak ne diyeceğim, ablandan ne haber?

ÇOCUK : Her gün mektubunu alıyoruz...

ŞOFÖR : Deme be...

ÇOCUK : Her gün...

ŞOFÖR : Çok iyi...

ÇOCUK : Seni sormuyor...

ŞOFÖR : Benim de onu sorduğum yok...

(Güler.)

ÇOCUK : Ne gülüyorsun?

ŞOFÖR : Şair mair diye diye inek çobanı yaptılar seni...

(Çocuk tırpanı hızla çevirir sapıyla parmaklıkların üstünden Şoför'ü dırter.)

ŞOFÖR : Dur be... Şoför olacaktın... Pilot olacaktın... (Çocuk yine tırpanın sapıyla çarpar Şoför'e.)

ŞOFÖR : Dikkat et be oğlum...

ÇOCUK : Sen de pilot olamadın ya!..

ŞOFÖR : Kimden duydun?

ÇOCUK : İmtihanı verememişsin ya!..

ŞOFÖR : Daha, daha...

ÇOCUK : Yalan mı?

ŞOFÖR : Kimden duydun?

ÇOCUK : (Alnının terini silerek) Uf... Yoruldum...

ŞOFÖR : Kimden duyduğunu söylersen yardıma gelirim...

ÇOCUK : Söylemem de... Yardıma da gelme...

ŞOFÖR : İnatçı kerata... Çık ordan..:

ÇOCUK : Ne olacak?

ŞOFÖR : Çık ordan diyorum...

(Çocuk tırpanıyla çıkar.)

ÇOCUK : Çıktım işte. Ne olacak?

ŞOFÖR : Ver şu orağı bana...

ÇOCUK : Tırpan...

ŞOFÖR : Öyle olsun... Ver... (Tırpanı alır.)

ÇOCUK : Önce burda bir provasını yap...

ŞOFÖR : Haydi ordan... Biz yarış otomobili kullanmış adamız be...

(Şoför çitin içine girer. Tırpanı şöyle bir tartar, etrafına bakınır, tırpanı bir sallar tırpan bıçağı çite saplanır, Şoför sırtüstü düşer.)

ŞOFÖR : Vay namussuz... (Kalkar. Çocuğa bakar.) Gülüyor

musun?

ÖĞRETMEN : Yooo. Öğrenene kadar ben de kaç kere kapaklandım...

(Şoför tırpanı saplandığı yerden çıkarır, bu sefer ihtiyatla hareket eder, tırpanı otların üstünde hafifçe gezdirir.)

ŞOFÖR : Bu sefer oldu...

ÇOCUK : Ne kadar biçtin bakalım...

ŞOFÖR : Bakacak bir şey yok daha...

(Şoför tırpanı tekrar işletir, tekrar düşer, kalkar, hasılı bir müddet tırpanla becelleşir. Sonra tırpana dayanarak durur.)

ŞOFÖR : Sapı uzun... Çok uzun...

ÇOCUK : Çık dışarı...

(Şoför tırpanı yere bırakarak çitten çıkar.)

ŞOFÖR : Ne zaman geberecek?

ÇOCUK : Kim?

ŞOFÖR : İneğiniz...

ÇOCUK : Niye geberecekmiş?

ŞOFÖR : Niye gebermeyecekmiş?

ÇOCUK : Sonra ne yaparsınız?

ŞOFÖR : İnekçilik etmeyenler, pazarcılık etmeyenler ne yapıyorsa...

ÇOCUK : Biz ineksiz yapamayız...

ŞOFÖR : Şimdiye kadar, şu namussuzu alana kadar ne yapıyorsunuz?

ÇOCUK : ...

ŞOFÖR : Ha?

ÇOCUK : ...

ŞOFÖR : Demek ineksiz de pekâlâ yaşıyordunuz, yaşıyorduk...

ÇOCUK : Biz ineksiz yapamayız...

ŞOFÖR : Her ay resmini çıkarıp albüme yapııştırıyor musunuz?

ÇOCUK : Kimin?

ŞOFÖR : İneğin...

ÇOCUK : İki kere çektiirdik resmini...

(Şoför güler.)

ÇOCUK : Ablam istedi... Ona gönderdik... Senin resmini istemedi, ineğinkini istedi... Resim iyi çıkmadı... Kımıldanmış...

Bir daha çektiirdik...

ŞOFÖR : *(Cebinden büyükçe bir kâğıt çıkarır.)* Az daha unuttuyordum. *(Kâğıdı Çocuğa uzatır)* Bak, yeni bir oyma kutu örneği. *(Çocuk almak için elini uzatır. Vazgeçer.)* Beğendin mi?

ÇOCUK : Güzel... Yanlarındaki karanfilleri oymak için sıfırdan ince testere ister... Bende yok.

ŞOFÖR : Bulurum sana.

ÇOCUK : *(Elini tekrar uzatır, tekrar vazgeçer.)* İstemez... Koy onu cebine...

(Şoför kâğıdı cebine kor. Sessizlik.)

ŞOFÖR : Pek mi tutkunsun?

ÇOCUK : Kime?

ŞOFÖR : İneğine?...

ÇOCUK : Biz ineksiz yapamayız... Ama ben pilot olacağım... Sen olamadın... Olamayacaksın da... Ama ben olacağım...

ŞOFÖR : İneğin sayesinde...

ÇOCUK : İneğin sayesinde...

ŞOFÖR : Şu ineğin lafını bir daha edersen...

ÇOCUK : Ne kızılıyorsun? Lafını sen açıyorsun ineğin, ben değil...

ŞOFÖR : Ablan?

ÇOCUK : Ne olmuş ablama?

ŞOFÖR : Kış tatilinde gelecek mi?

ÇOCUK : Kış olsun da...

ŞOFÖR : Şu ineği niye aldınız?

ÇOCUK : ...

ŞOFÖR : Sır mı?

ÇOCUK : ...

ŞOFÖR : Dilini mi yuttun?

ÇOCUK : Biz ineksiz yapamayız...

ŞOFÖR : Beter olun...

(Şoför köprüye doğru hırsla uzaklaşır.)

ÇOCUK : Kaptan...

ŞOFÖR : *(Durur.)* Ne var?

ÇOCUK : Ablam kış tatiline gelecek...

ŞOFÖR : Bana ne!..

İNEK

(Şoför köprüden geçerek çıkar. Çocuk tekrar çitin içine girer, tırpana başlar. Bir müddet sonra Öğretmen girer, telaşlıdır, daha köprüyü geçerken seslenir.)

ÖĞRETMEN : Oğlum... Yavrum... Hey... Delikanlı... Dur... Koş... Gel...

ÇOCUK : (İşini bırakmıştır.) Bana mı?

ÖĞRETMEN : Kime olacak ya, bu dağ başında... (Köprüyü geçmiştir.) Çık ordan çabuk...

ÇOCUK : Neden?

ÖĞRETMEN : Neden neden diye terbiyesiz terbiyesiz sorup durma...

ÇOCUK : (Elinde tırpanla çıkar.) Ne var? Hoş geldiniz...

ÖĞRETMEN : (Tırpana işaretler.) Çek şunu öteye... Gözümü çıkaracaksın... Şu ineği aldınız alalı büsbütün sersem oldun... İyi ki imtihan hazırlıklarına...

ÇOCUK : İneği aldığımız gün başladıkta...

ÖĞRETMEN : Onun için de az kalsın yine veremeyecektin imtihanlarını, o kadar gayretime rağmen rezil edecektin beni... Çabuk koş.

ÇOCUK : Nereye?

ÖĞRETMEN : Hâlâ, nereye, diyor. Tepti... İnek ananı tepti...

ÇOCUK : Nasıl? Neden?

ÖĞRETMEN : Hâlâ soruyor... İnek insanı niçin teper?

ÇOCUK : Niçin teper?..

ÖĞRETMEN : İnek olduğu için.

ÇOCUK : Öyle uslu hayvan...

ÖĞRETMEN : Yürü... (Çocuğun elinden tutar köprüye doğru yürürler. Çocuğun elinde tırpan.) Onu ne taşıyorsun?

ÇOCUK : Süt sağarken mi tepmiş anamı?

ÖĞRETMEN : Ne bileyim... Size gittim süt almaya... Anan ahırda baygın yatıyor... (Köprünün öbür başında Şoför gözükür.) Süt kovanı devrilmiş... Ananın yüzü gözü kanlı... İnekse geviş getiriyor, kuyruğunu da sallıyor... Beni görünce muu diye böğürdü. (Köprünün üstündedirler.) Anan ayıldı...

ŞOFÖR : Merhabalar...

ÖĞRETMEN : Merhaba...

(Çocukla Öğretmen yollarına devam eder.)

ÖĞRETMEN : Ananı eve getirdim... Uzandı kanepeye... Şairi çağırın, dedi... Memede daha süt var... Tekrar bayıldı... Doktor çağırdım. Ayıldı... Bir hafta yatacak... (Köprü'nün öbür başına inmişlerdir.) Üfff... Yoruldum... (Dururlar.) Aman, dedi, koşun çağırın şairi, süt ziyan olacak, inek hastalanır, sağsın dedi... Yürü...

ÇOCUK : Ben inek sağmasını bilmem ki...

ÖĞRETMEN : Öğrenirsin onu da...

ŞOFÖR : İneği alan sütünü sağmasını bilmeli... Tehlike yok ya...

ÖĞRETMEN : Yok... (Çocuğa) Yürü...

ÇOCUK : (Tereddütle Şoför'e) Sana şu tırpanı bıraksam...

ŞOFÖR : Bırak... Biçirim... Biçebildiğim kadar...

(Çocuk tırpanı köprü'nün tahtasına dayar.)

ÇOCUK : Sağ ol, kaptan...

ŞOFÖR : Haydi... Haydi... Üzülme...

(Çocukla Öğretmen çıkarlar. Şoför gelir tırpanı alır. Köprü-yü geçer, çite gider. Durur. Düşünür. Geri döner. Tırpanla koşa koşa köprüden, demin Çocukla Öğretmen'in çıktıkları yönden, geçerek çıkar.)

DÖRDÜNCÜ TABLO

Oda. Ana pencerenin önündeki kanepede yatmakta. Doktor, Ana'nın başına pansuman yapmakta, Ana pencereden dışarıya seslenmekte.

ANA : (Pencereden seslenir.) Öyle değil, şair...

DOKTOR : Bir dakika kımıldanmayın...

ANA : (Kederli. Dışarısını Doktor'a işaretlerle) Bakın şuna, doktor, iki gündür, hâlâ öğrenemedi sağmasını... Böyle de becerikli çocuk olsun da... (Seslenir.) Şair, meme öyle tutulur mu?

DOKTOR : Heyecanlanmakta devam ederseniz, hem pansumanı bitiremeyiz, hem de ateşiniz yükselir yine...

ANA : Nasıl heyecanlanmazsın, doktor... İneğe böyle muamele edilir mi?

DOKTOR : (*Gülümser.*) O size pek de iyi muamele etmedi...

ANA : Kabahat bende... İnekte değil... bende... (*Dışarı seslenir.*) Zavallının canını yakıyorsun... Aman dikkat...

DOKTOR : Bir dakika kımıldanmayın...

ANA : (*Dışarıyla ilgili*) Biraz geriye çekil... Aman dikkat...

ÇOCUĞUN SESİ : Merak etme, anne...

ANA : Merak etme, demesi var mı?

DOKTOR : Komşulardan birine rica etseydiniz...

ANA : Komşulara güvenilir mi böyle işlerde? Hemen sakatlarlar bir yerini... Kimseye güvenemem... (*Dışarıya bakar.*) İyi, aferin şairim... Kovayı biraz daha yaklaştır... (*Doktor'a*) Allah vere de yetiştirebilsek... Otlamaya gidecek bu sabah... İlk defa katacağız sürüye... Bir de korkuyorum ki... (*Dışarı bakar ve ansızın telaşlanır.*) Şair... Geri çekil... Kovayı... Aman... (*Yüzünü elleriyle kapayarak sırtüstü devrilir.*)

DOKTOR : (*Dışarı bakar.*) Korkma, oğlum...

ÇOCUĞUN SESİ : Korkmuyorum...

DOKTOR : (*Kadına*) Merak etmeyin... Bir şey olmadı...

ANA : (*Doğrularak ve yüzünü açarak*) Kova devrilmedi mi? Nasıl teptiğini gördüm... Kova devrilmedi mi?

DOKTOR : Oğlunuz tehlikeyi atlattı...

ANA : Kova?

DOKTOR : Üzülmeyin... Sargı... Rica ederim... (*Dışarıya bakmaya çalışan Ana'ya*) Sonra bakarsınız...

ANA : Kova?

DOKTOR : Birazcık devrildi... Birazcık... Üzülmeyin... Kımıldanmayın...

ÇOCUĞUN SESİ : Dibinde kaldı biraz...

ANA : Sana bir şey olmadı ya...

DOKTOR : (*Dışarı bakmak isteyen kadına engel olarak*) Olmadı... Merak etmeyin...

ANA : Gelsin bakayım buraya...

DOKTOR : İçeri gel, delikanlı... (*Pencerenin perdesini kapatır. Pansumana devam eder.*)

ANA : Yazık oldu... Bir kova sütte değilim ama, zavalılığı huysuz ediyoruz... Evvelsi gün beni tepti... Şimdi şairi tepmeye kalkıştı... Kabahat bizde...

(*Doktor gülümser.*)

ANA : Ne o, doktor? Yalan mı? Kabahat bizde değil mi?

DOKTOR : Apis geldi birdenbire aklıma...

ANA : Kim o?

DOKTOR : Eski Mısırlıların Allahlarından... Mukaddes öküz...

ANA : Bizimkisi inek... Şair anlattı, Hindistan'da inekler gayet rahatmış. Caddelerde ellerini kollarını sallaya sallaya dolaşırlarmış... Kollarına dokunmak kimin haddine... Bizimkinin gidip yaşayacağı yer.

(*Çocuk girer.*)

ÇOCUK : (*Ana'ya*) Affedersin...

ANA : Zarar yok, zarar yok... Sana bir şey olmadı ya...

ÇOCUK : Kovayı ben devirdim...

ANA : Zarar yok, zarar yok... Çok sinirlenmedi ya...

ÇOCUK : Hayır...

ANA : Şimdi ne yapıyor? (*Perdeyi aralamaya kalkışır.*)

DOKTOR : Perdeye dokunmayın...

ANA : (*Telaşla*) Yoksa... Yoksa...

DOKTOR : (*Perdeyi açarak*) Bir şeyciği yok... (*Ana pencereden bakar.*) Rahat rahat geviş getiriyor...

ANA : Kuyruğunu da sallıyor iki yana... Beni teptikten sonra da böyle sallamış kuyruğunu... Öğretmen söyledi... Allah göstermesin, başına bir iş gelse halimiz ne olur? (*Ana dışarıya muhabbetle bakar.*)

DOKTOR : (*Perdeyi kapatarak*) Yeter... Pansumanı bitirelim... Şu tarafa dönün... (*Pansumana devam eder.*)

ANA : (*Çocuğa*) Sen bugün de mektepten kaldın...

ÇOCUK : Ya inek, ya okul...

ANA : Ben nasıl olsa ayağa kalkarım birkaç gün sonra...

(*Doktor pansumanı bitirmiştir. Dışardan yaklaşan çingirak sesleri gelir.*)

ANA : Sürü...

ÇOCUK : Gidip vereyim...

İNEK

ANA : Dikkat et... Becerebilecek misin ahırdan çıkarmayı?... (*Doktor'a yalvararak*) Doktorcuğum...

DOKTOR : Ben de yardım ederim... Siz yalnız pencereden bize kumandaya kalkışmayın... (*Çocuğa*) Haydi... (*Çantasını alır. Ana'ya*) Öbür sabah yine gelirim böyle erkenden...

ANA : Yoğurdumuzu da tatmadınız henüz...

DOKTOR : Tadarız... Hoşça kalın...

ANA : Güle güle, doktorcuğum...

(*Çocukla Doktor çıkarlar. Çingirak sesleri iyice yaklaşmış, böğürmeler, melemeler işitilmektedir. Ana bir müddet kımıldanmadan durur. Sesleri dinler. Heyecanlanır.*)

ANA : İlk ayrılığımız... (*Perdeyi aralar, dışarı bakar. Gülümser. Heyecanı birden artar. Seslenir dışarıya, perdeyi iyice açarak*) Tartaklama hayvancağızı, şair... Aman, doktorcuğum, ne yapıyorsunuz?..

DOKTORUN SESİ : İtiyorum. Kımıldanmıyor yerinden...

ANA : Çobanı çağırırsanıza...

DOKTORUN SESİ : Siz perdeyi kapatsanıza...

ANA : Çobanı çağırın... İneğe böyle muamele edildiği nerde görülmüş?

DOKTORUN SESİ : Perdeyi kapatın... İşte çoban...

ANA : Bizimkini iyice kolla çobanbaşı...

ÇOBANIN SESİ : Üzülme...

ANA : Bizim inek başka ineklere benzemez...

ÇOBANIN SESİ : Hepsi birbirine benzer...

ANA : Yok... Yok... Öyle deme...

ÇOBANIN SESİ : Kal sağlıcakla...

ANA : Yolunuz açık olsun... (*Pencereden elini sallar. Çingirak sesleri uzaklaşır.*) Güle güle... (*Perdeyi kapatır. Sırtüstü uzanır.*) Yoruldum... İnek beslemek kolay mı?... (*Gözlerini kapar.*)

(*Çocukla Kız girerler. Kızın bir elinde bavul, bir elinde tırpan.*)

KIZ : (*Çocuğa fısıldar*) Uyuyor...

ÇOCUK : Anne...

ANA : (*Gözlerini açarak*) Hah...

KIZ : Anneciğim...

ANA : Sen mi geldin? Niye geldin? Ne var?

KIZ : (*Ağlamaya başlar*) Anneciğim... Anneciğim... (*Çocuk, Kız'ın elinden yavaşca tırpanı alır. Kız bavulu yere bırakmıştır. Çocuk onu da bir köşeye taşır.*)

ANA : Niye ağlıyorsun?..

KIZ : Telgrafı alır almaz deliye döndüm...

ANA : Ne telgrafı?

KIZ : Sizin telgraf... İnek tepti... Ağır yaralıyım... İnek tepti... Kahrolsun inek... Çabuk gel... Anan...

ANA : Biz telgraf çekmedik sana... (*Çocuğa*) Yoksa sen mi?

ÇOCUK : Yooo...

ANA : Telgrafın sahteliği belli... Kahrolası inek diye çekmişler... Düşmanlarımızın, düşmanlarının işi...

KIZ : Ne olursa olsun... İyi ki geldim... Sen yataklarda perim perişan. (*Çocuğu göstererek*) Bu da okula gidemez olmuş...

ANA : Kimden duydun?

KIZ : Sen de işinden çıkmışsın...

ANA : Olmuyor... İki karpuz bir koltuğa sığmıyor... Ya daktilo-luk, ya inek...

KIZ : Ben sizi bu halde nasıl bırakır da opera artistliğine kalkışı-rım... Ya konservatuvar, ya inek... Ya inek, ya opera... Çok sancıyor mu?

ANA : Geçti... İki gün sonrâ ayaktayım... (*Çocuğun köşeye dayamış olduğu tırpan gözüne ilişir.*) Bana mı öyle geldi-ydi, yoksa sen odaya girdiğin vakit elinde tırpan var mıydı?

KIZ : Vardı.

ANA : Hediye mi getirdin?

ÇOCUK : Bizim tırpan... Şeye vermiştim...

KIZ : Bir bildik şoföre vermiş, o da beni tesadüfen istasyonda karşıladı... Verdi...

ANA : Seninkinden bir haber yok hâlâ, değil mi?

KIZ : Hayır...

ANA : Benzerine boyuna rastlıyorum...

(*Kız bavulunun başına gider, açar. Çocuk da gelir.*)

KIZ : Size neler getirdim, bakın... (*Kız bavulunu karıştırır.*)

ÇOCUK : (*Kıza fısıldar.*) Kaptan mı?

(*Kız evet dercesine başını sallar.*)

ÇOCUK : (*Fısıldar.*) Telgrafı da...

(*Kız evet dercesine başını sallar.*)

ÇOCUK : (*Fısıldar.*) Barıştınız mı?

KIZ : (*Başını hayır dercesine sallar ve bavuldan bir süt derecesi çıkarır.*) Bak, anne... Bu en son model... Süt derecesi...

(*Dereceyi anasına verir.*)

ANA : Teşekkür ederim...

KIZ : (*Çocuğa bir yığın kıl testeresi uzatır.*) Bunlar da kıl testerele-
ri... Her numaradan... Sıfırdan incesi bile var...

ÇOCUK : Teşekkür ederim... Ama...

KIZ : Aması ne?

ÇOCUK : Kaç zamandır oyma yaptığım yok...

KIZ : Neden o?

ÇOCUK : Ya oyma, ya inek...

ANA : (*Dalgin*) Ne yaparsın... Ya daktilo makinesi, ya inek...

KIZ : (*Hafifçe kederle gülümser.*) Ya arya, ya inek...

ANA : (*İçini çeker.*) Onsuz yapabilir miyiz?

(*Öğretmen girer. Telaşlıdır.*)

ÖĞRETMEN : Sabah şerifler hayrolsun... (*Kız'a*) Vay siz? (*Ana'*
ya) Telaşlanmayın... Tehlike yok...

ANA : Ne diyorsunuz? Tevkif mi ettiler?

ÖĞRETMEN : Hayır... Hayır... Mesele o değil...

ANA : Yüreğime inecek... Söyleyin Allah aşkına...

ÖĞRETMEN : Sizin inek...

KIZ : Ne olmuş?

ANA : Yoksa...

ÇOCUK : Bizim ineğe...

ÖĞRETMEN : Telaşlanmayın... Soğukkanlılığı her hâlükârda
muhafaza edebilmek...

ANA : Allah rızası için...

ÖĞRETMEN : İnek çukura düştü...

ANA : Ne çukuru!..

ÖĞRETMEN : Çöp çukuru... Allah belasını versin belediye-
nin, yol ortasında açıyor bilmem ne bahanesiyle bu çukurları,

sonra da kapamayı unutuyor...

ANA : Bayılacağım...

KIZ : Anne...

ÖĞRETMEN : Kamyonun biri sürüyü ürkütmüş.

KIZ : Kamyon mu?

ANA : Bir bizimki mi düşmüş çukura koskoca sürüden?..

ÖĞRETMEN : Bir sizinki...

ANA : (Çocuğa) Koş... Git bak...

KIZ : Ben de gidiyorum...

ANA : Ben de...

ÖĞRETMEN : Ne yapıyorsunuz?..

KIZ : Anne... Otur... Biz...

ÖĞRETMEN : Esasen halk yığıldı çukurun başına... Elbirliğiyle çıkarırız...

ANA : Koşun... Şoförü, kamyon şoförünü yakalatın... Tevkif etsinler... Davacıyım... İneğimin kanına kan isterim...
(Çocuk, Öğretmen, Kız çıkarlar. Ana bir müddet arkalarından bakar.)

ANA : Sen bize acı, Allahım... Çocuklarıma acı... Onlar ineksiz yapamaz... Biz ineksiz ne yaparız...

BEŞİNCİ TABLO

Dördüncü tablodaki oda. Gece. Pencere kar içinde. Kanepede Çocuk, portatif karyolada Kız, karyolada Ana yatmaktadır. Dışarda fırtına.

ANA : Fırtına azıtıyor gitgide...

KIZ : Saat kaç?

ÇOCUK : (Başucundaki çalar saate bakar.) On iki...

ANA : Oda da iyice soğudu.

ÇOCUK : Sobada kıvılcım var, odun atayım mı?

ANA : İktisat etmeli... Kışı zor çıkaracağız elimizdeki odunla bile...

KIZ : (Çocuğa) Paltonu örteyim mi?

ÇOCUK : İstemez... düşüyor üstümden nasıl olsa...

ANA : Işığ ı söndürsek de uyusak artık...

(Çocuk başucundaki abajurlu masa lambasının kordonunu çeker prizden. Odada pencereden vuran kar ışığı yalnız.)

ANA : Dün pazarda söylüyorlardı, bütün ineklerin sütü azalmış...

ÇOCUK : Bizimkisi kadar mı?

ANA : Değ il elbette... Cins inek nazik olur, hırpalanmaya, korkutulmaya gelmez... Bizimkisinin başından geçmedik felaket mi kald ı?

KIZ : O ç ukura fil düşseydi sağlam ç ık mazdı... Bizimki filden de dayanıkl ıymış...

ANA : Cins de ondan... Hindistan'da olsa paramparça ederlerdi...

KIZ : İneğ i mi?

ANA : Ne ineğ ini, ş oförü, kamyon ş oförünü, o sarhoş herifi...

ÇOCUK : Sarhoş olduğ unu nerden biliyorsun?

ANA : Ben biliyorum kim olduğ unu...

KIZ : Biliyor musun? *(Telaşını gizlemeye ç alış tığı bir sesle)* Kim söyledi? Ne malum? Kimmiş ?

ANA : Sarhoş un biri...

KIZ : Kimmiş ?

ANA : Ne bileyim kim olduğ unu... Haydi gevezeliğ i kesin... Uyuyalım... Yarın ahırda büyük temizlik var... Allah rahatlık versin...

KIZ : Allah rahatlık versin...

ÇOCUK : Allah rahatlık versin...

ANA : Ş u perdeyi de kapa... Kar ışığı göz üme vuruyor...

(Çocuk perdeyi kapatır. Oda tam karanlık. Bir uzunca müddet sessizlik.)

ÇOCUK : *(Fısıltıyla)* Anne... *(Sesini yükselterek biraz)* Anne... *(Yüksek sesle)* Anne...

KIZ : *(Fısıltıyla)* Ne bağı rıyorsun?

ÇOCUK : Uyudu mu, uyumadı mı diye...

KIZ : Öyle yoruluyor ki anacığ ım, gözlerini kapar kapamaz kurş un gibi uyuyor... Top atsan uyanmaz...

ANA : *(Uykusunda mırıldanır)* Hıı...

ÇOCUK : Tıssss...

(Bir uzunca müddet sessizlik.)

İNEK

ANA : (*Sayıklar*) Hapse atacaksanız beni atın... Şaire dokunmayın... Kızım bilmiyordu ki... Hapse beni... İnek beslemek kolay mı? Hayır... katiyen kabul etmem kaçakçılığı... Hindistan'da olsa böyle ineğe heykel dikerlerdi... Beni atın hapse... Beni... İını...

ÇOCUK : Hep ot işini sayıklıyor...

KIZ : Tıssss...

(*Bir müddet sessizlik.*)

KIZ : (*Fısıltıyla*) Anne... (*Yüksek sesle*) Anne... (*Bir müddet sessizlik.*) Şair... Hişt... Uyudun mu?

ÇOCUK : Hayır...

KIZ : Niye cevap vermiyorsun?

ÇOCUK : Düşünüyorum...

KIZ : Yak şu lambayı...

(*Çocuk masa lambasının kordonunu karanlıkta prize takmaya çalışırken gürültü eder.*)

KIZ : Gürültü etme...

ÇOCUK : Prizi arıyorum... İşte... (*Kordonu geçirir, lamba yanar.*)
(*Kız koynundan bir kâğıt çıkarıp okumaya başlar.*)

ÇOCUK : Ondan mı?

KIZ : Evet...

ÇOCUK : Kaçınıcı okuyuşun?...

KIZ : Beşinci...

(*Çocuk kalkar.*)

KIZ : Nereye?

ÇOCUK : Karnım aç...

KIZ : Akşam yemeklerini az yemeli, sıhhate muzırdır. Bak öğretmene...

ÇOCUK : O elli yaşında, midesi de bozuk... Yemediğimiz günler acıkıyorum.

KIZ : İktisat yapmak lazım.

ÇOCUK : Sana da ekmek getireyim mi?

KIZ : İstemem...

(*Çocuk çıkar. Kız mektubu okur. Çocuk bir dilim ekmekle döner.*)

KIZ : Biraz da sucuk vardı...

ÇOCUK : Almadım.

KIZ : Yat, donacaksın...

ÇOCUK : Ne diyor?

KIZ : Geberteceğim ineği diyor...

ÇOCUK : Sahi mi?..

KIZ : Zaten bütün mektuplarında başka bir şey yazdığı yok ki...

ÇOCUK : İneğe bir şey olursa, anam da yaşamaz...

KIZ : Ya sen?

ÇOCUK : Ben de... Ya sen?

KIZ : Ben de elbette... *(Bir müddet sessizlik. Kız mektubu okur, tekrar göğsüne sokar. Fırtına sesi artmıştır dışarda.)*

ÇOCUK : Korkuyorum...

KIZ : Neden? İneğe bir şey yapacak diye mi yine?

ÇOCUK : Ondan da korkuyorum ama, şimdi fırtınadan korkuyorum...

KIZ : Neden?

ÇOCUK : İneğin bizim ahırda ilk kışı...

KIZ : İnek dayanır, yeri bizden sıcak, bizden iyi de yiyip içiyor...
Öyle de olacak elbet...

ÇOCUK : Ahırdan korkuyorum...

ANA : İııı...

KIZ : Tısss... Söndür ışığı...

(Çocuk kordonu çeker prizden. Oda tam karanlık.)

ÇOCUK : Konservatuarı bıraktın diye...

KIZ : Üzülmiyorum... İnek beslemek kolay mı?... *(Bir müddet sessizlik.)*

ÇOCUK : Abla...

KIZ : Ne var?

ÇOCUK : Bir şey soracaktım... vazgeçtim... Allah rahatlık versin...

KIZ : Sana da...

(Uzun bir müddet fırtına gürültüsü. Sonra ansızın, fırtınadan kuvvetli bir gürültü.)

KIZ : Ne oluyor? Ne oldu?

ÇOCUK : Ahır...

KIZ : Pencereden...

(Çocuk pencereden bakar)

KIZ : Nasıl?

ÇOCUK : İyi...

KIZ : Ne demek?

ÇOCUK : Ahır yıkılmış... Damı uçmuş...

KIZ : Lambayı yak...

ÇOCUK : (Kordonu prize sokar, perdeyi açtığı için oda kar ışığıyla alaca aydınlıktır.) Cereyan yok...

KIZ : Bütün kasaba karanlık mı?

ÇOCUK : Hayır... Sokak fenerleri yanıyor... Komşularda da ışık var... Dam bizim telleri koparmış olacak, uçarken...

KIZ : Ne yapacağız?

ÇOCUK : Sabahı bekleyeceğiz...

KIZ : Ya inek?

ÇOCUK : Donar sabaha kadar...

KIZ : Damın altında ezilmemişse...

ÇOCUK : Ezilmemiştir...

KIZ : Nerden bildin?

ÇOCUK : Dam yan tarafa uçmuş...

KIZ : Ne yapacağız?

ÇOCUK : Anne... (Kalkar anasının yatağına gider, dırter.)
Anne...

ANA : Ne var?..

KIZ : (Kalkmıştır, giyinmeye başlamıştır.) Telaşlanma, anne...

ANA : Ne oldu?

ÇOCUK : Ahırın damı uçtu...

ANA : Ya inek? (Yatağından fırlar. Pencereye koşar.) Vah başımıza gelenler... Yandık kül olduk, mahvolduk... (Pencereden çekilir, odanın içinde de telaşla sağa sola koşar.) Ne yapacağız?..

KIZ : Anne, kendine gel... Anne... (Annesini karyolasına oturtur.)
Otur... Kımıldanma...

ANA : (Oturur ve sayıklar gibi tekrarlar.) Ne yapacağız?..
Korkmayın yavrularım... Korkmayın...

KIZ : Buraya getireceğiz... Mutfığa sığmaz, koridora da...

ANA : (Kızın sözünü duymamıştır.) Ya ölmüşse... ya ölmüşse...

İNEK

KIZ : Ölmemiştir...

ANA : Ne yapacağız? Ne yapacağız? Çocuklarım... Zavallı çocuklarım...

KIZ : (*Annesini sarsarak*) Kendine gel... Anne... Kendine gel... Buraya getireceğiz ineği... (*Çocuğa*) Yürü şair... (*Giyinmiş olan şairle çıkarlar.*)

ANA : (*Olduğu yerde iki tarafa sallanarak*) Vah bize... Vah bize... Ne yapacağız? Ne yapacağız? (*Yerinden fırlar, pencereye koşar, bütün kuvvetiyle abanır ve kâğıtlanmış olan pencereyi açar... Odaya rüzgârla kar girer. Ana açık pencerenin önünde saçları uçuşarak dışarı haykırır.*) Sağ mı? Çocuklar... Çocuklarım nerdesiniz? Sağ mı? Çocuklar... Çocuklarım nerdesiniz? Sağ mı? (*Sağlığından mı, ölümünden mi korktuğu belirsiz bir merakla sormuştur.*) (*Çocukla Kız inekle odaya girerler.*)

ANA : (*Dışarıya seslenmektedir.*) Sağ mı?

KIZ : Sağ...

ANA : (*Geri döner, bakar, afallamıştır, ineğe koşar, önünde yere kapaklanır.*) Şükürler olsun sana, Rabbim.

İNEK : Muuu...

PERDE

ÜÇÜNCÜ PERDE

Sahnede, orta yerde bir tek gül fidanından başka bir şey yoktur. Fidanı bir tek gül. Ana fidanı sulamaktadır, elli yaşlarında, ufacık tefeciktir. Öğretmen girer. İnce uzun, ellilik. Koltuğunda kitaplarla şemsiyesi.

ÖĞRETMEN : Akşam şerifler hayrolsun...

ANA : Buyrun... Buyrun... Ayakta kaldınız...

ÖĞRETMEN : *(Gülümser.)* Bir dakika... Müsaade... *(Öğretmen çıkarken)*

ANA : Nereye?

ÖĞRETMEN : Müsaadenizle içeri gireceğim... Bir dakika... *(Öğretmen çıkar. Ana başını sallayarak arkasından bakar.)*

ANA : Niye girdi eve? Ha? *(Gülümser, fidan sular.)*
(Öğretmen iki tahta iskemleyle gelir.)

ÖĞRETMEN : Biri size...

ANA : *(Güler.)* İlahi, çok yaşayın...

ÖĞRETMEN : Biri bana... *(Oturur.)*
(Bir müddet sessizlik.)

ANA : Kederlice filan mısınız? Bana mı öyle geliyor? Yoksa canınız mı sıkkın?

ÖĞRETMEN : Kederliceyim... Ya siz?

ANA : Ben de pek keyifli sayılmam...
(Bir müddet sessizlik.)

ÖĞRETMEN : Demin içeri girdiğimde, koridorda, aynalı dolabı göremedim... Yoksa ineği içeri aldığınız gece inek...

ANA : Hayvana iftira etmeyin... Bir hafta önce sattık... *(Hızlı hızlı konuşur.)* Pek alamet bir şeydi... Modası geçmiş... Şimdi mobilyalar...

ÖĞRETMEN : Paraya ihtiyacınız var mı?

ANA : Teşekkür ederim, yok...

ÖĞRETMEN : Kaçtır soruyorum...

ANA : Kaçtır, yok, diyorum...

ÖĞRETMEN : Ne zaman isterseniz, o zaman ödersiniz... Bir sene sonra, beş yıl sonra...

ANA : Biliyorum... Teşekkür ederiz... Bugün kızım yine otobüslerdeki işine girdi... Ben de yakında...

ÖĞRETMEN : İnek bir katre bile süt vermiyor artık tahminime göre.

ANA : Küstürdük mübareği... Küstü... Siz olsanız süt verirmiydiniz? Eviniz başınıza yıkıldıktan sonra memenizde bir damla süt kalır mıydı?

ÖĞRETMEN : ...

ANA : Kalmazdı elbette... İnek nazik hayvandır... Yaylaya yolladık... Bir haftadır orada... Daha on gün kalacak... Sinirleri yatıştır belki... Kuru ot yemekten de bıktı usandı. Mübarek hayvanın...

ÖĞRETMEN : Ot dediniz de... (*Susar.*)

ANA : Evet?

ÖĞRETMEN : (*Kederli, çok samimi*) İneğinizin bana yaptığı fenalığı hiçbir fert hiçbir ferde yapmamıştır...

ANA : Ne yaptı size? Tuhaf şey...

ÖĞRETMEN : İtiraf edeceğim... İçimde bu azapla ölürsem kabrimde bile rahat edemeyeceğim... İçimde... şu ot işinde menfaat temin ettim, kendime... Sizi de suça teşvik ettim...

ANA : Ne suçuna?

ÖĞRETMEN : Bir nevi kaçakçılığa... Menfaat mukabili yaptım bunu... Ve fakat kabahat inekte...

ANA : O mu bizi suça teşvik etmenizi söyledi size?

ÖĞRETMEN : O... Dolayısıyla o... O evinize gelmeseydi, onun başlıca gıdası kuru ot olmasaydı, kapı komşunuz şu malum işte aracılık yapmamı bana teklif etmez, ben de, bana gösterdiği menfaat mukabili sizi...

ANA : (*Dalgin, kendi kendine konuşurmuşçasına*) Haftada ancak üç kere akşam yemeği yiyoruz... Şairciğim iğne ipliğe döndü...

ÖĞRETMEN : İneğin yüzünden...

ANA : (*Kendini toparlayarak*) Ne dediniz? Niye ineğin yüzünden olacakmış? Bize, ille de beni alın diyen o değil, biz onu gidip

aldık, getirdik evimize...

(*Bir müddet sessizlik.*)

ÖĞRETMEN : Müsaade ederseniz biraz da ben sulayayım gülü...

ANA : (*Kovayı Öğretmen'e verir, kendi iskemleye oturur.*) Buyrun...

ÖĞRETMEN : (*Hem gülü sular, hem konuşur*) Kızınızın nişanlısıyla alakası çoktan mı kesildi? Affedersiniz, üstüme elzem olmayan işlere karışıyorum belki, ama, ne de olsa artık aile dostu sayılabileceğimden...

ANA : Biliyorum... Ben kızımın böyle işlerine karışmam...

ÖĞRETMEN : Affedersiniz... (*Bir müddet sessizlik. Öğretmen gülü sular.*) Geçen senekinin aynı... (*Gülü göstermiştir.*)

ANA : (*Dalgın ve yine kendi kendine konuşuyormuş gibi*) Rahmetliyle küsüştüktü... Nişanlılığımızda... Bir hiç yüzünden... Romanlardaki, oyunlardaki gibi, bir hiç yüzünden... Anam haber almış araya girdi... Çıkıştı bana... Öyle kızdım ki...

ÖĞRETMEN : Kime?

ANA : Anama... Az kalsın başka bir adama varıyordum...

ÖĞRETMEN : Romanlardaki gibi, piyeslerdeki gibi, az kalsın bana varıyordunuz.

ANA : Belki de... Sonra işler düzeldi kendiliğinden çok şükür...

ÖĞRETMEN : Rahmetliye vardınız...

ANA : Ben kızımın işine karışmam, böyle işlerine... Yoruldunuz... Hem yeter... Göle döndürdünüz orasını... (*Kalkar, kovayı alır.*)

ÖĞRETMEN : Affedersiniz... (*Sessizlik.*) Artık ot almayın ordan...

ANA : Bir aydır almıyoruz zaten...

ÖĞRETMEN : Ben size bulurum... Bilamenfaat... Namusumla temin ederim ki bilamenfaat... Hem de kanun yollarından... Pazar fiyatına... Ama birinci nevi ot...

ANA : Sağolun...

ÖĞRETMEN : Evde kimse yok mu?

ANA : Şair içerde uyuyor... Kızım da nerdeyse döner...

ÖĞRETMEN : Bir teklifte bulunsam...

ANA : Buyrun...

ÖĞRETMEN : Şöyle bir parka kadar gidelim...

ANA : Parka kadar mı?

ÖĞRETMEN : Parka kadar...

ANA : Beraber mi?

ÖĞRETMEN : Birlikte... Arzu ederseniz tabii... Yok arzu etmezseniz birlikte gitmemizi, ayrı ayrı gideriz... Siz önden bendeniz peşiniz sıra...

ANA : Ne kadar oluyor parka gitmeyeli!..

ÖĞRETMEN : Dolaşırız, otururuz, kahvehanesinde dondurma yeriz...

ANA : Dondurma dokunur bana... Sizin de midenize iyi gelmez...

ÖĞRETMEN : Kahve içeriz... Bando çalıyor, dinleriz... Bando dedim de aklıma geldi, kızınız konservatuvarı büsbütün mü terketti?..

ANA : Ne yapsın!..

ÖĞRETMEN : Evet... İnek meselesi...

ANA : (İçini çeker.) Öyle... Kolay mı?

ÖĞRETMEN : Gidiyor muyuz?

ANA : Sırtıma bir şey alayım...

(Ana çıkar. Öğretmen fidana yaklaşır. Gülü koklamak ister, olmaz. Elini uzatır güldalını kendine çekmek için. Hemen aklına gelir, eline mendilini sarar, dalı büyük bir ihtiyatla kendine çeker. Gülü koklar. «Oh...» Dalı bırakır. Ana girer.)

ANA : Ne güzel, değil mi?

ÖĞRETMEN : Ne buyurdunuz?

ANA : Şu gül, diyorum, ne kadar güzel...

ÖĞRETMEN : Pek de nefis bir kokusu var...

(Ana fidana gider, gülü koparır.)

ÖĞRETMEN : Ne yaptınız?

ANA : (Gülü Öğretmen'in yakasına takarak) Bu sefer sokak kapısından çıkar çıkmaz atmazsınız... (Koluna girer.) Kolumdayım...

ÖĞRETMEN : Hayatımın en bahtiyar akşamlarından birini bahsediyorsunuz bana...

ANA : Öyle mi?

ÖĞRETMEN : Esasen...

ANA : Dükkânlar kapanmamışsa bir de fırça alacaktım...

ÖĞRETMEN : Nasıl fırça?..

ANA : İnek için... Pek temiz tutarız altını ama, ne de olsa geceleri bazen... Ne de olsa hayvan... Şöyle hem yumuşak, hem sert fırça... Acaba naylonları çıktı mı?

ÖĞRETMEN : Neyin naylonları?..

ANA : Temizlik fırçalarının, inekler için...

ÖĞRETMEN : Bilmiyorum... Bu çeşit eşya satan mağazalar çoktan kapanmıştır... Biz doğru parka...

ANA : İneğe hâlâ öfkelenisiniz.

ÖĞRETMEN : Bir dakika ineğin lafını etmemenizi rica etsem...

ANA : İneğiniz yok da...

ÖĞRETMEN : Bir dakika... İstirham ederim, bandoyu dinleyerek, kahve içerek, ineksiz bir akşam geçirin... Buyrun...
(Öğretmen'le Ana kolkola çıkarlar.)

(Sahne bir müddet boş. Kız girer.)

KIZ : (Seslenir.) Anne... Anne... Şair...

Kız çıkar. Sahne bir müddet boş. Kız gelir. Ayaklarının ucuna basarak yürür ilkönce. Elbisesini değiştirmiştir. Daha çok sade ev kılığıyla ve yalınayaktır. Gülün yanındaki kovayı alır, iskemleye oturur. Ayaklarına su döker. Kovayı eski yerine bırakır, ayakları çamurlanır. Kovayla oracıkta ayaklarını tekrar yıkar, beri yana sıçrar. İskemleye oturur. Yaslanır, iskemle terazilenir arkaya doğru. Kız hafiften Toska ayyasını mırıldanır. Şoför girer. Kız ayyasını keser. İskemlesini doğrultur ama, ayağa kalkmaz.

KIZ : Ne o? Ne istiyorsunuz? Süt, yoğurt, yağ satışı durdu... İneğimiz... Yeryüzünün en şirin, en akıllı... en... en müste-bit... en diktatör... ineği yaylada.

ŞOFÖR : Öldü...

KIZ : Kim?

ŞOFÖR : İnek öldü...

KIZ : Ne diyorsun?

ŞOFÖR : İnek öldü diyorum...

KIZ : ...

ŞOFÖR : İnek, diyorum, sizlere ömür...

KIZ : (*Yerinden fırlar, Şoför'ün üstüne koşar.*) Ne?

ŞOFÖR : (*Geri geri çekilir.*) Ne oluyorsun? Ne oluyorsun?

(*Kız, Şoför'ün boynuna sarılır.*)

ŞOFÖR : Dur... Ne yapıyorsun? Boğacaksın...

KIZ : Şekerim, sevgilim, atmacam, şahinim, kartalım, tepkili uçak pilotum.

ŞOFÖR : (*Şaşkındır. Kız'ı hafifçe itip kollarından kurtularak*)
Olamadım...

KIZ : Olursun... Olacaksın... Sen öldürdün...

ŞOFÖR : Kimi?

KIZ : İneği...

ŞOFÖR : Ben öldürmedim.

KIZ : Sen öldürdün...

ŞOFÖR : Namussuzum ben öldürmedim...

KIZ : Çukura da sen düşürmüştün... Deli oluyorum senin için...

ŞOFÖR : Çukura ben düşürmedim...

KIZ : Sen...

ŞOFÖR : Namussuzum ki değil...

KIZ : Peki... Peki... Oh... Kurtulduk...

ŞOFÖR : Nasıl öldüğünü ben de demin...

KIZ : Yazık... Yazık...

ŞOFÖR : Anlamadım...

KIZ : Yazık, diyorum, sen öldürmedin... Sen öldürecektin... Bizi, beni sen kurtaracaktın. Senden bunu beklerdim. Baksana çukura bile sen düşürmemişsin... Yazık...

ŞOFÖR : Peki ama...

KIZ : Bir ineği boğazlayamadın benim için... Geberteceğim, geberteceğini diye böbürlenip durdun sade...

ŞOFÖR : Kolay değil...

KIZ : Kolay olsa, ben öldürürdüm... Seni bir kat daha sevebilirdim... Yazık... Ama dur... Dur... Bu inanılmaz, bu en büyük, bu en... En... Kahraman müjden için sana bir hediye

vereyim... (*Fidana gider, gülü arar.*) Benden önce koparmışlar... Öp beni... (*Öpüşürler.*) Bahtiyarlık insanı sarhoş ediyor... Sarhoşum... Hiç olmamıştım ama, böyle sarhoş olduğunu gayet iyi biliyorum... Bahtiyarlık insanı bencil yapıyor... Öldü demek... Peki... Canı cehenneme... Ama bunu anama, şaire nasıl söyleyeceğiz? Ananın yüreğine iner, şairin... (*Çocuk girer.*) Uyandın mı?

ÇOCUK : Uyandım... (*Şoför'ü görür, ilgi göstermez*) Merhaba...

ŞOFÖR : Merhaba şair... Merhaba pilot...

ÇOCUK : Boş ver... Barıştınız mı?

ŞOFÖR : Fena mı ettik?..

ÇOCUK : Ne bileyim? Fena ne demek?..

ŞOFÖR : Fena fena demek...

ÇOCUK : İyi ettiniz... (*Yürür.*)

KIZ : Nereye?

ÇOCUK : Kapının önüne... İçerde oturamadım... Yemek kokuyor... Yemek kokusunu sevmiyorum akşam yemekleri yenmeyen günler... Bugün de akşam yemeği yok... (*Çıkar.*)

KIZ : Bitti artık... Her gün şair akşam yemeği yiyecek... Ama halini gördün ya, hasta ihtiyarlara döndü, hiçbir şeyle ilgilenmiyor... Musluğu bile tamir etmiyor artık...

ŞOFÖR : Vah koca pehlivan...

KIZ : Sen söylersin... Birden değil, alıştırma alıştırma... Bana birden söyledin, yüreğime indirecektin, sevinçten... Şair acısından aklını oynatır, birden söylersen... İneği en çok seven oydu... Kahrını en çok o çekti... Bir şeyin kahrını ne kadar çok çekersen onu o kadar çok seviyorsun... Benim seni sevdiğim gibi...

ŞOFÖR : Sen söylesen daha iyi olmaz mı?

KIZ : Sakın ha... Sevincimi saklayamam... Gücenir, fena halde kırılır bana... Nankör, katı yürekli, vefasız bir insan oluveririm gözünde... Benim bildiğimi bile söyleme... O kendi açsın bana işi...

ŞOFÖR : Hiç mi acımıyorsun?

KIZ : Acımaz olur muyum, içim paralanıyor...

ŞOFÖR : Şaire değil, ineğe...

KIZ : Acımıyorum... Niye acıyacaktımışım!.. O bize acıdı mı?
(*Susar, düşünür.*) Ama vakit geçerse, işlerimizi yoluna korsak, belki... Öyle ya bunca zaman içimizde yaşadık... Her şeyimizdi... (*Silkinir.*) Kurtulduk... Oh... Sen şairi çağır... Ben gelirim...
(*Kız çıkar. Şoför bir müddet dolaşır, sonra şairin çıktığı tarafa seslenir.*)

ŞOFÖR : Şair... Pehlivan be...

ÇOCUĞUN SESİ : Ne var?

ŞOFÖR : Gel bak ne söyleyeceğim... (*Çocuk gelir.*)

ÇOCUK : Ne olmuş?

ŞOFÖR : Nasılsın bakalım?

ÇOCUK : Alay mı ediyorsun? Senin otun kuru, barıştınız...

ŞOFÖR : Nedir bu halin?

ÇOCUK : Ne var halimde?

ŞOFÖR : Kendine gel be oğlum... (*Güler.*) Sevda çekiyorsun galiba. Çabuk başladın... (*Bir müddet sessizlik.*) Demek ineği...

ÇOCUK : Yaylaya gönderdik...

ŞOFÖR : Anlaşıldı, anlaşıldı, hasretini çekiyorsun...

ÇOCUK : Niye çekmeyeyim!.. Sen ablaminkini çekmedin mi?

ŞOFÖR : Abla ile inek bir mi?

ÇOCUK : Niye bir değilmiş?..

ŞOFÖR : Amma da ettin be!..

ÇOCUK : Sen ablam için ne yaptın? Tehdit mektubu yazmaktan başka... Süt satmasına bile razı olmadın, namusuna dokundu... Biz inek için... Ben inek için oymalarımı bıraktım, dikiş makinesini tamir etmedim, mektebi astım...

ŞOFÖR : Mektep işi canına minnet ya...

ÇOCUK : Eşek gibi çalıştım, otunu kestim, gübresini temizledim... Akşam yemeklerinden mahrum oldum... Pilotluk da, seninkisi gibi uçtu havaya...

ŞOFÖR : Olacağız be... İkimiz de olacağız...

ÇOCUK : Sen ablam için ne yaptın? Ben inek için...

ŞOFÖR : Şu ineği niçin aldınızdı?

ÇOCUK : Benim imtihan hazırlıkları için... Öğretmene para

vermek için...

ŞOFÖR : İmtihanları verdin...

ÇOCUK : İnek kaldı...

ŞOFÖR : Hay anasını... Demek bu kadar seviyorsun bu mübareği...

ÇOCUK : Seviyorum sevmiyorum, sana ne?

ŞOFÖR : Öyle ya ibadet de gizli, muhabbet de... Hay anasını... Böyle demek?

ÇOCUK : Böyle... Beni niye çağırdın?

ŞOFÖR : Hiç, laf atalım diye...

ÇOCUK : Ablam nerede?

ŞOFÖR : İçeri gitti... Ya... Böyle... Hay anasını...

ÇOCUK : Şu dilinin altındaki baklayı çıkar...

ŞOFÖR : Bak ne diyeceğim... Gel seninle iki erkek gibi, iki pilot gibi konuşalım... İşte... Demek ki...

ÇOCUK : Sonra?

ŞOFÖR : Sen de amma olmuşsun be... İnsanın ağzına tıkıyorsun lafını... Ne diyorduk?.. Ne diyorduk? Ha... Bak bana, pehlivan... Sizin inek...

ÇOCUK : ...

ŞOFÖR : Sizin inek, diyorum...

ÇOCUK : İyi ya, bizim inek, diyorsun... Sonra?

ŞOFÖR : Bana bak... Kafamı kızdırma...

ÇOCUK : Ne olacak?

ŞOFÖR : Ne mi olacak? Anlarsın şimdi ne olacağını... İnek öldü...

ÇOCUK : Bizim inek mi?

ŞOFÖR : Sizin inek...

ÇOCUK : Deme...

ŞOFÖR : İnsanlar bile ölüyor... Ne büyük adamlar ölmüş bu dünyada...

ÇOCUK : Ne zaman öldürdün?

ŞOFÖR : Ben öldürmedim...

ÇOCUK : Neyle öldürdün? Yoksa kamyonla mı ezdin?

ŞOFÖR : Ben öldürmedim...

ÇOCUK : Merak etme, ablama söylemem... Sen yaşa... Kaptanmışsın... Senin gibisini pilotluğa almayanların aklına şaş-

yım... Yaşa, kaptan... Oh... Kurtulduk... Kurtulduk... Kurtulduk, anacığım... Ablama söylemedin, değil mi? Birden de söyleme, yüreğine iner... En çok o severdi ineği... Konservatuvarı bıraktı onun yüzünden... Senden oldu... Alıştırma alıştırma söyle... Ben söylersem dayanamam boynuna atılırım sevinçten... Kırılır bana... Anama da sen söyle... Hele onunla...

ŞOFÖR : Bana bak şair sen boşuna...

ANANIN SESİ : Siz bayağı öfkeli erkekmişsiniz...

ÇOCUK : Tıss... Anam... Anne... Anne... *(Anasını karşılar.)*

(Ana'yla Öğretmen girerler. Ana'nın elinde küçük bir paket.)

ANA : Ne o?

ÇOCUK : Bak kim geldi?

ANA : *(Şoför'e)* Vay... Ne zaman geldin?

ŞOFÖR : *(Şaşkın)* Nereden?

ANA : Merih'ten...

ŞOFÖR : ...

(Kız gelir.)

ANA : Sen sen misin? Benzerin misin?

ŞOFÖR : ...

KIZ : Anne... Neredeydin?

ÇOCUK : *(Şoför'e fısıldar.)* Senin Merih'e gittiğini söylemiştik anama...

ANA : *(Kızına)* Gelmiş...

KIZ : Deli gibiyim, anne... Sevincimden...

ANA : *(Şoför'e)* Nasıl oraları?

ŞOFÖR : Nereleri?

ANA : Merih...

ÖĞRETMEN : *(Şaşkındır, anlamaya çalışır.)* Neyin bahis konusu olduğunu bilsem... Merih'te hayat var mı, yok mu meselesi...

ANA : *(Şoför'e)* Merih'te insan yaşıyor mu?

ŞOFÖR : Yaşıyor...

ANA : Öyleyse inek de vardır Merih'te...

(Kız, Öğretmen'e bir şeyler fısıldamıştır.)

ŞOFÖR : Merih'te inek yaşamıyor...

ANA : Peki, orda insanlar ne yapıyor ineksiz?..

KIZ : (*Ana'ya*) O elindeki ne?

ANA : (*Paketi Kız'a uzatır.*) Aç da bak... Sen de bak, şair...

KIZ : (*Paketi açar büyükçe bir elbise fırçası.*) Fırça...

ÇOCUK : Naylon...

ANA : İnek için aldım... Bulana kadar da canım çıktı... Beğendiniz mi?

KIZ : Çok şirin...

ÖĞRETMEN : Bendenize kalırsa, yalnız bendenize değil esasen, satıcı bayana da kalırsa ve bizzat eşyanın da biçiminden anlaşılabilecek üzere, bir elbise fırçası...

ANA : Ne olacak!.. İneğimizi naylon elbise fırçasıyla temizlememizi çok mu görüyorsunuz?..

ÖĞRETMEN : Estağfurullah...

ANA : Kızgınlığı başka yüzden... Parka gidecektik, bando dinlemeye. Fırçayı ararken geciktik... Bando da çalıp çalıp gitmiş parktan... Bandosuz parkta ne yapacağız, dedim, eve döndük de ondan öfkeli...

KIZ : Ben fırçayı içeri götürüyüm... (*Şoför'e sokulup fısıldar.*) Şaire açılmadın anlaşılan... Anneme açılmaya çalış... Alıştırma alıştırma...

ANA : Ne fısıldıyorsun orada?

KIZ : Merih'te kızlar güzel mi diye sordum...

ANA : (*Şoför'e*) Eee?

ŞOFÖR : (*Kızı göstererek*) Ondan güzeline rastlamadım... (*Kız güler, koşa koşa çıkar. Çocuk da giderken*)

ANA : (*Çocuğa*) Nereye?

ÇOCUK : Düşünmeye... (*Çocuk çıkar.*)

ANA : Yoruldum...

ÖĞRETMEN : (*İskemleyi vererek*) Buyrun.

ANA : (*Oturur.*) Siyatik başlayacak galiba...

ÖĞRETMEN : Çok yoruluyorsunuz...

ANA : Ne yapalım!..

ŞOFÖR : Demek Merih'te insanların ineksiz yaşayabildiklerine şaştın, anacığım?

ANA : Şaştım... Ama şimdi düşünüyorum da, anlıyorum... Ama...

ineği görmemiş, beslememiş, kahrını çekmemiş, ineği baştacı etmemiş insan için ineksiz yaşamak mümkün...

ŞOFÖR : İnek beslemek zor iş...

ANA : (*İçini çeker.*) Çok zor, oğlum, çok zor, bilmediğin kadar zor...

ŞOFÖR : Galiba senin için ötekilerden kolay...

ANA : Ne diyorsun?

ŞOFÖR : İnek yaylada...

ANA : Yaylada...

ŞOFÖR : Mis gibi kokulu otlarla besleniyor...

ANA : Besleniyor...

ŞOFÖR : Kuyruğunu da keyifli keyifli sallıyor...

ANA : Sallıyor, beni teptikten sonraki gibi, sallıyor...

ŞOFÖR : Tavlaniyor...

ANA : Tavlaniyor...

ŞOFÖR : İnek file dönecek...

ANA : İnek file dönecek...

ŞOFÖR : İnek öldü...

ANA : (*Farkına varmadan tekrarlar*) İnek öldü... (*Sessizlik.*) İnek öldü... (*Sessizlik.*) Ne? Ne dedin?

ŞOFÖR : İnek öldü dedim, sizin inek nalları dikti.

ANA : Yaylada mı öldürdün?

ŞOFÖR : Ben öldürmedim...

ANA : Canını çok acıtmasaydın bari...

ŞOFÖR : İneği ben öldürmedim...

ANA : Yarabbi şükür, şu ihtiyar halimde acıdın bana, çocuklarıma acıdın... Bana bak, kaptan... İyi ki Merih'te inek yaşamıyor... (*Öğretmen'e*) Akşama yemeği beraber yeriz... Kırk yılda bir bozuverin perhizi... (*Gülümser.*) Bu akşam oruç akşamıydı... Ama artık. Oh... Rabbime şükür... Rabbime şükür... Kurtulduk... (*Şoför'e*) Çocuklara sen açıl... Birden değil... Alıştırırsın... Yüreklere iner yoksa yavrucakların... Asıl onlar ineksiz yapamaz olmuşlardı...

ŞOFÖR : Şey...

ANA : Şeyi meyi yok... Ben söylersem, sevincimi gizleyemem, anlamazlar, cahil çocuklar ne de olsa, nankörlüğüme, vefa-

İNEK

sızlığıma verirler... Sen açıl... Şimdi sofrayı kurarız... (Çocuğun çıktığı tarafa seslenir.) Şair...

ŞOFÖR : İyi ama...

ANA : Aması maması yok... Ben onları birer birer yollarım sana...

ÇOCUK : (Girer.) Ne var, anne?

ANA : Yemek yiyeceğiz? Yardım et, sofrayı kuralım...

ÇOCUK : Yemek mi yiyeceğiz?

ANA : Çabuk... (Ana yaşından umulmadık bir çeviklikle koşarak çıkar.)

ÇOCUK : (Şoför'e) Söyleyemedin, değil mi? Senin şerefine akşam orucunu bozuyoruz...

KIZIN SESİ : Şair...

ÇOCUK : Geliyorum... (Koşarak çıkar.)

ŞOFÖR : Üçü de biliyor...

ÖĞRETMEN : Ve fakat birbirlerinin bildiklerini bilmiyorlar... Niye söylemiyorsunuz?

ŞOFÖR : Vakit mi bırakıyorlar... (Gülümser.) Varsın birbirlerine açıklasınlar... Pek merak ediyorum, ilkönce kim bu babayı-ğitliği gösterecek?... (Güler.) İşin tuhafı, ineğin nasıl öldüğünü biri de sormadı...

ÖĞRETMEN : Ben sorabilir miyim?

ŞOFÖR : Demin sokakta çobanın çırağına rastladım, o söyledi. İnek hastalanmış, ölmüş...

ÖĞRETMEN : Çırak yaman, kendisi gelip niye haber vermiyor?

ŞOFÖR : Haberi ben veririm, dedim de ondan...

ÖĞRETMEN : Öyle, ölüm haberini vermek müşkül bir mesele...

ŞOFÖR : Pek değilmiş...

ÇOCUK : (Çocuk tahta masayla gelir.) Şimdi bir bahaneyle ananın yollarım, söylersin...

ŞOFÖR : Olur...

(Çocuk çıkar.)

ŞOFÖR : Ben en çok ana üzülecek sanmıştım...

ÖĞRETMEN : En ziyade sevinen de o oldu galiba...

ANA : (Gelir, tabaklarla.) Söyledin mi?

ŞOFÖR : Dur hele be anacığım... Birden olmuyor...

ANA : Birden olmaz elbette... İstersen sözü, hastalığından filan açarsın, inek dersin, üşütmüş kendisini... Yahut... Ne

İNEK

bileyim. Nasıl istersen öyle söyle...

(Ana çıkarken yemek tepsiyle gelen Kız'la karşılaşır. Ana, Kız'ın arkasından Şoför'e, buna da söyle manasına işaretler yapar, Şoför anladım manasına işaretle karşılık verir.)

KIZ : (Şoför'e) Ne oluyorsun?

ŞOFÖR : Hiç... *(Ana hâlâ işaret etmektedir, Şoför başını sallar.)*
(Ana çıkar.)

ŞOFÖR : Bu son günlerde âdet edindim...

KIZ : Çok fena âdet... Vazgeç kuzum... Yardım etsene...

(Şoför tabakları masaya koyması için Kız'a yardım eder.)

KIZ : Söyledin mi anama?

ŞOFÖR : Birden olmuyor...

KIZ : Olmaz elbette... Ben senin yerinde olsam ineği hastalandırırım ilkönce, ağır bir hastalık ama, umutsuz değil... Umut sonra yavaş yavaş kesilir...

ŞOFÖR : Peki...

KIZ : (Öğretmen'e) Siz biliyorsunuz, değil mi?

ÖĞRETMEN : Biliyorum...

(Ana'yla Çocuk ikişer iskemleyle gelirler.)

ANA : Buyrun...

(Sofraya otururlar.)

ÖĞRETMEN : Bu akşam perhizi bozuyorum... Şerefede...

KIZ : Neyin şerefine?

ANA : (Şoför'ü göstererek) Merih'ten dönüşünün... *(Sessizlik.)*

ÇOCUK : İneklerin...

KIZ : Ne olmuş ineklere?

ÇOCUK : Hiç... Bizimkisi aklıma geldi de...

KIZ : Çok mu özledin?

ÇOCUK : Çook... Ya sen?

KIZ : Ben de... *(İçini çeker.)*

ANA : Ayrılık kötü şey... *(Kız'a)* Sen konservatuvara gittikten sonra her gece rüyama giriyordun?

KIZ : Şimdi de ineği görüyorsun rüyanda...

ANA : Görüyorum... *(İçini çeker.)*

ÇOCUK : Anneciğim, anneciğim...

(Çocuk anasının boynuna sarılır.)

ANA : Birdenbire bu muhabbet neden?

İNEK

ÇOCUK : İçini öyle bir çektin...

ANA : (*Kız'ı işaretle*) Ablandan ayrıldığımız günler geldi hatırıma... Kaç kere hasta girdi rüyama... Şimdi de...

KIZ : İneği mi hasta görüyorsun?

ANA : Görüyorum...

KIZ : Ben de...

ÇOCUK : Ben hatta ölmüş gördüm... Şey... Durun telaşlanmayın...

ANA : Rüya tersinedir...

ÖĞRETMEN : (*Ansızın kararlı*) Kâfi... İneğiniz vefat etti?

KIZ, ANA, ÇOCUK : Ne? Ne dediniz? Nasıl? (*Birbirlerinin yüzüne bakarlar.*) Dur bakalım, anne... Belki doğru değildir, kızım... Ne yapalım, abla...

ÖĞRETMEN : Kâfi... Hepiniz de inekin öldüğünü biliyorsunuz...

KIZ, ANA, ÇOCUK : Biliyor muydun, anne? Biliyor muydun, şair? Sana kim söyledi, abla?

ŞOFÖR : İnek ölmüş...

ANA, KIZ, ÇOCUK : İnek öldü... İnek öldü... (*Sevinç.*)

İNEK SESİ : Muuu... Muuu...

(*Sessizlik.*)

İNEK SESİ : Muuu...

(*Hepsi sestten yana bakar. Korkunç bir sessizlik. Şoför ağır ağır kalkar, ağır adımlarla çıkar. Sahnedekiler taş kesilmiş tir. Şoför döner.*)

ŞOFÖR : Komşunun inegi...

SAHNEDEKİLER : (*Rahat soluk alırlar.*) Oh! Öf! Üf!

ANA : (*Hafif kederli*) Bizim inek, böğürmez artık...

KIZ : (*Hafif kederli*) Böğüremez...

ÇOCUK : (*Hafif kederli*) Böğüremez...

ŞOFÖR : (*Haykırır.*) Ölüyü hortlatmayın...

ÖĞRETMEN : Esasen ölümler ne büsbütün ölür, ne de büsbütün dirilebilir.

ŞOFÖR : Büsbütün ölür...

İNEK SESİ : Muuu...

KIZ : Komşunun inegi...

PERDE

DEMOKLES'İN KILICI

ŞAHISLAR :

Mimar
Mimar'ın karısı
A. B.
Boksör
Eczacı
Eczacı'nın oğlu
Savcı
Savcı'nın kızı
Benzinci'nin kızı
Komisyoncu
Komiser
Şişman
Zayıf
Kocakarı
Adam

Önsahnenin bir ucunda kuyruklu bir piyano. Öbür ucunda bir duvar saati. Mimar'la karısı girerler. İkisi de yirmi üç, yirmi dört yaşlarındadır. Kadının gebe olduğu sezilmektedir. Piyanoya oturlurlar. Duvar saatinin rakkası işlemeye başlar. Rakkasın tıkırtısı bir müddet, tam bir sessizlik arasında devam eder. Karı koca piyanoda dört elle bir konçerto çalmaya başlarlar. Konçerto bir müddet devam eder. Karı koca hem çalarlar, hem konuşurlar.

MİMAR : Ellerimize bak, karıcığım...

MİMARIN KARISI : Bakıyorum.

MİMAR : Ellerimiz, aynı klavyede yan yana...

MİMARIN KARISI : Birbirlerine yaraşıyor.

(Yalnız müzik, sonra hem müzik, hem konuşma.)

MİMARIN KARISI : Beni seviyor musun?

MİMAR : Deli gibi... Beni seviyor musun?

MİMARIN KARISI : Deli gibi... Beni seviyor musun?

MİMAR : Deli gibi...

(Bir müddet yalnız müzik, sonra hem müzik, hem konuşma.)

MİMARIN KARISI : Bahtiyar mısın?

MİMAR : Bahtiyarım... Bahtiyar mısın?

MİMARIN KARISI : Bahtiyarım...

(Piyano çalmakan vazgeçerler bir müddet, birbirlerine bakarlar. Duvar saati rakkasının tıkırtısı. Tekrar piyano çalmaya başlarlar. Hem çalarlar, hem konuşurlar.)

MİMAR : Senden başka kimsem yok bu dünyada...

MİMARIN KARISI : Yakında bir de oğlun olacak...

MİMAR : Belki de kızım...

MİMARIN KARISI : Sonra insanlar var, memleketin var, dünya var...

MİMAR : Hepsi sende, sen hepsindesin...

MİMARIN KARISI : Sanatın var... Mimar olmak isterdim ben de senin gibi...

MİMAR : Evler yapacağım. Cam, plastik, alüminyum, yani bol güneş, bol hava, hem de sudan hafif, ama çelikten sağlam...

MİMARIN KARISI : Yalnız oturma evleri yapacaksın...

MİMAR : Kışla, hükümet konağı, hapisane yapmayacağım...

MİMARIN KARISI : Tiyatro, sinema da yapabilirsin...

MİMAR : Konser salonu da...

MİMARIN KARISI : Canım benim...

MİMAR : Yaşamak ne güzel şey...

(Müziği keserler. Duvar saati rakkasının tıkırtısı. Tekrar müziğe başlarlar. Tekrar hem piyano çalarlar, hem konuşurlar.)

MİMARIN KARISI : Bir Çin ipek işleminin fotoğrafını gördüm... Ön planda Çinli bir kız oturuyor. Dalgın, bahtiyar gülümsüyor... Arkada bir füze aya doğru uçuyor... Ben de aya gitmek isterdim...

MİMARIN KARISI : Oğlumuz gidecek...

MİMARIN KARISI : Belki de kızımız...

MİMAR : Belki biz de gideriz... Harp çıkmazsa.

(Mimarın Karısı tuşlardan çeker ellerini, Mimar kısa bir müddet daha çalar, sonra karısının yüzüne bakar. O da tuşlardan çeker ellerini. Duvar saatinin tıktağı.)

MİMARIN KARISI : İmkânı yok... Niye bize, sana, bana, oğlumuz, yahut kızımıza bu kötülüğü yapsınlar? Niye yıkılmış bir duvarda gölgemizi bırakarak, bir anda yok olalım? Sen, ben, kızımız, yahut oğlumuz... Bu seferki harp bundan öncekilere...

(Mimarın Karısı tuşlara dokunur ve tekrar çalmaya başlar. Mimar bir müddet katılmaz, sonra o da çalmaya başlar. Işıklı, hayat dolu

bir parça çalmaktadırlar. Erkek yan gözle karısına bakmaktadır. Bir müddet sonra, çalmakta devam ederek karısını dudaklarından öper. Karısı tuşları bırakır. Mimar da tuşları bırakır. Rahat rahat öpüşürler. Yalnız duvar saatinin tiktağı. Kapı zili. Mimarla karısı ayrılırlar.)

MİMARIN KARISI : Kapı mı çalındı?

MİMAR : Gidip bakayım...

(Mimar çıkar. Karısı tuşlarda tek elle gezinir. Mimar gelir. Elinde bir mektup.)

MİMARIN KARISI : Ne o?

MİMAR : *(Mektubu göstererek)* Mektup.

MİMAR : *(Zarfı evirip çevirerek)* Damgaya bakarsan, dün atılmış postaya...

MİMARIN KARISI : Nerden?

MİMAR : Şehrin adı okunmuyor damgada... *(Zarfı açmaya başlar.)* Bakalım...

MİMARIN KARISI : Ne de kalın, kocaman zarf...

MİMAR : *(Zarfin içinden bir sürü mektup kâadı çıkarır, hızla yaprakları çevirir.)* On iki sayfa...

MİMARIN KARISI : Kimden?

MİMAR : *(Son sayfada imza yerini arayarak)* A. B...

MİMARIN KARISI : A. B. mi?

MİMAR : A. B... *(Düşünür.)* A. B...

MİMARIN KARISI : *(Kalkmış, kocasının yanına gelmiştir.)* Oku-sana şunu...

MİMAR : Buldum... A. B. ta kendisi...

MİMARIN KARISI : Kim?

MİMAR : Bir ilkokul arkadaşım vardı... Çok fakir bir çiftçinin oğlu... Güzel bir çocuk... Ama sınıfın en fakiri olduğundan mı ne, boynu bükük... herkesin alaya aldığı... adeta bütün sınıfa uşaklık eden... Hocalar da nasıl horlardı oğlanı...

MİMARIN KARISI : Niye A. B?...

MİMAR : Bilmiyorum... Herkes ona, benden başka, hatta öğret-

menler de A. B. derlerdi...

MİMARIN KARISI : Bir daha görüşmediniz mi?

MİMAR : Hayır... Unutmuştum varlığını bile...

MİMARIN KARISI : Okusana mektubu...

MİMAR : Okuyacağım... Dur biraz... Bana mektup yazması tuhafıma gidiyor.

MİMARIN KARISI : (*Mektubu kocasının elinden almaya çalışarak*) Ver ben okuyayım...

MİMAR : (*Mektubu vermeyerek*) Hayır... Ben okurum... Mektup-ta belki de senin okumaman lazım gelen şeyler yazılı...

MİMARIN KARISI : Geçmişini kıskanmıyorum, kocacığım...

MİMAR : Öylesi değil... Geçmişimde zaten pek kıskanacağı bir şey yok, biliyorsun...

MİMARIN KARISI : Oku şu mektubu... Eski bir sınıf arkadaşın ne yazabilir? Herhalde iş bulasın diye yardımını istiyordur...

MİMAR : Çocukluktan avcıyım... Avcıların...

MİMARIN KARISI : Senin gibi bir insanın hayvanları öldürmek için bin bir hileye başvurabilmesini anlayamadım gitti...

MİMAR : Avcıların önsezisiyle bu mektubun kokusu hoşuma gitmedi birdenbire.

MİMARIN KARISI : Meraktan deli etme beni, bir tanem... Oku şunu... Seni böyle sinirli hiç görmemiştim... Yoksa oğlana bir kötülük mü yapmıştın...

MİMAR : Hayır... Bu saatin tıktağı da sinirlendirmeye başladı beni...

MİMARIN KARISI : Durdurayım mı?

MİMAR : (*Güler.*) Hayır... Kusura bakma, canım karıcığım... İşte okuyorum, dinle bakalım... (*Mektubu okumaya başlar.*) Merhaba! Bilmem beni, A. B. yi hatırlayacak mısınız? İlkokul...

A. B. NİN SESİ : Arkadaşın A. B. Görüşmeyeli kaç yıl oldu... Sen ilkokuldan sonra hemen gittiydin kasabadan, değil mi? Ama bak seni unutmadım... Bir sen beni hor görmedin... Bir de... her ne hal ise... Bu mektubum eline geçebilecek mi? Yoksa sen de milyonlarca hergeleyle birlikte neden, niçin, nasıl olduğunu bilemeden bir anda yok olacak mısınız?

MİMARIN KARISI : Deli mi?

MİMAR : Bilmem...

MİMARIN KARISI : Devam et...

MİMAR : (*Okuyarak*) Mimar olduğunu biliyorum... Sen teker teker kurmak istiyorsun...

A. B. NİN SESİ : Ben kurulanları toptan yıkacağım...

MİMARIN KARISI : Ne diyor?

MİMAR : (*Okumakta devam eder.*) Sen kuracağın en güzel yapıyla da küçük bir insansın...

A. B. NİN SESİ : Ben toptan yıkan Allahım, ben öç alan bir Yehova'yım...

MİMARIN KARISI : Nerde olduğunu bilsek de... Yardım etsek, akıl hastanesine yatırsak... Belki de öyle bir yerden yazıyor.

MİMAR : Devam ediyorum...

A. B. NİN SESİ : Saatine bak, bu mektubum sekizden önce eline geçmişse saatine bak...

MİMARIN KARISI : (*Duvar saatine bakarak*) Sekize yirmi yedi var...

A. B. NİN SESİ : Mektubum eline sekizden kaç dakika önce geçmişse, Tanrıya günahlarının affı için yalvaracak o kadar dakikan var... Günahsızım, deme.

MİMARIN KARISI : Benim affı için yalvaracak günahım yok vallahi... Senin de yok...

MİMAR : Bilmem... Belki de vardır...

MİMARIN KARISI : Haydi, haydi, o müthiş günahların için duayı sonraya bırak da oku. Bana bak canım, belki kasabaya telgraf çeksek de öğrensek ne halde olduğunu biçarenin...

MİMAR : Doğru... Hemen... Hatta telefon ederim... Kasabada bir eczacı vardı, haylaz bir de oğlu... Eczaneye telefon ederim...

MİMARIN KARISI : İyi... Oku bakalım sonunu...

A. B. NİN SESİ : Belki bu mektubumu karınla beraber okuyorsundur... Evlendiğini duydum. (*Mimar'la karısı yavaş yavaş karanlıkta kalmaya, sahne aydınlanmaya başlar.*) Belki çocuğunuz da olacaktı. Ne yapalım mukadder değilmiş... Şimdi dinle beni... Bir pazar günü, şu bizim kahrolası kasabanın kulübüne gidiyordum... Bundan üç yıl önce...

DEMOKLES'İN KILICI

Karşıma bakkalın şişko oğlu çıktı.

(A. B. yürümektedir... 22 yaşlarında güçlü kuvvetli çok yakışıklı Şişman'la karşılaşır.)

ŞİŞMAN : Vay A. B. Nereye böyle dalgın dalgın, kardeşim?

A. B. : Kulübe.

(Şişman güler.)

A. B. : Ne güldün?

ŞİŞMAN : Talihsizliğine güldüm, kardeşim. Talihsiz adamsın, A.

B... Şansın yok. Beş dakika önce karşılaşsaydık...

A. B. : Yeni bir iş mi bulabilirdin bana?

ŞİŞMAN : Hem de nasıl? Başka sefere fırsatı kaçırmazsın inşallah, kardeşim...

A. B. : İnşallah... Hoşça kal...

ŞİŞMAN : Güle güle, kardeşim... (Şişman çıkar. A. B. yürümeye devam eder. Zayıf'la karşılaşır.)

ZAYIF : Merhaba... Nerelerdesiniz? Nerdeydiniz dün?

A. B. : Merhaba, efendim. Dün de her zamanki gibi işteydim.

ZAYIF : Yani gübre taşıyordunuz yine o bir buçuk tonluk kamyon müsveddesiyle...

A. B. : Ne yapayım, efendim, işim 'bu.

ZAYIF : Sizi o kadar aradım dün. Sormadığım insan, telefon etmediğim yer kalmadı...

A. B. : Sağ olun, efendim...

ZAYIF : Size yine bir iş bulmuştum, iş değil altın madeni... Ama kaçtı fırsat. Başkasını aldılar dün akşam...

A. B. : Yazık olmuş, efendim.

ZAYIF : Yazık. Her zaman böylesi ele geçmez.

A. B. : Elbette geçmez, efendim... Ne yapayım, talihsiz herifin biriyim...

ZAYIF : Cidden öyle... Her na hal ise. Allahaismarladık.

(Zayıf çıkar, A. B. yürümekte devam eder, Kocakarı'yla karşılaşır.)

KOCAKARI : Ne koşuyorsun, oğlum?

A. B. : Kulübe gidiyorum, teyze...

KOCAKARI : Kâat oynamaya mı?

A. B. : Hayır, bir randevum var, biraz da eskrim yapacağım...

KOCAKARI : Öyle işler yapacağına, haytalık edeceğine, gelip her gün hatırımlı sorsan. Bu sabah, diyelim, geleydin sana sonu milyonerlik bir iş vardı. Ama kaçırdın fırsatı işte... Hem bugün pazar da, evim de kilisenin karşısında... Yoksa kiliseye gitmiyor musun?

A. B. : Kendimi bildim bileli bir pazar bile kaçırmadım vaazı...

KOCAKARI : Vaazları kaçırmaman iyi, ama fırsatları kaçırman fena. Üzülme, önümüzdeki pazara mutlaka uğra...

A. B. : Uğrarım, teyze... Güle güle...

(Kocakarı çıkar. A. B. yürür. Karşıda yolun üstünde siyah bir para cüzdanı gözüne ilişir. Sahne kararmıştır. Işık yalnız para cüzdanını aydınlatmaktadır. A. B. para cüzdanına yaklaşır, etrafını kollar, kararsızdır, karar verir, eğilir cüzdanı almak için, arkadan hızla bir adam gelir A. B. den önce para cüzdanını alır. Yürür.)

A. B. : *(Cüzdanla giden adamın arkasından)* Sizin miydi?

ADAM : Sizin de değildi...

A. B. : İyi ama...

ADAM : *(Çıkarken)* Benim oldu... *(Çıkar. A. B. adamın peşi sıra öfkeyle, sonra kederle bakakalır. Sahne kararır.)*

(Ön sahnede Mimar'la karısı aydınlanır. Mimar mektubu okumaktadır.)

A. B. NİN SESİ : Hergelenin arkasından bakakaldım...

MİMARIN KARISI : Ne tuhaf... Hakikaten bu dünyada ne talihsiz adamlar var. Dünya niçin böyle?

MİMAR : Devam ediyorum...

MİMARIN KARISI : Şu evi kilisenin karşısında olan ihtiyar kadına da telefon etmek mümkün...

MİMAR : Bakalım... Mektubu bir kere bitirelim de... Dinliyor musun?

DEMOKLES'İN KILICI

MİMARIN KARISI : Hem de nasıl...

MİMAR : *(Okumaya devam eder mektubu.)* Kulübe geldiğim zaman... *(Önsahnedeki Mimar'la karısı kararır. Sahne aydınlanır.)*

A. B. NİN SESİ : Boks salonunda, kasabanın şampiyonu boksör, tanımazsın, senden sonra geldi kasabaya, antrenman yapıyordu. Ben içeri soluk soluğa girdim...

(Kulüp. Boksör orta yerde talim topuyla boğuşmaktadır. A. B. girer. Boksör 25 yaşlarındadır. Horoz siklet, tipik genç boksör.)

KOMİSYONCU : *(Kırk beş yaşlarında, çok kalın kaşlı, keskin gözlü bir adam.)* Nerdesin be A. B.? Hani saat onda sözleşmiştik...

A. B. : Yolda lafa tuttular... *(Kol saatine bakar.)* Bir çeyrek geciktim.

KOMİSYONCU : Bir çeyrek saatte bütün bir harp kazanılır, yahut kaybedilir... Kim demiş bunu? Ya Napolyon, ya Franklin bilmiyorum, herhalde akıllı deyyusun biri...

A. B. : Telefon etti mi?

KOMİSYONCU : Etti... Dakikası dakikasına, onu beş geçe... Sen yoktun... Kapadı telefonu, kapamadan önce de kalayladı. "Daha işe başlamadan işi asan deyyusun bana lüzumu yok," dedi.

A. B. : Telefon etsem. Af dileysem... Yalvarsam...

KOMİSYONCU : Nafile... Ne aksi deyyus olduğunu bilirsin. Birde vuramadığın hedefe bir daha ateş etme... Kim demiş bunu? Ya Napolyon, ya Franklin, belki de Edison...

A. B. : *(Oturur. İçini çeker.)* Ömrümün sonuna kadar gübre taşıyacağım; babamın toprak kazdığı gibi ömrünün sonuna kadar...

KOMİSYONCU : Ama komşunuz... Daha doğrusu dedenin komşusu...

A. B. : Herkesin tarlasında petrol çıkmıyor...

KOMİSYONCU : Bu akşam ne yapıyorsun?

DEMOKLES'İN KILICI

A. B. : Sinemaya gideceğim.

KOMİSYONCU : Vazgeç... Bana gel...

A. B. : Neden?

KOMİSYONCU : Pokerde dördüncümüz yok...

A. B. : İyi ama.

KOMİSYONCU : İyi ama ne?.. Dördüncümüz yok... Tam dokuzda... Geç kalayım deme...

A. B. : Benim canım sinemaya gitmek istiyor.

KOMİSYONCU : Herkes canının istediğini yapabilse... Uzun etme... Tam dokuzda... Peki mi?

A. B. : Peki...

(Sükût)

(Bir ıslık sesi duyulur, ıslıkla bir dans havası çalınmaktadır. Islık yaklaşmaktadır.)

A. B. : Eczacının oğlu...

KOMİSYONCU : Savcının deli kızıyla yüzme havuzundaydılar demin...

(Eczacının Oğlu uzun boylu, yakışıklı, kara kaytan bıyıklıdır. Saçları briyantinelidir. Mayoludur. Sırtına bir bornoz atmıştır. 23 yaşlarındadır. Savcının Kızı. Çok güzel, yirmi yaşlarında gösteriyor. On sekizinde olmasına rağmen, şeytanca güzeldir. Saçları atkuyruğudur, mayoludur. O da omuzuna bir bornoz atmıştır. Girerler.)

BOKSÖR : (Talimine devamla) İyi yüzdünüz mü?

SAVCININ KIZI : (Eczacının Oğlu'nu göstererek) Yarıştık... Geçtim.

BOKSÖR : Boksa merak sarsan beni de ilk ravuntta nakavt edersin... Etmez misin? Ha? Edersin vallahi...

SAVCININ KIZI : (A. B. ye) Ne o soyunmamışsın, eskrim yapmayacak mıyız?

A. B. : Bugün halsizliğim üzerimde... Affedersin...

ECZACININ OĞLU : (A. B. ye) Hey A. B., hanım evladı, şurdan

DEMOKLES'İN KILICI

bize iki limonata getir...

A. B : Limonata mı?

ECZACININ OĞLU : Limonata...

A. B : Peki... *(Kalkar.)*

SAVCININ KIZI : *(A. B. ye)* Dur... *(Eczacının Oğlu'na)* Git sen kendin getir.

ECZACININ OĞLU : *(Güler.)* Ben getireyim, cicim. *(Çıkar.)*

SAVCININ KIZI : *(A. B. ye)* Patronun mu? Şefin mi? Emrini dinlemeye mecbur musun?

A. B : Değilim...

SAVCININ KIZI : Öyleyse...

A. B : Ne yapayım?

SAVCININ KIZI : Her önüne gelene peki, deme.

A. B : Peki.

SAVCININ KIZI : Yine mi peki? *(Güler.)* Niye ayakta kaldın? *(Yanını göstererek)* Otur...

(A. B. Kız'ın yanına oturur. Kız'ın bornoz aralığından görülen ıslak vücuduna yan gözle bakmaya başlar.)

SAVCININ KIZI : Ne bakıyorsun? Beni hiç mayoyla görmemiş gibi...

ECZACININ OĞLU : Bu kadar yakından görmemiştim.

SAVCININ KIZI : *(Bornozunu atar.)* Yakından da fena değilim...

BOKSÖR : *(Talime devamla)* A. B. yi deli etmeye niyetlendin anlaşılan... Şu zamanenin aile kızları, sokak kızlarından beter...

SAVCININ KIZI : Bayılsınlar ahlak hocalığına senin...

(Eczacının Oğlu iki limonatayla gelir, Kız'a ikrâm eder birini.)

KOMİSYONCU : *(Eczacının Oğlu'na)* Baban dükkânını satmak istiyor.

ECZACININ OĞLU : Sen müşteri bulmaya kalkışma...

KOMİSYONCU : Ben komisyoncuyum, küçük bey. Benim işim satanlara, alanlara, satışta, alışta yardım...

ECZACININ OĞLU : Ben sağken moruk dükkânı satamaz...

KOMİSYONCU : Nasıl olsa ilk bombardımanda yıkılacak, diyor...

BOKSÖR : İlk bombardımana daha vakit var...

KOMİSYONCU : Var mı dersin? Yarının ne olacağı ne malum?

SAVCININ KIZI : Hani insanın hemen gebermesi bir şey değil,
ama radyoaktif bilmem nesiyle bilmem ne kanseri olup
yıllarca çektikten sonra etlerin döküle döküle...

ECZACININ OĞLU : Ben bekliyorum... Gelecekse gelse de
kararsızlıktan kurtulsak...

BOKSÖR : Yani harp geldi gelecek, diye bir baltaya sap olmu-
yorsun?

A. B : Kasabacığımızın orta yerine atom bombasının...

KOMİSYONCU : Güpegündüz... Çocuk arabalarıyla çiçekçi ka-
dınların sepetleri arasına...

ECZACININ OĞLU : Bizim kasaba, atılan bombanın masrafını
kurtarmaz. Onlar bilir neyi yıkacaklarını.

BOKSÖR : Başımızdakiler enayi değilse, biz davranırız ilkönce.
Öyle değil mi? Ha?

SAVCININ KIZI : Yaşamak istiyorum...

ECZACININ OĞLU : Niçin?

SAVCININ KIZI : Niçin? Neden? Bilmiyorum. Ama soluk al-
mak, yüzmek, dondurma yemek hoşuma gidiyor... Yarasız
beresiz, hastaliksız, vücudum hoşuma gidiyor...

ECZACININ OĞLU : (A. B. ye) Sen beyan-ı fikir etmedin, ha-
nım evladı?

A. B : Korkuyorum.

ECZACININ OĞLU : Korkuyormuş. (Güler.)

KOMİSYONCU : (Eczacının Oğlu'na) Sen de korktuğun için,
gelecekse bir an önce gelsin, diyorsun.

BOKSÖR : (Eczacının Oğlu'na) Havaya yumruk sallamaktan
usandım. Gel döveyim biraz...

ECZACININ OĞLU : Pek aylık etmezsen...

(Eczacının oğlu eldivenleri geçirir, boksörle talime başlar.)

ECZACININ OĞLU : (Boksör'ün kuvvetli bir saldırısından zor
sakınarak) Aylık etmek yok dedik ya...

BOKSÖR : Olur... Olur...

(Dövüşmeye devam ederler.)

SAVCININ KIZI : (Komisyoncu'ya dövüşenleri göstererek.) Bun-

DEMOKLES'İN KILICI

lar dost mu, düşman mı?

KOMİSYONCU : Sana sormalı.

SAVCININ KIZI : (A. B. ye) Bornozumunu omuzuma atar mısın?

(A. B. kızın bornozunu omuzuna kor.)

ECZACININ OĞLU : (Boksör'e) Kancıklık ediyorsun...

BOKSÖR : Amma yaptın ha...

ECZACININ OĞLU : Ağzımı burnumu dağıtıp caka satacaksın...

BOKSÖR : (Kuvvetli bir saldırıyla) Amma yaptın ha...

ECZACININ OĞLU : (Çekilerek) Benden paso...

SAVCININ KIZI : (Eczacının Oğlu'na) Dayanamadın mı?

ECZACININ OĞLU : Profesyonel boksörden, antrenman bahanesiyle senin karşında dayak yemek işime gelmiyor, kızım...

BOKSÖR : Az daha o beni yıkıyordu... Uf... bak nasıl yordu beni. Yorulduğum belli değil mi? (Eldivenlerini çıkarırken) Sahi harp çıksa da bir yerlere gitsek de, yabancı memleketlere, eğersek biraz... Harp marp neyse, ama gözleri ringte kör olan Fransız boksörü aklımdan çıkmıyor...

KOMİSYONCU : Her boksör kör olsaydı...

BOKSÖR : Her boksör milyoner de olamıyor... Olabiliyor mu? Ha?

KOMİSYONCU : Milyoner olmak için...

ECZACININ OĞLU : Şansın olacak, insafın olmayacak...

SAVCININ KIZI : Sende ikincisi var.

ECZACININ OĞLU : Birincisi de...

(Boksör müzik kutusuna gitmiş, Komisyoncu'dan aldığı ufaklığı deliğe atmış, düğmeleri çevirmiş, bir İtalyan halk havası çalınmaya başlamıştır.)

BOKSÖR : Ne zaman bu havayı dinlesem, yıkanmış, temizlenmiş gibi olurum...

(Hepsi müziği dinlemektedir.)

SAVCININ KIZI : Ne güzel? Bizim kutulardan böyle sesler çıkacağını ummazdım.

BOKSÖR : Hepsine ben koydurttum bu havayı...

ECZACININ OĞLU : Babamın dükkânına bile.

BOKSÖR : Hoşuna gidiyor demek? Ha?

SAVCININ KIZI : Çok...

(Müzik devam ederken Benzincinin Kızı girmiştir. Saçları omuzlarında lüle lüle. Güzelce. 20 yaşlarında. Beyaz bluzlu, geniş mavi eteklikli. Durur. Türküyü o da hafiften söylemeye başlar. Herkes ondan yana bakar.)

ECZACININ OĞLU : Türkü söylediğini bilmiyordum.

SAVCININ KIZI : Sus.

ECZACININ OĞLU : (Fısıldar.) Benzincinin kızı, üstüne üstelik hastabakıcı da, durup dururken türkü...

SAVCININ KIZI : (Fısıldar.) Kıs çeneni.

ECZACININ OĞLU : Kıstım çenemi, cicim...

(Müzik ve türkü biter.)

SAVCININ KIZI : Tebrik ederim... Sesiniz çok güzel...

BENZİNCİNİN KIZI : Teşekkür ederim... Bir hastam vardı, İtalyan, ondan öğrendimdi...

BOKSÖR : Şu tornacı İtalyan mı yoksa?

BENZİNCİNİN KIZI : Tornacı değildi... Veremden öldü...

BOKSÖR : Yıkandım, temizlendim...

KOMİSYONCU : Yeniden kirlenebilirsin...

BOKSÖR : (A. B. ye) Gel bakalım, şoför yavrusu...

A. B. : Ne olacak?

BOKSÖR : Hele ayağa kalk da ne olacağını söylerim...

A. B. : (Ayağa kalkar.) Peki ama...

BOKSÖR : (Eczacının Oğlu'nu göstererek) Şununla başladığımız ravundu seninle bitirelim...

A. B. : Ben bokstan o kadar...

SAVCININ KIZI : (Ansızın kararlı, A. B. ye) Aslan gibi delikanlısın. Bir yumrukta yere ser şu haddini bilmezi...

BENZİNCİNİN KIZI : Kasabanın şampiyonuyla nasıl dövüşür? Durun, size bir türkü daha söyleyeyim.

BOKSÖR : Sonra söylersin... Korkma, şakadan antrenman yapacağız... Burnu pek hoşuna gidiyor, biliyorum, burnunu çarptırmam, merak etme... (A. B. ye) Çıkar bakalım ceketini...

A. B. : Hiç de...

BOKSÖR : Çıkar, çıkar...

(A. B. ceketini çıkarır.)

BOKSÖR : Gömleği de...

(A. B. ten fanilasıyla kalır.)

ECZACININ OĞLU : Pantolonu da...

SAVCININ KIZI : Pantolonla da dövüşür... (A. B. ye) Dövüşceksin, anlıyor musun?

BENZİNCİNİN KIZI : Niye kışkırtıyorsunuz?

SAVCININ KIZI : Uyuşukluğundan kurtulsun diye...

BENZİNCİNİN KIZI : Dövülecek...

SAVCININ KIZI : Dövülsün, o da birkaç yumruk atar ya... Hem dövülmenin o kadar korkunç bir şey olmadığını da anlar... Şunun pazılarına bakın... Korkma...

(A. B. eldivenleri giymiştir. Boksör'le hafiften kapışırlar.)

SAVCININ KIZI : Haydi... Soldan ekle, şoför...

ECZACININ OĞLU : Sağını kolla, hanım evladı...

BENZİNCİNİN KIZI : Ya Rabbim, ya Rabbim... Niye yapıyorsunuz bunu?

SAVCININ KIZI : Ekle, şoför...

BOKSÖR : Yahu hepiniz A. B. den yana... Al öyleyse, şoför-cüğüm...

(Şoför'e şimşek gibi bir kroşe indirir. Şoför sersemler.)

SAVCININ KIZI : Topla kendini... Dikkat...

(Şoför de hafiften ekler Boksör'e.)

SAVCININ KIZI : Gördün mü? Bir daha. Aşkolsun...

ECZACININ OĞLU : İster misin şu A. B. bizim şampiyonu...

BOKSÖR : O kadar uzun boylu değil... (Müthiş bir yumruk indirir A. B. ye. A. B. yüzünü kapatarak yıkılır. Benzincinin Kızı çığlıkla A. B. ye koşar. Eğilir üstüne.)

BENZİNCİNİN KIZI : Kan içinde ağzı burnu...

ECZACININ OĞLU : (Sayar oturduğu yerde.) Bir, iki, üç, dört.

SAVCININ KIZI : Bu kadar dayanacağını sanmazdım...

BENZİNCİNİN KIZI : Su getirin... Su...

KOMİSYONCU : (Savcının Kızı'na) İkiniz de, sen de, benzincinin kızı da A. B. ye tutkunsunuz. Her biriniz kendine göre... Ama hanginiz daha çok?... Napolyon mu, Franklin mi ne,

akıllı deyyusun biri, kadınlar iki soydur demiş: bir soyu, gözü yaşlı inek gibi sever, öbür soyu, dişi kaplan gibi...

(Ön sahnede Mimar'la karısı aydınlanır.)

MİMARIN KARISI : Ben hangi soydanım?

MİMAR : İnsan soyundan... Yani her ikisinden...

MİMARIN KARISI : Savcının kızı çok mu güzeldi?

MİMAR : Ben on bir yaşlarında bıraktım onu... Güzel olacağı belliydi...

MİMARIN KARISI : Benzincinin kızı?

MİMAR : Benden sonra gelmiş olacak kasabaya, tanımıyorum...

MİMARIN KARISI : Sizin kasabada hiç iyi insan yok muydu?

MİMAR : Olmaz olur mu?

MİMARIN KARISI : Benzincinin kızı iyi insan... Oku...

MİMAR : (*Mektubu okur.*) Savcının kızı beni dişi kaplanın sevgisiyle mi seviyordu? Bilmiyordum... Hâlâ da bilmiyorum... Bir fino köpeği satın aldım... Beyaz bir fino... Bir akşamüstü...

(Mimar'la karısı kararmaya başlar, sahne aydınlanır.)

A. B. NİN SESİ : Susta durdurmaya çalışıyordum namussuzu...
(*A. B. Fino köpeğini susta durdurmaya çalışmaktadır. Fino'nun tasmaına bağlı ip A. B. nin elindedir.*)

A. B. : Niye aksilik ediyorsun, yavrum? Niye üzüyorsun beni, güzelim? Niye susta durmuyorsun? Susta, canım, susta!.. Susta durmak o kadar zor mu? (*Ellerini çenesi hizasına kaldırıp susta durarak*) Bak... İşte böyle. Ön ayaklarını kaldırıvereceksin.

FİNO : Hav.

A. B. : (*Gülümser.*) Anladık. Sen dört ayaklısın, ben iki... Benim susta durmam, ellerimi kaldırıvermem daha kolay... Peki... (*Eğilir, ellerini yere dayar.*) İşte ben de dört ayaklı oldum senin gibi... (*İçini çeker, kederle*) Kaç kere beni böyle dört

ayaklı yaptı. (*Doğrulur, susta durur. Öfkeyle, hınçla*) Kaç kere böyle... Böyle susta durdum. Böyle...

FİNO : Hav.

A. B. : İnat etme be. Nasıl olsa ben de seni susta durduracağım... (*Cebinden bir şeker parçası çıkarır.*) Bak... Şeker... Şeker gibi tatlı... Ağzının suları akıyor mu? Aksın... (*Cebinden bir şeker parçası daha çıkarır.*) Biri (*Bir parçayı gösterir.*) susta durasın diye.... Öbürü (*Öteki şeker parçasını gösterir.*) susta durduktan sonra, mükâfat... Buyrun birinci parçayı... Yemliği... (*Fino şekeri alır, beklenmedik şapırtılarla ve çatırtılarla şekeri yemeye başlar.*) Amma da şapırdatıyorsun, çatırdatıyorsun.. Pek mi canın çektiydi?... Bilirim evlat, insanın canı bir şeyi nasıl çeker, bilirim... Gözlerin döndü, çenen değirmen taşı gibi işliyor...

FİNO : Hav.

A. B. : Yedin bitti... Şimdi dur, al ikinci parçayı. (*Şekeri göstererek*) Haydi bakalım, bir, iki, üç... Kaldır ön ayaklarını. Senden kuvvetliyim. Sana şeker verebilirim. Sen bana şeker verebilir misin? Kimin tasması kimin elinde? Bak şekere... Bu fırsat bir daha ele geçmez, oğlum... Susta dur. Haydi, hop!

FİNO : Hav.

A. B. : Hav, mav, kafamı kızdırıyorsun. (*Yerden bir değnek alır.*) Ya şeker, ya sopa. (*Değneği sallayarak*) Haydi, hop!... Haydi diyorum... (*Haykırır.*) Susta! Susta! Haydi, hop!.. Al öyleyse... (*Değneği indirir Fino'nun kucına.*)

FİNO : Hav, hav, hav... (*Debelenir.*)

A. B. : (*Fino'yu dövmekte devamla*) Al sana!.. Al!.. Al!.. Al sana!..

FİNO : Hav, hav, hav... (*Kaçmaya çalışır.*)

A. B. : Kıracağım inadını... Nafile debelenme, kurtulamazsın... Susta!.. (*Değneği kaldırır havaya.*) Susta!..

FİNO : Hav, hav... (*A. B. ye saldırır.*)

A. B. : (*Şaşkın şaşkın geri çekilerek*) Hoşt! Hoşt! Vay anasını! Boyuna bosuna bakmadan saldırıyor bir de... (*Değnekle savunarak*) Hoşt... Hani bıraksam ısıracak... (*Fino ileri geri saldırıp sakınarak debelenmektedir.*) Dur be boğulacaksın...

Dur ulan...

(*Fino debelenmektedir.*)

A. B. : Hav, hav... (*Fino şaşırır bu havlamayla.*) Hav, hav. (*Fino fena halde ürker ve umulmadık bir kuvvetle ipini A. B. nin elinden kurtarıp kaçmaya başlar.*) Dur... Dur be... (*Fino'yu kovalar.*) Bir elime geçersen.

(*A. B. Fino'nun yerde sürüklenen ipi üstüne yüzükoyun atılıp ipi ele geçirir. Fino ileri geri, sağa sola bir iki hamle yapar, sonra çaresiz durur. A. B. kalkar. İpi çekerek Fino'yu kendine doğru sürükler.*)

A. B. : Nasılmış? Demek kurtuluvereceğini sandın? Bir iki sıçrayış, bir iki hamle, kurtarıverdin ipini elimden, öyle mi, yavrum? Yağma yok... Bu işler o kadar kolay olsa... Belki de kolaydır, ama vaktini saatini bileceksin... Bilemedin mi, fırsatı kaçırdın, yavrum. (*Güler.*) Sen doğarken kaçırmışsın fırsatı, köpek olmuşsun... Köpek olmamak vardı... Ama olmuşsun... Susta! Susta diyorum... Haydi hop...

FİNO : Hav... (*Sustaya kalkmaz.*)

(*Komisyoncu girer.*)

KOMİSYONCU : (A. B. ye) Ne o?

A. B. : Susta durdurmaya çalışıyorum.

KOMİSYONCU : Niye?

A. B. : Avuç dolusu para verdim namussuza terbiyeli köpek diye. Bana satan herifin bir dediğini iki etmiyordu... Beni taktığı yok...

(*Komisyoncu güler.*)

A. B. : Niye güldün?

KOMİSYONCU : Sende köpekleri susta durduracak surat var mı?

A. B. : Suratımın nesi eksik?

KOMİSYONCU : Gözleri... Köpekler adamın ne mal olduğunu bir koklayışta anlar...

A. B. : Gözlerini mi koklarlar adamın?

KOMİSYONCU : Gözlerini... Bırak ipini şunun...

A. B. : Kaçar.

KOMİSYONCU : Kaçmaz... Bırak...

A. B. : Demek aldı senin gözlerinin kokusunu...

KOMİSYONCU : Aldı... Bırak ipi...

(A. B. ipi bırakır. Fino kaçmaya başlar.)

A. B. : (Memnun) Gördün mü?

KOMİSYONCU : (Fino'ya haykırır.) Dur! (Fino durur.) Gel...

(Fino gelir.) Susta! (Fino susta durur.)

A. B. : İt oğlu it...

KOMİSYONCU : Yalnız gözlerin değil, sesin de kokusu var demiş akıllı adamın biri, ya Napolyon, ya Franklin. (Değneği A. B. den alır, uzağa fırlatır. Fino'ya) Aport! (Fino değneği ağzına alarak Komisyoncu'ya getirir.) Aferin... (A. B. ye) Şeker ver şuna.

A. B. : (Şeker parçasını vererek) Sen ver... Sana köpeklik etti. (Komisyoncu şekeri verir Fino'ya.)

KOMİSYONCU : (İpi A. B. ye uzatarak) Al.

A. B. : (İpi almaz.) Yedigârim olsun sana...

KOMİSYONCU : Ben ne yapayım köpeği?

A. B. : Senin kumandanı dinliyor.

KOMİSYONCU : Kumanda etmesini biliyorum da ondan.

A. B. : Ben bilmiyor muyum?

KOMİSYONCU : Herkes kumanda etmesini bilse...

A. B. : Ben niye bilmiyorum kumanda etmesini?

KOMİSYONCU : Sen kumanda edilen, emir alan soydansın.

A. B. : Ben de kumanda etmek, emir vermek istiyorum...

KOMİSYONCU : İstemekle olsa...

A. B. : Peki, ne yapayım?

KOMİSYONCU : Yapacak bir şey yok.

A. B. : Belki de var...

KOMİSYONCU : Belki de... Köpeği sahiden alayım mı?

A. B. : Al, dedim ya.

KOMİSYONCU : (İpi tasmadan çıkarıp A. B. ye verir.) İp lazım değil. Tasma yeter. (Fino'ya) Yürü peşim sıra...

(Komisyoncu önde, Fino peşinde çıkarlar. A. B. çıkanların ardından hınçla, öfkeyle bakar. Savcının Kızı girer. Bacağında renkli pantolon.)

SAVCININ KIZI : Yine kim yaktı canını?

A. B. : (*Haykıarak*) Yeter artık... Yeter... Yeter... Görürsün, eczacının oğlu da, boksör de, hepsi, hepsi, bütün köpekler, yalnız finolar değil, kurt köpekleri de susta duracak karışımında...

SAVCININ KIZI : Ben de mi?

A. B. : Sen de.

SAVCININ KIZI : Emin misin?

A. B. : Şey... Yani... Niye emin olmayacakmışım? Seni de susta durduracağım... Seni de...

SAVCININ KIZI : Nasıl?

A. B. : Ne nasıl?

SAVCININ KIZI : Bütün bu işleri nasıl kıvıracaksın? Ötekilerden vazgeçtim, beni nasıl?..

A. B. : Seni mi nasıl? Seni... Seni... (*Birden bir tokat atar Savcının Kızı'na, sonra yaptığına kendi de şaşar, dehşetli üzülür.*)

SAVCININ KIZI : Hangi filmde gördün bunu?

A. B. : Affedersin.

SAVCININ KIZI : Tokatlanmak hoşuma gitmiyor...

A. B. : Seni benden önce de...

SAVCININ KIZI : Denediler... Ama dedim ya hoşuma gitmiyor... Ben de yapıştırdım tokadı...

A. B. : Seni... Şey... Seni öptüler de mi? Eczacının oğluyla, şey...

SAVCININ KIZI : Hayır...

A. B. : Hiç mi? Şimdiye kadar hiç kimse mi?

SAVCININ KIZI : Sen niye öpmüyorsun beni?

A. B. : Ben mi?

SAVCININ KIZI : Sen...

A. B. : Bırakır mısın?

SAVCININ KIZI : Dene bir kere.

A. B. : Seni sevdiğimi, sevdanla geberdiğimi biliyorsun...

SAVCININ KIZI : Şiir mi okuyacaksın?

A. B. : Seni... Sen... (*Savcının Kızı'na sarılır, dudaklarından öper.*)

SAVCININ KIZI : (*A. B. nin kollarından sıyrılıp onu süzerek.*)

Ummazdım...

A. B. : Neyi?

DEMOKLES'İN KILICI

SAVCININ KIZI : Öpmesini bu kadar iyi becerdiğini... Benzincinin kızından mı öğrendin?

A. B. : Vallahi, namussuzum ki o kızla hiçbir... Hem burnuna dikkat etmedin mi?

SAVCININ KIZI : Nesi var burnunun?

A. B. : Bir kere çok büyük, hem de hep nezle... Hem hastabakıcı. Hep ilaç kokuyor.

SAVCININ KIZI : Kızı kötüleme... Sesi çok güzel... Bir daha öp beni...

(A. B. Kız'ı bir daha öper.)

A. B. : Bilsen nasıl yangınım sana... Her gece rüyama giriyorsun. Sen istesen... Sen benim için... Sen beni... Ama baban tabii seni benim gibi bir... (*Sükût.*) Sen geçen pazar niye dövdürttün beni boksöre?

(*Komisyoncu girer.*)

KOMİSYONCU : Merhabalar...

SAVCININ KIZI : Merhaba.

KOMİSYONCU : Ne oluyoruz?

SAVCININ KIZI : Öpüşüyorduk.

KOMİSYONCU : Kolejde öpüşme dersi de veriyorlar mı size?

SAVCININ KIZI : Ne güzel köpek.

KOMİSYONCU : Marifetlidir de... (A. B. yi göstererek) Hediyeşi...

A. B. : Beni dinlemiyordu, kızdırıyordu, ben de... Onu dinliyor. (*Islıkla çalınan bir dans havası.*)

KOMİSYONCU : Eczacının oğlu seni arıyordur.

SAVCININ KIZI : Öyle mi?

(*Islıkla dans havası çalarak Eczacının Oğlu girer.*)

ECZACININ OĞLU : (*Eliyle Komisyoncu'yu ve Savcının Kızı'nı selamlar.*) Vay sen de burda mısın, hanım evladı? Kamyonun gübre taşıyor mu bugün? Ben senin yerinde olsam...

SAVCININ KIZI : Kes artık!

ECZACININ OĞLU : Emret, cicim. Kestik... (*Savcının Kızı'na*) Seni maça götürmeye geldim... Bizim oğlan arabı nakavt edeceğinden emin... (*Güler.*) Yumruğundan çok eldivenine güveniyor. Ama vuracağım foyasını meydana... Haydi gel.

Gülersin.

SAVCININ KIZI : Oynayacağın oyunu duyarsa...

ECZACININ OĞLU : Nerden duyacak? Siz, sen, sen, sen, *(Savcının Kızı'nı, A. B. yi, Komisyoncu'yu göstermiştir.)* söylemezseniz. Arabın, kurşunlu eldivenle nakavt edilmesi umurunda değil, ama bizimkinin burnu çok büyüdü. Arap yıkılır yıkılmaz haykıracağım : Eldivenleri kontrol edelim, eldivenleri...

A. B. : Korkmuyor musun?

ECZACININ OĞLU : Ben sen miyim, ulan?... *(Savcının Kızı'na)* Haydi... Nazlanma. *(Savcının Kızı'nı belinden kavrır.)* Yürü.

SAVCININ KIZI : *(Belini Eczacının Oğlu'ndan kurtararak)* Çek elini... Laubalilikten hoşlanmam... *(Komisyoncu'ya)* Sen gelmiyor musun?

KOMİSYONCU : Hayır...

SAVCININ KIZI : *(Sanki A. B. yokmuş gibi orda, onunla büsbütün ilgisiz, Komisyoncu'ya)* Hoşça kal... Köpeği satar-san alırım... Beni de dinler, hem senden çok... *(Eczacının Oğlu'na)* Biletler ilk sıradan tabii...

ECZACININ OĞLU : Tabii...

(Savcının Kızı ve Eczacının Oğlu çıkarlar.)

A. B. : Allaha ısmarladık bile demedi bana...

KOMİSYONCU : Kız değil, atom...

FİNO : Hav, hav, hav..

KOMİSYONCU : Ne oldu buna? *(Etrafına bakınır, güler.)* Benzincinin kızı geliyor... Bak hasta olup şu kıza baktırmak isterdim kendimi.

FİNO : Hav, hav, hav...

KOMİSYONCU : Sus.

(Benzincinin Kızı girer, saçları omuzlarında dalga dalga. Beyaz bluzlu, mavi geniş etekli. Elinde kar çiçeklerinden bir demet.)

KOMİSYONCU : Nereden böyle, küçük hanım?

BENZİNCİNİN KIZI : Kırlarda dolaştım...

KOMİSYONCU : Çok güzel... Kır havası almak faydalıdır. Bir

gün açık havada gezen, bir yıl ömrünü artırır, kim demişti bunu? Ya Napolyon, ya Franklin... İşte böyle... Akıllı deyyuslar yaşamış bu dünyada... *(Fino'ya)* Yürü bakalım... Belki biz de kırlara gideriz hava almaya...

(Benzincinin Kızı'nı gülümseyerek selamlar, yürür. A. B. de, Benzincinin Kızı'nın gelmesiyle suratını asmıştır. Komisyoncu'nun peşi sıra yürür, fakat Benzincinin Kızı A. B. yi kolundan çekip durdurur.)

A. B. : Ne istiyorsun?

BENZİNCİNİN KIZI : Bir şey söyleyecektim...

(Komisyoncu, Fino'yla çıkar.)

A. B. : Ne söyleyeceksin?

BENZİNCİNİN KIZI : *(Buketini uzatarak)* Senin için topladım...

A. B. : Ne yapayım bu çiçekleri? Vazom yok...

BENZİNCİNİN KIZI : Bir kere kokla, sonra at...

A. B. : Çiçek kokusunu sevmem... Gübre kokusuna alışmışım...

BENZİNCİNİN KIZI : Niçin öyle hayın hayın konuşuyorsun?

Sen çiçekleri de, kokularını da seversin.

A. B. : Ne söyleyeceksin bana?

BENZİNCİNİN KIZI : Çiçek toplarken hep seni düşündüm... İki yıl önce beraber toplamıştık... Yalnız gelincikle papatya toplamıştık... İki yıl önce sen...

A. B. : İki yıl önce ben çiğeri on para etmez, iradesiz, beceriksiz herifin biriydim... İki yıl önce... Şimdi de pek farklı değilim ya... Şimdi de...

BENZİNCİNİN KIZI : Niye kendi kendine iftira ediyorsun? Sen kasabanın delikanlıları içinde en iyi yürekli...

A. B. : İyi yürekli, iyi yürekli... Bir daha bana bunu söylersen...

BENZİNCİNİN KIZI : Peki, söylemem... Sinirlenme... *(Gülümser.)* Bak ne diyeceğim, dün C.M.D.V. nin şoförleri benzin alırken konuşuyorlardı, duydum. 50 tonluk kamyonlara iki şoför arıyormuş deponun müdürü. Sendikayla konuşsan, seni...

A. B. : Dün mü duydun bunu?

BENZİNCİNİN KIZI : Dün... Bilirsin sizin sendikanın başkanı babamın ahabıdır. İstersen babama söyleyeyim de...

A. B. : Kömür taşıyacağız...

BENZİNCİNİN KIZI : Bu sabah radyoda M.D.C.K.R. elma suyu yayını dinledim. Bir doğu masalı anlattılar. Bir prensi, güzel bir delikanlı, hayın kardeşleri kör bir kuyuya atıyor... Hazreti Yusuf gibi. Kuyunun dibinde prensin önünden şimşek hızıyla iki koç geçiyor. Biri kara, biri ak. Prensin hemen karar vermesi, atik davranması lazım. Sıçrayarak atılacak ileri, kara koça binerse yedi kat yerin dibine gidecek, ak koça binerse çıkacak kuyudan, kardeşlerini öldürecek, sevdiği prensese kavuşacak, babasının tahtına oturacak. M.D.C.K.R. elma suyu içenler ak koça biner...

A. B. : Elma suyu mu içeyim istiyorsun?

BENZİNCİNİN KIZI : Ak koça binmeni, fırsatı kaçırmamanı istiyorum... 50 tonluk kamyonu belki de...

A. B. : Konuşurum başkanla... Şey... Sen de... İstemez... Ama... Peki sen de babana söyle, konuşsun... Teşekkür ederim... İyi ki söyledin bunu bana... Vakit kaybetmeye gelmez... Hemen koş babana... Başkanla yalnız onun konuşması daha iyi... Namussuz herif kaç kere dalga geçti benimle... Ama baban söylerse... Bir geçeyim elli tonluğun direksiyonuna, gösteririm namussuzlara ne adam olduğumu...

BENZİNCİNİN KIZI : Gidiyorum... (Bir iki adım atar, durur, A. B. ye bakar.)

A. B. : Ne o?

BENZİNCİNİN KIZI : Hiç...

A. B. : (Gülümser.) Ver bakalım çiçekleri, mademki benim için topladın.

BENZİNCİNİN KIZI : Senin için...

A. B. : (Buketi Kız'dan alarak) Teşekkür ederim... (Etrafına bakınır, etrafta kimsenin olmadığına kanaat getirdikten sonra, Kız'ı öper, çabucak ve hemen ayrılır.) Haydi... Yarın sabah dokuzda seni beklerim... Yok... Köprünün altına gel... Hayır... Burda beklerim daha iyi... Yanımda birisi olursa sokulma... Haydi...

(Benzincinin Kızı A. B. yi birden kucaklar öper, sonra koşa koşa

DEMOKLES'İN KILICI

çık ar. A. B. Kız'ın arkasından bakar. Düşünür. Gözü elindeki bukete ilişir. Buketi koklar. Derin soluk alır. Buketteki çiçekleri didiklemeye başlar. Dalgın dalgın buketteki çiçekleri birer ikişer koparıp atar. Bön bir bahtiyarlık duymaktadır. Kurnazlığa yakın bir gülümsemeyle gülümsemektedir. Sahne kararır.)

(Mimar'la karısı karanlıktadır.)

A. B. NİN SESİ : Gübre kamyonundan kurtulacağıma emindim...
Benzincinin kızının bana böylesine tutkulu oluşu kibrimi okşuyordu, onu hırpalamaktan zevk alıyordum. Ertesi günü i ple çektim. Vaktinden yarım saat önce arsaya geldim..

(Sahne yavaş yavaş aydınlanır. A. B. bir buçuk tonluk kamyonun yanında durmuş birini beklemektedir. Sabırsızlanmakta, arada bir kol saatine bakmaktadır. Boksör girer. A. B. görmez. Boksör, A. B. nin omuzuna dokunur.)

BOKSÖR : Kimi bekliyorsun?

A. B. : Hiç kimseyi...

BOKSÖR : Eczacının oğlunu gördün mü?

A. B. : Hayır...

BOKSÖR : Geçmedi mi burdan?

A. B. : Hayır...

BOKSÖR : Yalan söyleme...

A. B. : Niye yalan söyleyeyim?

BOKSÖR : Ağzını burnunu dağıtırim yine. Geçen seferki gibi...
Aklında mı?

A. B. : ...

BOKSÖR : Aklında mı?...

A. B. : Aklımda.

BOKSÖR : Dün maçta bana oynadığı oyunu duydun mu?

A. B. : Duymadım...

BOKSÖR : Bütün kasabanın duyduğunu sen nasıl duymadın?

A. B. : Duydum.

BOKSÖR : Herkes işin içyüzünü bilmiyor elbette... Sen de

bilmiyorsun tabii...

A. B. : Bilmiyorum...

BOKSÖR : Birinci ravunttan sonra ringe çıktı, yanıma geldi, nasıl etti, ne etti bilmiyorum, kaş göz arasında sağ eldivenimin içine koca bir kurşun parçası sokuverdi...

A. B. : Sen farkına varmadın mı?

BOKSÖR : Sersemlik etme... İnsanın eldivenine kurşun sokulur da insan farkına varmaz olur mu? Ses çıkarmadım tabii...

A. B. : Neden?

BOKSÖR : Sorduğu şeye bak... Bir dostun sana böyle bir iyilik etse ses çıkarır mısın? Ha? Yoksa, eldivenime kurşun soktular, şu zenci köpeği hemen nakavt etmem için, haberiniz olsun! diye avaz avaz haykırır mısın ha? Haykırır mısın?

A. B. : ...

BOKSÖR : Haykırır mısın? Ha?

A. B. : Haykırmam...

BOKSÖR : Haykırmazsın tabii... Ama alçak kerata, hem soku kurşunu eldivenime, hem de ben arabı, suratı darmadağın, yere serince, «Eldivenleri kontrol edelim!» diye bastı çığlı-ğı... Kahbeliğin böylesini duymuşluğun var mı?

A. B. : ...

BOKSÖR : Ha?

A. B. : Yok...

BOKSÖR : Saatin kaç? Benimki ileri galiba?

A. B. : Dokuza on var...

BOKSÖR : Neredeyse gelir...

A. B. : Kim?

BOKSÖR : Eczacının oğlu. Hesabı temizleyeceğiz... Savcının kızı ağzından haber yolladım, randevuya çağırdım... Kıza tutkun enayi... Gelir mutlaka...

A. B. : Ben gideyim öyleyse...

BOKSÖR : Yooo... Gökten Allah baba yolladı seni bana... Kımıldanayım deme.

A. B. : Kızın haberi var mı?

BOKSÖR : Deli misin? Dinle beni... Kahbenin piçi şu yandan gelecek... Ben şu köşede duracağım... Beni görmeyecek.

Anladın mı? Ha?

A. B. : Anladım...

BOKSÖR : Seni görünce yanına gelecek tabii... Sen işi çaktırmadan lakırdıya tutacaksın onu... Ama öyle davran ki, sırtı hep benden yana olsun. Anladın mı? Ha?

A. B. : Anladım... Sonra?

BOKSÖR : Sonrasını bana bırak...

A. B. : İyi ama...

BOKSÖR : Dediğimi yapmazsan, şimdi kamyonun bütün lastiklerini, yarın gece, yahut öbür gece kendi göbeciğini deşilmiş bil. Anladın mı? Ha?

A. B. : ...

BOKSÖR : Anladın mı, anlamadın mı? Ha? *(Eliyle A. B. nin karnını dürterek)* Göbecik paramparça, barsaklar kaldırımda... Anladın mı? Ha? Ben işi gördükten sonra, sen de çeker gidersin... Ne gören var, ne bilen... Benden şüphelenecekler tabii... Ama ispatı şahidi yok... Öyle mi? Ha?

A. B. : İyi ama...

BOKSÖR : İspatı şahidi var mı? Ha? Var mı?

A. B. : Yok...

BOKSÖR : Seni bu bok kamyonundan da kurtarırım... Biliyorsun büyük patronun şoförü adamımdır... Sana garajında şanına layık bir iş bulur... Fırsat çıktı karşına... *(Islıkla çalınan bir dans havası.)*

BOKSÖR : Geliyor... Şaşıрма... Beni ele verirsen, biliyorsun... Göster kendini. Fırsat bu fırsat... Sırtı bana dönük olsun hep... *(Hızla uzaklaşır, köşenin arkasına saklanır.)*
(Eczacının oğlu ıslıkla dans havası çala çala girer.)

ECZACININ OĞLU : Dingilin mi kırıldı, hanım evladı?
(A. B. ye yaklaşır.)

A. B. : Hayır...

ECZACININ OĞLU : Ne duruyorsun yol ortasında, gübre kokusu saça saça?..

(Eczacının Oğlu A. B. ye iyice yaklaşmıştır. Sırtı Boksör'ün saklandığı köşeden yanadır. Boksör köşeden hafifçe belirir. Tabancasını çekmiştir, nişan almaktadır. A. B. bunu gör-

mektedir.)

ECZACININ OĞLU : Dilini mi yuttun? Çek arabanı burdan... Haydi atla, bas... Sana diyorum, ulan... Nereye bakıyorsun? *(A. B. nin baktığı Boksör'ün saklandığı köşeden yana bakar, Boksör hemen geri çekilmiştir.)*

A. B. : Hiçbir yere baktığım yok...

ECZACININ OĞLU : Peki... Haydi. Yolun açık olsun... Atla arabana hop.

(Eczacının Oğlu, A. B. yi kamyonuna doğru iterken Boksör yine köşeden belirmiş, tabancasını kaldırıp nişan almıştır.)

A. B. : *(Eczacının Oğlu'nu yana itip ileri doğru fırlatarak)* Dur! Yapma!

(Boksör ateş etmiştir. Kurşun yana doğru itilen Eczacının Oğlu'na değil, A. B. ye düşmüştür.)

A. B. : Uh...

(Eczacının Oğlu hızla kamyonun arkasına atar kendini. A. B. yere yıkılır. Boksör köşede siper alıp iki el daha ateş eder. Eczacının Oğlu da kamyonun arkasına siper alıp köşeye doğru otomatini boşaltır. Sessizlik. Boksör gitmiştir... Eczacının Oğlu iki el daha ateş eder. Sonra kamyonun arkasını siper alarak geri çekilerek geldiği köşeyi dönüp gider. Sessizlik. A. B. ağır ağır kalkar. Sağ eliyle sol omuzunu tutmaktadır. Kamyona yaklaşır. Benzincinin Kızı girer.)

BENZİNCİNİN KIZI : Geciktim... Affedersin...

A. B. : Yaralıyım...

BENZİNCİNİN KIZI : Yaralı mısın?

A. B. : Galiba sol omuzumdan... Belki başka yerimden de...

BENZİNCİNİN KIZI : Kımıldama. Doktor çağırayım... Nasıl yaralandın? Cankurtaran çağırayım...

A. B. : Hiç kimseyi çağırma... Yardım et şu gömleğimi çıkarayım... *(Benzincinin Kızı A. B. nin gömleğini çıkarmasına yardım eder.)*

BENZİNCİNİN KIZI : Çok mu acıyor?

A. B. : Acımıyor... *(Gömlek çıkarılmıştır.)*

BENZİNCİNİN KIZI : Belalar hep seni mi bulur?

A. B. : Sar şunu bir şeyle...

BENZİNCİNİN KIZI : (A. B. yi kamyonundan uzaklaştırarak)
Açık yara mikrop kapmasın... Uzaklaş arabadan... (Boynuna
attığı ipek mendili çıkarır.) Şununla saralım... (Sarmaya
başlar.) Acıyor mu?

A. B. : Acımıyor dedik a... Yara çok mu derin?

BENZİNCİNİN KIZI : Hayır... Açıp bakayım mı?

A. B. : İstemez.

BENZİNCİNİN KIZI : Kim yaraladı seni? Kimi öldürdün?

A. B. : Bilmiyorum... Gevezelik etme...

BENZİNCİNİN KIZI : Kimi öldürdün?

A. B. : Az daha beni öldürüyorlardı. Ben kimseyi öldürmedim.
(Hem konuşmuş, hem de vücudunu yoklamıştır.) Başka
yerimde yara yok sanıyorum.

BENZİNCİNİN KIZI : Kan mendilin üstüne çıktı...

A. B. : Sıkı sar şunu, bir de hastabakıcı olacaksın...

BENZİNCİNİN KIZI : Elim ayağım birbirine dolaştı... Sevdığım
bir erkeğin yarasını ilk defa sarıyorum. Yaraya bakmaya bile
cesaret edemedim.

(Benzincinin Kızı yarayı yeniden sararken)

A. B. : Baban konuştu mu?

BENZİNCİNİN KIZI : Konuştu...

A. B. : Eeee?

BENZİNCİNİN KIZI : Üzülme... Bu halinde üzülme yarayı
azdırabilir...

A. B. : Olmadı mı iş?

BENZİNCİNİN KIZI : O olmadıysa başkası olur... Anlaşılan 50
tonluk kamyon Ak Koç değilmiş...

A. B. : Ak Koçundan başlatacaksın şimdi... Ne demiş başkan?

BENZİNCİNİN KIZI : Geç kalmışsınız... Daha babam konuşma-
dan, kamyonlara adam bulmuşlar...

A. B. : Geç kalmışsınız... Hep böyle canına yandığının, hep geç
kalırım, hep treni kaçıyorum... Hep...

BENZİNCİNİN KIZI : Sinirlenme... Hastaneye gidelim, hemen
yarani...

DEMOKLES'İN KILICI

A. B. : Allah belasını versin...

(Savcının Kızı girer, Benzincinin Kızı'nı görmezlikten gelip A. B. ye yaklaşır.)

SAVCININ KIZI : İt köpek dalaşiyor, sen ne diye burnunu sokuyorsun böyle işlere?

A. B. : Ben hiçbir işe burnumu sokmadım...

SAVCININ KIZI : Yaran ağır mı?

BENZİNCİNİN KIZI : Değil sanırsam...

SAVCININ KIZI : *(Benzincinin Kızı'nı işitmezlikten gelerek, mendili A. B. nin omuzundan çözmeye başlar.)* Burda işin neydi?

BENZİNCİNİN KIZI : Beni bekliyordu.

SAVCININ KIZI : *(Benzincinin Kızı'nı işitmezlikten gelerek A. B. ye)* Randevu barda verilir. Ormanda, kırlarda verilir. Ama sevgililerin çöplükte buluştuklarını ilk defa duyuyorum. *(Mendili tekrar sarmıştır yaraya.)*

A. B. : Ben randevu falan verinedim kimseye...

BENZİNCİNİN KIZI : 50 tonluklarda iş vardı da...

A. B. : *(Benzincinin Kızı'na)* Kıs çeneni...

SAVCININ KIZI : Ötekileri taklit ediyorsun. Kızlara kabalık etmeyi erkekliğin şanından sayıyorsun... Atla arabaya... *(A. B. nin kolundan tutup şoför mahalline çıkarır.)* Öbür yana geç... Direksiyonu bana bırak... *(Kendi de çıkar makineye, direksiyona geçer. Benzincinin Kızı'na)* Sizi alamayacağım. Şoför yerine üçümüz sığmayız... Belki sığarız ama, şoförün yanına başka bir kızla oturmaktan hoşlanmam. Hoşça kalın... *(Gaza basar. Motor sesi.)*

A. B. : Nereye gidiyoruz?

SAVCININ KIZI : Eczaneye... Yaranı temizlemek lazım... *(Sahne kararır.)*

(Mimar'la karısı aydınlanır.)

MİMARIN KARISI : Dur biraz... Bir dakika okuma... Kötü gangster filmlerine benziyor. Hava bugün ne güzel... Kıra gidelim... *(Güler.)* Napolyon mu, Franklin mi, akıllı biri ne

DEMOKLES'İN KILICI

demiş? Bir saat açık havada dolaşan, ömrünü bir yıl artırır...
(*Mektuba göz gezdiren kocasına*) Dur bensiz okuma... şimdi
herhalde eczaneye gidecekler...

MİMAR : Evet... Eczaneye gittik, diyor..

(*Mimar'la karısı kararır, sahne aydınlanır.*)

(*Eczane. Eczacı, A. B. nin omuzuna pansuman yapmaktadır.*)

SAVCININ KIZI : Doktora göstermek istemez mi?

ECZACI : Yok canım... Benim gibi bir eczacı için bile, böyle bir
sıyrığın tedavisi, bir nevi, nasıl demeli, bir çeşit, yani meslek
şanına aykırıdır, ama insani vazifem...

ECZACININ OğLU : (*A. B. ye*) Kimi bekliyordun orda?

A. B. : Hiç kimseyi...

ECZACININ OğLU : Beni mahsustan lafa tuttun.

A. B. : Seni ben lafa tutmadım, sen geldin benim yanıma.

ECZACININ OğLU : Kaç para aldın?

A. B. : Hiç kimseden para filan almadım.

ECZACININ OğLU : Sana parlak bir iş bulurum, demiştir.

A. B. : Hayır. Bana o... Bana... Bana hiç kimse hiçbir şey demedi.

ECZACININ OğLU : Dur hele, seninle de hesaplaşırız...

SAVCININ KIZI : (*Eczacının Oğlu'na*) Yeter. Kes...

ECZACININ OğLU : Emret cicim.

ECZACI : Günahlarımızın kefarecini ödemek için ben Hazreti
İbrahim gibi, ben, nasıl demeli, oğlumu kurban mı verecek-
tim Rabbime? Hazreti İbrahim, oğlu İşhak'ı Rabbe kurban
vermek için dizine yatırıp da boynunu bıçakla kesmeye
hazırlandığı sırada gökten melekler...

(*Savcı girer, 50 yaşlarında.*)

SAVCININ KIZI : Baba...

SAVCI : Selam... (*A. B. ye*) Kim ateş etti?

A. B. : Bilmiyorum... şey... Hayır... Bilmiyorum...

SAVCI : Bilmiyorum ne demek? Kim yaraladı seni?

A. B. : Bilmiyorum...

SAVCI : (*Eczacının Oğlu'nu göstererek*) Kim ateş etti buna? Bu

kime ateş etti?

A. B. : Bilmiyorum... Bilmiyorum...

SAVCININ KIZI : (*Babasına*) Niye sıkıştırıyorsun çocuğu? Kimin ateş ettiğini görmeyebilir...

ECZACININ OĞLU : Gördü. Biliyor... Ama korkak kerata... Korkuyor, söylemiyor...

SAVCI : Kimdi?

(*Boksör girer.*)

BOKSÖR : Merhabalar... (*Elini hemen cebine atan Eczacının Oğlu'na*) Çıkar elini cebinden. (*Ortaya*) Bizim şoförcüğü yaralamışlar... Öyle mi? Ha? (*Eczacının Oğlu'na*) Sana da ateş etmişler... Şu dünyada ne namussuz herifler var... (*Savcı'ya*) Kasabamızda, şirin kasabacığımızda haydutluklar böylesine alıp yürürse, Sayın Savcı, gelecek seçimde kazanaçağınızı pek sanmıyorum doğrusu...

SAVCI : Edepsiz edepsiz konuşma... Buna ateş eden, bu biçareyi de yaralayan sensin...

BOKSÖR : Yarası ağır mı?

ECZACI : Sıyrık...

BOKSÖR : Gördünüz mü, Bay Savcı? Yaralanan yok. Bu bir... Ha? Benim ateş ettiğim filan iftira. Bu iki... Ben ateş etseydim, ya bu, ya bu, ikisinden biri görecekti... (*A. B. ye*) Sen gördün mü beni? Ha? Gördün mü beni?

A. B. : Ben... Seni... Hayır... Hayır, ben hiç kimseyi görmedim.

ECZACININ OĞLU : Sen ateş ettin.

BOKSÖR : İspatın, şahidin var mı?

SAVCI : Maçta dünkü rezaletini ortaya çıkardı diye...

BOKSÖR : (*Eczacının Oğlu'na*) Eldivene kim soktu kurşunu? Ben mi istedim senden bunu? Ha? Ben mi istedim? Ama bak, benim de bu işte ispatım şahidim yok. Kavli mücerret... Öyle derler değil mi, Bay Savcı.

SAVCI : Avukatlığa başlasana...

BOKSÖR : Tahsilim müsait değil... Koleji bile bitiremedim...

SAVCININ KIZI : (*Eczacının Oğlu'na*) Hem kendin soktun adamın eldivenine kurşunu, hem de sonra kendin...

ECZACININ OĞLU : Yalan söylüyor...

'SAVCININ KIZI : Alçaklığın böylesi...

ECZACININ OĞLU : Ona oyun oynayacağımı biliyordun...

Hatta seyre geldin...

BOKSÖR : Gördünüz mü, Sayın Savcım, meğerse kızınız da, ha?

Kızınız da...

SAVCININ KIZI : Bana bunun kurşunlu eldiven kullanacağını söyledin, yoksa senin ona...

ECZACI : Rabbim... Ya Rabbim... Acı bize...

(*Polis Komiseri girer.*)

KOMİSER : Merhaba, Bay Savcı... (*Ötekileri eliyle selamlar.*) (A. B. ye) Kim ateş etti?

SAVCI : Söylemiyor...

SAVCININ KIZI : Bilmiyor.

KOMİSER : Biliyor, söylemiyor.

BOKSÖR : Tevkif etsenize şoförcüğü... Karakolda cırılçıplak soyup masaya bağlayın, verin elektrik cereyanını tepesinden tırnağına... Yahut şu İtalyan tornacıya yaptığınızı yapın... Anlatayım mı? Ha? Anlatayım mı?

SAVCI : Dinliyoruz, devam et...

BOKSÖR : Bir hafta ayakta tuttunuz, uyku uyutmadınız beş bin mumlukların altında... Sonra tımarhanelik oldu...

KOMİSER : Bütün bunları niçin yapacaktınız bu delikanlıya?

BOKSÖR : Benim ateş ettiğimi söyletmek için...

SAVCI : Değmez... Cereyan sarfına değmez...

KOMİSER : Dünkü rezaletten sonra, boksörlükte ekmek parası kalmadı sana, (*Güler.*) bize gel...

BOKSÖR : Polise mi?

SAVCI : Milli Emniyet'e girmek biraz daha zor...

KOMİSER : Ya polise geleceksin, ya Çarpık Burun'un yahut Karakaş'ın çetesine yazılacaksın. Zaten Çarpık Burun'la alakan...

BOKSÖR : Yalan... Çarpık Burun'la kıl kadar ilgim yok...

SAVCI : Uzun lafın kısası, delikanlılar, (*Eczacının Oğlu'na*) sen kolej bitirmişsin, (*Boksör'e*) sen de hanyayı konyayı tez öğrendin, ben sizin yerinizde olsam hırıltıyı, zırlıltıyı keserim. Yok ille de dalaşacaksanız, başka bir kasabayı seçin

kendinize ring diye... Bizim buradaki itler bize yeter...

ECZACI : Aynı sürünün kuzularısınız...

SAVCININ KIZI : Bunlar artık kuzuluktan çıkmış, kart ikisi de maşallah...

ECZACI : Aynı sürünün kuzularısınız, aynı çoban, nasıl demeli, güdüyor yani sizi evlatlarım...

KOMİSER : (A. B. ye) Davacı mısınız?

A. B. : Kimden?

KOMİSER : Demek hiç kimseden şikâyetin yok...

A. B. : Yok.

KOMİSER : (Boksör'le Eczacının Oğlu'na) Bay Savcı da işaret etti.

Bu oyunu burda bir daha oynamaya kalkışırsanız, sağ kalanın da, geberenin de pastırmasını çıkarırım.

ECZACI : Rabbim yardımcımız olsun... Hepimizin... Nasıl demeli, bir uçurumun kıyısındayız... Yani nereye gidiyoruz?

KOMİSER : (Eczacı'ya) İçecek soğuk bir şey yok mu?

(Eczacı üç kadehe içki kor, Savcı'ya, Komiser'e ikram eder, birini de kendisi alır.)

ECZACININ OĞLU : (İki kadehe içki kor, Savcının Kızı'yla kendine.) Buyur... Yoksa babanın yanında limonatadan başka bir şey içmez misin?

BOKSÖR : (A. B. ye) Bize ikram eden yok...

ECZACI : Şimdi, şimdi oğlum...

BOKSÖR : Zahmet etmeyin... (Kendisiyle A. B. ye iki kadeh doldurur.)

ECZACI : Yurdumuzun üstünde tanrının inayeti eksik olmasın...

A. B. : (Gayet samimi) Amin...

(Boksör eczanedeki müzik dolabına para atar, düğmelere basar. İtalyan halk havası çalınmaya başlar.)

SAVCI : Ne o?

SAVCININ KIZI : Yıkıyor...

BOKSÖR : Temizleniyorum...

SAVCI : (Bir bardak daha doldurarak) Harbin ilk günü 25 milyon insan ölecek...

BOKSÖR : Bizden mi, onlardan mı?

SAVCI : Her iki taraftan.

ECZACI : Günahlarımızın cezası...

ECZACININ OĞLU : Bir günde 25 milyon. Rekor...

BOKSÖR : (*Komiser'e fısıldar.*) İstersen beraber çıkalım, Çarpık Burun'un çarpık burnunu nasıl yakalayabileceğini anlatabilirim belki sana...

(*Müzik biter.*)

KOMİSER : Müsaadenizle, Bay Savcı... (*Ötekilere*) Hoşça kalın... (*Boksör'e*) Sen gel benimle... (*Çıkar.*)

BOKSÖR : (*Komiser'in peşinden çıkarken Eczacının Oğlu'na*) Ben unuttum. Ben sürüde kuzuluk edip kardeş kardeş aynı çobanın sopası altında otlamaya razı olabilirim... Anladın mı? Ben kuzu olabilirim... Hoşça kalın. (*Çıkar.*)

ECZACININ OĞLU : Daha ne kadar zaman tahammül edilecek bu hergeleye?

SAVCI : Sana tahammül edildiği müddetçe...

SAVCININ KIZI : (*A.B.ye*) Babam bir iş buldu sana...

SAVCI : Kızımın ricası üstüne...

SAVCININ KIZI : (*A. B. ye*) Teşekkür etsene...

A. B. : Teşekkür ederim, Bay Savcı...

SAVCI : Bana değil, kızıma...

A. B. : Teşekkür ederim... (*Savcının Kızı'na teşekkür etmiştir.*)

SAVCI : Seni Ordu Havacılık Kursları'na yollayacağım... İyi şoförsün. Okuma yazman var. İyi uçman olabilirsin. Yolun açık... Yeter ki fırsatı kaçıрма...

A. B. : Fırsatı kaçırmayacağım, Bay Savcı.

ECZACININ OĞLU : (*Güler.*) Hanım evladından, gübre şoföründen ordu pilotu.

SAVCI : Sana da bir iş bulabilirim, delikanlı...

ECZACI : Teşekkür ederim, Bay Savcı...

ECZACININ OĞLU : Kendime uygun işi ben kendim bulurum gerektiği zaman... Siz zahmet etmeyin...

SAVCI : (*Eczacı'ya*) Oğlunuzun kulaklarını küçükken daha fazla çekmeniz لازمmış...

ECZACI : Oğlum günahımdır... Oğullarımız, kızlarımız günahlarımız... Hepimizin, hepimizin... Nasıl demeli, hatta Belediye Reisimizin...

ECZACININ OĞLU : Belediye Reisinin çocuğu yoktur.

ECZACI : Olsaydı, onlar da onun günahı olacaktı...

SAVCI : (*Kızına*) Haydi... (A. B. ye) Yarın uğra bana... (*Eczacının Oğlu'na*) Sen de delikanlı, bir daha kızımınla selamlaşmaya-caksın...

SAVCININ KIZI : Selamlaşacağım insanları ben kendim seçerim, babacığım...

ECZACI : Günahlarımız...

SAVCI : (*Kızına*) Yürü...

SAVCININ KIZI : (*Eczacının Oğlu'na*) Bu akşam barda buluşa-lım istersen.

SAVCI : (*Kızını iterek*) Yürü, diyorum... (*Çıkarlar.*)

ECZACI : Bana öyle geliyor ki, savcının kızında gözün var... Ama bu yaptığın işlerle, aksiliğinle, nasıl demeli, haylazlığın-la, Bay Savcı sana...

ECZACININ OĞLU : Bay Savcı'yla değil kızıyla evleneceğim...

ECZACI : Evlen bakalım... (A. B. ye) Talih kuşu başına kondu, delikanlı. Rabbine şükret... Bu onun inayetidir... Yolun açıldı yavrum... Rabbimize hamdolsun...

A.B.: (*Gayet samimi*) Amin...

(*Eczacı çıkar, dükkânın arkasına gider, kaybolur.*)

ECZACININ OĞLU : Amin... Senin kullanacağın uçağa binmek-tense...

A. B. : Ben harp uçağı kullanacağım... (*Dalgın*) Ak Koç...

ECZACININ OĞLU : Ne?

A. B. : (*Dalgın*) Hiç...

ECZACININ OĞLU : Hiç ne demek? Kime küfrettin ulan? (A. B. nin yakasına yapışır.)

A. B. : Kimseye küfretmedim... (*Dalgın*) Ak koça atladım artık... (*Birden silkinir, yakasını kurtarır.*) Bana bak... Bana bak, eczacının oğlu... Bu akşam... Bu akşam bara... gitmeye-ceksin...

ECZACININ OĞLU : Ne?

A. B. : Bu akşam bara gider de onunla dans edersen...

ECZACININ OĞLU : Delirdin mi ulan?

A. B. : Bilmem işte... Bu akşam ikinizi bir arada görürsem...

ECZACININ OĞLU : (A. B. yi göğsünden iterek) Sus ulan, hanım evladı...

A. B. : (Geri geri gidip durur. Kendini toplar. Eczacının Oğlu'nun yanından geçerek kapıya gider, eşikte durur.) Canına okurum, kıza bundan böyle sokulursan...

ECZACININ OĞLU : (A. B. ye ağır ağır yaklaşır.) Demek sen süt kuzusu, sen susta durdurduğum köpek, bana...

A. B. : Ben sana...
(Eczacının Oğlu tokat atmak için elini kaldırır. A. B. tutar Eczacının Oğlu'nu bileğinden, sıkmaya başlar.)

ECZACININ OĞLU : Bırak ulan...

A. B. : Kırayım mı? Fırsatı bir daha kaçırsam anam avradım olsun.

ECZACININ OĞLU : Bırak elimi...
(Savcının Kızı kapıda belirmişti. Olup bitenleri bir müddet seyretmiştir.)

SAVCININ KIZI : Bırak bileğini...
(A. B. arkasına döner, Savcının Kızı'na gülümser.)

SAVCININ KIZI : Sana söylüyorum, bırak...
(A. B. Eczacının Oğlu'nun bileğini bırakır.)

ECZACININ OĞLU : (Bileğini ovuşturarak) Vay anasını herifte öküz kuvveti varmış...

SAVCININ KIZI : (A. B. ye) Gördün mü nasıl kuvvetlisin. Niye ciğeri on para etmez heriflerin karşısında susta duruyordun?

A. B. : Bu kadar kuvvetli olduğumu kendim de bilmiyordum...

SAVCININ KIZI : Güzel erkek olduğunu da bilmiyor musun?

A. B. : Biliyorum... Şimdi öğrendim onu da... (Eczacının Oğlu'na) İstersen bu akşam barda dans edin... (Savcının Kızı'nı gösterir.)

SAVCININ KIZI : (Güler.) İzin veriyorsun demek?

A. B. : Veriyorum...

SAVCININ KIZI : Kıskanmıyorsun demek?

A. B. : Kıskanmıyorum... Nasıl olsa sen benimsin artık... (Güler.)
(Sahne kararır.)

(Mimar'la karısı aydınlanır.)

MİMAR : (*Mektubu okumakta devam ederek*) Ak Koça bindiğimi sanıyordum... Halbuki hani şu bana saldıran fino gibiydim... Boyuna posuna bakmadan üstüme saldıran fino gibi... İpimi hergelelerin elinden kurtardım sanıyordum... Artık tasmasızdım, artık... (*Kapı çalınır.*)

MİMARIN KARISI : Kapı...

MİMAR : Ben giderim... (*Çıkar. Karısı tuşlarla bir müddet oynar. Mimar süt şişesiyle döner.*)

MİMAR : Süt... Geç kaldığı için af diliyor... İçer misin? Sütlü kahve yapayım mı?

MİMARIN KARISI : Bebeğimize inek sütü içirmeyeceğim... Şu denemeler yüzünden Stronsiyum Doksan yağıyormuş otların üstüne, otları yiyen ineklerin sütü de...

MİMAR : Öyle... Ama ne yapacağız?..

MİMARIN KARISI : Benim sütüm olmazsa. Sütüne tutarız... Ve salata bile yedirmeyiz kadına...

MİMAR : Et de...

MİMARIN KARISI : Et de... Peki ne yiyecek kadıncağız?.. Rezalet... Neden? Niçin? Doğacak çocukların kabahati ne? Niye bebeğimizi zehirlemek istiyorlar?

MİMAR : Belki sen doğurana kadar...

MİMARIN KARISI : Dünyanın düzelmesi lazım...

MİMAR : Okuyayım mı?

MİMARIN KARISI : Oku canım... Nerde kalmıştık?

MİMAR : Artık tasmasızım...

MİMARIN KARISI : Evet...

MİMAR : (*Mektubu okuyarak*) Artık tasmasızım sanıyordum... Mektubumun yarısına geldin mi?

MİMARIN KARISI : Geldik mi?

MİMAR : Hemen hemen... Daha altı sayfa var... (*Mektubu okur.*)

A. B. NİN SESİ : Saat kaç?

MİMARIN KARISI : Sekize on, hayır yedi var. Niye saati soruyor?

MİMAR : (*Mektubu okuyarak*) Sekize çok varsa, mektubumu bitirin! Sekize bir iki dakika kaldıysa...

A. B. NİN SESİ : Diz çökün, Tanrı'ya dua edin... Dua ederek

ölmek bahtiyarlıktır...

MİMARIN KARISI : Neler yazıyor?..

MİMAR : (Sinirli) Neler yazdığını okuyorum.

MİMARIN KARISI : Daha çabuk oku şunu... Yahut bana ver.
Ben daha. (Mektubu kocasının elinden alır.) Nerde kaldın?
Buldum, buldum. (Okur.) Dua ederek ölmek bahtiyarlıktır.
(Konuşur.) Laf. Ölmenin, dualı, duasız, bahtiyarlığı olur
muymuş?

MİMAR : (Hafifçe sinirli ve biraz da telaşlı) Tefsire kalkacaksan
mektubu, karıcığım, bir saatte bitiremeyiz...

MİMARIN KARISI : Peki, peki tefsirsiz filan... Yıldırım gibi
okuyacağım... (Okur.) Havacılık Kursu'nu bitirmeye bir
yılım kalmıştı.

A. B. NİN SESİ : Ve kasabaya beşinci izinli gelişimdi... Her seferki
gibi doğru savcının evine gittim.

(Mimar'la karısı kararmış. Sahne aydınlanmıştır. Savcı'nın evi,
Asker havacı üniformalı A. B. girer, Benzincinin Kızı'yla karşılaşır.
Benzincinin Kızı hastabakıcı kıyafetindedir.)

A. B. : Ne işin var burda? Kim hasta?

BENZİNCİNİN KIZI : Seninkinin anası...

A. B. : Nesi var? Bana son mektubunda...

BENZİNCİNİN KIZI : Bağırma... Kanser...

A. B. : Kanser mi?

BENZİNCİNİN KIZI : Sana niye yazmadığını biliyorum, belki
kendisi çok üzüldüğü için anasına, senin de...

A. B. : Genç kadın da... Kırkında var mı?

BENZİNCİNİN KIZI : Kırk beş...

A. B. : Niye hastaneye?..

BENZİNCİNİN KIZI : Evimde ölmek istiyorum, diyor...

A. B. : Vah zavallı kadın... Peki, Savcı?..

BENZİNCİNİN KIZI : Seçimler yakın...

A. B. : Ne olacak?

BENZİNCİNİN KIZI : Galiba tekrar savcı seçilmekten başka bir

şey düşündüğü yok şimdilik...

A. B. : Seni hastaneden mi yolladılar?..

BENZİNCİNİN KIZI : Ben kendim isteklisi oldum...

A. B. : Neden?

BENZİNCİNİN KIZI : Sevdiğin kızın anasına yardım edersem, sana yardım etmiş gibi olurum diye düşündüm...

A. B. : Teşekkür ederim...

BENZİNCİNİN KIZI : Aranızda nişanlandığınızı biliyorum...
Kendi söyledi bana...

A. B. : Görüyorum, dost olmuştunuz...

BENZİNCİNİN KIZI : Niye düşman olalım?..

A. B. : Sen ne yapıyorsun? Bakkalın şişko, şişmanca oğlu...

BENZİNCİNİN KIZI : Şişko oğlu...

A. B. : Geçen gelişimde peşini bırakmıyordu...

BENZİNCİNİN KIZI : Yine de peşimde...

A. B. : Düğüne beni de çağıracak mısın?

BENZİNCİNİN KIZI : Ben evlenmeyeceğim... Hiç, ama hiç...

A. B. : Laf...

BENZİNCİNİN KIZI : Laf değil... Ben gözü yaşlı inek gibi seven soydanım... Hem de inatçı bir inek... Bir kere sevebilen bir inek...

(A. B. güler.)

BENZİNCİNİN KIZI : Niye güldün?

A. B. : Komisyoncu aklıma geldi... O söyleydi bunu, değil mi? İki yıl oluyor mu? Boksörden dayak yediğim pazar... Sahi ne var, ne yok geçen iznimden beri?

BENZİNCİNİN KIZI : Eczacı öldü...

A. B. : Ya?

BENZİNCİNİN KIZI : Boksör aldı dükkânı...

A. B. : Eczacılık mı yapacak?

BENZİNCİNİN KIZI : Dükkânı bar yaptı. Hem bar, hem seçim propaganda merkezi. Demokrat Parti'nin seçim ajanlığını eczacının oğlu yapıyor şimdi.

A. B. : Olur iş değil...

BENZİNCİNİN KIZI : Komisyoncu da yardımcısı...

A. B. : Boksör neci oluyor bu kombinezonda?

BENZİNCİNİN KIZI : O da onlarla...

A. B. : Anlaşıldı... Şey... Şeyi soracaktım... Evde mi?

BENZİNCİNİN KIZI : Değil.

A. B. : Bak ben ne diyecektim? Beni yanlış anlama... Sadece merak... Şey... Bensiz, yani ben yokken, ne yapıyor? Nasıl vakit geçiriyor?

BENZİNCİNİN KIZI : Kimlerle geziyor? Kiminle dans ediyor?

A. B. : (*Gülmeye çalışarak*) Merak işte...

BENZİNCİNİN KIZI : Mektuplarında yazmıyor mu sana?

A. B. : Yazmaz olur mu? Yazıyor ama...

BENZİNCİNİN KIZI : Acaba doğru mu yazıyor? Sakladığı bir şey yok mu?

A. B. : (*Gülmeye çalışarak*) Siz kadın milleti malum ya...

BENZİNCİNİN KIZI : Sana hafiyelik mi edeyim istiyorsun?

A. B. : Bana yardım etmeni istiyorum.

BENZİNCİNİN KIZI : Nasıl?

A. B. : Benden sakladığı bir şeyler varsa, ne bileyim, benden...

BENZİNCİNİN KIZI : Bıkmaya başladıysa senden...

A. B. : Beni sevdiğine eminim...

BENZİNCİNİN KIZI : Öyleyse?

A. B. : Ama uzaktayım...

BENZİNCİNİN KIZI : Merak etme... Bir şeyler sezersem, sana yazarım, elden kaçırmamak için tedbir alırsın... Ben hastanın yanına gideyim...

A. B. : Ben de...

BENZİNCİNİN KIZI : Uyuyor.

A. B. : Savcı evde mi?

BENZİNCİNİN KIZI : Odasında... Komisyoncu'yla Boksör de orda...

A. B. : Seçim işlerini konuşuyorlardır...

BENZİNCİNİN KIZI : Öyle olacak...

A. B. : Rahatsız etmeyeyim... Burda beklerim... Gece serbest misin?

BENZİNCİNİN KIZI : Ne olacak?

A. B. : Üçümüz sinemaya giderdik...

BENZİNCİNİN KIZI : Hatırında mı, ne dedi? Boş yer de olsa

şoförün yanına başka bir kızla binmekten hoşlanmam, dedi... Ben de sinemaya... *(Kederle gülümser, eliyle Allahaismarladık işareti yapar, çıkar.)*

(A. B. bir müddet yukarı aşağı dolaşır. Kol saatine bakar. Dolaşır. Birdenbire yerde gözüne bir mürekkepli kalem ilişir. Hemen karar verir, kalemi alır, şöyle bir göz gezdirir, cebine sokar. Savcının Kızı'yla Eczacının Oğlu girerler.)

ECZACININ OĞLU : Vay A. B...

SAVCININ KIZI : Ne zaman geldin? Niye yazmadın geleceğini?

A. B. : Çok mu fena ettim önceden haber vermediğime?..

SAVCININ KIZI : Hayır... Haberim olsaydı, haberimiz olsaydı karşıldık istasyonda...

ECZACININ OĞLU : Kasabamızın medarı iftiharı evladını, geleceğin hava kahramanını istasyonda bando müzikayla...

A. B. : Sabret biraz, öyle de karşılayacaksın...

ECZACININ OĞLU : İnşallah... İnşallah... *(Savcının Kızı'na)*

Ben babanı göreyim, bizimkiler herhalde yanında, yarım saatlik işim var, sonra...

A. B. : Sonra ne olacak?

SAVCININ KIZI : Dans etmeye gideceğiz...

(Eczacının Oğlu, A. B. ye alayla göz kırparak çıkar.)

A. B. : Demek dans etmeye gideceksiniz?

SAVCININ KIZI : Senin geleceğini bilmiyordum...

A. B. : Mektuplarında bu hergeleden hiç bahsettiğin yoktu...

SAVCININ KIZI : Öpsene beni... Hiç mi göresin gelmedi... Altı ay birbirimizi görmedik...

A. B. : Beş ay yirmi gün... Ayrılık aylarımızı günlerine kadar sayıyorum...

SAVCININ KIZI : Öpsene beni...

(Öpüşürler.)

A. B. : Niye yazmadın ananın hastalığını?..

SAVCININ KIZI : Faydası?

A. B. : Seçim teşkilatının başına Eczacının Oğlu'nun geçtiğini de

yazmadın...

SAVCININ KIZI : Babamın yerine sen mi seçilmek istiyorsun?

A. B. : Eczacının öldüğünü de yazmadın...

SAVCININ KIZI : Diriltebilir miydin? Ben sana her mektubumda yazılacak en mühim şeyi yazdım. Seni sevdiğimi...

A. B. : Babanla konuşacağım... Evleneceğimizi herkesten, hatta anandan babandan saklamamız...

SAVCININ KIZI : Hiç kimseden bir şey sakladığımız yok... Ama hiç kimsenin de, babamın anamın da, üstlerine vazife olmayan, yalnız sana bana ait işleri bilmesi de...

A. B. : Benzincinin Kızı'na söylemişsin...

SAVCININ KIZI : Ondan saklamak, ona oyun oynamak gibi olacaktı...

A. B. : Belki haklısın, ama ben yine de babanla konuşacağım...
(Bir çılgılık.)

SAVCININ KIZI : Annem...

(Birbirlerine bakarlar.)

SAVCININ KIZI : Ölmek bir şey değil, çekerek ölmek korkunç şey... Ben hastalanmadan, ihtiyarlamadan, bir kalp sekpesiyle ölüvermek isterdim...

(Bir çılgılık daha.)

SAVCININ KIZI : Şimdi gelirim... (Pêşinden gelmek isteyen A. B. yi durdurur.) Sen gelme... Acısını sana göstermek istemez sanıyorum.

(Telaşla çıkar. Bir üçüncü çılgılık.)

(Demin Eczacının Oğlu'nun çıktığı yönden Savcı telaşla gelir, arkası sıra Komisyoncu, Eczacının Oğlu ve Boksör. Savcı, demin Benzincinin Kızı'yla Savcının Kızı'nın çıktıkları yönden çıkar.)

BOKSÖR : A. B.!!..

KOMİSYONCU : Kurslar bitti mi?

A. B. : Bitmedi.

BOKSÖR : Derken başçavuşsun, öyle mi? Ha?

KOMİSYONCU : Belki de teğmen...

ECZACININ OĞLU : Mareşal...

KOMİSYONCU : Biz de gide miydik hastanın yanına?

ECZACININ OĞLU : Doktor musun?

KOMİSYONCU : Çok ıstırap çekiyor kadıncağız...

ECZACININ OĞLU : Hastalanacak zamanı buldu...

A. B. : İçinizde kalemini kaybeden var mı?

KOMİSYONCU : Kurşunkalem mi?

A. B. : Hayır, mürekkepli, platin uçlu...

(*Boksör, Komisyoncu, Eczacının Oğlu şöyle üstünkörü yok-larlar ceplerini.*)

BOKSÖR : Ben kaybettim galiba.

ECZACININ OĞLU : Göster bakayım...

KOMİSYONCU : Nerde buldun?

A. B. : Ceplerinize iyi baktınız mı? Hiçbiriniz kalemini kaybetme-di... Hepinizin kalemi cebinde...

BOKSÖR : Dalga mı geçiyorsun bizimle? Ha?

A. B. : Bir mürekkepli kalem buldum, platin uçlu. Benim oldu.

KOMİSYONCU : Savcı'nın belki...

A. B. : Onunsa veririm...

BOKSÖR : Uçuşlara başladın mı?

A. B. : Sana ne?

BOKSÖR : Sır mı?

A. B. : Değil...

BOKSÖR : Hır mı çıkarmak istiyorsun?

ECZACININ OĞLU : Kendini adam oldum sanıyor...

BOKSÖR : (A. B. ye) Hır mı çıkarmak istiyorsun? Ha?

KOMİSYONCU : Buldunuz dalaşacak yeri, zamanı...

BOKSÖR : (Eczacının Oğlu'na A. B. yi göstererek) Ne olmuş buna?

ECZACININ OĞLU : Kaşınıyor...

KOMİSYONCU : (A. B. ye) Bana bak delikanlı, nankörlük askere yaraşmaz, demiş deyyusun biri, ya Napolyon, ya Frank-lin... Anlaşıldı mı? Nankörlük askere de yaraşmaz, erkeğe de, hatta kadına da...

A. B. : Anlamadım...

KOMİSYONCU : Seni kim adam etti? Savcı... Savcı'yı kim adam edecek? Biz, (Eczacının Oğlu'yla Boksör'ü göstererek) bu,

bu, arkadaşlar... Bizim anamız ağlamazsa gece gündüz, zor seçilir savcılığa yeniden... Bize aksilik edersen, ona aksilik etmiş olursun. Ona nankörlük, bize nankörlük, bize nankörlük, ona nankörlük... Hem yakında... (*Eczacının Oğlu'na*) Söyleyeyim mi?

BOKSÖR : Söyle...

KOMİSYONCU : (*Eczacının Oğlu'nu göstererek*) Damadı olacak...

A. B. : Kim? Nasıl?

KOMİSYONCU : Dişi kaplanın sevdasına güven olur mu? Kaplan bu, bir gün seni yemek ister canı, yer bitirir, bir iskelet kalırsın, sonra gider bunu yer...

BOKSÖR : Sonra da beni yer...

ECZACININ OĞLU : (*Boksör'e*) Merak etme... Ben demir kafese koymasını bilirim yırtıcı hayvanları, senin canın tehlikede değil... (*A. B. ye*) Düğüne çağırırım... Kayınbabam, kurs kumandanından izin alır senin için.

(*Savcı girer.*)

SAVCI : Morfin yapıldı... Uyudu... (*A. B. yi görür.*) Hoş geldin...

A. B. : Bir şey soracaktım...

SAVCI : Olur... Sonra sorarsın...

ECZACININ OĞLU : (*Savcı'ya*) Bence hastayı hastaneye kaldırmalı...

SAVCI : Elbette... Ama biliyorsun istemiyor...

ECZACININ OĞLU : İstiyor, istemiyor... Kasabada dedikodu aldı yürüdü... Savcı karısını hastaneye göndermiyor, doktorlara güvenmiyor çünkü, diyorlar...

SAVCI : Yalan...

ECZACININ OĞLU : Yalan, doğru, mesele orda değil... Hastaneyi kim finanse ediyor malum... Kulağına giderse bu dedikodu...

KOMİSYONCU : İyi olmaz...

BOKSÖR : Zaten karşı taraf, televizyonda, kızının iki pazar kiliseye gitmediğini göstererek okkalı bir direkt ekledi bize... Eklemedi mi? Ha?

ECZACININ OĞLU : Ekledi... Ama biz de onları radyoda...

BOKSÖR : Orası öyle... Sözüm yok...

KOMİSYONCU : Mamafi kızınız kiliseye gitse iyi olur... Akıllı deyyusun biri ne demiş, kiliseye gitmeyen...

BOKSÖR : Bırak akıllı deyyusun kiliseye gitmeyenler için ne dediğini...

SAVCI : İnadına gitmiyor...

ECZACININ OĞLU : Ben konuşurum... Önce şu hastane işini halletmeli... Bugünden tezi yok...

(*Savcının Kızı gelir.*)

BOKSÖR : (*Savcının Kızı'na*) Bana bak, küçük hanım, inadı, şımarıklığı bırakmalı... Pazarları kiliseye tıpış tıpış...

SAVCININ KIZI : Ne diyorsun?

SAVCI : Annen hazır uykudayken, hastaneye kaldırmalıyız...

SAVCININ KIZI : Neden.

KOMİSYONCU : Orada daha iyi bakılır...

ECZACININ OĞLU : Savcının karısı ölecekse hastanede ölür...

Kasabanın hastanesine güvenmeyen savcıyı kasabalılar savcılığa seçmez, cicim...

BOKSÖR : Seçmez... Seçer mi? Ha? Seçmez...

SAVCININ KIZI : Annem evinde ölmek istiyor... Kadını rahat bırakın...

SAVCI : Hastaneye kalkacak...

SAVCININ KIZI : Baba!

ECZACININ OĞLU : Aksilik etme, cicim...

SAVCININ KIZI : Kıs çeneni... (*Babasına*) Seni tekrar savcılığa seçerler mi, seçmezler mi o senin bileceğin iş... Ama öleceği yeri anamın kendisi seçer...

KOMİSYONCU : Ölen ölecek, nerde olursa olsun ölecek. Kurtulması imkânsız...

ECZACININ OĞLU : İmkânsız...

KOMİSYONCU : Ölen, kalana, kendinden sonra yaşayacak olanlara aksilik çıkarmamalı...

SAVCININ KIZI : Anamı zorla götüremezsiniz hastaneye...

SAVCI : Gerekirse götürürüz... Yine hastanın selameti için... Kanun maddesi sarıh...

SAVCININ KIZI : Baba...

ECZACININ OĞLU : *(Savcı'ya)* Siz arkadaşlarla içeri gidin, makaleyi bitirin... *(Savcının Kızı'nı göstererek)* Ben konuşurum...

SAVCININ KIZI : Benimle konuşacak bir şey yok...

ECZACININ OĞLU : Zaten dansa gidecektik... *(Ötekilere işaret eder, A. B. den gayrisi çıkar.)*

A. B. : Benim de konuşacak bir çift sözüm var... Kendimizi tutmamızı, irademize sahip olmamızı öğretiler bize kurslarda...

ECZACININ OĞLU : Ne konuşacaksan konuş, sonra bizi lütfen yalnız bırak...

A. B. : Peki... *(Savcının Kızı'na yaklaşıp. Uzun uzun yüzüne bakar. Sonra bir tokat atar.)*

SAVCININ KIZI : İradenize sahip olmayı böyle mi öğretiler size... Bu senden yediğim ikinci tokat... Birincisi hoşuma gitmemişti, bu da gitmedi... Af dileyecek misin? Geçen sefer, aklımda kaldığına göre, dilemiştin... *(Eczacının Oğlu'na)* Sana varacağımı mı söyledin buna?..

ECZACININ OĞLU : Komisyoncu söyledi...

SAVCININ KIZI : Düğünümüze de davet etmişsindir... Defol...

ECZACININ OĞLU : Cicim...

SAVCININ KIZI : *(Bağırır.)* Defol... İster içeri babamın odasına, ister evden dışarı... Defol. Bir daha gözüme gözükme...

ECZACININ OĞLU : Öyle olsun, cicim... *(Demin Savcı'yla ötekilerin çıktığı yönden çıkar.)*

A. B. : Affedersin... Niye bu yalanı söylediler?

SAVCININ KIZI : Pek de yalan değil...

A. B. : Ne?

SAVCININ KIZI : Kendisine varacağımı sanıyor...

A. B. : Neden?

SAVCININ KIZI : Babam da son aylarda...

A. B. : Peki ama...

SAVCININ KIZI : Kaç kere ona, sana varacağımı aklının köşesinden geçirme, dedim, inanmadı... Kendine varmazlık edemeyeceğimi sanıyor. Senin kadar değil ama, güzel çocuk...

A. B. : Benim nişanlım olduğunu unuttun mu?

SAVCININ KIZI : Ben unutmadım, ama o bilmiyordu...

A. B. : Şu kolunun kırılmasından senin sayende kurtulduğu gün, ben sana... O da oradaydı...

SAVCININ KIZI : Ama ertesi gün gitti kasabadan biliyorsun... Babası ölünce döndü... Merkezde parti işlerine karışmış, buraya seçim işlerini...

A. B. : Biliyorum... Peki, ne olacak şimdi?

SAVCININ KIZI : Ne var ki, ne olsun?

A. B. : Yarından tezi yok evleneceğiz.

SAVCININ KIZI : Sen kursu bitirdikten sonra evlenmeye...

A. B. : Yarından tezi yok...

SAVCININ KIZI : Bu neyi halleder!.. Bana mademki inanmıyorsun... Evlenirsek seni aldat...

A. B. : Konuşacağım babanla... *(Demin Savcı'yla ötekilerin çıktığı yöne doğru gider, seslenir.)* Bay Savcı... *(Savcı gelir.)*

SAVCI : Ne oluyor? Niye bağıırıyorsun? Kapıyı vurmak yok mu? *(Savcı'nın arkasından Boksör, Eczacının Oğlu, Komisyoncu da gelirler ve Savcı'nın yanında dururlar.)*

A. B. : Bay Savcı. Ben... Biz... Kızınızla nişanlıyız...

SAVCI : Kızım mı? Sen mi?

A. B. : Ben... Yarın da evleneceğiz...

SAVCI : *(Eczacının Oğlu'na)* Neler sayıklıyor?..

ECZACININ OĞLU : Kızınıza sorun...

SAVCININ KIZI : Yarın evlenmeyeceğiz... Nişanlıyız, doğru...

A. B. : Yarın evleneceğiz...

BOKSÖR : Ne zaman evleneceğinizi aranızda kararlaştırsanız da ondan sonra haber verseniz olmaz mı? Ha? *(Eczacının Oğlu'na)* Hani demir kafesteydi?

KOMİSYONCU : Bir büyük adam, bilmiyorum kim, Napolyon mu, yoksa Frank...

SAVCI : *(Boksör'le Eczacının Oğlu'na A. B. yi göstererek)* Şu serseriye kapı dışarı edin...

BOKSÖR : *(A. B. ye)* Duydun mu?

A. B. : *(Elini ceket cebine sokar, tabancasını çıkarmadan cebinin içinde diker.)* Yaklaşanı yakarım...

DEMOKLES'İN KILICI

KOMİSYONCU : Bak hele askerlikte neler öğrenmiş...

A. B. : *(Savcının Kızı'na)* Yürü...

SAVCININ KIZI : Anamı bekleyeceğim bu evde. Hastaneye gönderirler zorla... Ben varken el süremezler. Kapının önünde kıyametleri koparırım, rezalet çıkarırım... Git... Mektup yazarım... Mektupta en mühim şeyi yazarım... *(Bu sırada Benzincinin Kızı gelmiştir.)*

BENZİNCİNİN KIZI : *(A. B. ye)* Git... Ben de mektup yazarım... Bana inanmıyor musun?...

A. B. : Allah belanızı versin hepinizin...

(A. B. eli cebinde geri geri çekilerek çıkar. Sahne kararır. Ön sahne de aydınlanmaz.)

A. B. : O gece beni karakola çağırdılar...

(Ön sahne aydınlanır. Mimar'la karısı. Mektup Mimarın Karısı'nın elindedir.)

MİMARIN KARISI : Savcının Kızı gibi birine âşık olaydın...

MİMAR : Âşık olmazdım... *(Saate göz atar.)* Beş dakika var sekize...

MİMARIN KARISI : Bir iki sayfa kaldı... *(Okumaya başlar)* O gece beni karakola çağırdılar... *(Soluk alır.)*

MİMAR : Ver şunu bana, karıcığım... Bir solukta bitirmek lazım...

MİMARIN KARISI : Sekize beş var diye mi?

MİMAR : Bilmiyorum. Belki de. Ver... *(Mektubu alır, okur.)* ...karakola çağırdılar... Komiserin odasında yalnızdık... Ben, bir de Komiser...

(Kararır ön sahne. Sahne aydınlanır. Komiser'le A. B.)

KOMİSER : Savcı'nın tekrar seçileceği muhakkak...

A. B. : Olabilir...

KOMİSER : Seni adam eden de o...

A. B. : Bana yardımını inkâr etmiyorum...

KOMİSER : Sen artık eski sen değilsin. Ama o kadar da...

A. B. : Güvenmeyeyim kendime...

KOMİSER : Başına bela satın almak istemiyorsan...

A. B. : Ne yapayım?

KOMİSER : İznini bile geçirmeye gelme buraya...

A. B. : O kadar mı?

KOMİSER : Kızı da salla gitsin...

A. B. : Boksör bir hikâye anlatmıştı. Burda bir İtalyan tornacıyı...

KOMİSER : Hava kuvvetlerimizin mensuplarına saygımız vardır,
A. B. ... Ben kızın sana, yani, kız sağlam ayakkabı değil,
demek istiyorum...

A. B. : Ne dedin?

KOMİSER : *(Çekmecesinden bir deste fotoğraf çıkarıp A. B. ye uzatır.)* Bak.

A. B. : *(Fotoğraflara bakar. Yüzü gözü allak bullak olmaya başlar.)*

KOMİSER : Görüyorsun. Eczacının Oğlu'yla kucak kucağa...

A. B. : Yalan...

KOMİSER : Fotoğraf yalan söylemez. Şu en alttakine bak...
Tanıdın mı? Boksör'le dudak dudağa seninkisi... *(Afallamış olan A. B. nin elinden fotoğrafları alıp çekmecesine kitler.)*
Sav gitsin kaltağı.

A. B. : Bu fotoğraflar nasıl ele geçti? Kim çekmiş?

KOMİSER : Sana ne?

A. B. : Bana ne, ne demek?

KOMİSER : Polis her şeyi görür. Nasıl gördüğünü söylemez, her şeyi bilir, nasıl işittiğini açığa vurmaz...

A. B. : Yalan... Bunlar uydurma fotoğraflar... Montaj... Hem niçin kızıdan vazgeçmemi istiyorsun?

KOMİSER : Benim umrumda değil, istersen Savcı'nın karısıyla yat... Babası kızını rahat bırakmanı istiyor...

A. B. : Fotoğraflar hileli... Ver şunları...

KOMİSER : Bana bak, delikanlı, nerde, kimin karşısında oturduğunu unutuyorsun anlaşılan...

A. B. : Ver fotoğrafları... *(Komiser'in üstüne yürür.)*

KOMİSER : Geri bas... *(Güler, gayet yumuşak)* Delilik etme...
(Kapıya vurulur.)

KOMİSER : Gir...

(*Komisyoncu girer.*)

KOMİSYONCU : Akıllı deyyusun biri, Napolyon mu, Franklin mi, iyice aklımda değil, ama akıllı bir deyyus...

KOMİSER : Akıllı deyyus ne demiş?

KOMİSYONCU : Polis komiserinin yanına girer de, herifi güler yüzlü, karşısındakini kızgın görürsen, bil ki, güler yüzlü komiser karşısındaki öfkeli yurttaşı on dakika sonra tevkif edecektir.

A. B. : Beni kimsenin tevkif etmeye hakkı yok.

(*Fino havlayarak girer.*)

KOMİSYONCU : (*Fino'yu işaretler*) Bir dakika peşimi bırakmıyor... Yarım saat emir vermesem köpoğluna dehşetli üzülmüyor... İlle de ben kumanda edeceğim. O emrimi yerine getirecek... Susta... Sol ayağını daha kaldır... Dur öyle... (*Komiser'e*) Şunlara bir bak... (*Komisyoncu, Komiser'in masasına bir tomar kâat bırakır.*) Ben şöyle bir göz attım... (*Boksör kapıda belirmiştir.*)

BOKSÖR : Ben de... Milli Emniyet'e raporumu yazdım bile...

KOMİSER : Gönderdin mi?

BOKSÖR : Yarın sabah yollayacağım... Fakat herifin casusluğa yeltendiği su götürmez... Su götürür mü? (*Komisyoncu'ya*) Ha?

KOMİSYONCU : Deliller kuvvetli... (*A. B. ye*) Akıllı deyyusun biri ne demiş, delikanlı, biliyor musun?

A. B. : Akıllı deyyusundan başlatacaksın şimdi. (*Boksör'e*) Fotoğrafını gördün mü?

BOKSÖR : Ne fotoğrafı?

KOMİSER : Savcının Kızı'yla...

(*Boksör güler.*)

A. B. : Ne gülüyorsun?

BOKSÖR : Niye gülmeyeyim? Ağlayayım mı? Ha? Ağlayayım mı?

KOMİSYONCU : (*A. B. ye*) Benim akıllı deyyusun senin için ne dediğini dinlemek istemedin. Ama ben senin yerinde olsam...

BOKSÖR : (*Fino'yu işaretler Komisyoncu'ya*) Şuna söyle de susta

durmaktan vazgeçsin. Yeter...

KOMİSYONCU : (*Fino'ya*) Yat yere sırtüstü... Yat sırtüstü...
(*Fino yatar.*) Aferin...

KOMİSER : (*Komisyoncu'nun verdiği kâatları incelemektedir.*)
Bunlar bizi değil, Milli Emniyeti ilgilendirir...

KOMİSYONCU : Ben sana getirdim, sen nereye istersen yolla...

BOKSÖR : Raporu ben gönderiyorum yarın sabah dedim ya!..
(*Fino'ya bakar, Komisyoncu'ya*) Hayvana eziyet ediyorsun...
Söyle şuna yüzükoyun yatsın.

KOMİSYONCU : (*Fino'ya*) Yat yüzükoyun... Yüzükoyun...

KOMİSYONCU : (*A. B. ye Komisyoncu'nun demin verdiği to-
mardan bir sayfa uzatarak*) Burası nerenin planı tanıyabile-
cek misin?

A. B. : (*Sayfaya bakar.*) Bizim meydanın...

BOKSÖR : Kâatçı dükkânlarında satılır mı sizin alanın planı? Ha?
Satılır mı?

KOMİSER : (*A. B. ye bir kâat daha uzatarak*) Bak bakalım şuna
da...

A. B. : (*Kâada bakarak*) Benim kursta okuyanların adları... Ner-
den bunlar?.. Ne oluyoruz?

KOMİSYONCU : Senin bavulda bulduk.

A. B. : Benim bavulda mı? Kim buldu?

KOMİSYONCU : (*Boksör'ü göstererek*) İkimiz.

A. B. : Bunları benim bavulumda bulmadınız... Benim bavulum-
da... Hem benim bavulumu ne hakla...

KOMİSER : Bunları kimin hesabına bavuluna koyduğunu Milli
Emniyet'e anlatırsın...

KOMİSYONCU : Dinle akıllı deyyusun senin için ne dediğini :
Casuslar suç delillerini bavullarında...

A. B. : Ben casus değilim... Bunları benim bavulumda bulmadı-
nız... Ben... Siz... Ne istiyorsunuz benden?

BOKSÖR : (*Komisyoncu'ya Fino'yu işaretle*) Yeter yüzükoyun
yattığı... Susta durdur şunu...

KOMİSYONCU : (*Fino'ya*) Susta... Susta diyorum. (*Fino susta
durur. A. B. ye*) Belki bavulundaydı bunlar, belki değildi,
belki casussun, belki değilsin, orası bizim bileceğimiz iş

DEMOKLES'İN KILICI

değil... (*Komiser'e işaretler*) Seni şimdi tevkif edecek... (*Boksör'e işaretler*) Raporunu kendi şefine, Milli Emniyet'teki şefine yarın yollayacak... Sorguya çekerler seni, belki temize çıkarsın, belki çıkmazsın.

BOKSÖR : (A. B. ye) Ama Milli Emniyet'in sorgusundan geçen herif pilotluk yapabilir mi? Ha? Yapabilir mi?

KOMİSER : Fırsatı kaçırdın yine... Hem de yüzmüş yüzmüş kuyruğuna gelmişken...

A. B. : Ne istiyorsunuz benden?

KOMİSER : Bizim bir şey istediğimiz yok... Milli Emniyet...

A. B. : Ne yapayım istiyorsunuz?

(*Fino sustadan düşmüştür.*)

KOMİSYONCU : (*Fino'ya*) Vay deyyusun belası, susta durmuyorsun... Sustaa...

BOKSÖR : (A. B. ye) Şu köpoğlu kadar da aklın yok mu? Ha? Yok mu?

KOMİSER : Zaten, kız, gözünle gördün, sana göre değil.

BOKSÖR : Bize göre...

KOMİSYONCU : Yarın sabah erkenden kimseleri göremeden dönersin alanına... Mektup filan da yazmazsın bir daha kimselere...

BOKSÖR : Düğünlerine de, çağırırsalar bile, gelmezsin...

KOMİSER : Bavulunda hiç kimse hiçbir şey bulmamış olur...

BOKSÖR : Anlaşıldı mı? Ha?

KOMİSER : Ya hapis, ya yine bok kamyonunda şoförlük...

KOMİSYONCU : Yahut pilotluk...

KOMİSER : Seç üçünden birini...

(*Sahne kararır. Ön sahne aydınlanır. Mimar'la karısı*)

MİMARIN KARISI : (*Okuduğu mektubu bir an dizlerine koyarak*) A. B. neyi seçmiş dersin?

MİMAR : Pilotluğu...

MİMARIN KARISI : Evet. Sen neyi seçerdin?

MİMAR : Bilmiyorum... Yalan söylemek istemiyorum... Ama hapisliği yahut bok kamyonunda şoförlüğü galiba... Galiba,

DEMOKLES'İN KILICI

diyorum... Bilmem, aynı ağın içine düşsem... Ne bileyim...
Oku şunun sonunu...

MİMARIN KARISI : (*Mektubu okuyarak*) Ertesi sabah alana döndüm. Altı ay sonra, bir akşam, genç bir kızın benimle görüşmeye geldiğini söylediler. Oydu. Alanın dolaylarında ki ormana kadar ağzımızı açmadan yürüdük. Birden boynuma sarıldı.

(*Ön sahne kararmıştır. Sahnede akşam alacakaranlığında, ormanda Savcının Kızı, A. B. nin boynuna sarılmış ağlamakta.*)

SAVCININ KIZI : Anam öldü... Hastanede... Evde alakoyamadım... Zorla götürdüler... Duymuşundur... Babam seçildi yine savcılığa... Niye mektup yazmadın? Biliyorum... Her şeyi biliyorum... Niye seni aramadım? Anam ölene kadar seni bile görmek istemedim... O kadar acı çekti ki... Bu acının yanında sen, ben, bizim işimiz o kadar... (*Yine ağlar.*)

A. B. : Ağlama...

SAVCININ KIZI : Yoruldum... (*Yere oturur.*) Altı ay sonra pilotsun... Altı ay sonra karınım... Korkma... Bir şey yapamazlar... Yanıma otursana...
(*A. B. Savcının Kızı'nın yanına oturur.*)

SAVCININ KIZI : Yoksa artık beni sevmiyor musun? Fotoğraflara inandın mı? Öteki partinin babam kazanmasın diye uydurduğu montajlar... Niye öpmüyorsun beni? (*A. B. kızı öper.*) Altı ay sonra bir karın olacak, ama kısır bir kadın... (*A. B. ye sarılır öper.*) Doktorlar, hastanede, nerden aklıma geldi kendimi muayene ettirmek, doktorlar, ölümden, anamın canını dehşetli yakarak gözümün önünde dolaşan ölümden öyle korktum ki, doktorlar, bir iyi muayeneden sonra beni, çocuk doğuramazsın, dediler... Bilmem anlatabildim mi? Yani kısırlığımdan değil doğrusu, kalçalarımın darlığından, bir de...

A. B. : (*Kızı ağzından öperek sözünü keser.*) Ben seni istiyorum...

SAVCININ KIZI : Baba olmadın diye üzölmeyecek misin? Yoksa boşanır mıyız?

DEMOKLES'İN KILICI

A. B. : *(Kıza sarılarak)* Ben seni istiyorum... *(Sahne kararmaya başlar.)*

SAVCININ KIZI : Al beni... yalnız... şey... dikkat et... doktorlar...

A. B. : Allah belasını versin bütün doktorların...

(Sahne kararır. Ön sahne aydınlanır. Mimar'la karısı. Mektup Mimar'ın elinde.)

MİMAR : Yarım sayfa kaldı... Bizim saat biraz ileri galiba?

MİMARIN KARISI : Saat mi?

MİMAR : Sekiz...

MİMARIN KARISI : Ne olacak?

MİMAR : *(Mektubu okuyarak)* Tam saat sekizde her şey bitmiş olacak...

MİMARIN KARISI : Yine başladı... Bizim saat bir çeyrek kadar ileri... Dün farkına vardım...

MİMAR : Demek daha bir çeyrek kadar vaktimiz var.

MİMARIN KARISI : Ne vakti?

MİMAR : Ne bileyim... Bitirelim şu sayfayı...

MİMARIN KARISI : Son sayfalarını okusana.

MİMAR : Sen niye okumadın?

MİMARIN KARISI : Bırak şimdi münakaşayı. *(Saate doğru gider.)*

MİMAR : Nereye gidiyorsun?

MİMARIN KARISI : Saati düzeltmeye...

MİMAR : Dur. *(Telefonda bir numara çevirir dinler.)* Saat tam sekize on iki var.

(Mimarın Karısı saati sekize on dört var yapar.)

MİMAR : On dört değil, on iki, şimdi yarım dakika kadar, demek on bir buçuk...

MİMARIN KARISI : *(Saati sekize on bir yapar.)* Yarım dakika da benden... Oku haydi... Ne diyor divane?

MİMAR : *(Mektubu okuyarak)* Gebe kaldı...

MİMARIN KARISI : Anlamadım.

MİMAR : Anlamayacak ne var? Savcının Kızı gebe kalmış...

MİMARIN KARISI : Vah vah!.. Peki ama hani çocuk doğurması tehlikeliydi.

MİMAR : Dinle, kuzum, boşuna konuşacağına...

MİMARIN KARISI : Tersliyorsun bayağı beni...

MİMAR : Affedersin, cicim... Dinle... (*Mektubu okuyarak*) Deliye döndüm. Doktorlara da ama, pek inanmıyordum...

A. B. NİN SESİ : Sağlam, sporcu bir kızın çocuk doğuramamasına inanmıyordum. Çocuğun alınmasına razı olamadım, onu kandırdım. Doğuracaktı. Evlendik de kimseye haber vermeden.

(*Bu sırada ön sahne kararmış arka sahne aydınlanmıştır. Arka sahneden A. B. nin kolunda — A. B. üniformalıdır — gelin kıyafetiyle Savcının Kızı ve arkalarında bakkalın şişman oğluyla Benzincinin Kızı geçer. Org.*)

A. B. NİN SESİ : (*Devamla*) Şahitlerimiz Benzincinin Kızı'yla bakkalın şişko oğluydu.

(*A. B., Savcının Kızı, Benzincinin Kızı ve bakkalın şişko oğlu çıkar. Ön ve arka sahne tam karanlık. Org susar.*)

A. B. NİN SESİ : (*Tam karanlıkta devamla*) Pilot diplomamı aldığımın haftasında, Benzincinin Kızı'ndan telgraf geldi. Karın hastanede, yetiş.

(*Arka sahne aydınlanır bir yanda bir hastane karyolasında Savcının Kızı yatmaktadır. Öbür yanda Benzincinin Kızı. Hastabakıcı kılığındadır. A. B. konuşmaktadır.*)

A. B. : Ameliyat olacağını bana niye haber vermediniz?

BENZİNCİNİN KIZI : Bağırma, istemedi...

A. B. : Ne dedin bu ameliyatın adına?

BENZİNCİNİN KIZI : Sezaryen... Karnını yarıp aldılar çocuğu...

A. B. : Deli olacağım... Çocuk...

BENZİNCİNİN KIZI : Ölü doğdu...

A. B. : Doğamaz olsaydı... Niye bırakmıyorsun yanına gireyim?..

BENZİNCİNİN KIZI : Bir şey bilmen lazım önce...

A. B. : Neyi?

BENZİNCİNİN KIZI : ...

A. B. : Neyi bilmem lazım?

BENZİNCİNİN KIZI : ...

A. B. : Söylesene...

BENZİNCİNİN KIZI : Bağırma...

A. B. : Niye cevap vermiyorsun? Niye? Neyi bilmem lazım?..
Biliyorum... Biliyorum... Ölecek...

BENZİNCİNİN KIZI : Ameliyat başarılı oldu... Sonra... anlaşıl-
maz bir sebeple...

A. B. : Ölecek... Ben öldürdüm onu... Nerde? Götür beni yanına
Allahını seversen... Ben öldürdüm...

BENZİNCİNİN KIZI : Gel...

(A. B. yle Benzincinin Kızı Savcının Kızı'nın yanına giderler.)

A. B. : (Kımlıdamayan, gözlerini açmayan Savcının Kızı karşısında
dehşete düşerek Benzincinin Kızı'na) Yoksa?..

BENZİNCİNİN KIZI : (Savcının Kızı'nın nabzını yoklayarak)
Hayır...

A. B. : Uyuyor mu?

BENZİNCİNİN KIZI : Hayır... (Savcının Kızı'nın üstüne eğile-
rek) Bak kim geldi?

SAVCININ KIZI : (Fısıltıyla) Biliyorum... Gözlerimi açamıyo-
rum... Niye gelmiyor yanıma?..

A. B. : (Savcının Kızı'na yaklaşır) Karım... (Elini tutar, diz çöker.)

SAVCININ KIZI : (Fısıltıyla) Gözlerimi açamıyorum... İşitiyor
musun beni?

A. B. : (Göz yaşlarını zor zaptederek) İşitiyorum. Gayet iyi işitiyo-
rum... Niye işitmeyecekmişim?

SAVCININ KIZI : Gözlerimi açmalıyım... Mutlaka görmek...
Görmek istiyorum seni. Gözlerimi açmama yardım edin...
(Benzincinin Kızı, Savcının Kızı'nın göz kapaklarını yavaşça
açar.)

DEMOKLES'İN KILICI

SAVCININ KIZI : Teşekkür ederim, canım... Anamın gözlerini de sen kapadın, benimkileri de sen kapaya...

BENZİNCİNİN KIZI : Deli deli konuşma... Senin gözlerini kapamıyorum, açıyorum...

SAVCININ KIZI : Bırak... Sus... (A. B. ye) Ne güzelsin, ne yakışıklı erkeksin. Artık hiç kimseden korkmuyorsun, değil mi?

A. B. : Korkmuyorum...

SAVCININ KIZI : Pilotsun...

A. B. : Birinci sınıf...

SAVCININ KIZI : Birinci sınıf harp pilotu karılığının sefasını süremeyeceğim...

A. B. : Niye? Niye?.. Bir hafta sonra çıkacaksın hastaneden...

SAVCININ KIZI : Yoruldum... Niye ağlıyorsun? Ağlayan erkeklerden hoşlanmam...

A. B. : Affet beni... Kabahat bende... Dikkat edemedim... Düşürmene de engel oldum... Affet beni... Ben... ben...

BENZİNCİNİN KIZI : (A. B. ye fısıldayarak) Ne yapıyorsun?

A. B. : Ne yapıyorum! Ne yapıyorum! Benim yüzümden... Ömrümün sonuna kadar...

SAVCININ KIZI : (Fısıltıyla) Ne dedin?

A. B. : Pilotluğu da, dünyayı da, insanları da... Ben seni bu hale soktum. Ben namussuz, iradesiz...

SAVCININ KIZI : (Fısıltıyla) Sus... Kabahat... Kabahat sende değil.

A. B. : Bende...

SAVCININ KIZI : Değil... Sen...

A. B. : Ben seni...

SAVCININ KIZI : Üzülme... Beni sen öldürmüyorsun... Çocuğu ben...

A. B. : Sen istemedin...

SAVCININ KIZI : Çocuğu ben... ben... başkasından peydahladım...

A. B. : Ne?

SAVCININ KIZI : Çocuğun babası sen değilsin...

A. B. : Yalan...

SAVCININ KIZI : Sen değilsin... Üzülme...

A. B. : Mahsus söylüyorsun... mahsustan yalan söylüyorsun...
(*Savcının Kızı'nı sarsmaya başlar.*) Beni vicdan azabından kurtarmak için mahsustan yalan söylüyorsun... Mahsustan...

BENZİNCİNİN KIZI : (A. B. yi çekerek) Ne yapıyorsun? Delir-
din mi?

A. B. : Bırak beni... Yalan söylüyor... Yalan söylüyor... (*Savcının Kızı gözlerini kapamıştır.*) Aç gözlerini... Gözlerime bak...
(*Savcının Kızı'nın gözkapaklarını açar, kapaklar tekrar kapanır. Benzincinin Kızı'na*) Ben açamıyorum gözlerini...

BENZİNCİNİN KIZI : (*Savcının Kızı'nın üstüne eğilir, nabzını tutar.*) Ben de açamam artık...
(A. B. yığılır.)

(*Sahne kararır. Ön sahne aydınlanır.*)

MİMARIN KARISI : Ya Rabbi, ya Rabbi... Kadının yalan söylediği muhakkak...

MİMAR : (*Mektubu okumaya devam ederek*) Yalan söylediği muhakkaktı, ama belki de... Belki de... Hayır ölürken niye yalan söylesin?

A. B. NİN SESİ : Ben mi öldürdüm? Kim öldürdü? Kiminle aldatıyordu beni? Kiminle?

(*Ön sahne kararır. Arka sahne aydınlanır. A. B. bir sırada oturmaktadır. Başları elleri arasında. Boksör girer. A. B. Boksör'ü görür görmez kalkar, önler.*)

A. B. : Merhaba...

BOKSÖR : Merhaba, pilot... Ne o? Hâlâ acısını unutmadın anlaşılan? Öyle karının acısı da dört günde unutulmaz. Untulur mu ha?

A. B. : Unutulmaz...

BOKSÖR : Ne vakit dönüyorsun karargâhına?

A. B. : Yarın...

BOKSÖR : İyi... Havada bulutların arasında dert daha çabuk

DEMOKLES'İN KILICI

unutulur belki...

A. B. : Belki...

BOKSÖR : Hoşça kal, A. B. (*A. B. nin elini o bu işe katılmadan sıkarak, yürür, A. B. arkasından seğirtir.*)

A. B. : Dur!

BOKSÖR : Ne o?

A. B. : Bir şey soracaktım...

BOKSÖR : De bakalım...

A. B. : Şey...

BOKSÖR : Ne?

A. B. : Sen de yattın mıydı?

BOKSÖR : Yattım mıydı? Kiminle yattım mıydı?

A. B. : Şey... Sen de karınla yattın mıydı?

BOKSÖR : (*Güler.*) Sorduğu şeye bak... Bir defa ölü kadının arkasından böyle şey olmuşsa bile söylenmez. Sonra karı ölü de diri de olsa kocasına söylenmez... (*Güler.*) Söylenir mi, ha?

A. B. : Yattı mıydı seninle? Ne zaman?

BOKSÖR : Haydi be... Kaçırdın mı?

A. B. : Ne zaman? (*Yakasına yapışır.*)

BOKSÖR : Bırak yakamı... (*Silkinip yakasını kurtarır.*)

A. B. : Allah aşkına, şu kadar insanlık varsa sende, söyle...

BOKSÖR : Elim eline değmiş değil... Varma üstüme... (*Güler.*) İçin rahat etsin... Dokunmadım karına... (*Güler.*)

A. B. : Yalan söylüyorsun...

BOKSÖR : Kızdırma kafamı!

A. B. : Yalancı!

BOKSÖR : Dövüşelim mi istiyorsun?

A. B. : (*Sıranın üstüne yığılır.*) Hayır... Dövüşecek halim yok...

BOKSÖR : Öyleyse ağzından çıkanı kulağın duysun... Anladın mı, ha?

A. B. : (*Başı elleri arasında*) Anladım... (*Boksör çıkar. Karşı taraftan Eczacının Oğlu belirir. A. B. farkında değildir.*)

ECZACININ OĞLU : (*A. B. nin omuzuna dokunarak*) Ne o? Nen var? Benim bildiğim parkta değil, mezar başına gidip ağlanır...

A. B. : Orda da ağladım...

ECZACININ OĞLU : Sendeki de göz değil çeşmeymiş...

A. B. : Sen mi öldürdün?

ECZACININ OĞLU : Kimi?

A. B. : Çocuk doğuramayacağını biliyordun?

ECZACININ OĞLU : Ha... Şu mesele... Biliyordum...

A. B. : Nerden biliyordun?

ECZACININ OĞLU : Kendi söyledi.

A. B. : Ne zaman?

ECZACININ OĞLU : Dur bakayım... Anası öldükten biraz sonra...

A. B. : Niye söyledi?

ECZACININ OĞLU : Bilmem.. Öyle söylediymiş işte...

A. B. : Yatakta mıydınız?

ECZACININ OĞLU : Hayır...

A. B. : Ne zamandan beri yatıyordun karımla?

ECZACININ OĞLU : Karınla yattığımı kim söyledi sana?

A. B. : Dikkat et demedi mi sana?...

ECZACININ OĞLU : (Güler.) Demedi...

A. B. : Öyleyse ben sana diyeyim... Dikkat et...

(Ekler bir yumruk, yıkar Eczacının Oğlu'nu. Yerden kaldırır, bir daha ekler, bir daha yıkar, sonra sıraya oturur. Başını elleri arasına alır. Eczacının Oğlu kalkar.)

A. B. : Defol...

(Eczacının Oğlu çıkar. Polis Komiseriyle Komisyoncu girerler.)

KOMİSYONCU : (A. B. ye) Biraz daha kuvvetli ekleseymişsin oğlanın canını cehenneme gönderecekmisin...

KOMİSYONCU : Akıllı deyyusun biri, Franklin mi, Napolyon mu aklımda değil, ne demiş? Yumruğunun ölçüsünü bilmeyen başına bela açabilir...

KOMİSER : Niye hırıştınız?

A. B. : Karım hangisiyle yatıyordu?

KOMİSYONCU : Akıllı deyyusun biri...

A. B. : Kim öldürdü karımı, ben mi, onlar mı, hangimiz?

KOMİSER : Hastasın oğlum... (Gayet şefkatli) Haydi aklını başına

DEMOKLES'İN KILICI

topla, benim karım da öldüğü zaman bir ay kendime gelememiştim...

A. B. : Karım kiminle? Sen polissin, polis her şeyi bilir...

KOMİSER : Ama her bildiğini açığa vurmaz... Hani bildiklerimizin hepsini, hele bu karı koca işlerinde, açığa vursak, kasabada boşanmaya kalkışmayan karı koca kalmaz...

A. B. : Kiminle? Hangisiyle? Belki de hiç tanımadığım birisiyle...

KOMİSYONCU : Sen şimdi git bir bara, yıkılana kadar kafayı çek, sonra dön otele, yarın akşama kadar uyu, sonra dön karargâhına, bin tepkiline, uç gökyüzünde kuyruklu yıldız gibi... Akıllı deyyusun biri ne demiş, Napolyon galiba, pilotlar, demiş...

(Arka sahne kararır, ön sahne aydınlanır. Mektup mimarın elindedir.)

A. B. NİN SESİ : Karargâhıma döndüm. Bir ay sonra da bombayı taşıyarak nöbet tutan tepkililerden birinde pilotluğa istekli oldum...

MİMAR : *(Mektubu okuyarak)* Belki okumuştundur, bu uçuşları yapan delikanlılardan yüzde sekseni dayanamayıp oynatıyor sonradan...

MİMARIN KARISI : Ne yani, şimdi bu divane de...

MİMAR : *(Okumaya devam ederek)* Bu mektubum elinize zamanında geçerse ilk bombalı uçuşumu şehrinizin üstünde yapacağım, büyük şehrinizin, bir kere, yalnız bir kere gelip barlarında sarhoş olduğum şehrinizin... Tam saat sekizde...

A. B. NİN SESİ : Bombayı salıvereceğim.. Kıyamet kopaçak ondan sonra. Ben oç alan Yehova'yım, ben toptan yıkan, günahlarının kefaretni isteyen Allahım... Tam saat sekizde... Önce motor sesimi duyacaksınız... İlkönce şehriniz yok olacak, sonra harp, sonra dünya yok olacak... Vaktiniz kaldıysa diz çökün...

MİMARIN KARISI : Ne diyor? Telefon et... hemen... Bırak okumayı... Saat...

MİMAR : Beş dakika var...

MİMARIN KARISI : Telefon et...

MİMAR : ...

MİMARIN KARISI : Kasabaya...

MİMAR : Ne faydası var? Kasabada değil ki...

MİMARIN KARISI : Nerde?

MİMAR : Ne bileyim... Yazdığı doğruysa havada...

MİMARIN KARISI : *(Telefona koşar numaraları çevirmeye başlar.)*

MİMAR : Nereye?

MİMARIN KARISI : Milli Savunma Bakanlığı'nın numarasını öğreneceğim... Alo. Milli Savunma Bakanlığı'nın numarası... Ne bileyim hangi şube olursa olsun...

MİMAR : *(Karısının elinden telefonu alarak)* Hava işleriyle uğraşan şube... Teşekkür ederim... *(Numarayı çevirir.)* Milli Savunma Bakanlığı mı? Neresi dediniz? Kozmetik fabrikası mı? Affedersiniz... *(Karısına)* Numarayı ters çevirmişim anlaşılan... *(Tekrar numaraları çevirir.)* Milli Savunma... Evet... Evet... tam da sizi arıyordum... *(Motor sesi uzaktan uzağa. Mimarın Karısı pencereye koşar.)*

MİMARIN KARISI : Motor...

MİMAR : Gözüktü mü? *(Telefona)* Size söylemiyorum...

MİMARIN KARISI : Daha gözükürlerde bir şey yok... *(Motor sesi.)*

MİMAR : *(Telefona)* A. B... yani bir pilotunuz. Atom bombasıyla uçan bir pilotunuz... Ne bileyim nerden uçtuğunu!.. Bombayı atacak şehre. Aklımı oynatmadım... Doğru söylüyorum. Mektup yazdı... Motor sesi yaklaşıyor... Duyuyor musunuz? Yok olacağız... Motor sesi... *(Karısına)* Kapattı telefonu...

MİMARIN KARISI : *(Kocasına sarılarak)* Gördüm... Geliyor... Geliyor...

(Motor sesi daha yakından, daha kuvvetli. Saat çalmaya başlar.)

MİMARIN KARISI : Bir...

MİMAR : İki...

MİMARIN KARISI : Sar beni sıkı sıkıya... Hayır.

DEMOKLES'İN KILICI

(Saat çalmakta devam etmekte, motor sesi çok daha yakından duyulmaktadır. Mimarın Karısı kocasından ayrılarak deli gibi koşar. Mimar peşinden koşup durdurur.)

MİMAR : Nereye?

MİMARIN KARISI : Sokağa... Metroya...

MİMAR : Dur... *(Saat altıncı defa çalmıştır.)* Altı.

MİMARIN KARISI : *(Kocasına sarılarak)* Yedi...

MİMAR : *(Karısını sımsıkı kucaklayarak)* Sekiz...

(Motor sesi odanın içindeymiş gibi. Ansızın karanlık... Kadının hıçkırığı.)

PERDE

TARTÜF-59

Türkçesi : Mazlum Beyhan

Türkçe yazılmış olan bu oyunun asıl metni elde bulunmadığından, Ekber Babayef'in Rusça çevirisinden yararlanılarak "çevirinin çevirisi" bir Türkçe metin oluşturmak zorunda kalınmıştır.

KİŞİLER :

Peder
Tartüf
Tartüf-59
Orgon
Madam Pernel
Elmira
Marianna
Damis
Kleant
Dorina
Flipot
Valer

BİRİNCİ PERDE

BİRİNCİ SAHNE Kilise

BİRİNCİ MECLİS Peder ve Tartüf

PEDER : Allah hakkımızda hayırlısını eylesin, Mösyö Tartüf!

TARTÜF : Amin, Muhterem Peder!

PEDER : Yüce hükümdarımız 14. Lui, Fransa tahtında sabah güneşi gibi ışınsın, Mösyö Tartüf!

TARTÜF : Yüce hükümdarımız 14. Lui Fransa tahtında sabah güneşi gibi ışınsın, Muhterem Peder!

PEDER : Amin! Yüce gönüllü, merhametli kraliçe anamızın da adını anmayı unutmayın dualarınızda, Mösyö Tartüf! Sizi kutsal tarikatımıza üye yapma görevini bana o verdi.

TARTÜF : Kutsal Bakire'nin önünde yemin ederim ki, Kutsal tarikatımızın her şeyi gören gözü, her şeyi duyan kulağı ve duacısı olacağım, Muhterem Peder!

PEDER : Orgon adlı bir adamın önce ruhuna, sonra da evine gireceksiniz. Her pazartesi sabahı burada, kilisede, Kutsal Bakire'nin ayakları dibinde buluşacağız ve siz bana curnallerinizi... e, yani... haberlerinizi iletceksiniz. Tanrı Yardımcınız olsun, Mösyö Tartüf!

TARTÜF : Amin, Muhterem Peder!

(Peder çıkar. Tartüf-59 girer. Üzerinde 1959 yılında Avrupalı şehirlielerin giydiği türden bir giysi, elinde bir bavul vardır.)

İKİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Tartüf

TARTÜF-59 : Günaydın, Mösyö Tartüf!

TARTÜF : Günaydın! İyi ama, siz kimsiniz? Ne iş yapıyorsunuz?
Yoksa sarayda maskeli balo veriliyor da zatıalınız de oraya mı çağrılısınız? Üzerinizdeki kostüm hangi yüzyıla ait acaba? Lütfen açıklamak nezaketini gösterir misiniz?

TARTÜF-59 : Üzerimdeki kostüm yirminci yüzyıla aittir, kardeşim.

TARTÜF : Peki, zatıalınızın nerden geldiğini de sorabilir miyim acaba?

TARTÜF-59 : 1959 yılından geliyorum, kardeşim.

TARTÜF : Allah'ın inayeti üzerimize olsun! Amin!

TARTÜF-59 : Amin, kardeşim! Fransa için, demokrasi için ve eğer gerekiyorsa halkın yararı için canım feda olsun!

TARTÜF : Anlamadım?

TARTÜF-59 : Anlayamazsınız elbette, kardeşim. On yedinci yüzyılın Tartüfleri bu sözlerle konuşmazlardı.

TARTÜF : Deli misiniz siz?

TARTÜF-59 : Değilim, elbette. Seyirci olup başkalarını alkışlamayı değil, oyuncu olup başkalarının beni alkışlamasını istiyorum sadece. Acaba rolünüzü bir gece için bana verir miydiniz, kardeşim?

TARTÜF : Tartüf mü olmak istiyorsunuz yani?

TARTÜF-59 : Ben zaten Tartüf'üm.

TARTÜF : Nerden belli bu?

TARTÜF-59 : Bakın. (Göz, kaş, el, kol hareketleriyle Tartüf tipi çizer : *bazen saf, bazen sinsi, bazen zavallı, bazen rezil, bazen gözleri tavanda bir noktaya takılı dua ederken kendinden geçip gitmiş, bazen hatip, bazen pis pis gülen, bazen yerlere dek eğilip yaltaklanan, bazen oy vermek için elini kaldıran, sonra yeniden pis pis gülen, sonra yeniden masum bir bebeğin yüz ifadesini takıyan, derken coşkuyla alkışlamaya başlayan bir insan.*)

TARTÜF : Bravo! Sanatımın iki yüzyıl sonra da insanlar arasında

yaşadığını ve sizin gibi büyük ustalarının olduğunu görmek beni pek mutlu etti! Tanrı ve... nasıl diyordunuz?..

TARTÜF-59 : ... demokrasi...

TARTÜF : Evet, Tanrı ve demokrasi hakkımızda hayırlısını eylesin ve...

TARTÜF-59 : Fransa için, demokrasi için ve...

TARTÜF : Eğer gerekiyorsa, halkın yararı için...

TARTÜF-59 : Canımız feda olsun! Amin!

TARTÜF : Amin! Yalnız, rolümü size veremem. Eğer isterseniz bana yardım edebilirsiniz. Sahneyi terketmeye gelince... hayır, yapamam bunu! Sizi Orgon'un evine hizmetkârım gibi sokabilirim. Yalnız, sormama izin verir misiniz : elinizdeki o garip sandıkta ne var?

TARTÜF-59 : Birtakım elektrikli aletler, teyp, ruj, atom enerjisi, çamaşır makinesi, perma aleti, bigudiler, fotoğraf makinesi, falan filan...

TARTÜF : Sen bizi şeytan icatlarından koru, Ya Rabbi! (*Haç çıkarır.*)

TARTÜF-59 : Yalnız, bunlar size yardımımı çok kolaylaştıracak şeyler.

TARTÜF : Ya bir de bizim aleyhimize çalışırlarsa?

TARTÜF-59 : O konuda içiniz rahat olsun, kardeşim.

TARTÜF : Peki, lütfen söyler misiniz, oyunumuzu hangi dilde oynayacağız?

TARTÜF-59 : Bütün dillerde, kardeşim. Yalnız zaman zaman üstat Molyer'in şiirli dilinden ayrılıp Nâzım Hikmet'in berbat dilini kullanacağız. Siz dünyanın en temiz yürekli insanısınız, kardeşim. Yaşasın özgürlük, eşitlik ve kardeşlik!

TARTÜF : Anlamadım?

TARTÜF-59 : Anlayamazsınız elbette, kardeşim. Fransa henüz 1789 devrimini yaşamadı ki!

TARTÜF : Anlamadım?

TARTÜF-59 : Anlamanız gerekmez, kardeşim. İzin verirseniz temsilimize başlayalım artık. Yalnız, size yardım edebilmem için kostümümü değiştirmem gerek benim. Sonra da, sizin yüce yönetiminiz altında, halkımızın omuzlarımıza yükledi-

ği görevi yerine getirmeye çalışalım. (Çıkar.)
 (Tartüf diz çöküp, zaman zaman yeri öperek dua etmeye başlar. Orgon girer.)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

Orgon, Tartüf

Orgon Tartüf'ü görür, vecd içinde ona bakar, sonra yanbaşına diz çöküp o da duaya başlar. Tartüf-59 girer.

DÖRDÜNCÜ MECLİS

Orgon, Tartüf, Tartüf-59

Tartüf-59'un üzerinde XVII. yüzyıl Fransız şehirlilerinin giydiği türden bir kostüm, elinde portatif bir teyp vardır.

TARTÜF-59 : (Seyircilere) Teybe Tanrının sesini kaydettim. Ses, elbette benim sesim. Ancak biraz değiştirdim sesimi, yani tanrısallaştırdım. Acaba nereye koysam teybi? (Teybi koyabileceği bir yer aranır. Koyar. Çalma düğmesine basıp kenara çekilir.)

(Mistik bir kilise müziği duyulur. Tartüf, göz ucuyla iki yanına bakınır, Tartüf-59'u görür. Tartüf-59, Tartüf'e duaya devam etmesini işaret eder. Orgon, müzikten mest olmuştur. "Tanrı"nın sesi hem müziğin fonunda, hem de yer yer müziğe ara verildiği anlarda duyulur.)

TEYPTEN GELEN SES : Kullarım... kullarım... kullarım... Sizin kurtuluşunuz için haça gerilmeye razı olan Tanrınızı unutmayın!

(Orgon ve Tartüf dehşet içindedirler. Orgon yere kapanır. Tartüf-59, Tartüf'e, onunla hiç ilgilenme, anlamında bir işaret yapar.)

Orgon kulum... Orgon kulum...

(*Orgon korku içinde başını kaldırır.*)

Orgon kulum... beni duyuyor musun?

ORGON : Duyuyorum, efendimiz...

TEYPTEN GELEN SES : Hemen yanında dua eden adamı görüyor musun?

ORGON : Görüyorum, efendimiz... (*Tartüf'e bakar.*)

TEYPTEN GELEN SES : Benim bu yılki en sevgili kulumdur o! Mösyö Tartüf'e çok yakında kutsallık verilecek. Her kim ki ona yardım eder, bana yardım etmiş olur. Anladın mı, Orgon kulum?

ORGON : Anladım, efendimiz.

TEYPTEN GELEN SES : Kullarım... Kullarım... Kullarım...

(*Teypten gelen mistik kilise müziğinin yerini çlgın bir rock'n roll alır.*)

Kullarım...

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Tuh! Allah kahretsin! Rock'n roll'u silmeyi unutmuşum!

TEYPTEN GELEN SES : Dua edin... dua edin...

(*Rock'n roll'un ritmine kapılan Orgon ve Tartüf, önce oldukları yerde hafiften titremeye, sonra ayağa kalkıp çlgınca figürlerle rock'n roll yapmaya başlarlar.*)

TEYPTEN GELEN SES : Dua edin... dua edin...

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Tabii, daha alışkın değil millet. En iyisi gidip teybi kapatayım ben, yoksa nalları dikecek bu herifler! (*Teybe gider, kapatır.*)

(*Orgon ve Tartüf yorgunluktan yere düşerler.*)

ORGON : Mösyö Tartüf!

TARTÜF : Buyrun, efendim!

ORGON : Sayenizde Tanrının sesini duydum. Elinizi verin bana. (*Tartüf açık avucu yukarı gelecek şekilde elini uzatır. Orgon kendisine uzatılan avucun içine bir para kesesi bırakır.*)

TARTÜF : Hayır, bu parayı alamam. Evet, yoksul bir insanım, ama sizin cömertliklerinize de layık değilim. Bana acımanız gerekmez. Hayır... hayır... Ama madem ısrar ediyorsunuz, pekâlâ, alayım. Yalnız, sadece üçte birini alacağım. Bana üçte biri de yeter...

ORGON : Hepsi sizin bunun. Tanrı bana, “Her kim ki Mösyö Tartüf’e yardım eder, bana yardım etmiş olur,” dedi. Yoksa siz duymadınız mı?

TARTÜF : Tanrı, şımarmamam için bana olan sevgi ve muhabbetini hiçbir zaman belli etmez. Ben hiçbir şey duymadım, efendim. Yalnızca üçte birini alacağım o paranın...

ORGON : Hayır, hayır, hepsini...

TARTÜF : O zaman, efendim, paranın kalan üçte ikisini yoksullara bölüştürürüm. Onlar sizin ihsanlarınıza benden çok daha fazla layıktırlar. (*Çıkar*)

ORGON : (*Tartüf’ün ardından*) Ya Rabbim! İnsan suretinde bir melek!

BEŞİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Orgon

TARTÜF-59 : (*Orgon’a*) Ben Mösyö Tartüf’ün hizmetkârıyım.

ORGON : O zaman siz Tanrının bahtiyar kullarındasınız.

TARTÜF-59 : Evet, öyleyim. Efendimin de sizin gibi zeki ve basiretli bir koruyucuya ihtiyacı vardı.

ORGON : Benim zeki ve basiretli olduğumu nerden anladın?

TARTÜF-59 : Yüzünüze bakar bakmaz anlaşılan bir şey bu. Mesela ben deminden beri yüzünüze bakıyor ve “Acaba dünyada Mösyö Orgon’un ne olduğunu anlamayacak tek bir varlık var mıdır?” diye düşünüyordum. Siz, Mösyö Orgon, bir dahisiniz.

ORGON : Yok canım?

TARTÜF-59 : Vallahi billahi!

ORGON : Abartıyorsun.

TARTÜF-59 : Hiç de değil.

ORGON : Aslında pek senin söylediğin kadar değilse de, yine de bende bir şeyler olduğunu biliyorum... (*Büyük bir giz açar gibi*) Tanrı benimle konuştu...

TARTÜF-59 : Siz Tanrının Fransız halkına bir armağanısınız.

ORGON : Yok canım!

TARTÜF-59 : Vallahi billahi!

ORGON : Abartıyorsun.

TARTÜF-59 : Hiç de değil.

ORGON : Eğer Mösyö Tartüf'ü hayatının sonuna kadar evimde kalmaya ikna edebilirsen, bir kese altını cebinde bil. Tanrı bana aynen şöyle dedi : “Her kim ki Mösyö Tartüf'e yardım eder...”

TARTÜF-59 : Bana yardım etmiş olur...

ORGON : Demek sen de duydun?

TARTÜF-59 : Yok, benimki tahmin. Çünkü Tanrı bir kez de benimle konuşmuş ve aynen şunları söylemişti: “Her kim ki Mösyö Tartüf'ün çoraplarını yamar, benim çoraplarımı yamamış olur, her kim ki onun sakallarını tıraş eder, benim sakallarımı tıraş etmiş olur.” Anlıyorsunuz, değil mi?

ORGON : Ah, hem de nasıl!

TARTÜF : İşte o gün bugün, Mösyö Tartüf'ün hizmetindeyim. Merak etmeyin siz, kendisi beni hiç kırmaz. Bu akşamdan tezi yok sizin evinizdeyiz.

ORGON : Tanrının sesini yeniden duyabilecek miyim?

TARTÜF-59 : Duyacaksınız. Bundan böyle serçe parmağınızı bile Tanrının buyruğu olmaksızın oynatamayacaksınız.

ORGON : Şükürler olsun sana, Tanrım! Benim istediğim de işte buydu! Tanrı bana gideceğim yolu gösterecek, ben de sağa sola sapmadan gönül rahatlığı içinde yolumda ilerleyeyim. Hemen şimdi sizlere oda hazırlamaları için emir vereceğim. (Çıkar.)

ALTINCI MECLİS

Tartüf-59, Tartüf

TARTÜF : Konuşmanızı duydum. Adama ısrarla akıllı ve dâhi olduğunu söyleyip durdunuz. Sır değilse nedenini sorabilir miyim?

TARTÜF-59 : Nedeni şu : Bir aptala akıllı ya da dâhi olduğunu

söylediniz miydi, daha akıllı olmaz, tam tersine, dört dörtlük bir aptal olarak kalır. Hatta bu yöntemle yeterince akıllı, aklıselim sahibi insanları bile aptala çevirmek, tüm dünyanın maskarası yapmak mümkündür.

TARTÜF : Peki şu az evvel duyduğumuz ses kimin sesiydi, sorabilir miyim?

TARTÜF-59 : Tanrının sesi.

TARTÜF : Hadi canım siz de...

TARTÜF-59 : Yoksa Tanrıya inanmıyor musunuz, kardeşim?

TARTÜF : Tanrıya inanmak, her zaman için inananmamaktan daha kârlıdır. Eğer Tanrı varsa ve sen ona inanmıyorsan, doğruca cehennemi boylarsın. Ama eğer Tanrı da, cehennem de yoksa, ve sen var diyorsan, bu yüzden başına kötü hiçbir şey gelemes.

TARTÜF-59 : Zekânız beni şaşkına çevirdi, kardeşim. Siz gerçekten de...

TARTÜF : Şimdi de beni kafese koyuyorsunuz galiba? O ses, Tanrının değil, şeytanın sesine benziyordu.

TARTÜF-59 : Eğer şeytan varsa, Tanrı da var demektir. Madalyonun iki yüzü gibidir bunlar. İyi ama, Tanrı şeytanı neden yok etmiyor acaba?

TARTÜF : Şimdi ayrıntılara girmeyelim. Kitapta yazılanlara inanmak, inanmamaktan çok daha kârlıdır.

TARTÜF-59 : Sizin gibi bir efendinin hizmetkârı olacağım için gurur duyuyorum.

TARTÜF : Yok canım!

TARTÜF-59 : Siz, kardeş, kendisi için neye inanmanın kârlı, neye inanmamanın kârsız olacağına karar vererek ebedi huzura ermiş bir filozofsunuz. Hem de büyük bir filozof...

TARTÜF : Abartıyorsunuz.

TARTÜF-59 : Hiç de değil.

TARTÜF : Her ne kadar tam sizin söylediğiniz gibi değilse de, *(Kendinden memnun bir şekilde gülümser.)* bazı konularda gerçekten de bir şeyler düşünebiliyorum... Aslında siz de görüyorsunuz bunu. Neyse. Şimdi Orgon'a gitmeliyiz. *(Tartüflerin ikisi birden çıkarlar.)*

İKİNCİ SAHNE

Orgon'un Evi, Yatak Odası

BİRİNCİ MECLİS

Orgon, Tartüf-59

Orgon yatağında yatmakta ve felaket bir şekilde horlamaktadır. Tartüf-59 elinde teybiyle girer.

TARTÜF-59 : *(Seyircilere)* Mösyö Orgon'u, düşünmek denen gereksiz yükten bütün bütüne kurtaracağız. Onun da istediği bu değil miydi zaten? Bundan böyle Tanrının sesini her sabah, her öğle, her akşam ve her gece duyacak. *(Perdenin ardına gizlenir, ama seyircilerin görebileceği bir durumdadır.)* Teybimizi çalıştıralım. *(Teybin düğmesine basar.)*

TEYPTEN GELEN SES : Orgon kulum... Orgon kulum... Orgon kulum... *(Orgon silkinir, dehşet içinde uyanır.)* Korkma, kulum. Sabah oldu. Uyan artık. Ağzını ayırıp durma. Beni dinle. Mösyö Tartüf'ün sözünü dinleyip karınla odalarınızı ayırmakla çok iyi ettiniz... Aferin! Sus... Dinle... Bir Hristiyanın ilk görevi, dinlemeyi öğrenmektir. Hadi bakalım, şimdi hemen yatağından çık. *(Orgon yatağından iner.)* Müzik eşliğinde sabah jimnastiği yapacaksın. Hazır mısın? Başlangıç vaziyeti al!

ORGON : *(Şaşırmış)* Tanrım, ne yapmam gerektiğini anlayamadım...

TARTÜF-59 : *(Seyircilere)* İşte bu hiç aklıma gelmemişti...

TEYPTEN GELEN SES : Eller kalçada! Birr-r...

ORGON : *(Çok daha büyük bir şaşkınlıkla... nerdeyse dehşet içinde)* Tanrım, beni bağışla, ama verdiğin emirleri anlayamıyorum.

TARTÜF-59 : *(Seyircilere)* Yayına bir süre için ara verelim. *(Teybi kapatır.)* Kendim konuşacağım. *(Orgon'a)* Sen ne alık

herifsin be? Beni duyuyor musun?

ORGON : Günahlarımı bağışla...

TARTÜF-59 : Sesimi tanımadın mı?

ORGON : Tanımaz olur muyum, Yüce Tanrım... Yalnız, sanki biraz hırıltılı gibi şu anda. (*Tartüf-59 öksürür, hapşırır.*) Çok yaşayın...

TARTÜF-59 : Sen de gör! Hafif bir nevazil başlangıcı. (*Öksürür.*) Yo esaslı bir üşütmeye benziyor bu. Allah kahretsin! Neyse... Sen kalçanın nerde olduğunu bilmiyor musun be adam!

ORGON : Biliyorum, Yüce Tanrım...

TARTÜF-59 : Aferin! Şimdi ellerini o bildiğin yere koy bakayım...

ORGON : (*Egzersizi yapmaya çalışır, ancak hareketleri kaba sabadır.*) Doğru yapıyor muyum, Yüce Tanrım?

TARTÜF-59 : Pek değil, ama idare eder. Şimdi yeniden müzik eşliğinde vereceğim emirlerimi... Hazır-r!

ORGON : Hazırım, Yüce Tanrım!

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Teybimizi açalım.

TEYPTEN GELEN SES : Derin nefes a-al... (*Orgon derin bir nefes alır.*) Nefes ve-e-r... (*Orgon nefes verir.*) Nefes a-al... (*Orgon nefes alır.*) Nefes ve-er... (*Orgon nefes verir.*) Çö-ökk!.. (*Ne yapmasının istendiğini anlamayan Orgon aptal aptal çevresine bakınır.*)

TARTÜF-59 : Çok deniliyor be adam, duymuyor musun? Bacaklarını dizlerinden kır... (*Orgon çökmeye çalışır.*)

TEYPTEN GELEN SES : Doğrul...

ORGON : Çökeyim mi, doğrulayım mı?

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Allah belanı vermesin e mi? (*Orgon'a*) Öyle dur! (*Orgon, yarı eğilmiş, durur.*)

TEYPTEN GELEN SES : Çö-ökk!

TARTÜF-59 : Çökme, durduğun gibi dur. (*Teybi kapatır, seyircilere*) Bu herife on paralık bir sabah jimnastiğini öğretmek bile bir sorun olacak. Böyle şeyleri becerebilmek için anlaşılan yirminci yüzyılın insanı olmak gerekiyor. Banttan

bu kısmı geçelim. (*Bandı hızla sarar, sarma sırasında anlaşılma hızla sesler duyulur banttan.*) Sakın kımıldayayım deme!

ORGON : Tanrım! Ne zor sınavlardan geçiriyorsun beni!

TARTÜF-59 : (*Seyirilere*) Hazır... Yayına başlayabiliriz. (*Teybin düşmesine basar, bir marş duyulur.*) Doğrul!.. Dinle!..

ORGON : Dinliyorum, Yüce Tanrım.

TEYPTEN GELEN SES : (*Fonda marş çalarken*) Eğer Fransa kralı Yüce Ondördüncü Lui, Fransa tahtında sabah güneşi gibi ışınmasaydı, sen, Orgon, kuyuya düşmüş bir fare gibi sonsuzcasına karanlıkta kalırdın. Doğru mu, değil mi? Doğru de, oğlum!

ORGON : Doğru, Yüce Tanrım!

TEYPTEN GELEN SES : Dünyanın en güzel şarapları Fransa'da yapılır. Sen bir Fransızısın, Fransız şarabı içmiş insansın. Demek ki, dünyanın en mutlu insanısın. Doğru mu, değil mi? Doğru de, oğlum!

ORGON : Doğru, Yüce Tanrım!

TEYPTEN GELEN SES : Kral bana kafasından geçenleri söyleyecek, ben bunları Mösyö Tartüf'e söyleyeceğim, Mösyö Tartüf de sana söyleyecek. Böylece sen Mösyö Tartüf'ün isteklerini yerine getirmekle, kralın ve Tanrının isteklerini yerine getirmiş olacaksın, dolayısıyla da kral ve Tanrı olacaksın. Sen, kulum Orgon, hem kralsın, hem de Tanrısın. Sen, her şeysin. Az kalsın unuttuyordum. Benimle konuştuğunu sakın kimseye söyleme. Anladın mı?

ORGON : Anladım, Yüce Tanrım.

TEYPTEN GELEN SES : Bugünlük bu kadar yeter. Şimdi doğru yatağına! Tartüf gelene dek, burnunun ucunu bile yorgandan çıkarmak yok! Haydi, marş!

(*Orgon yatağına yatıp yorganı başına çeker. Tartüf-59 perdenin arkasından çıkar, teybi kapatır ve teybi eteğinin altına gizler. Tartüf girer.*)

İKİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Tartüf, Orgon

TARTÜF : Günaydın, Mösyö Orgon.

TARTÜF-59 : Günaydın, efendim.

ORGON : (*Üzerinden yorganı atıp bir hamlede yerinden doğrulur.*) Mösyö Tartüf! Mösyö Tartüf! Ben artık her şeyim! Kralım! Tanrıyım! Ve bunların hepsi sizin sayenizde... Sizin sayenizde!..

TARTÜF : Tanrının, kralın ve... (*Tartüf-59'a bakar.*)

TARTÜF-59 : Ve demokrasinin...

TARTÜF : İnayeti üzerinize olsun, efendim!

TARTÜF-59 : Amin!

ORGON : Amin!

TARTÜF : Sadık hizmetkârınız ve alçakgönüllü ruh arkadaşınıza gösterdiğiniz güvene dayanarak, size şunları söylemek istiyorum : insanlar, özellikle de kadınlar ve özellikle de genç ve güzel kadınlar, ne yazık ki, şeytanın iğvasına karşı her zaman gerekli direnci gösteremiyorlar. Sizin evinizdeyse, hem karınız genç, hem de genç bir kızınız var. Her türden eğlenciler, neşeli toplantılar ve aptal dostlar, şeytanın baştan çıkarmasına yardımcı olan şeylerdir. Karınız ve kızınız ne kadar çok konukluğa gider, eğlencilere katılır, neşelenir, keyfeder ve konuk kabul ederlerse, evinizin kapısı da şeytanın girişi için o kadar genişçe açılmış olur. Ondan sonra, siz kapınızı ne kadar sıkı sıkıya kapatırsanız kapatın ve ben ne kadar uyanık olursam olayım, şeytanın kötülüklerine engel olamayız...

ORGON : Sizi anlıyorum, ey mübarek insan! Anlıyorum. Bundan böyle ne karım, ne de kızım herhangi bir yere konukluğa gidecekler ve ne de herhangi bir kendini bilmez sokak süprüntüsü evimin eşiğinden içeri adımını atabilecek!

TARTÜF : Size söylemek istediğim bir şey daha vardı. Oğlunuz... Bilmem ki bunu nasıl söylesem size... pek geleneklerimize uygun giyinmiyor gibi sanki...

TARTÜF-59 : Tipik bir bobstil.

ORGON : Anlayamadım.

TARTÜF-59 : Sadık hizmetkârınızla alay mı ediyorsunuz? Sizin isteyip de yapamayacağınız bir şey olabilir mi?

ORGON : O kadar da değil canım!

TARTÜF-59 : Sizin anlayışlılığınız, zihin çevikliğiniz...

ORGON : Abartıyorsun.

TARTÜF-59 : Hiç de değil.

ORGON : Pekâlâ, dediğin gibi olsun. (*Tartüfe*) Değerli uyarılarınız için size teşekkür ederim, mübarek insan. Hemen şimdi gerekli önlemleri alacağım. Sonra, birkaç günlüğüne, köye kadar gitmem gerekiyor benim. Evimi, bütün servetimi, adımları ve şerefimi size emanet ediyorum.

TARTÜF : Ben böyle bir teveccühe layık değilim. Ama yine de, sevgili koruyucum, elimden gelen her şeyi yapacağımdan emin olabilirsiniz. İçiniz rahat olsun...

ORGON : Asıl siz benim koruyucumsunuz.

TARTÜF : Dünyada kabul etmem. Siz benim koruyucumsunuz.

ORGON : Hayır... hayır... siz benim koruyucumsunuz... siz... siz... (*Çıkar.*)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

Tartüf-59, Tartüf

TARTÜF-59 : Bana kalırsa, kardeşim, siz Orgon'un karısı Elmi-ra'ya sulanıyorsunuz...

TARTÜF : Ayıp ediyorsunuz!

TARTÜF-59 : Aynı zamanda da damatlığa oynuyorsunuz.

TARTÜF : Teessüf ederim... Ben bu eve...

TARTÜF-59 : Bu eve niçin geldiğimiz belli, kardeşim.

TARTÜF : Siz niçin geldiniz, bilmem, ama ben bir Tanrı kulunu ve onun yuvasını şeytanın ayartmalarından korumak için geldim. Eğer tersi görüşü savunacak olursanız, kolunuzdan tuttuğum gibi sahneden atarım sizi! Ne oluyorum demeden, geldiğiniz yerde, 1959 yılınızda bulursunuz kendinizi! Anladınız mı? (*Çıkar.*)

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Orgon'un karısından hoşlandı. Ama

ben Elmira'yı bu vavsız evliyaya bırakır mıyım? On yedinci yüzyılın Tartüf'ü müyüz biz! Elmira tam bana göre bir parça! Brigitte Bardot yanında halt etmiş. (*Gülümser.*) Beni sahneden atarmış! İşe bakın : oyun daha yeni başladı, ama hemen bir çatışma doğdu. Tartüfizimde de, anlaşılan, tıpkı sanatta olduğu gibi, eski olan yeni olandan nefret ediyor. Kimin kimi sahneden atacağını göreceğiz...

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Orgon'un Evi, Konuk Odası

BİRİNCİ MECLİS

Madam Pernel, Elmira, Marianna, Damis, Kleant, Dorina, Flipot

MADAM PERNEL : Gidelim, Flipot, gidelim. (*Elmira'ya*) Rahatsız olmayın, gelin hanım, beni geçirmeniz gerekmez.

ELMİRA : Peki ama, niye böyle acele ediyorsunuz?

MADAM PERNEL : Niye mi? Bu evde boğulacak gibi oluyorum da ondan... Hiçbirinizin bana aldıracağı yok. Hepinize kırgınım. Bırakmıyorsunuz ki tek kelime de ben söyleyeyim. Lafı birbirinizin ağzından kaparak durmamacasına gevezelik ediyorsunuz.

DORİNA : Ben...

MADAM PERNEL : Alınma ama, güzelim, bu yaşma geldim, hayatımda senden daha kaba bir hizmetçi görmedim.

DAMİS : Babaanne...

MADAM PERNEL : Senin gibi torun olmaz olsun! Aptalın tekisin sen, güzelim. Babana yüz kere söyledim : "Bu oğlan senin başına ne belalar açacak, görürsün," dedim.

MARIANNA : Ama...

MADAM PERNEL : Senin de kardeşinden kalır yanın yok. Yere bakan yürek yakan seni!

ELMİRA : Bağışlayın, ama biz...

MADAM PERNEL : Bana hiç alınıp gücenmeyin, sevgili geli-

nim... Ben insanların arkasından değil, yüzlerine karşı konuşmayı severim. Sizin, çocuklara örnek olmanız gerekir... tıpkı rahmetli anneleri gibi... Ama siz, maşallah, ayıp edep denen şeyi tümünden unutmuş görünüyorsunuz! Kraliçeler gibi giyiniyor, takıp takıştırıyorsunuz. Eğer kocanız için yapıyorsanız bütün bunları, kusura bakmayın ama, boşuna çabalıyorsunuz.

KLEANT : Ama, hanımefendi, ne de olsa...

MADAM PERNEL : Bakın, beyefendi, size değer veriyor, hatta sizi seviyorum, ama oğlumun yerinde olsaydım, sizin gibi bir kayınbiraderi evime sokmazdım.

DAMİS : Sizi böyle kuran hep Tartüf.

MADAM PERNEL : Tartüf'ün serçe parmağı olamazsın sen.

DAMİS : Bu yalancı sofu, herkesi birbirine düşürdü.

DORİNA : Ona kalırsa, bizim her hareketimiz suç, her sözümüz günah.

MADAM PERNEL : Ne yani, öyle değil mi?

DAMİS : Tabii değil! Pantolonumun paça genişliğinden ona ne?

DORİNA : Bana da derin dekolteli bluz giymemi yasakladı.

MADAM PERNEL : Çok yerinde bir yasaklama... Ama ne yazık ki sizi ıslah edebilmek çok zor...

DORİNA : Onu kutsal bir kişi, bir ermiş gibi görüyorsunuz, ama bence kariyeristin teki o...

MADAM PERNEL : Dilin kurusun e mi!

DORİNA : Uşağının da ondan kalır yanı yok...

MADAM PERNEL : Bana ne onun uşağından!.. Gerçekleri yüzünüze açık açık söylediği için sevmiyorsunuz siz Tartüf'ü.

DORİNA : Evimize konuk gelmesini de yasakladı. (*Elmira'ya göstererek*) Madamı kıskanıyor...

MADAM PERNEL : Kes sesini!.. Utanmaz seni!... (*Elmira'ya*) Duyuyor musunuz neler zırvalıyor? Yo, yo, bu evde bir dakika daha durursam hafakanlar basacak beni. (*Flipot'a bir şamar atar.*) Uyuyor musun, sersem! Seni gidi kirloz, pasaklı seni! Yürü bakayım... Evde gösteririm sana! (*Çıkarlar.*)

İKİNCİ MECLİS

Kleant, Dorina

DORİNA : Yine de anası oğlundan daha aklıbaşında. Bizim efendi tümünden aklını yitirmiş. Durmadan Tartüf sayıklıyor. Onsuz şurdan şuraya adını atmıyor. Yemek masasına da herkes-ten önce onu oturtuyor, en güzel etleri, yemeğin en iyi parçalarını hep ona ikram ediyor.
(*Elmira, Marianna, Damis girerler.*)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

Elmira, Damis, Marianna, Dorina, Kleant

ELMİRA : (*Kleant'a*) Kocakarıyı geçirmeye çıkmamakla çok akıllılık ettiniz. Evden çıkıp gidene kadar canımı burnumdan getirdi. Kocam gelmiş, görüşmeden önce gidip kendime çeki düzen vereyim.

KLEANT : Ben burda bekleyeceğim kendisini.
(*Elmira ve Marianna çıkarlar.*)

DÖRDÜNCÜ MECLİS

Kleant, Damis, Dorina

DAMİS : Marianna'nın evlilik konusunu açın babama. Sanırım Tartüf yüzünden uzatıp duruyor işi. Gizleyecek değilim : Bu iş beni de ilgilendiriyor. Valer benim kızkardeşime tutkun, benim de gözüm onun kızkardeşinden başkasını görmüyor...

DORİNA : İşte geliyor.
(*Damis çıkar. Orgon girer.*)

BEŞİNCİ MECLİS

Orgon, Dorina, Kleant

ORGON : Oo, kayınbirader, iyi günler!

KLEANT : İyi ki gitmemişim, sevgili enişteciğim, bakın sizinle karşılaştık. Hoş geldiniz! Köyde sıkıldınız herhalde?

ORGON : Dorina! (*Kleant'a*) Bir dakika bekleyin, ev halkı ne âlemde, öğreneyim, sonra konuşuruz. (*Dorina'ya*) Ne vâ ne yok? Herkes iyi mi? Bir terslik yok ya?

DORİNA : Evvelsi gün hanımefendinin ateşi yükseldi... Bir de başağrısı ki düşman başına.

ORGON : Peki ya Tartüf? Onun bir şeyi yok ya?

DORİNA : Dün de ağrıdı durdu başı. Zavalılık ağzına bir lokma bir şey koymadı.

ORGON : Peki ya Tartüf?

DORİNA : Tartüf mü? Sofraya tek başına oturup iki keklikle bir koyun budunu devirdi.

ORGON : Ah, garibim benim!

DORİNA : Hanımefendi bütün gece gözünü kırpmadı. Kâh titremeler geldi, kâh midesi bulandı. Sabaha kadar başucunda oturup bekledik.

ORGON : Ya Tartüf?

DORİNA : Tartüf mü? Yemeğini bitirince odasına gidip yattı ve sabaha kadar horul horul uyudu... Horultusundan bütün evin camları zangırdadı.

ORGON : Ah, garibim benim!

DORİNA : Sonunda biraz kanının alınmasına razı oldu da, zavalılık, bir parça düzelebildi.

ORGON : Ya Tartüf?

DORİNA : Tartüf mü? Hanımefendinin verdiği kanın zararını telafi etmek için sabah kahvaltısında bir şişe kırmızı şarabın dibini buldu.

ORGON : Ah, garibim benim!

DORİNA : Tanrıya şükür, sonunda düzelebildi hanımefendi. Sağlığına kavuşmasına nasıl sevindiğinizi gidip haber vereyim kendisine. (*Çıkar.*)

ALTINCI MECLİS

Orgon, Kleant

KLEANT : Sizinle alay etti, ama siz kendisine hiç kızmadınız. Doğrusu da buydu.

ORGON : Ah, kayınbirader! Tartüf'ü tanımıyorsunuz siz! Onun eli elime değdiğinden beri çok değiştim, çok! Bundan böyle benim için ondan başka hiçbir varlık yok dünyada. İsterlerse kardeşimi, annemi, karımı, çocuklarımı öldürsünler, umurumda değil.

KLEANT : Onun yüzünden tanınmaz hale geldiniz.

ORGON : O, evimin eşliğinden içeri adımını attığından bu yana evim cennete döndü. Herkesi artık o izliyor, hepimizi o düşünüyor. Karımı bile benim kıskandığımdan daha çok kıskanıyor. Hele kendine karşı acımasızlığına ne dersiniz! Görseniz şaşarsınız vallahi! Geçenlerde, dua sırasında bir pire yakaladı ve parmağıyla ezdi. Sonra da bütün bir gün, pireyi ezdiği sırada çok kızgın olduğu için kendi kendini yedi bitirdi.

KLEANT : Bu Tartüf'le aklınızı oynatmışsınız siz.

ORGON : Ben aklımı falan oynatmadım. Yalnız siz, bu inatçılığınız ve havailiğinizle başınıza bela getireceksiniz.

KLEANT : İnatçılık, havailik de nerden çıktı? Benim Tartüf'ü kutsal bir kişi olarak görmemem günah mı? Sizin gibilerin nasıl düşündüğünü iyi bilirim ben. Her laftan sonra "amin" demeyen, yalancı sofulara karşı çıkan herkes size göre suçludur, toplum dışına düşmüştür. Ben bu tür damgalar yemekten korkmam. İkiyüzlülere, sureti haktan görünen sahte dindarlara karşı bütün gücümle savaşacağım.

ORGON : Daha neler! Siz ki bu dünyada gördüğüm en akıllı insansınız...

KLEANT : Ben dünyanın en akıllı insanı falan değilim. Ama kör de değilim. Benim için kutsal olan kavramları, kişisel çıkarlarının aracı olarak kullananları gayet iyi görebiliyorum. Bu kişiler, ayıplarını, suçlarını ve günahlarını kutsallık maskesi altında gizlemeye çalışıyorlar. Herkesin benimsedi-

ği, saygı duyduğu birtakım yüce düşüncelerin ve inançların ardına gizlenerek, açgözlerini doyurmak, mevkilerini korumak istiyorlar. Kutsal bildiğimiz her şey, hırslarını ve arzularını gerçekleştirmelerine yardımcı olan bir kılıç onların elinde. Böylesi yalancı sofulardan insan nasıl nefret etmez? Gerçek dindarlara bir sözüm yok benim. Onların özü sözü birdir. Hayatları bizim için örnektir. Onlar, günah işleyenlere kızıp kinlenmez, onları bağışlarlar; kimseyi cehennem azaplarıyla, Tanrının vereceği cezalarla korkutmazlar.

ORGON : Sözleriniz bitti mi, sevgili kayınbiraderim?

KLEANT : Evet.

ORGON : O zaman müsaadenizle... (*Gitmek ister.*)

KLEANT : Durun bir dakika. Size sormak istediğim bir şey var.

Valer'e, kızınızı kendisine vereceğinize söz verdiniz mi?

ORGON : Evet.

KLEANT : Düşün işini de karara bağladınız?..

ORGON : Evet.

KLEANT : Madem öyle, işi niye ağırdan alıyorsunuz?

ORGON : Bilmiyorum.

KLEANT : Yoksa fikrinizden caydınız mı?

ORGON : Olabilir.

KLEANT : Yani sözünüzden dönüyor musunuz?

ORGON : Ben böyle bir şey söylemedim.

KLEANT : Verdiğiniz sözü yerine getirmemeniz için hiçbir neden yok ortada.

ORGON : Kısmet!

KLEANT : Anlamıyorum... Valer benden durumu açık seçik öğrenmemi rica etti.

ORGON : Tebarekallah!

KLEANT : Peki ona ne söyleyeceğim?

ORGON : Ne isterseniz söyleyin.

KLEANT : İyi ama böyle şey olur mu? Kararınız ne, onu söyleyin.

ORGON : Takdiri ilahi.

KLEANT : Bu cevap değil ki. Evet mi, hayır mı?

ORGON : Hoşça kalın. (Çıkar.)

KLEANT : Gençlerin işi zor gibi... (Çıkar.)
(Tartüf-59 girer.)

YEDİNCİ MECLİS

Tartüf-59

TARTÜF-59 : (Seyircilere) Teybi şuraya koymuştuk. (Teybe gider.) Deminden beri burda konuşulan her şeyi kaydettik... Acaba bant yetmiş midir? Şimdi bakalız. (Bandı kontrol eder.) Gevezeliklerine tam zamanında son vermişler. Bandı değiştirelim.
(Bandı değiştirir)
(Elinde çamaşır sepetiyle Dorina girer)

SEKİZİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Dorina

TARTÜF-59 : Nereye böyle, hanım?

DORİNA : Herhalde kiliseye değil.

TARTÜF-59 : Görüyorum. Kilisede kirli çamaşırları...

DORİNA : ...hatta kirlenmiş ruhları temizlemek mümkün değildir. Bütün bütüne kirlenir her şey orda.

TARTÜF-59 : Boyundan büyük laflar edip günaha giriyorsun.

DORİNA : Önemli değil. Boyum uzun benim.

TARTÜF-59 : Gel dost olalım seninle.

DORİNA : Niye dost olacaktınız?

TARTÜF-59 : Peki düşman mıyız biz?

DORİNA : Daha da kötüsü.

TARTÜF-59 : Peki, Amerikan malı kaçmaz naylon çorap verirsem sana?

DORİNA : Ne yapmaz çorap?

TARTÜF-59 : Ah, öyle ya... dilim sürçtü. Dur hele, bir dakika

bekle beni...

DORİNA : Niye?

TARTÜF-59 : Sana bir iyilik yapmak istiyorum... Bir dakika.
(Çıkar.)

(Dorina arkasından şaşkın şaşkın bakar. Tartüf-59, bir elinde ultrasonik bir çamaşır makinesi, öbür elinde bir kova suyla gelir. Kovayı yere, çamaşır makinesini de kovanın içine koyar.)

TARTÜF-59 : Sabun var mı?

DORİNA : Niçin?

TARTÜF-59 : Çamaşırlarla sabunu kovanın içine koy. Daha canlı!.. (Dorina söyleneni yapar.) Buna otomatik çamaşır vibratörü denir.

DORİNA : Anlamadım?

TARTÜF-59 : Boşver... Şimdi ben bir dua okuyacağım ve bu demir tokmak senin yerine bütün çamaşırları yıkayacak.

DORİNA : Hiç öyle şey olur mu?

TARTÜF-59 : Dua gücüyle olur. (Dua okur, aynı anda da makinenin çalıştırma düğmesine basar.)

(Makine çalışır. Dorina şaşkınlık içindedir. Tartüf-59 dua okumaya devam eder. Sonra makineyi durdurur.)

TARTÜF-59 : Haydi çıkar çamaşırları. Çıkar da bakalım, iyi temizlenmişler mi?

DORİNA : (Çamaşırları çıkarır.) Kar gibi olmuşlar!

TARTÜF-59 : Eğer dost olursak ve eğer burada gördüklerini kimseye söylemezsen, seni bu çamaşır işinden sonsuzcasına kurtarırım.

DORİNA : Şeytan mısın sen? Oysa ben senin efendinin şeytan olduğunu düşünüyordum. Şu duayı bana da öğretsene. Duasız çalışmaz mı bu nesne?

TARTÜF-59 : Çalışmaz. Duayı öğrenebilmen içinse, senin üstbaşının da bu makinede yıkanması gerek... Soyun haydi!

DORİNA : Çırılçıplak mı?

TARTÜF-59 : Ne yazık ki burası yeri değil. İççamaşırların üstünde kalabilir.

(Dorina soyunur, iççamaşırlarıyla kalır. Tartüf-59 onun

TARTÜF-59

giysilerini kovaya atar, makineyi çalıştırır. Sonra cebinden bir fotoğraf makinesi çıkarıp Dorina'ya ayarlar.)

TARTÜF-59 : Şuraya, şu deliğe bak... Şimdi bir kuş çıkacak ordan.
(*Dorina şaşkın şaşkın bakar. Tartüf-59 deklanşöre basar.*)

DORİNA : Hani, kuş çıkmadı?..

TARTÜF-59 : Tepkili kuş bu... Öyle hızla çıkıp uçtu ki, sen farkedemedin.

DORİNA : Haydi şu duayı öğret artık bana.

TARTÜF-59 : Acele etme. Önce bana yardım etmen gerek.

DORİNA : Aldattın beni, alçak büyücü!

TARTÜF-59 : Hanımını izleyecek ve görüp duyduğun her şeyi bana iletceksin.

DORİNA : Ve sen de bunları hemen Tartüf'e aktaracaksın?

TARTÜF-59 : Ve hanımını Tartüf'ün pençesinden kurtaracağım.

DORİNA : Külahıma anlat sen bunları!

TARTÜF-59 : (*Banyosu ve basımı otomatik olarak gerçekleşmiş olan fotoğrafını Dorina'ya gösterir.*) Bak!

DORİNA : Aa, bu benim!

TARTÜF-59 : Ve üstünde bir tek iççamaşırların var. Yarı çıplaksın yani. Şimdi : ya benim dediklerimi yaparsın ve biz dost oluruz, o duayı da öğretirim sana, ya da bu fotoğrafını herkese gösterir ve seni rezil ederim. Haydi bakalım, marş marş! Ne diye öyle heykel gibi dikilip duruyorsun karşımda? Şunun şurasında ben de canlı bir insanım. İççamaşırlarını da yıkayıveririm sonra!

(*Dorina ıslak çamaşırları kaptığı gibi koşarak çıkar.*)

PERDE

İKİNCİ PERDE

Orgon'un Evi

BİRİNCİ MECLİS

Madam Pernel, Tartüf-59

Madam Pernel koltukta oturmaktadır. Başına perma aleti bağlıdır.

MADAM PERNEL : Ya biri geliverirse?

TARTÜF-59 : Kimse gelmez, madam.

MADAM PERNEL : Ya biri görürse?

TARTÜF-59 : Korkmayın, madam.

MADAM PERNEL : Ah, neden sana uyduym bilmem ki?

TARTÜF-59 : Bana değil, içinizden yükselen karşı konulması olanaksız sese uydunuz, madam.

MADAM PERNEL : Şeytanın sesine... Beynimde uğultular başladı.

TARTÜF-59 : Az daha sabredin, madam.

MADAM PERNEL : Bir öğrenirlerse rezil oldum demektir.

TARTÜF-59 : Ben sır saklamayı bilirim, madam.

MADAM PERNEL : Eğer Mösyö Tartüf öğrenirse...

TARTÜF-59 : (*Madam Pernel'in saçlarını tarayarak*) Öğrenmez, madam. Saçlarınız altı ay boyunca hep böyle kıvrık kalacak, madam. Kadınlar şeytanın sesine birazcık uydular mıydı, her yaşta güzel olabilirler, madam. Ve olmalılar da, madam. (*Madam Pernel'in yüzüne ayna tutar.*) Bakın! Nasıl, hoşunuza gitti mi?

MADAM PERNEL : Herkes başımda peruk var sanacak.

TARTÜF-59 : Siz de izin verin, dokunsunlar saçınıza, hatta çeksinler...

MADAM PERNEL : Sana nasıl teşekkür edebilirim?

TARTÜF-59 : Eğer bir gün güç duruma düşersem, benden yana

olun, madam. Bu bana yeter.

MADAM PERNEL : Biri geliyor...

TARTÜF-59 : Burdan çıkın, madam. Ve unutmayın ki, başınızda-
ki kalpak cehennemde imal edilmiştir ve şeytanın icadıdır,
madam.

MADAM PERNEL : Ah, Tanrım!

TARTÜF-59 : Ah demek için geç kaldınız, madam. Gelenler var,
acele edin...

*(Madam Pernel çıkar. Tartüf-59 perma aletini saklar. Orgon
girer.)*

İKİNCİ MECLİS

Orgon, Tartüf-59

TARTÜF-59 : Mösyö Tartüf'ü mü arıyordunuz, efendim?

ORGON : Evet. Nerde kendisi? Onu yarım saat görmedim mi ne
yapacağımı şaşıyorum.

TARTÜF-59 : Bugün pazar.

ORGON : Sahi mi?

TARTÜF-59 : Evet. Mösyö Tartüf çurnal vermek... e... şey...
haber vermek için kiliseye gitti.

ORGON : Anlamadım.

TARTÜF-59 : Elbette anladınız. Dünyada sizin anlayamayacağı-
nız herhangi bir şey olabilir mi?..

ORGON : Yok canım?

TARTÜF-59 : Vallahi billahi.

ORGON : Abartıyorsun.

TARTÜF-59 : Hiç de değil.

ORGON : Tartüf'e bir akıl danışacaktım da...

TARTÜF-59 : Kimsenin aklına ihtiyacınız yok sizin. Siz ken-
diniz...

ORGON : Yok canım?

TARTÜF-59 : Vallahi billahi.

ORGON : Abartıyorsun.

TARTÜF-59 : Hiç de değil.

ORGON : Belki de haklısın. Seninle de konuşabilirim. Oğlum Roma'ya gitmek istiyor.

TARTÜF-59 : Sakın pasaport vermeyin kendisine.

ORGON : Ne pasaportu?

TARTÜF-59 : Şey, yani, izin... Gitmesin. Gidip de ne olacak? Başına bin bir türlü şey gelebilir.

ORGON : Ne, mesela?

TARTÜF-59 : Neler olmuyor ki dünyada! Hele de Roma gibi bir şehirde... Mesela, büyüleyici bir Romalı dilbere vurulur ve evine geri dönmez.

ORGON : Burda bir nişanlısı var kendisinin. Valer'in kızkardeşi.

TARTÜF-59 : Nişanlısı varsa ne olmuş? Unutabilir onu. Unutabilir mi, unutamaz mı? Yüzde bir de olsa unutma ihtimali var mı?

ORGON : Yüzde bir mi? Eh, elbette...

TARTÜF-59 : Gördünüz mü? Hem kendinize, hem oğlunuza, hem de o büyüleyici Romalı dilbere bir sürü tatsızlığı ne diye yaşatasınız ki? İnsanın başına gelmeyecek şey yoktur. Onun için, gitmemek gitmekten daha kârlı.

ORGON : Akıllı adamsın.

TARTÜF-59 : Tartüf'ten öğrendim bu akılları.

ORGON : Ah, evet, Tartüf... Neden gitti kiliseye?

TARTÜF-59 : Günah çıkarmak için.

ORGON : İnsan değil, bir melek! Ne günahı olabilir ki onun?

Dinle : Kızımı bu meleğe vermek istiyorum. Ne dersin?

TARTÜF-59 : Kızını meleğe vermek, vermemekten daha kârlıdır.

ORGON : Peki ya kızım buna razı olmazsa? Sözümü dinlemezse benim?

TARTÜF-59 : Ne demek sözünüzü dinlemezse? Nasıl cesaret edebilir babasını çiğneyip geçmeye? Tartüf suretindeki bir meleğe varmayı reddederse eğer...

ORGON : Evet?

TARTÜF-59 : O zaman ona, "Kızım, sen bir nihilistsin!" deyin.

Ya da : "Kızıl tehlikenin maşasısın sen! Tüm dünyada komünizmi silah zoruyla yaymak istiyorsun!" deyin.

ORGON : Bütün bunlardan hiçbir şey anlamaz.

TARTÜF-59 : Anlaması gerekmez ki... Korkar, bu da ona yeter. Korktu mu, bizim meleklerle evlenmeye razı olur... İşte geliyor kendisi. Ben sizi yalnız bırakayım. (*Çıkar.*)
(*Marianna girer.*)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

Orgon, Marianna

ORGON : Bir dakika durur musunuz, kızım, size bir şey söylemek istiyorum.

MARIANNA : Buyrun, babacığım.

ORGON : Siz her zaman söz dinler bir kızdınız. Sizi ne çok sevdiğimi de bilirsiniz.

MARIANNA : Sizin bana olan sevginiz, benim için dünyada her şeyden daha değerlidir.

ORGON : Çok güzel. Madem öyle, söyleyin bakalım, yeni dostumuz için düşünceniz nedir?

MARIANNA : Kimin? Benim mi?

ORGON : Evet, sizin.

MARIANNA : Sizin düşünceniz neyse, o, elbette.

(*Kimseye belli etmeden Dorina girer ve kendisini göremeycekleri bir biçimde Orgon'un arkasında durur.*)

DÖRDÜNCÜ MECLİS

Orgon, Marianna, Dorina

ORGON : Pek akıllıca bir cevap. O zaman, tepeden tırnağa ender bulunur niteliklere sahip olan bu kişiye büyülendiğinizi ve babanızın isteğine boyun eğerek onunla evlenmeye razı olduğunuzu söyleyin bakalım.

MARIANNA : (*İrkilir.*) Efendim?

ORGON : Evet, cevabınız?

MARIANNA : Ama ben...

ORGON : Ama siz?..

MARIANNA : Galiba sizi iyi anlayamadım?

ORGON : Neyi anlayamadınız?

MARIANNA : Kimden söz ettiğinizi?

ORGON : Tartüf'ten, elbette.

MARIANNA : Yo, baba, size yalan söyleyemem.

ORGON : İster söyle, ister söyleme, benim için hava hoş. Ben kararımı verdim.

MARIANNA : Nasıl? Siz böyle bir şeyi istiyor musunuz yani?

ORGON : Tartüf'le dünürleşmek istiyorum. O kadar! (*Dorina'yı farkederek.*) Ne istiyorsun?

DORİNA : Ben de duydum, ama inanmamıştım. Birilerinin uydurması diye düşünmüştüm...

ORGON : Demek inanmamıştın?

DORİNA : İşte, şu anda da sizden duyuyorum ve yine inanmıyorum.

ORGON : Ben seni inandırmanın yolunu biliyorum.

DORİNA : Şaka yapıyorsunuz.

ORGON : Ne şakası! Kararımı verdim, dedim, duymadın mı?

DORİNA : Haydi canım siz de!

ORGON : Ne aptal kadınsın be sen! Ben son derece ciddi konuşuyorum.

DORİNA : Ah, hayır, hanımım, siz babacığınıza inanmayın. Şaka yapıyor o size.

ORGON : Pekâlâ, şaka yapmadığımı göstereceğim size.

DORİNA : Yine de inanmam ben.

ORGON : Nasıl inanamazmışsın?

DORİNA : Diyelim inandım. İnandığımda ne olacak yani? Saçı sakalı ağarmış koca adamsınız... Aklınızı başınıza toplamanın zamanı geldi de geçiyor bile.

ORGON : Bana bak güzelim, kim olduğumu unuttun galiba. Seni uyarıyorum...

DORİNA : Bu yalancı sofu, bu riyakâr, sizin paralarınıza göz dikmiş!..

ORGON : Onun ruhu zengin ve ruh zenginliği her zenginliğin üstündedir.

DORİNA : Yani siz ille de kızınızın onu boynuzlamasını istiyorsunuz? O boynuzlanmaya layıktır, ama kızınızı neden zorla günaha sokmak istiyorsunuz?

ORGON : Sen ne cesaretle böyle laflar edebilirsin?! (*Marianna'ya*) Ben sizin babanızım ve sizin kötülüğünüzü istemem. Evet, Valer'e verilmiş bir sözümüz var, ama o oğlan hem kumar oynuyor, hem de nihilistin teki.

DORİNA : O da neyin nesi?

ORGON : Siz bunu Tartüf'ün hizmetkârına sorun. Ve sonra da gevezeliğinize bir son verin. Her şeye burnunuzu sokuyorsunuz.

DORİNA : Ben sizin iyiliğinizi istiyorum. (*Kızına her seslenmek isteği içinde Orgon'un sözünü keser.*)

ORGON : Sağ ol. Ama bu kadarı fazla.

DORİNA : Sizin şerefınızı savunuyorum.

ORGON : Kesecek misiniz, yoksa ben mi zorla kapatayım ağzınızı?

DORİNA : Peki, sustum. Ama kendi kendime düşünmeye devam edeceğim.

ORGON : Kendi kendine ne istersen düşünebilirsin. (*Marianna'ya*) Ben, yavrum, ailemizin başı olarak, düşündüm taşındım...

DORİNA : (*Seyircilere*) Gel de şimdi konuşma... (*Orgon kendisine döner dönmez susar.*)

ORGON : Evet, Tartüf'ün çok yakışıklı olduğu söylenemez, ama...

DORİNA : (*Seyircilere*) Ondan daha çirkin bir erkek nasıl olur acaba?

ORGON : Ama kendisinin öyle değişik nitelikleri var ki...

DORİNA : Hem de ne nitelikler!

(*Orgon, Dorina'ya döner ve kollarını göğsünde kavuşturup gözlerinin içine bakarak onu dinler.*)

DORİNA : Beni böyle bir yaratığa zorla verecek olsalardı, kadınların nasıl öç alabileceklerini gösterirdim hemen.

ORGON : (*Dorina'ya*) Deminden beri ben havaya konuştuğum anlaşılan?

DORİNA : Benim size bir şey söylediğim var mı?

ORGON : Ya ne yapıyorsun peki?

DORİNA : Kendi kendime konuşuyorum.

ORGON : Olsun. (*Seyircilere.*) Bir tek laf daha etsin, şu elimle gırtlığını sıkmazsam bana da adam demesinler.

(*Orgon, sürekli olarak Dorina'ya tokat atmaya hazır durumdadır; kızına söylediği her sözcükten sonra dönüp, konuşuyor mu diye Dorina'ya bakar, ama Dorina'nın konuşmadan öylece durduğunu görür.*)

ORGON : Kızım, siz de benim tercihim onaylamalısınız. (*Dorina'ya*) Ne konuşuyorsun?

DORİNA : Konuşacağımı konuştum ben.

ORGON : Haydi tek bir kelime daha söyle...

DORİNA : Yararı yok.

ORGON : Hele bir dene...

DORİNA : Yo, sağ olun, o kadar aptal değilim.

ORGON : (*Marianna'ya*) Uzun sözün kısası, benim kararımı kabul edeceksiniz. Başka çareniz yok.

DORİNA : (*Kaçarak*) Bir hayvanla evlenmek, Tartüf'le evlenmekten daha iyidir.

(*Orgon bir tokat atmak ister Dorina'ya ama ıskalar. Dorina dışarı kaçır.*)

ORGON : Bu kız beni deli edecek... Edepsiz şey! Yoruldum artık bunlardan. Biraz dolaşayım, belki öfkem diner. (*Çıkar.*) (*Dorina girer.*)

BEŞİNCİ MECLİS

Dorina, Marianna

DORİNA : Dilinizi yuttunuz herhalde?

MARIANNA : Babamın isteğine nasıl karşı çıkabilirim!

DORİNA : Karşı çıkmak değil. Şunu söyleyecektiniz kendisine : madem Tartüf'ü bu kadar beğeniyorsunuz, buyrun, siz evlenin kendisiyle.

MARIANNA : Böyle bir şeyi nasıl söyleyebilirim babama?

DORİNA : Bakın, siz Valer'i seviyor musunuz, sevmiyor musunuz?

MARİANNA : Bütün nezaket kurallarını çiğneyip babama karşı mı çıkmalıydım yani?

DORİNA : Yok, canım. Buna ne gerek var? Madam Tartüf olmak pek hoşunuza gitmiş gibi. Kutlarım!

MARİANNA : Aklını oynatmışsın sen! Öğüt verecek, yol gösterecek yerde, başlıyorsun...

DORİNA : Babanız gösterdi yolu size. Siz baba öğüdünü dinleyin ve Tartüf'le evlenin.

MARİANNA : Allah rızası için sus!

DORİNA : Hoşça kalın!

MARİANNA : Dur...

DORİNA : Durdum. Ne var?

MARİANNA : Kurtar beni!

DORİNA : Neden? Tartüf'ün karısı olma mutluluğundan mı?

MARİANNA : Tek umudum sendin, sense tutmuş...

DORİNA : Ne yapabilirim ki ben? Tartüf'ünüz mübarek olsun!

MARİANNA : Pekâlâ, öyle olsun. Ben ne yapacağımı biliyorum...

(Çıkmak ister.)

DORİNA : Hayır! Durun biraz! Aslında size acımamam gerekir, ama elimde değil...

MARİANNA : Bak, eğer beni kurtarmazsan, canıma kıyarım!

DORİNA : Böyle konuşmayın. Bir şeyler düşünelim bakalım.

Aslında bütün mesele, düğün için engel çıkarmakta. Siz babanızın isteğine boyun eğmiş gibi yapın, ama çeşitli bahanelerle söz kesimi işini sürekli olarak erteleyin. Hastalanmış olun, ne bileyim ben, yolda bir cenazeye rastlamış olun; önünüzden bir kara kedi geçmiş olsun, bir ayna kırılsın falan filan... Biriyle konuşacağım. Eğer onu kandırmayı başarabilirsem, Tartüf'ü faka bastırabiliriz. Bana öyle geliyor ki, Tartüf'le bir başkası aynı avın peşinde. Haydi şimdi gidin... Gidin, diyorum size.

(Marianna'yı iterek odadan çıkarır.)

(Tartüf-59 girer.)

ALTINCI MECLİS

Tartüf-59, Dorina

DORİNA : Ben de sizi bekliyordum.

TARTÜF-59 : Ne o, kirli çamaşırların mı birikti, yoksa beni mi özledin?

DORİNA : Sizi özledim.

TARTÜF-59 : Ee?

DORİNA : Sızsız yapamıyorum.

TARTÜF-59 : Deme!

DORİNA : Vallahi billahi!

TARTÜF-59 : Abartıyorsun.

DORİNA : Hiç de değil.

TARTÜF-59 : Aslında kadınlar beni özlerler, hele senin gibi erkekten iyi anlayanları.

DORİNA : Kim, ben mi erkekten anlarım? Haydi canım siz de!

TARTÜF-59 : Vallahi billahi!

DORİNA : Abartıyorsunuz.

TARTÜF-59 : Hiç de değil. Hem benimle "sen"li konuşmayı neden bıraktın bakayım sen?

DORİNA : Çünkü size saygı duyuyorum... Siz...

TARTÜF-59 : (*Güler. Dorina da güler.*) Ne gülüyorsun?

DORİNA : Siz niçin gülüyorsunuz?

TARTÜF-59 : Hanımın nasıl?

DORİNA : Mösyö Orgon kızını Tartüf'e veriyor. Böylelikle efendiniz bizim beye daha da yakın olacak. Kaynanalar, özellikle de üvey anaysalar ve hele bir de gençseler muhakkak damatlarının ağına düşerler.

TARTÜF-59 : Anlıyorum.

DORİNA : Küçük hanım da şimdi şöyle söylemeye başladı :
"Tartüf pek o kadar da çirkin sayılmaz. Hem erkekte güzellik aranmaz ki. Erkek dindar olsun, akıllı, kültürlü, kibar olsun, yeter. Tıpkı bizim Tartüf gibi."

TARTÜF-59 : Ne zaman söyledi bunları?

DORİNA : Beş dakika önce.

TARTÜF-59 : Hmm... Evet... Atamla hesaplaşma vakti geldi o

zaman.

DORİNA : Atanızla mı?

TARTÜF-59 : Korkma : Tartüf, ne Marianna'yla evlenecek, ne de Elmira'ya yaklaşabilecek.

DORİNA : Niye bu kadar düşmansınız Tartüf'e?

TARTÜF-59 : Birincisi, mesleğime benden çok önce girmiş ve büyük şöhret kazanmış; ikincisi de, bir Tartüf'ün bir başka Tartüf'ü sevdiği görülmüş şey midir?

DORİNA : Anlamadım?

TARTÜF-59 : Herkesin her şeyi anlaması gerekmediği gibi, zararlıdır da...

DORİNA : Elbet siz doğrusunu bilirsiniz. (*Seyircilere*) Beni aptal sanıyor. (*Tartüf-59'a*) Demek, bize yardım edeceksiniz?

TARTÜF-59 : Bu evin şerefini ve şöhretini Tartüf belasından kurtaracağım. Şimdi doğruca Marianna'ya ve Valer'e git ve kendilerine müjdeyi ver. Benim bu iyiliğimi de unutmasınlar. Sonra da hanımını buraya gönder... Gelenler var. Herhalde Damis bu. Bizi yalnız bırak.
(*Dorina çıkar.*)

YEDİNCİ MECLİS

Tartüf-59

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Bu Dorina hiç aptal değil. Elmira, Tartüf için o sözleri söylemiş olabilir mi? Belki de yalan söylüyor Dorina? Ama niçin söylesin? Çamaşır makinesi kolaylığı getirdim kendisine. Halk, çocuk gibidir : eline bir oyuncak ver, işini birazcık kolaylaştır, artık sadık kölendir senin. Sonra, elimde kendisinin iççamaşırlarıyla çekilmiş fotoğrafı da var. Halk böyle şeylere büyük önem verir, şerefini lekelemekten korkar... O zaman... O zaman, Dorina doğru söylüyor...
(*Damis girer.*)

SEKİZİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Damis

TARTÜF-59 : Merhaba. Neyiniz var? Yoksa bana da mı kızgınsınız?

DAMİS : Efendisi neyse, uşağı da odur. Bir yuvanın kuşusunuz ikiniz de.

TARTÜF-59 : Bir yuvanın kuşları arasında bile farklar vardır. Mesela, koku farkı.

DAMİS : Babam Roma'ya gitmeme izin vermiyor.

TARTÜF-59 : Tartüf'ün çevirdiği bir dolap mı bu sizce?

DAMİS : Tabii onun, başka kimin olabilir?

TARTÜF-59 : Roma'da çok mu kalacaksınız?

DAMİS : Yok canım! Aslında Valer'in kızkardeşinin, yani nişanlım Margarita'nın ısrarı üzerine gideceğim Roma'ya. Aşırı dindar bir kız, Margarita. Uzaktan olsun Papa'yı bir kez görmezsen, seninle evlenmem, diye tutturdu.

TARTÜF-59 : Papa'yı görüp de ne olacak? Tartüf'ün kopyası. İkiz kardeşi de diyebilirsin. Evvelsi gün televizyonda, "bikini" reklamlarından hemen sonra, bir "Of-kompani" yayınında çıktı.

DAMİS : Hiçbir şey anlamadım.

TARTÜF-59 : Böyle şeyleri anlamak için daha çok gençsiniz. Genç dediğin, olabildiğince az şey anlamaya çalışmalıdır. Kısacası, Roma'ya gidişinizi ayarlamaya çalışacağım. Yalnız...

DAMİS : Yalnız...

TARTÜF-59 : Oyunuzu bana verin.

DAMİS : Bu da ne demek?

TARTÜF-59 : Yakında anlarsınız. Galiba üvey anneniz buraya geliyor. Bizi yalnız bırakın. Onu da ikna etmeye çalışacağım... Şu sizin iş için...

(*Damis çıkar.*)

DOKUZUNCU MECLİS

Tartüf-59

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Evet... Bu delikanlıyı da cepte keklik sayabiliriz... Şimdi de büyük muharebeye hazırlayalım kendimizi...
(*Elmira girer.*)

ONUNCU MECLİS

Tartüf-59, Elmira

TARTÜF-59 : Esirgeyen, bağışlayan âlemler Rabbi size ruh ve beden sağlığı ihsan etsin. Sıtmayı yenip ayağa kalkmış gibisiniz çok şükür?

ELMİRA : Allaha şükür! Mösyö Tartüf'ün duaları sayesinde şimdi çok daha iyiyim.

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Dorina'nın yalan söylemediği anlaşılıyor. (*Elmira'ya*) Gece gündüz dua ettim sağlığınıza kavuşmanız için. Ama, heyhat ki, dualarım Cenabı Hakkın teveccühünü kazanmaya yetecek güçte değil.

ELMİRA : Siz de tıpkı efendiniz gibi konuşuyorsunuz. Onun gibi alçakgönüllüsünüz.

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Duyuyor musunuz? Derhal saldırıya geçmek gerek. (*Elmira'ya*) Kocanız kızını efendime vermek istiyor. Efendimse reddedemiyor tabii kendisini. Eğer yarın Tartüf'le konuşur ve nasıl davranması gerektiği konusunda kendisine öğüt verirseniz, çok memnun kalırdı bundan.

ELMİRA : Mösyö Tartüf'ün Marianna'yla evlenmek istemediğinden emin misiniz?

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Duyuyor musunuz bana ne soruyor? (*Elmira'ya*) Tabii eminim.

ELMİRA : Ben de karşıyım bu evliliğe. Bir defa, kız başkasını seviyor...

TARTÜF-59 : Bakın, görüyor musunuz?

ELMİRA : Sonra, Marianna'dan Tartüf'e eş mi olurmuş!

TARTÜF-59 : Çok haklısınız.

ELMİRA : (*Seyircilere*) Dorina haklıymış. Bu adam bizden yana. (*Tartüf-59'a*) Pekâlâ. Efendinize söyleyin, yarın sabah beni burda beklesin. (*Seyircilere*) Kasten açtı bu konuyu : neymiş, Tartüf, Marianna'yla evlenmek istemiyormuş. (*Tartüf-59'a*) Efendinizin benim öğüdümü tutacağından emin misiniz?

TARTÜF-59 : Hiç kuşkunuz olmasın. Ona biraz sevecen davranın, yeter... Aslında kendisi de evlenmek istemiyor Marianna'yla, ama sizin de bu evliliğe karşı olduğunuzu öğrenirse, bu iş burda biter...

ELMİRA : Elimden geleni yapacağım.

TARTÜF-59 : (*Elmira'ya bir ruj uzatır.*) Buyrun.

ELMİRA : (*Ruju alır.*) Ne bu?

TARTÜF-59 : Rujdur bunun adı. "Paris" marka. 1959'un son moda rengi.

ELMİRA : Ne işe yarar?

TARTÜF-59 : Kadınları on yıl gençleştirir, on kat güzelleştirir.

Sizin aslında bunlara hiç ihtiyacınız yok, ama yine de...

ELMİRA : Nasıl kullanılır?

TARTÜF-59 : Yarın gösteririm nasıl kullanıldığını. Özel bir duası var, onu okumak gerek... Yalnız, kimseye bir şey söylemek yok. Yoksa büyü bozulur...

ELMİRA : Teşekkür ederim. Karşılığında ben size ne vereceğim?

TARTÜF-59 : Hiçbir şey... Sağlığınıza kavuştunuz ya, bu bana yeter. Bir de... oyunuzu bana vermenizi istediğimde bunu benden esirgemeyin.

ELMİRA : Oy mu? Hiçbir şey anlamıyorum...

TARTÜF-59 : Yakında anlarsınız. Gelen var. Ruju saklayın ve...

ELMİRA : (*Ruju saklar.*) Gidiyorum.

TARTÜF-59 : Güle güle, hanımefendi.

(*Elmira çıkar. Tartüf-59 ellerini ovuşturarak ileri geri gidip gelmeye başlar. Tartüf girer.*)

ON BİRİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Tartüf

TARTÜF : Ne dolanıp duruyorsunuz?

TARTÜF-59 : Vicdanım sızlıyor.

TARTÜF : Neden? Sorabilir miyim?

TARTÜF-59 : Siz gerçekten de bir meleksiniz. Benim bütün kabalıklarımı, kötü sözlerimi, nankörlüğümü unutuverdiniz.

TARTÜF : Kinci değilimdir.

TARTÜF-59 : Babamsınız siz benim, atamsınız, mürşidim, hocamsınız... Bense...

TARTÜF : Abartıyorsunuz.

TARTÜF-59 : Hiç de değil.

TARTÜF : Orgon bana kızını vermeyi teklif etti.

TARTÜF-59 : Orgon'u da, kızını da kutlarım.

TARTÜF : Kızın bir miktar parası var ama beni asıl ruhu cezbediyor.

TARTÜF-59 : Herhalde. Başka türlü de zaten hiç mümkün olabilir mi, hocam? Hanımefendi de az önce aynı şeyi söylüyordu.

TARTÜF : Elmira mı?

TARTÜF-59 : Evet. Hatta daha da fazlasını. Biraz da kendisinin ruhuyla ilgilenmenizi rica etmek istiyor sizden. Yarın sabah burda bekleyecek sizi.

TARTÜF : Neden hemen söylemediniz bunu bana? Elmira'yı şeytanın ayartmalarından kurtarmak için, bedenimi şeytana kurban etmeye hazırım. *(Cebinden bir ayna çıkarıp kendine bakar.)* Bugün beni hiç güzel tıraş edememişsiniz.

TARTÜF-59 : Bağışlayın. Şu "Jilet" marka jiletler çok bozuldu. Sizi elektrikli makineyle tıraş edeyim bir de. Hemen şimdi. Şuraya oturun.

(Tartüf oturur. Tartüf-59 elektrikli tıraş makinesini çıkarır, çalıştırır, tıraş etmeye başlar.)

TARTÜF-59 : Öyle bir sinekkaydı tıraş edeyim ki sizi, herkes kendi suretini yüzünüzün aynasında görsün.

PERDE

ÜÇÜNCÜ PERDE

Orgon'un Yatak Odası

BİRİNCİ MECLİS

Orgon, Tartüf-59

Orgon gürültülü bir horlamayla uyumaktadır. Tartüf-59 elinde tül bir perde ve teyple girer.

TARTÜF-59 : *(Seyircilere)* Tartüf'le Elmira'nın az sonra buluşacakları odaya bir televizyon kamerası yerleştirdim. Bu da televizyon ekranı. Şuraya gerelim ekranımızı. *(Tül perdeyi gerer.)* Şimdi siz, televizyon istasyonu hani? diye soracaksınız. Bu türden ayrıntılara girmenin hiç gereği yok. Çok şükür, oyunumuz natüralist bir oyun değil. Şimdi yeniden Tanrıya söz verelim. *(Perdenin ardına gizlenir, ama seyirciler tarafından görülmektedir. Teybi çalıştırır.)*

TEYP : Orgon kulum!

ORGON : *(Yatağından sıçrar.)* Burdayım!

TARTÜF-59 : *(Seyircilere)* Bu türden refleksler geliştirdi. Şimdi fırlar kalkar yatağından.

TEYP : Sana bugün şaşırtıcı bir haber vereceğim, ama sen şaşırma, Orgon kulum!

ORGON : Şaşırmam, Yüce Tanrım!

TEYP : Kendisini evliya adayları arasına aldığımız şu Tartüf meğer tanrıtanımazın ve yalancı sofunun tekiymiş.

ORGON : *(Şaşırmış)* Ah, Yüce Tanrım!

TARTÜF-59 : Ah çekecek, ne var? Demek ki alçağın tekiymiş.

TEYP : Böyle bir alçağın etkisi altına nasıl girebilirsin?

ORGON : İyi ama, Yüce Tanrım, siz kendiniz...

TARTÜF-59 : Yoksa beni, Tanrını mı suçlayacaksın şimdi?

ORGON : Tanrım, sana sığındım!

TEYP : Bir defa, adamın kanının karışık olduğu ortaya çıktı. Zenci kanı bulundu kanında. İkincisi de, "Antitanrısal Faaliyetleri Soruşturma Komisyonu"na sadakat yemini etmeyi reddetti.

ORGON : Ah, Yüce Tanrım!

TARTÜF-59 : Ah çekeceğine kulaklarını aç da beni iyi dinle...

TEYP : Biz onu melek sandık, adam şeytan çıktı. Ne şaşıyorsun? Ben yanılamam mı yani? Bir tek kullarım mı yanılır?

TARTÜF-59 : Sen hiç özeleştiri yapan Tanrı gördün mü? Ben hiç değilse bunu yapıyorum.

TEYP : Hem kızına, hem karına göz koydu...

ORGON : Tanrım... Tanrım... Ne yapacağım artık ben, nasıl yaşayacağım? Ruhumu kim yönlendirecek artık? Beni günahlardan kim koruyacak? Doğru yoldan çıkmamamı kim sağlayacak? Kim?

TARTÜF-59 : Bu konuyu ben de düşündüm. Kendinize yeni bir çoban seçeceksiniz.

ORGON : Seçecek miyiz?

TARTÜF-59 : Benim hayır duamı aldıktan sonra, kendisi adaylığını koyacak. Ev halkının çoğunun oyunu toplayabilirse eğer, seçilmiş olacak. Ben demokratik parlamentarizm yanlısı bir Tanrıyım...

TEYP : Tartüf olacak şeytanın melek yüzlü hizmetkârı şimdi sana bir gazete getirecek...

ORGON : Gazete mi?

TEYP : Gözlerini kapa!

(Orgon gözlerini kapar. Tartüf-59 elinde bir gazeteyle onun yanına gelir.)

TEYP : Gözlerini aç.

(Orgon gözlerini açar.)

TARTÜF-59 : Gazetenizi getirdim, efendim. Siz önce şöyle bir göz atın, sonra bendeniz size önemli yerlerini okurum.

ORGON : *(Büyük bir hayretle gazeteyi alır, kendine çevirir, sonra birden eliyle gözlerini kapatır.)* Burada iki çıplak kadın var.

TARTÜF-59 : Hiç çıplak kadın görmediniz mi? Hiç değilse heykelini ya da resmini?

ORGON : Canlısını gördüm. Heykeliyle resmini de öyle. Ama

• bunlar...

TARTÜF-59 : Bu bir fotoğraf. Avrupa güzellik kraliçesiyle bir arkadaşı... Sonra, dikkatle bakacak olursanız, kendilerinin çıplak olmadığını da göreceksiniz. Üzerlerinde denize girerken kullanılan ve “bikini” adı verilen birer giysi var.

ORGON : Çıplaktan da beterler. (*Gazetede parmağıyla bir başka yeri göstererek*) Peki ya şu ne? Şu korkunç şey?

TARTÜF-59 : Kafası usturayla kesilmiş bir taksi şoförünün fotoğrafı. Başı yok, kesmişler, bir tek bedeni var. Ama siz, daha iyisi, şuna bakın, efendim...

ORGON : (*Gazetedeki resme bakar.*) Tanıdığım birine benziyor diyeceğim, ama...

TARTÜF-59 : Tartüf alçağının karikatürü.

ORGON : Demek sen Tartüf’ün alçak olduğunu biliyordun?

TARTÜF-59 : Elbette. Tanrı içime doğurmuştu.

ORGON : Peki bana niye söylemedin?

TARTÜF-59 : İnanmazdınız ki bana! Okuyayım mı?

ORGON : Oku.

TARTÜF-59 : Önce başlıklar : “Tartüf’ün maskesi düştü!”. “Tanrı’nın gazetemize özel demeci”, “Tartüf’ün foyasını açığa çıkaran Yüce Tanrı her gün binlerce kutlama telgrafı alıyor”, “Üvey anasını boğdu...”

ORGON : Kim? Tanrı mı?

TARTÜF-59 : Yok canım, bir başka haberin başlığı bu. İzin verirseniz devam edeyim, efendim : “Tartüf’e inanmakta acele eden Orgon’un da sorguya çekileceği tahmin ediliyor...”

ORGON : Ama ben...

TARTÜF-59 : Aldırmayın siz, efendim. Muhtemelen gazetecinin tahmini bu. Kaldı ki ben sizin tanışınızım... Üzülmeyin... Devam ediyorum : “Tartüf’ün yerini kim alacak?”, “Orgon ailesinin kendine seçeceği yeni çobanın, ailenin şan ve şerefine uygun olacağına muhakkak gözüyle bakılıyor.” (*Orgon’a*) Anlıyorsunuz, değil mi, efendim?

ORGON : Anlıyorum.

TARTÜF-59 : (*Okumayı sürdürür.*) “Güzelliğiniz bu kutunun

içinde saklı.”

ORGON : Anlamadım?

TARTÜF-59 : Güzellik kremi reklamı.

TEYP : Orgon kulum!

ORGON : Burdayım! (*Tartüf-59'a*) Duydun mu?

TARTÜF-59 : Duydum. Tanrı'nın sesiydi.

ORGON : Tartüf duyamamıştı.

TARTÜF-59 : Tartüf'le aramda bu kadarcık fark da olmasın mı, efendim?

TEYP : Orgon kulum, tam karşına bak. Şu beyaz perdede, Tartüf'ün şu anda, aşağıda, birinci katta karınla neler yaptığını göreceksin şimdi. Uyuma kulum, gözlerini aç...

ORGON : Ah, Tanrım, nelere kaadirsin!

(*Tartüf-59'un astığı tül perde aydınlanır. Perdenin arkasında Tartüf'le Elmira görünürler.*)

İKİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Tartüf, Orgon, Elmira

Tartüf'le Elmira karşılıklı oturmaktadırlar.

TARTÜF : Hayalini kurduğum mutluluktan bu : bütün ruhumla gözlerinizin önünde olmak... Efsunlu güzelliğiniz bu evi bir güneş gibi ışığa boğuyor...

ELMİRA : Evet, biliyorum. Ruhumdaki kutsal ateşin de aynı coşkuyla yanması için adımı dualarınızdan esirgemeyin.

TARTÜF : (*Elmira'nın elini eline alır, parmaklarını sıkar.*) Ah, evet, hanımefendi, aynı coşkuyla yanmak için...

ELMİRA : Ah, o kadar çok sıkmayın!

TARTÜF : Ah, bağışlayın! (*Elini Elmira'nın dizine koyar.*)

ELMİRA : Ne yapıyorsunuz?

TARTÜF : Kadifeye bakıyordum. Ne kadar da yumuşacık-mış...

ELMİRA : Çekin elinizi... Gıdıklanıyorum. (*Koltuğunu geri iter.*)

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Cilve yapıyor.

- ORGON : (*Seyircilere*) Şu ana kadar fena bir şey görmüş değilim.
- TARTÜF : (*Sandalyesini Elmira'nınkine yaklaştırır.*) Ne kadar incecik bir dantel bu böyle!
- ELMİRA : Evet. Ama isterseniz biraz da işten söz edelim.
- TARTÜF : Evet, bana böyle bir teklifte bulunuldu, ama benim ruhum bambaşka güzelliklerin tutsağı...
- TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Bu ruh lafıyla kimi aldatmak istiyorlar?
- ORGON : (*Seyircilere*) Şu ana kadar fena bir şey görmüş değilim.
- TARTÜF : Ruhlarımızın sonsuz güzelliğe duydukları arzu, onların her gün önümüzden hızla akan güzelliklere ilgi duymalarına engel değildir. Sizin güzelliğinize gelince, Yaradan'ın güzelliğinin ışıkları sizin yüzünüze yansımış.
- TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Bakın, nasıl da baştan çıkarıyor!
- ORGON : (*Seyircilere*) Şu ana kadar fena bir şey görmüş değilim.
- TARTÜF : Siz benim selametim, sevincimsiniz. Kaderim ağzınızdan çıkacak tek bir "evet" ya da "hayır"a bağlı.
- ELMİRA : Duygularınızı çok ateşli bir biçimde açıkladınız.
- TARTÜF : Evet, dindarım, ama bir insanım ben de, melek değil.
- TARTÜF-59 : Duydunuz, değil mi? Ağzıyla söyledi : melek değilim, dedi.
- ORGON : Duydum.
- TARTÜF : Eğer sözlerim fazla ateşliyse, bunun kabahati sizin güzelliğinizde. İç çekişlerim ve hüznü bakışlarım, şu anda sözle açıkladığım şeyleri, sanırım çoktan açıklamıştır size.
- TARTÜF-59 : (*Orgon'a*) Peki ya buna ne diyeceksiniz?
- ORGON : Evet... Şimdi kötü bir şeyler başlıyor galiba.
- TARTÜF : Ben, başarılarıyla övünerek sevdiği kadının adını lekeleyen, arkadaşlarına caka satan tiplerden değilimdir. Sizin minicik iltifatlarınızı bile, ilahi sırları saklar gibi saklarım, kimselere açmam. Hiç kimse, hiçbir şekilde kuşkulamaz bizden.
- ELMİRA : Peki ya kendim gider de, kocama her şeyi açıklarsam?
- TARTÜF-59 : Yine cilve yapmaya başladı.
- ORGON : (*Tartüf-59'a*) Bir şey mi söyledin?
- TARTÜF-59 : Size değil, seyircilere söyledim.
- TARTÜF : Kocanıza hiçbir şey söylemeyeceğinizden eminim.

Hem söylemeniz de inanmaz. Kendisi bütünüyle benim kontrolüm altında. Ben ne dersem, onu yapar. (*Elmira'nın elini tutar.*) Ruhunuzun ve ailenizin selameti için...

ELMİRA : Bırakın...

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Çok naz âşık usandırır.

TARTÜF : Bırakmayacağım. Artık ok yaydan çıktı. Size o kadar büyük bir sır açtım ki, artık bunu yarı yarıya paylaşmak zorundayız... (*Elmira'nın üzerine atılır.*)

TARTÜF-59 : (*Orgon'a*) Ne duruyorsunuz? Görmüyor musunuz? Şerefınız tehlikede.

ORGON : Şaşıp kaldım. Ne yapacağımı bilemiyorum.

TARTÜF-59 : (*Orgon'un elini yakalar.*) Saldırıya geçin! (*İkisi birden tül perdenin üzerine atılırlar, perdeyi parçalayarak öbür yana geçerler.*)

ELMİRA : Kocam!

ORGON : (*Tartüf'e*) Alçak!.. Defol burdan! Cehenneme kadar yolun var!..

TARTÜF-59 : (*Tartüf'e*) İşte böyle, hocam!

TARTÜF : Bütün bunlar senin başının altından çıkıyor. (*Orgon'a*) Oyunu kaybettim, ihtiyar aptal. Ama, (*Tartüf-59'u gösterek*) eğer bunu da kovmazsan, başına çok daha büyük belalar gelir. Bir damlacık aklın varsa...

ORGON : Kes sesini!

TARTÜF-59 : A-a-a-a! O nasıl söz öyle! Mösyö Orgon'a, "Bir damlacık aklın varsa..." gibi bir sözünü nasıl söyleyebilirsiniz? Tüm Fransa'da, hatta tüm dünyada, on yedinci, on sekizinci, on dokuzuncu ve hatta yirminci yüzyılda, Mösyö Orgon'dan daha akıllı, daha bilge başka bir insan bulunabilir mi acaba?

ORGON : Yok canım, o kadar da değil!

TARTÜF-59 : Vallahi billahi!

ORGON : Abartıyorsun.

TARTÜF-59 : Hiç de değil. (*Tartüf'e*) Bundan böyle bu evde sen ne dersen, tersi yapılacaktır.

ORGON : Çok doğru. Defol çabuk! Gözlerim görmesin seni! Yoksa elimden bir kaza çıkacak... Şu adam gibi... boynunu

usturayla uçuruvereceğim...

TARTÜF-59 : (*Tartüf'e*) Rolünüz bitti, sevgili hocam: Hiç değilse sahneyi asıl bir biçimde terkedin.

TARTÜF : İşte bu çok hoş. Güzel bir laf doğrusu. Elveda! Allah sizden razı olsun... Özellikle de Elmira'dan... (*Çıkar.*)

ORGON : Oh!.. Yorulmuşum... (Elmira'ya) Bu alçak az kalsın seni gözümün önünde yiyecekti... (*El çırpar.*) Hey, orda kim varsa gelsin!

ELMİRA : Annenizle kardeşim de buradalar.

ORGON : İsabet! Onlar da gelsinler. (*El çırpar.*) Acele edin! (*Dorina, Marianna, Damis, Kleant ve Madam.Pernel girerler.*)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

Dorina, Marianna, Elmira, Madam Pernel, Orgon,
Tartüf-59, Kleant, Damis

ORGON : Hepinizi sarsacak bir haber vereceğim şimdi size ve hepiniz ne kadar saf, ne kadar dikkatsiz, ne kadar ihtiyatsız olduğunuzu anlayacaksınız... Beni çok iyi dinleyin... size söylemek istediğim şey...

MADAM PERNEL : Oğlum, ne diye uzatıp duruyorsun? Bir söze başlıyorsun, sonra sonunu nasıl bağlayacağını bilemiyorsun. Mösyö Tartüf'ten rica etsen de sana biraz konuşma öğretse...

ORGON : Mösyö Tartüf ha? Sizin Mösyö Tartüf'ünüz...

MADAM PERNEL : Sen utanıyorsan, istersen, ben rica edeyim kendisinden. Benim ricamı geri çevirmez. Zavalılık, zaten hepiniz için uğraşıp didinmekten perişan, bir de sana konuşma öğretsin, ne yapalım...

ORGON : Anne!

MADAM PERNEL : Şimdi düşüp bayılacağım vallahi! Oğlum, ne söyleyeceksen söylesene!

ORGON : Mösyö Tartüf... Daha doğrusu... adı Mösyö Tartüf olan adam alçağın, yalancının, soysuzun teki!.. Hepinizi

aldattı bu adam. Hepinizi yanılttı...

DAMİS : Ne?

KLEANT : Dememiş miydım size? Dememiş miydım size?

ORGON : Siz mi? Ne demiştiniz ki siz bana?

KLEANT : Bu Tartüf'e inanmayın dememiş miydım ben size!

ORGON : Anımsamıyorum... Bu her zaman böyledir : arabanın tekeri kırıldıktan sonra yol gösteren, ben size demiştim, ben sizi uyarmıştım diye bağırın çok olur...

KLEANT : Ne olursa olsun, önemli olan bu sahte sofunun maskesini düşürmek...

ORGON : Düşürdüm bile.

DORİNA : Nihayet!

MARIANNA : Kurtuldum.

MADAM PERNEL : Oğlum, sen, ciddi ciddi sersemlemiş gibisin.

Ağzından çıkan kulakların duyuyor mu senin?

ORGON : Anne, hâlâ aynı şeyleri mi yineliyorsunuz?

MADAM PERNEL : İftira bu! (*Odadaki herkesi parmağıyla göstererek*) Bunların iftirası. Bu aziz insanı çekemiyor bunlar. Ve sen de bunların iğrenç iftiralarına inanıyorsun...

ORGON : Ne iftirası, anne? Kendi gözlerimle...

MADAM PERNEL : Kimin gözleriyle ne gördüğünü, nasıl gördüğünü bilmiyorum, bilmek de istemiyorum. İftira bu! Bunların iftirası!

TARTÜF-59 : Saygıdeğer Madam Pernel! Ben de mi iftiracıyım?

MADAM PERNEL : Ne demek istiyorsun?

TARTÜF-59 : Tartüf'ün mal canlısı, şeytanın ajanı, aşağılık bir insan olduğunu söylersem, ben de mi iftiracı olacağım?

MADAM PERNEL : Canım sen bir şey söylemiş...

TARTÜF-59 : Değilim ki, değil mi? Peki ya söylersem? Tartüf adlı bu adamın epeyce yaşlı, son derece saygıdeğer bir madamın başına, saçlarını altı ay boyunca kıvrıcık tutacak birtakım şeytan icatları bağladığını söyler ve bu saygıdeğer madamın da adını verirsem, benim de mi iftiracı olduğumu söyleyeceksiniz? Evet? Ne diyorsunuz? Bağışlayın, duymadım. Zor olmayacaksa eğer, lütfen bir kez daha yine ler misiniz dediğinizi?..

MADAM PERNEL : Ben... ben bir şey demedim. Eğer sen de... yani eğer siz de aynı görüşteyseniz...

TARTÜF-59 : Maalesef aynı görüşteyim, madam. Hatta size şunu bile söyleyebilirim : Tartüf bu evden Tanrının emriyle kovuldu.

ORGON : Şimdi inandın mı, anne?

MADAM PERNEL : İnandım, oğlum.

ORGON : Tanrı bana dedi ki... (*Öksürür*) E-e... Yani bir telkinde bulundu Tanrı bana... Bu telkine göre, ruhlarımızın ve evimizin selameti için, kendimize yeni bir çoban seçmemiz gerekiyor...

TARTÜF-59 : Genel ve eşit oy ilkesine dayalı bir seçimle...

KLEANT : Anlayamadım.

ORGON : Ne var bunda anlaşılmayacak? Tartüf'ün yerini bir başkası alacak.

DORİNA : Peki, şart mıymış bir çobanımızın olması?

ORGON : Elbette. Ruhlar hiç çobansız olabilir mi? Şu işe bakın : ben burda olanca ciddiyetimle size Tanrının iradesini açıklıyorum, sizse tutup... Her neyse, kim aday olmak istiyorsa, söylesin.

KLEANT : Bu da ne demek?

DAMİS : Ben de anlamıyorum.

ELMİRA : Ben de.

ORGON : Demek, içinde kimse aday değil? Yani kimse aday olamıyor? Öyle ya, adaylığını öne sürecek kişinin, içinde Tanrının telkinini duyması gerekir; Tanrı ona : "Sen aday ol, kulum," demelidir.

TARTÜF-59 : Ben varım.

KLEANT : Kim?

TARTÜF-59 : Bendeniz. Az önce Tanrının bana fısıldadığını duydum : "Bu iyi insanların çobanı sen ol," dedi. "Tartüf'ten öyle çok çektiler ki bu iyi insanlar! Seninle o çileli günlerini unutacaklar," dedi. (*Kleant gülümser.*) Bakın siz gülüyorsunuz, ama ben ağlamamak için zor tutuyorum kendimi. Eğer seçilsem, elbette görevi reddedemem, ama böylesine sorumluluk isteyen bir görevin altından kalkabilir

miyim acaba? diye bir korku da sarar içimi.

ELMİRA : Peki şimdi ne olacak?

TARTÜF-59 : (*Orgon'a*) İzin verirsiniz, efendim, ben açıklayayım.

ORGON : Açıkla... Hmm... Açıklayın yani... Bundan sonrasını ben pek iyi hatırlamıyorum...

TARTÜF-59 : Serbest, demokratik bir seçim yapılacak. Ruhlarınızın sürüsü için yeni bir çoban seçeceksiniz kendinize. Çoban adayı bendenizim. Başka aday var mı? Yok. Bana ağır bir sorumluluk dışında hiçbir çıkar sağlamayacak olan bu göreve benim seçilmemi isteyenler, ellerini kaldıracaklar... Oy verme işleminin gizli olabilmesi için burada bir kabin yapabilseydik ve sizleri bu kabine teker teker alıp, üzerinde benim adımın yazılı olduğu pusulayı özel oy sandığına atmanızı sağlayabilseydik, kuşkusuz yasalara daha uygun davranmış olurduk... Ama...

ORGON : Canım ne gereği var? Ellerimizi kaldırırız, olur biter.

TARTÜF-59 : Ben, baylar, demokratım. Seçmenler üzerinde baskı uygulamak istemiyorum...

KLEANT : Peki bu şamata ne kadar sürecek?

TARTÜF-59 : Serbest seçimlere müdahale ediyorsunuz...

KLEANT : (*Orgon'a*) Hâlâ akıllanmadınız mı?

TARTÜF-59 : (*Kleant'a*) Seçimlere katılıp katılmamakta serbestsiniz. Demokratik parlamentarizmde...

KLEANT : Aklımı oynatacağım! Bağışlayın. (*Öfkeyle çıkar.*)

DAMİS : Aslında ben de biraz...

TARTÜF-59 : Mösyö Damis! (*Yanına yaklaşp fısıldar.*) Eğer seçilirsem, eğer oyunuzu bana verirsiniz, sizin şu Roma'ya gitme işini muhakkak yoluna koyacağım... (*Yüksek sesle*) Bana oy verenler ellerini kaldırsınlar! (*Orgon elini hızla kaldırır, onun ardından da Damis.*) Seçmenler üzerinde baskı uygulamak gibi bir hakkım yok elbette, ama adayımız için ajitasyon yapma hakkım var. Saygıdeğer Madam Pernel, bir zamanlar size yaptığım mütevazî bir hizmetin karşılığını bana nasıl ödeyebileceğinizi sormuştunuz... (*Madam Pernel elini kaldırır.*) Dorina, demir tokmağın yardımına bir daha

hiç ihtiyacın olmayacak mı? Büyülü bir söz vardı, onu öğrenmek istemiyor musun? Ve bir de iççamaşırılı olarak... (*Dorina elini kaldırır.*) Marianna, size hiçbir yardımım olmadı mı? (*Marianna elini kaldırır.*) Madam Orgon, en güzel, en genç kadınların bile, olduklarından on kat daha güzel ve genç olmak istedikleri doğru mu sizce? (*Elmira elini kaldırır. Tartüf-59 havaya kalkmış elleri sayar.*) Bir, iki, üç, dört, beş, altı... Efendim, adayımız oybirliğiyle seçilmiştir. (*Alkışlar.*)

(*Ötekiler ona şaşkın şaşkın bakarlar, sonra onlar da alkışlarlar.*)

PERDE

DÖRDÜNCÜ PERDE

Orgon'un Evi

BİRİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Damis

TARTÜF-59 : (*Girerken*) Dorina beni görmek istediğinizi söyledi.

DAMİS : Sözü ne zaman tutacaksın?

TARTÜF-59 : Ne zamandır “sen” demeye başladınız bana? Aramızda bunca yaş, baş, mevki farkı varken? Gençler yaşlılara karşı çok nazik olmalılar. Evet, bir “söz”den söz ediyorsunuz... Görüyor musunuz, ben size “siz” diyorum? Siz... Siz... Ne “söz”üymüş bu?

DAMİS : Gerçekten hatırlamıyor musunuz?

TARTÜF-59 : İşim başımdan aşkın. Ruhlarınızın çobanlığını yapmak kolay mı sanıyorsunuz? On yıl önce verdiğim bir sözü on yıl sonra nasıl hatırlayabilirim!..

DAMİS : On yıl önce değil, üç gün önce.

TARTÜF-59 : Üç gün mü? Bana on yıl gibi geldi. İktidara geçen insanın psikolojisi işte... Neydi şu verdiğim söz?

DAMİS : Roma'ya gitmem konusunda yardımcı olmak.

TARTÜF-59 : (*Güler*) Ah, evet!.. Şu mesele... İyi ama ben bu sözü size seçimlerden önce vermiştim.

DAMİS : Ne olmuş seçimlerden önce vermişseniz?

TARTÜF-59 : Normal bir demokraside, seçim öncesi verilen sözlerin yerine getirildiği yerde görülmüş? Ve biz, yani bu ev halkı, normal bir demokratik rejimde yaşamıyor muyuz?

DAMİS : Neden söz ettiğinizi anlamıyorum.

TARTÜF-59 : Anlamamanız daha iyi.

DAMİS : Sözü tutmayan adama ne denir?

TARTÜF-59 : Bir şeyler yapmayan insanlarla, bir şeyler yapan insanları adlandırmak için çok çeşitli sözler vardır. Hem

artık Roma'ya gitmenize de gerek kalmadı.

DAMİS : Nedenmiş?

TARTÜF-59 : Nasılsa Valera'nın kız kardeşiyle evlenemeyeceksiniz.

DAMİS : Niçin?

TARTÜF-59 : Çünkü Valera da sizin kız kardeşinizle evlenemeyecek.

DAMİS : Niçin?

TARTÜF-59 : Babanızın kararı Marianna'yı Mösyö Tartüf'e vermektir.

DAMİS : Ama Tartüf artık...

TARTÜF-59 : Tartüfler gelirler ve giderler, ama mevkileri, makamları kalır. Yeni gelen Tartüf, eskisinin görevlerini, sorumluluklarını, makam otomobilini ve benzeri şeylerini miras olarak devralır.

DAMİS : E, n'olmuş?

TARTÜF-59 : Ben de Tartüf'ün yerine geçtiğim için, selefimin haklarını ister istemez üstlenmiş bulunuyorum. Marianna'yla evlenmek zorundayım.

DAMİS : Ne dedin?

TARTÜF-59 : Yine mi "sen"?

DAMİS : Umurumda bile değil "sen" mi yoksa "siz" mi olduğun! Şimdi beni dinle : senin şu Tartüf'üne bir ders verecektim, ama olmadı, yapamadım. Anlaşılan sana vereceğim bu dersi.

TARTÜF-59 : (*Korkmuş*) Ne dersi? (*Sinsi sinsi güler*) Evet, tabii. Normal bir toplumda yaşlılar da gençlerden ders almaya gönül indirmelidirler... Hem böylelikle...

DAMİS : Madem öyle, ilk dersini al bakalım! (*Bir tokat atar.*) İkinci derse gelince... (*Yakasından yakalar Tartüf-59'u.*) (*Orgon girer.*)

TARTÜF-59
İKİNCİ MECLİS
Orgon, Tartüf-59, Damis

ORGON : Neler oluyor burda? Damis!

DAMİS : Baba... (*Tartüf-59'u göstererek*) Bu herif Tartüf'ten de beter bir yılan.

TARTÜF-59 : (*Orgon'a*) Evet, sevgili kardeşim, ben bir yılanım, ben dünyanın en iğrenç yaratığıyım...

ORGON : (*Damis'e*) Kurtarıcımıza karşı nasıl böyle davranabilirsin?

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Klasik Tartüfizme başvuralım. (*Orgon'a*) Ben bir caniyim, rezilim, benzeri görülmemiş bir kötüyüm... Her düşüncem, iğrençliklerle doludur... Tüm hayatım, kötülük, yalan, dolandır... Benimle ne kadar alay ederseniz edin, bana ne kötülükler ederseniz edin, hepsini hak etmişimdir.

ORGON : (*Damis'e*) Söylesene nedir mesele?

DAMİS : Bu alçak...

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Tartüfizmi bir parça çağdaşlaştıralım. (*Orgon'a*) Hayır, bırakın sövsün... Benim ne büyük bir alçak olduğumu nerden bileceksiniz. Hayır, hayır, görünüşe aldanmayın. (*Damis'e*) Öbür yanağıma da vur. (*Diz çöker.*) Vurun. Her tokatınız, yaptığım bir kötülüğün cezası olsun.

ORGON : Yo, bu kadarı fazla, kardeş! (*Oğluna*) Utanmıyor musun?

DAMİS : Ama baba, kendisi daha demin...

ORGON : Kes sesini. (*Tartüf'ü yerden kaldırır.*) Kalkın, kardeş, ah, yalvarırım kalkın! (*Oğluna*) Kötülükçü! Cani!

DAMİS : Ama siz bana...

ORGON : Tek kelime daha edersen, ayağımın altında ezerim seni!

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Klasik Tartüfizmi sürdürelim. (*Orgon'a*) Tanrı aşkına, kızmayın, kardeşim. Oğlunuzun tırnağının bile incinmemesi için, ben en dayanılmaz acılara katlanmaya hazırım...

ORGON : (*Damis'e*) Nankör!

TARTÜF-59 : (*Yeniden diz çöker.*) Önünüzde yeniden diz çöküp

yalvarıyorum size : bağışlayın onu...

ORGON : (O da diz çöker ve Tartüf-59'u kucaklar.) Kardeşim, kurtarıcım, çobanım...

DAMİS : Ben...

ORGON : Sus...

DAMİS : Ama...

ORGON : Sus, diyorum. Yoksa unuttuğumu mu sanıyorsun, senin bir ara Tartüf'le de... (Birden hatasını anlar.) O alçağa inanmamakla haklıydın... Yani haklıydık... Ama... (Tartüf-59'u gösterir.) Tanrının sesini duyan bir mübarek insanı neden sevmediğini çok iyi biliyorum : çünkü onu senden daha çok seviyorum. Onu kıskanıyorsun.

TARTÜF-59 : (Seyircilere) Tartüfizmi yine birazcık çağdaştıralım. (Orgon'a) İnsan ruhlarının çobanlarının yazgısı bu işte. Çobanların çobanı olan Sezar'ı da hançerlemediler mi? Hem de kim? Brutus... On Altıncı Lui'nin kafasını kesmeyecekler mi? Hem de kimler? Sizin torunlarınız. Peki ya çarı ne yapacaklar? Söyleyeyim : Çarı da çarlığı da yeryüzünden silecekler. Bu arada sizin oralı torunlarınızın da başına aynı şey gelecek. Peki, kim yapacak bunları? Ayaktakımı, işçi, köylü, şerefini ve vicdanını yitirmiş bir avuç entelektüel...

ORGON : (Tartüf-59'un sözlerinden hiçbir şey anlamamıştır.) Ne kadar güzel, ne kadar doğru konuşuyor! (Seyircilere) Ve sesi nasıl da Tanrı'nın sesine benziyor! Şu anda dikkatimi çekti...

DAMİS : Marianna'yla evlenmekten söz ediyor...

ORGON : Evet, bugün nişanlanacaklar... Bana baksana sen : bu evin efendisi kim? Kim verir burda emirleri? Unutma ki ben hem Tanrı'yım, hem kralım, hem... her şeyim... Ben...

DAMİS : Kız kardeşimi mahvedeceksiniz... Bunu yanınıza bırakmam...

ORGON : Ne dedin? Ah, seni serseri, rezil, alçak seni! Demek bana başkaldırıyorsun! Yok mu bir değnek? Bir değnek verin bana! (Aralarına girmeye çalışan Tartüf-59'a) Yo, yo, bırakın! Lütfen engel olmayın!... (Oğluna) Defol evimden! Bir daha bu evin eşiğinden içeri adımını attığını görmeyeceğim! Tartüf'ün yanına cehennem ol!

DAMIS : Yanıbaşınızda Tartüf'ten bin beter biri duruyor...

ORGON : Sen hâlâ konuşuyor musun?

DAMIS : Pekâlâ gidiyorum, bir daha beni burda göremeyeceksiniz.

ORGON : Haydi selamete! Seni mirasımdan da mahrum ettim...

Yıkıl karşımdan!

(Damis çıkar.)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

Tartüf-59, Orgon

ORGON : Size el kaldırmaya nasıl cesaret edebildi?

TARTÜF-59 : (Sözde kendi kendine konuşuyormuş gibi) Tanrım! Her ne kadar beni kırdıysa da, yüreğini kör eden kin duygularından dolayı Damis kulunu bağışla! (Orgon'a) Yediğim tokat koymuyor bana, kardeş, karaçalmalarıyla beni sizin gözünüzde küçük düşürmüş olmalarından korkuyorum. Ben, sürüsündeki sizin gibi namuslu koyunların güvenini sağlamak isteyen çobanlardayım. Çünkü sizin ruhunuz, benim ömrüm boyunca tanıdığım, tanımakta olduğum ve tanıyacığım ruhların en temizini, en derinini, en genişini, en yükseğini, en uzunudur. Sizin ruhunuz bütün ruhların en...

ORGON : Abartıyorsunuz.

TARTÜF-59 : Hiç de değil.

ORGON : Yapmayın!

TARTÜF-59 : Vallahi billahi!

ORGON : Doğrusunu söylemek gerekirse, benim de ruhumdan fazlaca bir şikâyetim yok... (Tartüf-59 iç çeker.) Niye iç çektiniz?

TARTÜF-59 : En iyisi ben evinizden gideyim artık. Evet, kardeşim, bu evden ayrılmam en kârlı iş olacak...

ORGON : Bunu da nerden çıkardınız?

TARTÜF-59 : Bugün oğlunuz, yarın damadınız, öbür gün kayınbiradeniz, sonra bir de bakmışsınız Dorina... Evet, evet,

tokatlamasalar bile, karaçalmalarıyla ve dedikodularla en sonunda...

ORGON : Hiçbir şey elde edemezler...

TARTÜF-59 : İnsanoğlunun yapamayacağı şey yoktur. Siz de bir inanmazsınız, iki inanmazsınız, üçüncüde...

ORGON : Beni kimse aldatamaz. Ben öyle kolayca kandırılabilcek birine benziyor muyum? Ben...

TARTÜF-59 : Siz elbette... yani siz de... Ama yine de... Erkekler kolayca karılarının etkisi altına girerler. Sizin karınız da bir gün...

ORGON : Ben kimsenin etkisi altına girmem. Ben...

TARTÜF-59 : Elbette, siz... Yani siz de... Ama, izin verin, kardeşim, ben yine de gideyim. Yarın sizinle her zamanki sohbetinde Tanrı neden gittiğimi, beni neden alaköymediğinizi sorarsa, bütün suçu benim üstüme yıkın.

ORGON : Burdan bir yere gitmiyorsunuz. Sizi bırakmam. Asla bırakmam.

TARTÜF-59 : Eh, madem bu kadar ısrar ediyorsunuz... Sizi reddetmek elimden gelmiyor... Sorumluluktan, görevden kaçtı demesinler yarın.

ORGON : Tanrıya şükür!

TARTÜF-59 : Yalnız bir şartım var : kadınların kurnazlığı, kocalarının cesaretini alt eder... Ben kadın milletinden çok korkarım. Bu yüzden, kızınızla evlenmek istemiyorum ve karınızla da karşılaşmaktan sürekli kaçınacağım.

ORGON : Siz ne diyorsunuz! Bugün Marianna'yla nişanlanacaksınız. Karım konusuna gelince... Kayınvalidenizin ruhuyla özel olarak ve doğrudan ilgilenmenizi rica ediyorum sizden. Sonra... Sonra bütün servetimi, evimi, malımı mülkümü sizin üzerinize yapacağım... Kurtarıcım, çobanım, damadım ve kardeşim, siz bana karımdan, anamdan, kızımdan ve oğlumdan daha yakınsınız. Söyleyin, damadım ve tek mirasçım olmayı kabul ediyor musunuz? Söyleyin!..

TARTÜF-59 : Bizim için Tanrının emri kutsaldır. Madem ki Tanrı böyle istemiş, isteğine karşı duramayız ki!

ORGON : Ey, mübarek insan! Haydi gidip gerekli kâğıtları dü-

zenleyelim.

TARTÜF-59 : *(Seyircilere)* Her şey yine klasik Tartüf usulü oldu...
(İkisi birden çıkarlar. Marianna koşarak ve hıçkırarak hıçkırarak ağlayarak girer.)

DÖRDÜNCÜ MECLİS

Marianna

MARIANNA : *(Gözyaşları içinde bağırır.)* Dorina, Dorina! Dorina, nerdesin?
(Dorina girer.)

BEŞİNCİ MECLİS

Dorina, Marianna

DORİNA : Ne oldu? Neyiniz var?

MARIANNA : Kardeşim, Tartüf'ün hizmetkârını dövdü.

DORİNA : Aferin ona!

MARIANNA : Bunun üzerine de babam kardeşimi evden kovdu...
Beni ise... *(Yeniden ağlamaya başlar.)*

DORİNA : Sizi ise Tartüf'ün hizmetkârına vermek istiyor, öyle değil mi?

MARIANNA : Nerden anladın?

DORİNA : Anlaşılmayacak nesi var bunun : Babanız, anlaşılan, sizi Valer'den başka herkese vermeye hazır.

MARIANNA : *(Yeniden ağlar)* Ne yapmalıyım? Ne yapmalıyım?
(Kleant girer.)

ALTINCI MECLİS

Dorina, Marianna, Kleant

KLEANT : Duyduğuma göre... Rezillik!

MARİANNA : Çıldıracığım! Canıma kıyacağım!
 DORİNA : Siz başka bir şey düşünemez misiniz?
 MARİANNA : Kurtar beni!
 (Valer girer.)

YEDİNCİ MECLİS

Valer, Dorina, Marianna, Kleant

VALER : Damis bizde. Her şeyi biliyorum. Öldüreceğim...
 DORİNA : Kendini mi?
 VALER : Kendimi niye öldüreyim! Onu...
 MARİANNA : Babama acıyın! Ne de olsa babam o benim.
 VALER : Tartüf'ün hizmetkârını öldüreceğim.
 KLEANT : (Yarı alaycı) Kendi elleriyle başlarının üstünde yer verdikleri çobanlarına ne cesaretle hizmetkâr diyebiliyorsunuz?
 DORİNA : Onlarla alay edeceğinize, o zaman...
 KLEANT : Ben o zaman da söyledim bütün bunların rezillik olduğunu.
 DORİNA : Söylediniz ve çekip gittiniz.
 VALER : Öldüreceğim!
 KLEANT : O zaman sizi asarlar.
 VALER : Öldüreceğim! Öldüreceğim!
 DORİNA : Sizin aklınıza başka bir şey gelmez mi? Şu âşıklar neden hep tutucudurlar?
 VALER : Başka ne yapabilirim ki?
 DORİNA : Marianna'yı kaçırabilirsiniz.
 MARİANNA : Ne?
 DORİNA : Ağlayıp sızlamalarına falan aldırmayıp kaçırın onu...
 KLEANT : Doğru olmaz bu.
 VALER : Neden olmazmış! Gidelim, Marianna!
 KLEANT : Bırakın kızın kolunu... Kuvvete başvurmayın... Sonra, unutmayın ki, ailenin bir kutsallığı vardır. Aile reisi nasıl biri olursa olsun, ister aptal, ister deli olsun, ona saygı göstermek gerekir. Baba sözüne karşı gelmek, aileyi yıkmak demektir,

aileyi yıkmaksa, toplumun temelini yıkmak demektir.

DORİNA : Böyle doğru sözlere de bayılıyorum! Bizim matmazel, toplumun temelini yıkmamak için, babasının emri ve papaz efendinin hayır dualarıyla Tartüf'ün hizmetkârının koynuna atılmalı!..

MARIANNA : Yine mi?

VALER : Gidelim, Marianna, acele et biraz.

KLEANT : Hayır, yerinden kımıldama, Marianna. Tartüf'ün hizmetkârıyla konuşacağım. Bana güvenin. Ailenin ve toplumun kurallarını küçümsemeyin. Kötülüğe kötülükle karşılık vermeyin.

DORİNA : Mösyö Kleant, tatlı diliyle, bizim çobanı Mösyö Orgon'un mirasını, malını, mülkünü, karısını ve kızını reddetmeye ikna edene kadar uslu uslu bekleyin.

KLEANT : Sus artık, Dorina! Git, onu buraya çağır. Siz de, Valer, evinize dönün. Size gelince, bir tanem, haydi, odanıza çıkın.

VALER : Evime ebediyyen dönüyorum.

MARIANNA : *(Valer'in ardından bağırır.)* Valer! *(Valer çıkar.)* Peki ya onu ikna etmeyi başaramazsanız?

KLEANT : Başaracağıma eminim. Marianna'yla evlenmeyi reddedecektir. Reddetmese de, yasalara ve törelere uyarak çekeceğiniz acılar, bu yasaları ve törelere çiğneyerek elde edeceğiniz mutluluktan çok daha yüce ve soylu olacaktır. Haydi, gidin artık. Gidin ve sabırla sonucu bekleyin.

DORİNA : Biliyor musunuz, bazen siz de tıpkı Tartüf'ün hizmetkârı gibi konuşuyorsunuz.

MARIANNA : Dorina!

(Dorina öfke içinde çıkar. Marianna tam çıkarken Tartüf-59'la çarpışır; Tartüf-59, Marianna'ya saldırır gibi yapar. Marianna kaçır. Tartüf-59, ardından gülümseyerek bakar ona.)

SEKİZİNCİ MECLİS

Kleant, Tartüf-59

TARTÜF-59 : Anlaşılan şimdi sizinle klasik *Tartüf* oyunundan bir sahne oynayacağız... Özetlenerek yapılmış nesir çevirinin dördüncü perdesinden birinci meclis...

KLEANT : Anlamıyorum...

TARTÜF-59 : Bu evde de en sevilen laf galiba “anlamıyorum”. Hepiniz “anlamıyorum” deyip duruyorsunuz. Ben de pek çok şeyi anlamıyorum. Ama hiç ağzımdan bu sözün çıktığını duydunuz mu? Her neyse, söz sizin. Buyrun.

KLEANT : Diyelim ki Damis suçlu. Gerçekten de size karşı davranışı çok kabaydı. Ama bağışlamak, bir Hıristiyanın ilk görevi değil midir? Bir babanın sizin yüzünüzden oğlunu evden kovmasını nasıl kabul edebilirsiniz? Babayla oğlu barıştırmanız gerekmez mi?

TARTÜF-59 : İnanın, efendim, Damis’e karşı içimde hiçbir kızgınlık yok. Bu da bir yana, elimden geldiğince ona yardım da etmek istiyorum. Ama eğer Damis dönerse, ben bu evden giderim. Ben bu evden gidersem, herkes beni suçlar. Hem gökler de bana bu evde kalmamı emrediyor.

KLEANT : Neden durmadan göklerin buyruklarını yerine getirmeye çabalayıp duruyorsunuz? Bir kez de vicdanınızın sesine kulak verseniz...

TARTÜF-59 : Size onu bağışladığımı söyledim. Her gerçek Hıristiyan gibi benim içimde de göklerin sesi ve vicdanımın sesi birbirlerini tamamlarlar. Artık Damis’le aynı çatı altında yaşayamam. Şimdi izin verirseniz, metin dışı bir şey söyleyeceğim : sürüden sıvışan koyunu kesmeyen çoban olur mu?

KLEANT : Orgon’un servetinin üstüne konma hakkını da çobanlık görevinizden mi alıyorsunuz?

TARTÜF-59 : Ben şahsen Mösyö Orgon’dan hiçbir şey istemiş değilim. Dünya nimetlerine dönüp bakmam bile ben. Ama eğer düşüncemi öğrenmek isterseniz, söyleyeyim : günahkârların eline düşen mal, mülk yok olur gider. Bu serveti

göklerin hayrına kullanmak üzere almakla yakınımaya yardımcı oldum ben.

KLEANT : Hayırda bulunma şevk ve heyecanı içinde olduğunuzu reddebilmek çok zor. Ama bütün bu servetin tek mirasçısı olan Damis'in bu konulardaki görüşü bambaşka olabilir. O bakımdan bırakın da mirasını kendisi nasıl uygun görüyorsa öyle harcasın. Sonra, Mösyö Orgon'un damadı olmayı kabul etmekle, Marianna ile Valer'i, bu iki genç sevgiliyi ne kadar mutsuz ettiğinizi de unutmayın.

TARTÜF-59 : Metinden ayrıldınız.

KLEANT : Anlayamadım.

TARTÜF-59 : Anlayamadınızsa ben ne yapayım : Ben yeniden oyun metnine dönüyorum, azizim. Saat dörde yirmi var. Din iman görevlerim beni çağırıyor. Sizi terketmek zorunda kaldığım için beni bağışlayın. (*Çıkar.*)
(*Dorina girer.*)

DOKUZUNCU MECLİS

Dorina, Kleant

DORİNA : Bütün konuşmanızı dinledim. Törelerin, yasaların koruyucusu olarak birbirinden tatlı ve akıllı sözlerinizle onu nasıl da çabucak ikna ediverdiniz!

KLEANT : Orgon'la konuşacağım! Gözlerini açacağım onun.

DORİNA : Efendimizin gözünde tavukkarası var. Böyle sözlerle onun körlüğünü gideremezsiniz.
(*Marianna girer.*)

ONUNCU MECLİS

Dorina, Kleant, Marianna

MARIANNA : Ne oldu?

KLEANT : Sabır, dostum, sabır!

ON BİRİNCİ MECLİS

Dorina, Kleant, Marianna, Orgon

ORGON : Aha! Hepinizi bir arada bulduğuma çok sevindim! (*Marianna'ya*) Sen de sevinebilirsin, kızım. Sizin işi de yoluna koydum. Bütün kâğıtlar hazır. Yakında gelin tacını giyiyorsun.

MARIANNA : (*Orgon'un önünde diz çöker.*) Tanrı aşkına, baba! Eğer içinizde bir damla acıma duygusu varsa, unutun verdiğiniz kararı. Benden size boyun eğmemi istemeyin. Yalvarırım size : kızınız olduğuma yazıklanmak zorunda bırakmayın beni. Madem beni sevdiğime kavuşma hayalinden ebediyen mahrum edeceksiniz, bari nefret ettiğim adamla birlikte olma işkencesinden kurtarın beni. Babalık yetkinizi bu kadar acımasızca kullanmayın.

ORGON : (*Seyircilere*) Biraz daha devam ederse, kalbimi yumuşatacak. Hayır, cesaretim kırılmamalı...

MARIANNA : Varınızı yoğunuzu ona verdiniz. Eğer bunlar ona yetmez diyorsanız, benim servetimi de verin kendisine. Evet, çeyizime varana kadar, neyim var, neyim yoksa her şeyimi alsın, tek ki yakamı bıraksın benim. Acıyın bana, babacığım. Bırakın bir manastıra kapanayım. Varsın taş duvarlar arasında sönüp gitsin gençliğim.

ORGON : Bu genç kızlar hep böyledir. Bir şey olmayagörsün, hemen rahibeliğe soyunurlar. Kalkın, kızım. Kocanızı ne kadar tiksiniç bulursanız, o kadar yararlı ve övünç verici hizmetlerde bulunabilirsiniz. Manastır duvarları arasında değil, kendi evinizde kahrolmakla ise daha çok hayır dua alır, sevaba girersiniz...

DORİNA : Bir şey anladıysam arap olayım.

ORGON : Kes sesini! Başkasının işine burnunu sokma!

KLEANT : Size bir çift sözüm var, sevgili eniştecğim.

ORGON : Şimdi kimsenin sözünü dinleyecek zamanım yok, kayınbirader. (*Marianna'ya*) Nişan günü olarak bugünü belirlemiştik, ama epey geç oldu. Yarına erteleyelim. Hazırlıklarınızı görün. İşte böyle... Hoşça kalın! (*Çıkar.*)

DORİNA : (*Kleant'a*) Buna ne buyrulur?

KLEANT : (*Marianna'ya*) Sabır, dostum, sabır... Metin olun.
(*Marianna'yı alnından öper, çıkar.*)

MARİANNA : Canıma kıyacağım.

DORİNA : Peki ya sonra?

MARİANNA : Canıma kıyacağım.

DORİNA : Bunu duydum, tamam. Peki, ya sonra?

MARİANNA : Kurtar beni!

DORİNA : Haydi odanıza çıkın. Sizi kesinlikle kurtaracağım.

(*Marianna çıkar. Dorina dikkatle çevreye bakınır. Yaklaşan ayak sesleri duyulur.*)

DORİNA : Geliyor. (*Saklanır ama seyirciler tarafından görülmektedir.*)

(*Tartüf-59 girer.*)

ON İKİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Dorina

Tartüf-59, gidip sakladığı yerden teybi çıkarır.

TARTÜF-59 : Bakalım bant yetmiş mi? Yetmiş... Hatta artmış bile. Ne konuştular acaba. (*Bandı geri sarar; bu sırada garip sesler duyulur teypten.*)

DORİNA : Bu da neyin nesi? A!.. Neler yaptığına ve nasıl yaptığına dikkat etmeli...

TARTÜF-59 : Eveet, hazır. Dinleyelim bakalım... (*Teybin çalma düğmesine basar.*)

TEYP (*Orgon'un sesi*) : Sen hâlâ konuşuyor musun?

TEYP (*Damis'in sesi*) : Pekâlâ, gidiyorum, bir daha beni burda göremeyeceksiniz.

TEYP (*Orgon'un sesi*) : Haydi selametle!..

TARTÜF-59 : (*Teybi durdurur.*) Bunlar benim yanımdaki konuşmalar. Bakalım ben çıktıktan sonra neler konuşmuşlar?
(*Bandı bu kez o garip sesleri çıkarmadan sarar.*)

DORİNA : (*Seyircilere*) Hangi düğmeye bastığını görebildiniz mi?

TARTÜF-59

TARTÜF-59 : Buralarda bir yerde olmalı... (*Teybin çalma düğmesine basar.*)

TEYP (*Tartüf-59'un sesi*) : ...makla yakınımı yardımcı oldum ben.

TEYP (*Kleant'in sesi*) : ...hayır yapma şevk ve...

TARTÜF-59 : (*Teybin sesini bastırarak.*) Buraları da biliyorum. Geçelim.

DORİNA : (*Seyircilere*) Eyvah, ya benim sesimi de duyarsa! Engel olmalıyım ona... (*Olduğu yerde adımlar atarak, birinin yaklaştakta olduğu izlenimini yaratır.*)

TARTÜF-59 : Gelenler var. (*Teybi kapatır, eski yerine koyar, çıkar.*)

ON ÜÇÜNCÜ MECLİS

Dorina

DORİNA : (*Perdenin arkasından çıkar, teybi alır.*) Eveet... Her şeyi gördüm. Ben de öğrendim artık bunu. Büyü sözleri hep burada yazılı... Peki nasıl çalıştırılacak? Harika! Çalışıyor... Aman canım, aman güzel çalış... (*Teybi eski yerine koyar. Çıkar, iki şişe ve iki kadehle döner. Şişelerle kadehleri masanın üzerine koyar. Bağırır.*) Mösyö! Hey, Mösyö!.. Şu işe bakın, adını bile bilmiyorum adamın. Yalnız ben değil, bu evde herhalde hiç kimse bilmiyor adının ne olduğunu. Mösyö!.. Hey, çoban!.. Ruhlarımızın çobanı!.. (*Tartüf-59 girer.*)

ON DÖRDÜNCÜ MECLİS

Tartüf-59, Dorina

TARTÜF-59 : Ne bağırıyorsun!

DORİNA : Sizi çağırıyordum.

TARTÜF-59 : Niye?

DORİNA : Canım sizi görmek istedi.

TARTÜF-59 : Beni mi, yoksa yine kirli çamaşırların mı birikti?
DORİNA : Canım sıkılıyor.

TARTÜF-59 : O zaman bir tiyatroya git ve *TARTÜF-59* oyununu seyret, belki güler açılırsın... Güleceğine güvence veremem, ama bakarsın... İnsan güldü müydü, can sıkıntısı nedir unuttur gider. Can sıkıntısından patlayan nice efendinin sırtarak fotoğraf çekirtmesinin nedeni nedir sanıyorsun? Çünkü gülen insan mutluymuş izlenimi yaratır. Sus bakayım! Sakın yine “anlamıyorum” deme!

DORİNA : Canım anlaşılmayacak nesi var bunun? Anlıyorum elbette. Peki ya üzgün insanlar?

TARTÜF-59 : Üzgün insanlar ise azamet havası yaratmaya çalışırlar. Dinle. Eğer Tartüf burda olsaydı, hemen göğsünü kapatmanı söyledirdi sana.

DORİNA : Sizse, tam tersine, daha da açmamı istiyorsunuz galiba?

TARTÜF-59 : Yo, böyle daha güzel. Elbisenin arasından görünen çıplaklık, tam çıplaklıktan daha çekicidir. Müslüman kadınların uzun çarşaflarının etek ucundan birazcık görünen ayakları ya da tramvayda oturan bir kadının hafifçe sıyrılmış eteği, İsveç'in “Çıplaklar Kampı”ndaki kadınlardan daha çok uyarır beni. Bu bakımdan kurnaz politikacılar daima bir şeyler vaadederdler, kurnaz sanatçılarsa hep belirsiz, dumanlı laflar ederler.

DORİNA : Yüreğim sızlıyor. Ağlamak istiyorum. Başınızdaki saçları tutam tutam yolmamak için kendimi güç tutuyorum.

TARTÜF-59 : Niçin?

DORİNA : Bir de niçin diyorsunuz, öyle mi?

TARTÜF-59 : Az kalsın “anlamıyorum” diyecektim. Anlıyorum, elbette, ama sen yine de açıkla : Neden böyle garip düşünceler geliyor aklına?

DORİNA : Bizim küçük hanımla evleniyorsunuz...

TARTÜF-59 : Elden ne gelir? Kader...

DORİNA : Elmira da er geç sizin ayartmalarınız karşısında teslim bayrağını kaldıracaktır...

TARTÜF-59 : Onun da kaderi buysa, elden ne gelir?

DORİNA : Peki bu evde mutsuz olmak bir tek benim kaderim mi?
Ya ben de istiyorsam, çobanımızın birazcık da benim
bedenimle ilgilenmesini?

TARTÜF-59 : Öyle mi? Peki çobanın senin bedenine ilgilenmeye-
ceğini nerden çıkardın?

DORİNA : Çünkü bu ilginin hiçbir belirtisi yok ortada.

TARTÜF-59 : Peki sen hiç kuyrukta yer aldın mı? (*Şişelerle
kadehleri görür.*) Bunlar niye burda?

DORİNA : Hiç... Oturup içer ve bir güzel sarhoş olursam, belki
dertlerimi unuturum diye düşündüm.

TARTÜF-59 : Peki niye iki kadeh var?

DORİNA : Karşıma ikinci bir kadeh daha koyayım, kadehimi o
kadehle tokuşturdukça, çobanımla tokuşturduğumu hayal
ederim, diye düşündüm.

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Vallahi bu kız düşündüğümde de
yamanmış! (*Dorina'ya*) Anlayabildiğim kadarıyla, çaktırma-
dan kuyruktaki yerini değiştirmek ve önde bir yer tutmak
istiyorsun?

DORİNA : Yoksa günah mıdır bu?

TARTÜF-59 : Eğer kuyruktakiler farketmez ve satıcı da itiraz
etmezse, işler yolunda demektir.

DORİNA : Kuyruktaki hanım vatandaşlardan biri, odasına kapan-
mış hüngür hüngür ağlıyor, bir başkası ise aynanın karşısına
geçmiş cımbızla kaşlarını yolup duruyor.

TARTÜF-59 : Öyleyse doldur bakalım. Satıcının da bir itirazı
yok.

(*Dorina kadehleri doldurur, birini kendi alır, birini Tartüf-
59'a verir.*)

TARTÜF-59 : Aklının, fikrinin, hazırcevaplığının şerefine!

DORİNA : Peki ya güzelliğim ve cilvelerim?

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Vallahi bu kız benim düşündüğümde de
yamanmış! (*Dorina'ya*) Onların da şerefine! (*Kadehini
fondip yapar.*)

(*Dorina kendi şarabını pencereden döker.*)

TARTÜF-59 : Nefis! A! sen içmişsin bile! Aşkolsun! Şimdi şurdan
bir öpücük ver bakayım! (*Dorina'nın yanağını öper.*) Haydi,

tazele şunları!

(Dorina kadehlere şarap doldurur. Tartüf-59 yine bir hamlede içer şarabını, Dorina yine pencereden döker.)

TARTÜF-59 : Nefis! Sen de bitirdin mi? Aşkolsun sana! Şurdan bir meze daha ver bakayım! *(Dorina'nın göğsünü oper.)* Biliyor musun, tiyatrolarda ya da romanlarda kurnaz kızlar, tecrübesiz erkekleri tıpkı böyle tuzağa düşürürler. Kızlar sarhoş olmamak için çoğu kez memelerinin arasına bir sünger koyarlar ve şarabı oraya dökerler. Sünger, tabii, şarabı emer. Belki senin de memelerinin arasında bir sünger vardır? *(Güler.)* Bunu az sonra öğreniriz... Fakat şarap da bayağı sertmiş ha! Başım şimdiden dönmeye başladı... Oo, bir şeyi devirmişiz bile... Hele bir de ikincinin tadına bakalım...

(Dorina ikinci şeyi açıp kadehleri doldurur. Tartüf-59 kadehini bir hamlede içer. Dorina yine pencereden döker.)

TARTÜF-59 : Senin başın dönmüyor mu, bebek?

DORİNA : Dönmez olur mu? Devrilip kalırım şimdi.

TARTÜF-59 : Vallahi ben de. *(Oturur.)* Gel bakayım. Gel. Şöyle, dizlerimin üstüne...

(Dorina, Tartüf-59'un kucağına oturur.)

TARTÜF-59 : Evet, bütün bunlar klasik numaralar. Kaç kez gördüm sinemalarda : Ajan kızlar, genç teğmenleri hep bu numarayla tuzağa düşürürler.

DORİNA : Boşuna uğraşıyorsunuz! Ne yapmanız, "anlamıyorum" demeyeceğim.

TARTÜF-59 : Dinle, bebek, sana inci kolye, altın bilezik, yakut küpe, buzdolabı, spor otomobil hediye edebilirim... Anlıyor musun?

DORİNA : Anlıyorum.

TARTÜF-59 : Peki... sana çok daha değerli bir şey vereceğim... Özgürlüğünü... Evet, sana özgürlüğünü veriyorum. Özgürsün artık! Bütün siyasal özgürlüklere sahipsin! Örneğin, eğer istersen, gazete yayımlayabilirsin. Gazetende istediğin her şeyi yazabilirsin. Gerçekten çok hoş ama, değil mi? Nasıl, memnun musun?

DORİNA : Memnunum. Ancak... şeyi nasıl... neydi adı?

TARTÜF-59 : Gazete.

DORİNA : Evet, gazete. Onu nasıl yayımlayacağım?

TARTÜF-59 : Çok kolay, Büyükçe bir bina satın alacak ya da kiralayacaksın. Aslında en iyisi yeni bir bina yapmaktır... Yayıncılık için özel... Rekabet... Anlarsın ya? Bu binaya tezgâhlarını, baskı makinelerini yerleştirirsin, kâğıdını, mürekkebinin depolarsın, gerektiği kadar işçi tutarsın. Sonra üst kattaki çalışma odana oturup makalenin doğrudan doğruya teybe dikte edersin. Dakikada basarlar makalenin. Bir yandan fikirlerini serbestçe yayarken, bir yandan da para kazanırsın. Yeri gelmişken : bütün bunları para olmadan yapamazsın. Paran var mı, sermayen?

DORİNA : Bende para ne arasın?

TARTÜF-59 : Hmm.. Zararı yok... O zaman gazete yayımlama. Varsın başkaları yayımlasınlar gazeteyi, senin fikirlerini yaysınlar... Hatta eğer fikrin bile yoksa, sana onu da verirler, öğretirler. Haydi şimdi söv bana. Korkma, söv!

DORİNA : Niçin?

TARTÜF-59 : Niçin mi? Özgür olmak için. Bana, ruhunun çobanına bile sövme özgürlüğünden yararlanabildiğini kanıtlamak için. Şu sandalyenin üstüne çık. 'aydi, söv bana!

DORİNA : *(Sandalyenin üstüne çıkar.)* Başlayayım mı?

TARTÜF-59 : Başla!

DORİNA : Şerefsizin, alçağın tekisin sen!

TARTÜF-59 : Bravo! Devam et...

DORİNA : Efendin Tartüf'ten de rezilsin sen!

TARTÜF-59 : Bravo! Siyasal özgürlüklerini çok iyi kullanıyorsun doğrusu... Devam et.

DORİNA : Seni bu evden kovmak gerek!

TARTÜF-59 : Hmm... Sınırı aşıyorsun...

DORİNA : Eğer bütün ev halkı birleşebilseydik, seni çoktan sokağa atmıştık...

TARTÜF-59 : İn aşağı! İn diyorum sana! Konuşma özgürlüğünden yararlanmayı bilmiyorsun. Bu özgürlükten senin adına başka birinin yararlanması galiba çok daha kazançlı olacak.

Bu işi ben üzerime alıyorum. Başka bir özgürlük iste benden.

DORİNA : Hizmetçi olmak istemiyorum.

TARTÜF-59 : Olma. Özgürsün artık. Hiç kimse seni hizmetçi olmaya zorlayamaz. Bir dükkân aç, fabrika kur ya da toprak al, profesörlük yap... Ama bir dakika, okur yazarlıkla pek hoş değildi senin başın. Sonra... paran da yoktu... O zaman, işçi ol... Özgür işçi. Güzel bir kızsın, patronunun ya da müdürünün hoşuna gidersen, bir de bakmışsın, sana konforlu bir ev açverişmişler, ev hanımı olmuşsun...

DORİNA : Peki, sorma ve öğrenme özgürlüğü diye bir özgürlük var mı?

TARTÜF-59 : Olmaz olur mu? İstedğin her şeyi sorup öğrenebilirsin. Hatta sorulara cevap veren özel makineler bile vardır. Böyle bir makine aldın mı, tamam... Ama, bir dakika, hep unutuyoruz, senin paran yoktu... O zaman sen de bana sor. Benden bedavaya öğren.

DORİNA : İstedğim her şeyi sorabilir miyim?

TARTÜF-59 : Elbette. Özgürsün dedik ya.

DORİNA : Peki siz bütün sorularıma korkmadan cevap verebilir misiniz?

TARTÜF-59 : Tabii. Ben de özgür bir insanım.

DORİNA : Bizim Fransa kralı çok mu akıllı bir adam?

TARTÜF-59 : Hmm... (*İki yanına bakınır. Alçak sesle*) On Altıncı Lui...

DORİNA : Neden alçak sesle konuşmaya başladınız?

TARTÜF-59 : Allah Allah, sesimi mi alçalttım?

DORİNA : Bense sizi hiçbir şeyden korkmaz sanırdım... Sonra, herkeslerden akıllı, herkesle alay edebilen biri sanırdım. Ve sanırdım ki, insanlar bir gün akıl-fikir denen şeyin heykelini yapmaya kalksalar, kendilerine model olarak sizi seçerlerdi... Siz öğretmen, siz yol gösterici, siz yüce kişi, siz...

TARTÜF-59 : Fransa kralı On Altıncı Lui beyinsiz eşegin tekidir.

DORİNA : Madem öyle, neden güneş-kral diyorlar ona?

TARTÜF-59 : Gazyağı lambasına da dolunay derlerdi.

DORİNA : Niye? Kim?

TARTÜF-59 : Gazyağı satıcıları ya da bu lambayı duvarlarına asan insanlar.

DORİNA : Demek oluyor ki, bizim kral, yani Majesteleri On Altıncı Lui...

TARTÜF-59 : Evet sizin On Altıncı Lui haşmetmeapları benim kunduramın tabanı değerinde bile değildir.

DORİNA : İyi ama kendisi Molyer Baba'yı koruyor, buna ne dersiniz?

TARTÜF-59 : Molyer Baba ona gönül eğlencesi oluyor, onu eğlendiriyor da ondan. Molyer Baba'nın demek istediklerini anlasaydı eğer, bizim ihtiyarın durumu epey çetin olurdu.

DORİNA : Ya kraliçe anamız?

TARTÜF-59 : Dünyada ondan daha utanmaz bir kocakarı bulamazsın.

DORİNA : Yani bizim iyi yürekli, dünya tatlısı kraliçe anamız...

TARTÜF-59 : Sizin iyi yürekli, dünya tatlısı kraliçe ananız, ahı gitmiş vahı kalmış orospunun tekidir! anladın mı?

DORİNA : Gelenler var.

TARTÜF-59 : Burası da klasik stile uygun oldu. Tam burada muhakkak birileri gelir.

DORİNA : Şişeleri saklayayım, görmesinler...

TARTÜF-59 : Ben de odama gidiyorum. Bekliyorum seni.

DORİNA : Gelirim... Bir saat sonra... (*Çıkar.*)

ON BEŞİNCİ MECLİS

Tartüf-59

TARTÜF-59:: Başım amma dönüyor! Hay Allah belanı versin senin, kız, e mi! Bu gelen kim acaba? Elmira... Anlaşılan Dorina bir süre daha kuyruğun gerilerinde kalacak... (*Elmira girer.*)

ON ALTINCI MECLİS

Tartüf-59, Elmira

ELMİRA : Sanki burda biriyle konuşuyordunuz?

TARTÜF-59 : Kendi kendimle konuşuyordum.

ELMİRA : Niçin?

TARTÜF-59 : Çünkü kendisiyle konuşmaya susadığım sevgili ruh beni dinlemiyor.

ELMİRA : Tıpkı Tartüf gibi konuşuyorsunuz.

TARTÜF-59 : Şu Tartüf'ü unutamaz mısınız?

ELMİRA : Nefret ettiğimiz insanları unutmak pek o kadar kolay olmuyor.

TARTÜF-59 : İnanabilir miyim?

ELMİRA : Nasıl isterseniz. Hazır görmüşken, sizden bir ricada bulunabilir miyim?

TARTÜF-59 : Ben sizin ruhlarınızın çobanı değil miyim?

ELMİRA : Marianna'yla evlenmekten vazgeçemez misiniz?

TARTÜF-59 : Sizin için düşünebilirim bunu.

ELMİRA : Damis'i babasıyla barıştıramaz mısınız? Size hakareti...

TARTÜF-59 : Sizin için bunu da düşünebilirim.

ELMİRA : (*Ruju çıkarır.*) Bana bunu verdiğinizizi hatırlıyor musunuz?

TARTÜF-59 : Gençsiniz, güzelsiniz, ama daha da genç, daha da güzel olmak istemez misiniz?

ELMİRA : Kim istemez daha genç, daha güzel olmayı?

(*Dorina sessizce girip saklanır; sahnedekiler kendisini görmemekte, ama seyirciler görmektedirler.*)TARTÜF-59 : (*Rujun kapağını açar.*) Bunun adının "ruj" olduğunu söylemiştim. (*Bir ayna verir Elmira'ya.*) Alın. (*Ruju verir.*) Bunu da. Şimdi de aynaya bakın ve rujla dudaklarınızı boyayın.(*Elmira dudaklarını boyar.*)DORİNA : (*Seyircilere*) Her şeyi anlıyorum. Nerden ve nasıl anladığımı sormayın şimdi bana. Hemen gidip Mösyö Orgon'u buraya getirmek gerek. (*Çıkar.*)ELMİRA : (*Dudaklarını çok çirkin bir biçimde boyamıştır.*) A-a!.

Bu da ne? Ne kadar komik olmuşum böyle?..

TARTÜF-59 : İzin verin ben göstereyim nasıl olacağını.

ELMİRA : Siz mi? Ama siz dudaklarıma...

TARTÜF-59 : Ruhunuza dokunan insan dudaklarınıza dokunamayacak mı yani? Daha genç, daha güzel olmak... İzin veriyor musunuz?

ELMİRA : Vallahi bilmem ki... (*Gülümser.*) Bir deneyin isterseniz. (*Dorina ve Orgon girerler. Orgon, kendisini rahatsız ettiği için habire Dorina'ya söylenmeye çalışmakta, ama Dorina onu susturmaktadır. Tartüf-59 ve Elmira dudak boyamakla meşguldürler ve girenleri farketmezler. Orgon'la Dorina saklanırlar.*)

ORGON : Ne var? Ne yapıyorlar ki? Ben kötü bir şey görmüyorum.

DORİNA : Hele az daha sabredin.

TARTÜF-59 : (*Elmira'ya*) Bir de şimdi bakın.

ELMİRA : (*Aynaya bakar; önce şaşkın şaşkın, sonra sevinçle ultramodern bir biçimde boyanmış dudaklarını inceler.*) Fakat ben... ne kadar güzelmışim!

ORGON : (*Seyircilere*) Gerçekten de. Onun bu kadar güzel olduğunu ben de bilmiyordum. (*Dorina'ya*) Sen ne iğrenç bir kızsın! Elmira'nın ruhunu güzelleştiren mübarek çobanımızın şimdi de onun yüzünü güzelleştirdiğini görmüyor musun? O...

DORİNA : Susun!...

TARTÜF-59 : (*Elmira'ya*) Bakın... Şu güzelliğe bakın! Haydi doya doya seyredin kendinizi!

ELMİRA : Ömrüm boyunca hep böyle kalabilir miyim?

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Ah, şu kadınlar, nasıl da açgözlüdürler! Doymak bilmezler... (*Elmira'ya*) Tabii... hep şimdiki gibi.

ELMİRA : Yani bu mümkün, öyle mi?

TARTÜF-59 : Mümkün tabii. (*Bir mendil uzatır Elmira'ya*) Silin dudaklarınızı. (*Elmira dudaklarını siler, ruj çıkar.*) Aynaya bakın.

ELMİRA : (*Aynaya bakar.*) A-a, ne oldu?

ORGON : (*Seyircilere*) Tuhaf! Gerçekten de ne oldu?

DORİNA : (*Seyircilere*) Yazık... Bunu da öğrenmem gerekiyor ondan.

TARTÜF-59 : (*Elmira'ya*) Üzülmeyin... gelin bir kez daha boyayalım. (*Elmira'nın dudaklarını boyar.*) Nasıl?

ELMİRA : (*Aynaya bakar.*) Ne kadar güzelim!

TARTÜF-59 : Şimdi ömrünüz boyunca hep böyle kalmanız için özel bir dua okuyacağım. (*Anlaşılmaz bir şeyler mırıldanır.*)

ORGON : (*Seyircilere*) Mübarek insan! Her şey için bir duası var!

DORİNA : Durun da şu duanın sonu nasıl olacak, ona bir bakalım.

TARTÜF-59 : Şimdi sıra geldi en zor operasyona. Bilmem ki bunu size nasıl açıklasam... Kazandığınız gençliği ve güzelliği yüksek basınç altında perçinleyip durağanlaştırmamız gerekiyor. Başınızı şöyle koluma koyun... Hayır, öyle değil, tatlım... Siz hiç sinemaya gitmediniz mi, güzelim? İşte böyle. Bakın şimdi oldu. Gözlerinizi kapayın. Dudaklarınızı bana uzatın...

ORGON : (*Seyircilere*) Tuhaf! Acaba ne yapmak istiyor dersiniz?

TARTÜF-59 : (*Elmira'ya*) Aman ha gözlerinizi açmayın. (*Elmira'nın dudaklarını öper.*)

DORİNA : (*Saymaya başlar.*) Bir, iki, üç, dört, beş, altı... (*Orgon'a*) Daha sayayım mı? Yedi, sekiz...

ORGON : (*Bağırır.*) Yeter! (*Elmira'yla Tartüf-59'un üzerlerine atılır.*) Yeter!

DORİNA : (*Saymayı sürdürür.*) Dokuz, on, on bir...

ORGON : Ayrılın... Ayrılın, dedim size!

ELMİRA : (*Orgon'a*) Ne yaptınız? Sonsuz gençlik ve güzelliğe erişiyordum...

ORGON : (*Yüzüne rujlar bulaşmış Tartüf-59'u göstererek*) Şunun suratına bak! O erişmiş bile. (*Tartüf-59'a*) Alçak! Aşağılık herif!

TARTÜF-59 : Ağzınızdan çıkan kulağınız duyuyor mu sizin?

ORGON : (*El çırpır.*) Hey, orda kim varsa hepiniz buraya gelin!

TARTÜF-59 : (*Seyircilere*) Bütün zayıf karakterli insanlar böyle gariptirler. Mutsuzluklarını ille de herkes bilsin isterler. (*Elmira dudaklarını boyamaya çalışır.*)

ORGON : (*Elmira'ya*) Ne yapıyorsun? Ver bakayım bana şu şeytan icadını!

ELMİRA : (*Ruju avucunda saklar.*) Neden şeytan icadı oluyormuş?

ORGON : Ver dedim sana! (*Zorla alır ruju Elmira'dan.*)

ELMİRA : Çok acımasızsınız!

(*Orgon ruju pencereden atmak ister.*)

DORİNA : Aman, ne yapıyorsunuz? Sakın yola atmayın. Allah göstermesin, başka bir kadıncağız görür mörür... En iyisi verin siz, toprağa gömeyim ben onu. Verin. (*Elmira'ya göz kırpıp ruju Orgon'dan alır.*)

ORGON : Nedir bu başıma gelenler? İkidir gözümün önünde karımın üstüne atılıyorlar...

TARTÜF-59 : Sen aptal bir insansın. Tanrının sesini duymadın mı? Ne diyordu Tanrı benim için?

ORGON : Tanrı aynı şeyleri Tartüf için de söylüyordu... Bağışla beni Tanrım... Pişmanım... Az kalsın günaha giriyordum... Tanrı, "Kullarım gibi ben de yanılabilirim," dedi; ben aptalsa, bu sözüyle Tanrının ne demek istediğini anlayamadım... Ah, böyle ikide birde yanılmak ne kötü!.. Pişmanım... Pişmanım!.. Bağışla Tanrım!

(*Marianna, Damis, Valer, Kleant, Madam Pernel girerler.*)

ON YEDİNCİ MECLİS

Tartüf-59, Orgon, Elmira, Dorina, Marianna,
Damis, Valer, Kleant, Madam Pernel

MADAM PERNEL : Oğlum, yine niye bağıríyorsunuz?

ORGON : Nasıl bağırmayayım, nasıl kudurmayayım, anne?

MADAM PERNEL : Saçınız sakalınız ağardı, hâlâ kısa ve öz konuşmayı öğrenemediniz. (*Tartüf-59'a*) Siz söyleyin, sevgili çobanımız, yine ne oldu ona?

ORGON : Sevgili çobanımız, ha? Ne demezsin, ne demezsin! Meğer efendisinden de aşağılıkmiş bu herif!

MADAM PERNEL : Yine mi, oğlum? Ama bundan önce de...

ORGON : Evet, bundan önce de... Ne demek, "yine mi?" Bu alçak...

KLEANT : Ben size söylemiştim...

ORGON : Sizin de tek bildiğiniz bu : Ben söylemiştim... ben söylemiştim...

MADAM PERNEL : İftira! Yine iftira! Bu evde mübarek insanlara rahat yüzü yok!

DAMİS : Sizin mübarek belasını buldu!

MADAM PERNEL : Sen sus bakayım!

MARIANNA : (*Orgon'un boynuna sarılır.*) Baba!.. Ne kadar mutlu olduğumu bir bilseniz! (*Babasından uzaklaşır, Valer'i kucaklar.*)

MADAM PERNEL : (*Orgon'a Marianna'yla Valer'i göstererek*) Şu rezillğe bak, şu rezillğe!

ORGON : (*Tartüf-59'u göstererek*) Şu herifin az önce Elmira'yla yaptığının yanında bu çocukların yaptığı sabah duası gibi tertemiz kalır.

ELMİRA : Ebedi gençliğin ve güzelliğin sırlarını açıklıyordu bana...

VALER : (*Tartüf-59'a*) Ne oyalanıp duruyorsun?

ORGON : Evet, ne duruyorsun hâlâ? Sana evimden defol git, dedim, duymadın mı?

KLEANT : Size ne denildiğini duymuyor musunuz?

DAMİS : (*Tartüf-59'un üzerine atılmak ister, ama Kleant kendisini tutar.*) Bırakın, bırakın beni!..

KLEANT : Kendine hâkim ol.

MADAM PERNEL : Ah, ne korkunç, ne korkunç bir şey bu!..

ORGON : (*Tartüf-59'a*) Defol bu evden! Kulağın sağır mı senin?

TARTÜF-59 : Elbette sağır falan değilim. Tanrıya şükür, kulaklarım gayet iyi duyar. Size cevap vermiyorum, çünkü hafızalarınızın zayıflığı beni şaşkına çevirmiş durumda. Bu ev de içinde olmak üzere, bütün malınızı, mülkünüzü benim üzerime geçirdiğinizi ne çabuk unuttunuz? Kim kimi nerden kovuyor? Sizi mahkemeye vermeden pılınızı pırtınızı toplayıp, topunuz birden çekip gidin burdan... Ben...

DORİNA : Sen... Evet, kimmişsin sen? Oyunun sonuna geldik

ama senin adını hâlâ öğrenemedik... Evet, adın ne senin?

TARTÜF-59 : Tartüf-1959... Yakın arkadaşlarım sadece Tartüf-59 derler.

DORİNA : Demek bizi evinden kovuyorsun?

TARTÜF-59 : Seni değil... Sen kuyruğun sonundan en başına geçtin. Senin dışında herkesi...

ORGON : Alçak!

KLEANT : Söylemiştim ben size.

DAMİS : Sinirlenmeyin, baba. Ben çalışır, size bakarım.

ELMİRA : Beni bağışlayın, azizim.

MADAM PERNEL : Sevgili gelinim, kusura bakmayın ama, sizin de aklınız fikriniz takıp takıştırmakta, sürüp sürüştürmekte, gençlikte, güzellikte... Başka bir şey düşündüğünüz yok!

ELMİRA : Marianna'nın çeyizinin yarısını size bırakıyorum, Mösyö Orgon.

(Dorina kimseye görünmeden teybin bulunduğu yere gider ve teybi çalıştırır.)

TARTÜF-59'UN TEYPTEN GELEN SESİ : Fransa kralı On Altıncı Lui beyinsiz bir eşektir...

ORGON : Tanrının sesi...

DORİNA'NIN TEYPTEN GELEN SESİ : Peki ona niye güneş-kral diyorlar?

MADAM PERNEL : Bu da herhalde Meryem Ana'mızın sesi.
(Dorina'yla Tartüf-59'un teybe kaydedilmiş sohbetleri fonda sürerken.)

TARTÜF-59 : *(Dorina'ya)* Kaltak! *(Teybe atılmak ister.)*

DORİNA : *(Damis'le Valer'e)* Tutun onu! Bırakmayın!

DAMİS : *(Tartüf-59'u sımsıkı sarılarak tutar.)* Kımıldama!

KLEANT : *(Damis'e)* Kuvvete başvurma, oğlum!

ORGON : Tanrının sesi...

MADAM PERNEL : Meryem Ana'mızın sesi...

DORİNA : *(Teybi durdurur. Tartüf-59'a)* Eğer hemen şimdi Mösyö Orgon'un imzalayıp sana verdiği kâğıtları ve senetleri geri vermezsen, Tanrının sesiyle Meryem Ana'mızın sesini kralla kraliçe anamıza da duyurmak için hemen kolları sıvarım. Haydi diyelim Meryem Ana'mızın sesini tanıyama-

dılar, ama Tanrının sesini de tanıyamayacak kadar budala olduklarını hiç sanmıyorum. Bilmem duydun mu, Bastil adı verilen bir kule var bu şehirde? Bizim On Altıncı Lui haşmetmeaplarının söz hürriyetinden fazla hoşlandıklarını hiç sanmıyorum.

TARTÜF-59 : Sen kazandın. (*Orgon'a kâğıtlarını geri verir.*) Alın. (*Orgon'un kâğıtları dikkatle gözden geçirdiğini görünce*) İçiniz rahat olsun, hiç eksikliği yok. (*Dorina'ya*) Bavulum nerede?

DORİNA : Bavulun bende. (*Tartüf-59'un kulağına bir şeyler fısıldar.*)

TARTÜF-59 : (*Şaşkına dönmüş*) Seni... Her şey bitti!

ORGON : Hiçbir şey anlamadım...

ELMİRA : Ben de...

MADAM PERNEL : Bu ev deliler evi...

ORGON : (*Kleant'a*) Oyunumuzun bu garip finalinden siz bir şey anladınız mı, sevgili kayınbirader?

DORİNA : Ama ben anladım. Ben anlıyorum. (*Tartüf-59'a*) Her zaman ve her yerde, oyunun sonunda beni karşında bulacak-sın. Ta yeryüzünden soyun kuruyup gidene dek! (*Tartüf girer.*)

ON SEKİZİNCİ MECLİS

Öncekiler, Tartüf

TARTÜF : Rahatsız olmayın, konukluğa gelmedim. (*Tartüf-59'u gösterir.*) Onun için geldim. (*Tartüf-59'a*) Rolünüz sona erdi, hocam. Hiç değilse, soylu bir biçimde terkedin sahneyi.

TARTÜF-59 : Haklısınız. (*Herkes yerden bir selam verir.*) Hoş-ça kalın! Hiçbirinize kırgın değilim. Dorina dışında, hepini-zi aldatmaktan ve hepinizden üstün olduğumu görmekten büyük haz duydum... Sağ olun...

DORİNA : Bir şey değil.

TARTÜF : (*Tartüf-59'a*) Buyrun, gidelim.

TARTÜF-59 : Birlikte çıkalım.

(El ele tutuşup önsahneye geçerler, perde iner.)

ON DOKUZUNCU MECLİS

Tartüf, Tartüf-59, daha sonra Dorina.

TARTÜF : Bu şeytan icatlarının bizim aleyhimize olabileceğini söylemiştim size, değil mi?

TARTÜF-59 : Dorina'yı ciddiye almamakla hata etmişim. Bavulumda bir parça atom enerjisi vardı, onu bombaya çevirip Orgon'un evine atmaya hazırlanıyordum. Hepsini kül edecektim... Ama...

TARTÜF : Ee?

TARTÜF-59 : Dorina onu kullanmaya başlamış bile. Son anda kulağıma fısıldadı. Galiba çamaşır makinesine koymuş atom enerjisini... Bakın...

(Perdede, çok büyük bir fıçının içinde çamaşır yıkayan bir çamaşır makinesi vibratörü görünür. Dorina, yandan çıkar, perdeye yaklaşır, fıçıyı alır, önsahneye götürür.)

DORİNA : (Tartüflere) Girin bakayım şunun içine! (Elindeki otomatik tüfekte tehdit eder.)

TARTÜF : O elinizdeki de ne?

TARTÜF-59 : Bú da benim getirdiklerimden.

DORİNA : Gevezelik edip durmayın! Girin şunun içine!

TARTÜF : Ya girmezsek?

DORİNA : (Otomatiği göstererek) 59'a sor.

TARTÜF-59 : (Tartüf'e) En iyisi biz fıçıya girelim, hocam.
(Tartüfler fıçıya girerler.)

TARTÜF-59 : Bizi yıkayacak mısınız?

DORİNA : Evet.

TARTÜF : Çok iyimser bir kızsın sen anlaşılan...

TARTÜF-59 : Bizi temizleyebileceğini sanıyor musun?

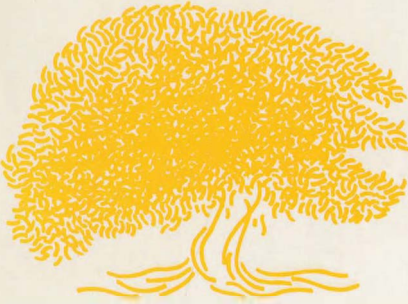
DORİNA : Sanmıyorum... Eminim... Sizin gibiler bile yıkanıp temizlenebilirler... Eninde sonunda siz de insansınız...
(Motoru çalıştırır. Tartüfler fıçıda yıkanmaya başlarlar.)

PERDE

İÇİNDEKİLER

İstasyon	7
İnek	79
Demokles'in Kılıcı	149
Tartüf-59	217

Yayımlayan: Anadolu Yayıncılık A.Ş.
Kapak Baskı: Ana Basım Sanayi A.Ş.
İç Baskı: Şefik Matbaası



Nâzım Hikmet'in çok güç koşullarda korunmuş, elden ele geçmiş, bazıları sağlığında basılamamış, bazıları özen gösterilmeden basılmış olan yapıtları, bu işe gönül vermiş eleştirmenlerin çabalarıyla, içerde ve dışarda, yıllardır derlenip toparlanmaya çalışılmış, ama çeşitli nedenlerden kaynaklanan yanlışların, karışıklıkların, tutarsızlıkların bir türlü önü alınamamıştır.

Şimdi Adam Yayınları size Nâzım Hikmet'in yepyeni bir toplu yapıtlar derlemesini sunuyor.

Bu yolda daha önce yapılan bütün olumlu çalışmalar, Nâzım Hikmet'in kitaplarının ilk basımları, arkasında bıraktığı müsveddeler — mekanik yaklaşımlara düşmeden, durumlara, türlere göre ayrı değerlendirmelere gidilerek — büyük bir özen ve duyarlılıkla yeniden gözden geçirilmiş, konunun uzmanı eleştirmenlerin özverili katkıları ve ortak çabalarıyla, sanatçının özellikleri, kendine özgü kullanımları gölgelenmeden, yanlışların düzeltilmesi, karışıklıkların, tutarsızlıkların giderilmesi sağlanmıştır.

